STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 03255

KAPITALIZM, SOTSYALIZM, KOMUNIZM

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

קאַפּיטאַליזם
סאָציאַליזם
קאָמוניזם

צווייטע אויפלאַגע

פאַרלאַג
אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן
80 פינפטע עוועניו, ניו־יאָרק

Copyright 1931

INTERNATIONAL WORKERS ORDER
80 Fifth Avenue, New York

Second Edition

July, 1934

209

1. צוויי קלאַסן

וואָס איז קלאַסנקאַמף.—קלאַסנקאַמף אַמאָל און היינט.—גלייכקייט אין שקלאַפעריי און גלייכקייט אין גליק.—דער קאַמף פון אַרבעטער געגן קאַפּיטאַליזם.—די פראַנצויזישע רעוואָלוציע.—די אַרבעטער שטורעמען די באַסטיליע.—„גלייכהייט אונטער די דעכער פון אונזערע שטיבער".—בורזשואַזע רעוואָלוציע לאָזט ניט די אַרבעטער זיך אָרגאַניזירן.—דער „פאַראיין פון גלייכע" דערפילט דעם טעם פון בורזשואַזער גלייכהייט.—דער „קאָמוניסטישער מאַניפעסט".—וואָס איז דער עצם פון דער סאָציאַליסטישער פּראָגראַם?

דורך דער גאַנצער געשיכטע פון דער מענטשהייט ציט זיך ווי אַ רויטער פאָדים דער קאַמף צווישן אונטערדריקטע און אונטערדריקער. בלויז אין דעם באַגינען פון דער מענטשהייט, ווען מענטשן זיינען נאָך געווען „ווילד", געפינען מיר פרימיטיווע קאָמונעס. אין יענע קאָמונעס זיינען אַלע מענטשן געווען גלייך. דאָס איז אָבער געווען אַ גלייכהייט אין שקלאַפעריי. און די פרימיטיווע קאָמונע האָט לאַנג ניט געדויערט. פון איר האָבן זיך ארויסגעטיילט הויפטלינגען און די געזעלשאַפט האָט זיך צעטיילט אויף צוויי גרופּן — די וואָס האָבן געאַרבעט און געלעבט אין אָרימקייט, און די וואָס האָבן זיך באַנוצט מיט די רעזולטאַטן פון יענעמס אַרבעט. צווישן אָט די צוויי גרופּן אָדער קלאַסן גייט אָן אַ קאַמף, וואָס ציט זיך דורך לאַנגע יאָרהונדערטער. די געזעלשאַפט האָט זיך די גאַנצע צייט געהאַלטן אין אַנטוויקלען, דער אינהאַלט פון לעבן און די פאַרהעלטענישן צווישן קלאַסן האָבן זיך געענדערט. איין קלאַס איז אַוועק כדי צו מאַכן פּלאַץ פאַר אַ צווייטן. אָבער קלאַסן זיינען געבליבן, די צעטיילונג האָט אָנגעהאַלטן און דער קאַמף צווישן די קלאַסן האָט ניט אויפגעהערט.

ס'איז געווען אַ צייט, ווען פון איין זייט זיינען געווען שקלאַפן־אייגנטימער, פון דער אַנדערער — שקלאַפן. דאָס זיינען געווען צוויי קלאַסן, וואָס האָבן געהאַט פאַרקערטע אינטערעסן. די שקלאַפן־אייגנטימער האָבן געהאַט איין אינטערעס — אויסצופּרעסן פון די שקלאַפן וואָס מער, בעת די שקלאַפן האָבן געהאַט אַ פאַרקערטן אינטערעס — צו לעבן וואָס בעסער. און כאָטש די שקלאַפן האָבן נאָך ניט געהאַט קיין גענויע פּראָגראַם, ניט געהאַט קיין אייגענעם געזעלשאַפטלעכן פּלאַן, וואָס זאָל זיי אָנרעגן צום קאַמף, האָבן זיי דאָך געקעמפט געגן זייערע אונטערדריקער. אין דער געשיכטע פון שקלאַפעריי איז פאַראַן אַ צאָל מאָמענטן, וואו די שקלאַפן האָבן געמאַכט ריזיקע אויפשטאַנדן, אמתע פאָלקס־אויפשטאַנדן.

דאָס לעבן האָט זיך געענדערט, עס איז געקומען אַ צווייטער פּעריאָד.

דער ריטער, באוואפנט מיט דער שווערד, האט פארנומען דעם פלאץ פון דעם שקלאפן־אייגנטימער. דער ריטער האט אזוי לאנג „פארטיידיקט” און „באשיצט” זיינע פויערים, ביז ער האט זיי פארוואנדלט אין שקלאפן, אין פאנשטשיזניקעס, וואס זיינען געווען צוגעשמידט צו דער ערד פון זייער האר. די פארהעלטענישן צווישן די פריצים און זייערע לייב־אייגענע זיינען ניט געווען די זעלביקע ווי צווישן די שקלאפן אייגנטימער און זייערע שקלאפן. די פויערים זיינען ניט געווען דאס אייגנטום פון דעם פריץ, נאר זיי זיינען געווען צוגעבונדן צו דער ערד, וואס האט געהערט דעם פריץ. אזוי ארום האבן די פויערים באלאנגט צום פריץ ניט אליין, נאר צוזאמען מיט דער ערד. עס פארשטייט זיך, אז די פויערים האבן געהאט איין אינטערעס, די פריצים — א צווייטן. דער פריץ איז געווען פאראינטערעסירט ארויסצוקריגן פון די פויערים וואס מער, בשעת דער פויער האט גאר געגארט אליין הנאה צו האבן פון די פרוכטן פון זיין פראצע. אין אלע לענדער איז אנגעגאנגען א טעמפער קאמף. די פויערים האבן ניט געהאט קיין באשטימטן קאמף־פלאן, נאר זיי האבן דאך געפירט א קלאסנקאמף קעגן זייערע אונטערדריקער, א קאמף פאר א בעסערן לעבן. די אונטערדריקער, פון זייער זייט, האבן פארטיידיקט זייערע אייגענע אינטערעסן און האבן געדריקט די פויערים וויפיל ס'האט זיך נאר געלאזט. די געשיכטע דערציילט אונז פון א גאנצער ריי אויפשטאנדן, פון גאנצע כוואליעס פויערשע באוועגונגען. די געשיכטע פון פעאדאליזם אדער לייב־אייגנטום איז פול מיט פויערשע רעוואלטן. די פויערים האבן געוואלט זיין די פולע באלעבאטים פון זייער ערד. זיי האבן געקעמפט קעגן דער השגחה און קעגן דער מאכט פון די פריצים, זיי האבן געקעמפט פאר פרייהייט און פאר ערד.

פאנאנדערגעווארפן איבער די דערפער, האבן די פויערים ניט געקענט פירן קיין ארגאניזירטן קאמף. זייער צארן קעגן די פריצים האט זיך אויסגעדריקט אין מארדן, רעוואלט, אונטערצינדערייי, אויפשטאנדן. צומאל האבן די דאזיקע בונטן אנגענומען א כאראקטער פון ריזיקע פאלקס־אויפשטאנדן. די שונאים פון די פויערים זיינען געווען שטארקער, א דאנק זייער ארגאניזירטער מאכט, זייער ארמיי, פאליציי און דעם גאנצן אפאראט פון אונטערדריקונג. זיי האבן איבערגעגעבן די רעוואלטירנדיקע פויערים צום פייער און צו דער שווערד, האבן געהרגעט די רעבעלן אין די טויזנטער, האבן פארברענט זייערע דערפער. די פויערים אין יענע בונטן זיינען אומגעקומען אין דעם קאמף פאר א בעסערן לעבן.

דער דריטער פעריאד איז דער קאפיטאליסטישער, ווייל זיין יסוד איז די מאכט פון קאפיטאל.

אין דער קאפיטאליסטישער ארדנונג זיינען אלע מענטשן אויסערלעך

גלייך. ווען מיר גייען צוריק צו דער געשיכטע פון דער אַלטער בורזשואַזער רעפּובליק אין פראַנקרייך און צו איר גרונט־געזעץ, וואָס איז באַוואוסט אונ־טערן הויכן נאָמען — דעקלאַראַציע פון די רעכט פון מענטשן און בירגער — וועלן מיר דאָרט איבערלייענען, אַז אַלע מענטשן זיינען געבאָרן גלייך און אַז אַלע האָבן די זעלביקע רעכט זיך צו באַנוצן מיט די גוטע זאַכן פון לעבן. עס צירן זיך דאָרט שטאָלץ די ווערטער: „פרייהייט, גלייכהייט, ברידערלעכקייט".

אין דער דעקלאַראַציע פון דער אַמעריקאַנער זעלבסטשטענדיקייט, וואָס איז געשריבן געוואָרן אין 1776, איז דער זעלביקער געדאַנק אויסגעדריקט נאָך העלער: „אַלע מענטשן האָבן די זעלביקע רעכט אויף לעבן, פרייהייט און גליק". וואָס־זשע נאָך דאַרף מען? דאָס זיינען אָבער בלויז שיינע ווערטער. אין דעם אמתן לעבן איז עס גאַנץ אַנדערש.

אונטערן קאַפּיטאַליזם זיינען אַלע מענטשן, דאַכט זיך, טאַקע גלייך. דער קאַפּיטאַליסט קען ניט פאַרקויפן דעם אַרבעטער; דער פּריץ קען ניט צו־בינדן דעם פּויער צו דער ערד. שקלאַפערייַ איז אָפּגעשאַפט, פאַנשטשינע אויך. אָבער קיין עקאָנאָמישע גלייכהייט איז ניטאָ. ס'האָט זיך אויס־געאַרבעט אַ נייע שקלאַפערייַ, די שקלאַפערייַ פון אַרבעט־לוין.

דער קאַמף פאַר עקזיסטענץ, דער קאַמף מיט דער מעכטיקער נאַטור האָט געצוואונגען די מענטשן צו דערפינדן געצייג. ווען דער מענטש איז געגאַנגען אויף יאַגד האָט ער געדאַרפט האָבן אַ פייל און בויגן אויף בייצוקומען דעם בער און דעם וואָלף. ווען ער איז געגאַנגען כאַפּן פיש האָט ער געדאַרפט האָבן אַ ווענטקע און אַ נעץ. ווען מענטשן האָבן אָנגעהויבן באַאַרבעטן די ערד האָבן זיי געדאַרפט האָבן געצייג אויף צו אַקערן, זייען, שניידן. פון סאַמע אָנהויב האָט די מענטשהייט געמוזט אָנקומען צו געצייג, ווי אַ מיטל אויף צו פּראָדוצירן נויטיקע זאַכן. וואָס ווייטער די מענטשהייט האָט זיך אַנטוויקלט, אַלץ אַ גרעסערע באַדייטונג האָבן באַקומען אָט־די פּראָדוציר־מיטלען פון דער געזעלשאַפט.

אין דער שעה ווען דער מענטש האָט דערפונדן די דאַמף־מאַשין און גע־לאָזט לויפן דאַמף־שיפן און אייזנבאַנען איז ער געוואָרן אַ סך שטאַרקער און האָט איינגעשפּאַנט די נאַטור־כחות צו דינען דער געזעלשאַפט.

אָבער שטענדיק און אומעטום איז די געזעלשאַפט געווען איינגעטיילט אין קלאַסן — אַ קלאַס הערשער און אַ קלאַס אונטערדריקטע. מיט דער אַנט־וויקלונג פון דער געזעלשאַפט זיינען געשטיגן די פאַרמעגנס פון די אונטער־דריקער. זיי זיינען געוואָרן רייכער, שטאַרקער, און מער באַפעסטיקט אין זייערע געזעלשאַפטלעכע פּאָזיציעס. די פּראָדוציר־מיטלען, די מאַשינען און פאַבריקן זיינען אויסגעוואַקסן צו דער מדרגה פון ריזן, און די מענטשן וואָס

האָבן זיך געפּאָרעט אַרום זיי האָבן, אין פאַרגלייך, אויסגעזען קליין און נישטיק. די אייגנטימער פון אָט־די פּראָדוציר־מיטלען זיינען געוואָרן אַלמעכטיקע הערשער.

וועמען־זשע געהערן די פּראָדוציר־מיטלען? זיי געהערן צום הערשער־קלאַס. עס פאַרשטייט זיך, אַז זיי געהערן ניט צום גאַנצן קלאַס, נאָר צו איינצלנע מענטשן און גרופּן. אָבער אָט־די איינצלנע און גרופּן צוזאַמענגענומען שטעלן מיט זיך פאָר דעם הערשנדיקן קלאַס. איינער פון זיי פאַרמאָגט אַ פאַבריק, אַ צווייטער — אַ מאַשין, אַ דריטער — אַן אייזנבאַן, אָבער אַלע צוזאַמען זיינען זיי דער קלאַס, וואָס איז דער באַלעבאָס איבער די פּראָדוציר־מיטלען. די באַלעבאַטים פון די פּראָדוציר־מיטלען האָבן פאַרשטאַנען די מאַכט און די באַדייטונג פון פאַראייניקונג און זיי האָבן זיך שפּעטער אָרגאַניזירט אין מעכטיקע פאַראיינען, טראָסטן, סינדיקאַטן.

אונטער דעם קאַפּיטאַליזם איז דער מענטש אַליין, אָן די פּראָדוציר־מיטלען — גאָרנישט. די צייט איז שוין לאַנג אַוועק ווען דער מענטש האָט געקענט זיצן ביי זיך אין שטוב און מיט אייגענע הענט פאַר זיך צוגרייטן עסנוואַרג און קליידונג. דורך מאַשינעריע קען מען די זעלביקע אַרבעט אָפּטאָן הונדערט מאָל שנעלער. דער מענטש, וואָס האָט ניט קיין מאַשין, קען גאָרנישט ניט שאַפן, און אים קומט אויס אָדער שטאַרבן פאַר הונגער אָדער פאַרקויפן זיין אַרבעט־קראַפט פאַר אַ לוין, פאַרקויפן זיך צו די וואָס פאַרמאָגן די מאַשינען און אַנדערע פּראָדוציר־מיטלען. די פרייהייט, וועגן וועלכער עס ריידן אַזוי שיין די פאַרטיידיקער פון קאַפּיטאַליזם, ווערט פאַרוואַנדלט אין אַ נייער שקלאַפעריי — אין דער שקלאַפעריי פון אַרבעט־לוין.

דעם שקלאַף האָט מען געטריבן מיט אַ בייטש צו דער אַרבעט; דעם פעאָדאַלן פּאַנשטשיזניק האָט מען געצוואונגען דורך דער שווערד צו גראָבן די ערד פאַר דעם פּריץ; דער „פרייער" קאַפּיטאַליזם טרייבט דעם „פרייען" אַרבעטער צו דער אַרבעט דורך הונגער. דער קאַמף צווישן קלאַסן אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט איז אַ קאַמף פון שטאָטישע און דאָרפישע אַרבעטער, וואָס האָבן ניט קיין פּראָדוציר־מיטלען, און קאַפּיטאַליסטן און פּריצים, וואָס פאַרמאָגן ערד, פאַבריקן, מאַשינען און אַלע אַנדערע פּראָדוציר־מיטלען.

דער שקלאַף האָט געקעמפט געגן שקלאַפעריי, דער פעאָדאַלער פּויער געגן לייב־אייגנטום, און דער אַרבעטער — געגן דער מאַכט פון קאַפּיטאַל.

אָבער וויל דען דער אַרבעטער פאַרניכטן די פּראָדוציר־מיטלען? ניין. דאָס ניט. דער אַרבעטער פאַרשטייט גאַנץ גוט, אַז מיט דער הילף פון דער מאַשין קען ער דערגרייכן גרעסערע רעזולטאַטן איידער מיט זיינע צען פינגער. די צרה איז נאָר, וואָס די פּראָדוציר־מיטלען געהערן ניט צו די וואָס אַרבעטן,

נאָר צו אַ קלײנער גרופּע פּאַראײניקטע קאַפּיטאַליסטן. די אױפגאַבע פון דעם קאַמף װאָס די אַרבעטער פירן איז, הײסט עס, צו מאַכן די פּראָדוציר־מיטלען פאַר דעם אײגנטום פון די װאָס אַרבעטן, און ניט פון די קאַפּי־טאַליסטן, װאָס זײנען איצט די אײגנטימער פון די דאָזיקע מיטלען.

די אידײע פון סאָציאַליזם איז געבאָרן געװאָרן אױף דעם פעלד פון שלאַכט צװישן קאַפּיטאַל און אַרבעט. די הױפּט־אױפגאַבע פון סאָציאַליזם איז צו מאַכן אַ סוף צום קלאַסנקאַמף דורך אַ פאַראײניקונג פון דער גאַנצער מענטשהײט אױף דעם באָדן פון גלײכהײט — ניט קײן פּאַפּירענע גלײכ־הײט, נאָר אמתע גלײכהײט צװישן מענטשן.

סאָציאַליזם איז די לערע װעגן אַ געזעלשאַפטלעכער אָרדנונג, װאָס װעט אָפּשאַפן פּריװאַט־אײגנטום אױף פּראָדוציר־מיטלען און דערמיט באַ־זײטיקן יעדע מעגלעכקײט פון אומגלײכהײט, אונטערדריקונג און עקס־פּלואַטאַציע. אין יענער שעה װען די מענטשהײט װעט װירקלעך אײנפירן סאָציאַליזם, װעט קומען אַ סוף צו דער אַלטער געשיכטע פון דער מענטשהײט, װען מענטשן זײנען געװען אײנגעטײלט אין קלאַסן — אונטערדריקער און אונטערדריקטע.

דער סאָציאַליזם קוקט ניט אױף צוריק, צו דער פּרימיטיװער קאָמונע מיט איר גלײכהײט אין שקלאַפערײ, נאָר פאָראױס — צו גלײכהײט אין גליק. די לײדן און די פּראַצע פון מיליאָנען מענטשן אין דעם משך פון לאַנגע יאָר־הונדערטער האָבן באַװאָפנט דעם מענטשן מיט סיסטעמאַטישן װיסן און מיט טעכניק, װאָס מאַכן מעגלעך צו אָרגאַניזירן די געזעלשאַפט אַזױ, אַז אַלע מענטשן זאָלן קענען לעבן, אַרבעטן און זיך באַנוצן מיט די פּראָדוקטן פון זײער אַרבעט.

די אױפגאַבע פון סאָציאַליזם איז צו אָרגאַניזירן די געזעלשאַפט אױף דעם באָדן פון אמתער ברידערלעכקײט, פון גלײכהײט און אַרבעט און גליק.

אמת, די קאַפּיטאַליסטן האָבן אין זײער יוגנט (אין דער צײט פון דער פראַנצױזישער רעװאָלוציע) אױך דערצײלט דער װעלט אַז זײ קעמפן פאַר דער באַפרײאונג פון דער גאַנצער מענטשהײט. אין זײער צײט האָבן זײ װירקלעך אָפּגעשפּילט אַ רעװאָלוציאָנערע ראָל אין דער געשיכטע פון דער מענטשהײט. זײ האָבן אָבער ניט געקענט אָפּשאַפן די אומגלײכהײט צװישן מענטשן. זײ האָבן בלױז געענדערט די פאָרם פון קלאַסנקאַמף. אױפן אָרט פון אײן קלאַס אונטערדריקער האָבן זײ אװעקגעשטעלט אַ צװײטן; אנשטאָט דעם אָפּגעלעבטן פױלן פּריץ האָבן זײ אװעקגעשטעלט דעם לעבעדיקן טיכטיקן קאַפּיטאַליסט.

דער טיכטיקער קאַפּיטאַליסט האָט געהאַט אַ דרײסטן בליק אױף פאָר־אױס בלױז אין די יונגע יאָרן. װען ער האָט פאַרכאַפּט די מאַכט אין זײנע

הענט האָט ער זי אָנגעהויבן באַפּעסטיקן. ווען ער האָט אין דעם אַרבעטער דערפּילט זיין שונא האָט ער אָנגעהויבן קעמפן געגן אים. מיט די יאָרן איז ער געוואָרן אַפּגעפּרעסן, צעקראָכן, זיין מארך איז פאַרלאָפן מיט פעטס. ער האָט אָנגעהויבן אריינצולייגן זיין גאַנצע נשמה אין איין אַרבעט — באַפּעסטיקן זיינע אונטערדריקונגס־מיטלען, זיינע פּאָליציייאישע און מיליטערישע אַפּאַראַטן. די גאַנצע ארבעט פון פאַרוואַלטן מיט זיין ווירטשאַפט האָט ער אַרויפגעלייגט אויף זיינע באַדינער, אויף זיינע געטרייע „קלויירקס", וואָס גיבן אים אַ מעגלעכקייט צו לעבן אין וואוילטאָג און גאָרנישט ניט טאָן.

דער איינציקער קלאַס וואָס קעמפט, און איז בכח צו קעמפן פאַר דער פאַרניכטונג פון יעדן מין שקלאַפעריי, איז דער אַרבעטער־קלאַס. זיינע לעבנס־באַדינגונגען, זיינע בלוטיקע אינטערעסן דיקטירן אים צו קעמפן פאַרן סאָציאַליזם. דעם קאַפּיטאַליזם איז געווען איינג אין דער פעאָדאַלער אָרדנונג. אַלע וועגן זיינען פאַר אים געווען פאַרצאַמט. האָט ער דערפאַר געקעמפט געגן דער פעאָדאַלער אָרדנונג. ער האָט באַדאַרפט האָבן אַזאַ אָרדנונג, וואָס זאָל אים געבן אַ מעגלעכקייט פריי צו עקספּלואַטירן דעם אַרבעטער. דער אַרבעטער איז אין אַן אַנדער לאַגע. ער עקספּלואַטירט קיינעם ניט. ער באַנוצט זיך ניט מיט יענעמס אַרבעט, נאָר פאַרקערט, מיט זיין אייגענער אַרבעט שאַפט ער אַלע אוצרות. ער איז ניט פאַראינטערעסירט, ווי דער קאַפּיטאַליסט, אין נייע פאָרמען פון אונטערדריקונג. פאַרקערט, ער איז פאַראינטערעסירט אָפּצושאַפן יעדע פאָרם פון אונטערדריקונג.

די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציע איז אַ העל בלאַט אין דער געשיכטע פון דעם קאַמף פון דער בורזשואַזיע געגן דער פריצישער אָרדנונג. די רעוואָלוציע האָט זיך אָנגעהויבן אין 1789. די בורזשואַזיע איז נאָך דעמאָלט געווען יונג, פאַר אירע אויגן האָט נאָך ניט געשוועבט דער רויטער געשפּענסט פון אַ פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע. זי האָט געהאַט איין ליידנשאַפט — רייך צו ווערן — און זי האָט די דאָזיקע ליידנשאַפט באַפרידיקט. די בורזשואַזע שטאָט האָט דעמאָלט געזאָגט צו די פּריצים און גלחים: „מיר זיינען געווען גאָרנישט, איצט וועלן מיר ווערן אַלץ." צו יענער צייט זיינען אין די שטעט שוין געווען אַרבעטער־מאַסן. זיי האָבן אָבער ניט געזען דעם אונטערשייד צווישן זיך און דער רעוואָלוציאָנער־געשטימטער בורזשואַזיע. די אַרבעטער האָט זיך געדאַכט, אַז ווען מען וועט אָפּשאַפן די פּריצישע אָרדנונג און דערקלערן אַלגעמיינע פרייהייט, גלייכהייט און ברידערלעכקייט, וועט שוין אַלעמען ווערן גוט. די אַרבעטער זיינען געגאַנגען מיט דער בורזשואַזיע אונטער איין פאָן. אין פּאַריז איז געווען אַ קעניגלעכע פעסטונג, די באַסטיליע, האָבן די אַרבעטער גענומען די פעסטונג מיט שטורעם (דעם 14טן יולי, 1789). די אַרבעטער האָבן זיך באַטייליקט אין אַלע דעמאָנסטראַ־

ציעס און זיינען געגאנגען האנט אין האנט מיט דער בורזשואזיע אין נאָמען פון פרייהייט, גלייכהייט און ברידערלעכקייט.

אין דער צייט פון יענער רעוואָלוציע האָבן די פּאריזער שטיין־האַקער דערקלערט אַ סטרייק. דאכט זיך, וואָס האָט געקענט זיין מער געזעצלעך אין אַ סביבה פון פרייהייט, גלייכהייט און ברידערלעכקייט? די שטאָלצע בורזשואזיע, וואָס האָט אומעטום אזוי שיין געזונגען וועגן פרייהייט, גלייכהייט און ברידערלעכקייט, האָט זיך אָבער דערשראָקן. אין דעם ארויסטריט פון די ארבעטער האָט זי דערפילט אַן ערנסטע געפאַר־וואָרנונג. די בורזשואזיע איז טאַקע געווען פאַרנומען מיטן קאַמף געגן קעניג און די פּריצים, נאָר פונדעסטוועגן האָט זי געפונען צייט אויף שנעל ארויסצוגעבן אַ געזעץ געגן ארבעטער־פאַראיינען. זיי האָבן דעם ענין געמאַכט זייער קונציק. זיי האָבן געזאָגט: „פריער זיינען געווען צעכן, געשלאָסענע גרופן ארבעטער, וואָס האָבן צו זיך קיינעם נים צוגעלאָזט. יענע צעכן האָבן שלעכט געארבעט, זיינען געווען פויל. מיר האָבן מורא פאר די ארבעטער־פאַראיינען, ווייל זיי קענען נאָך פאַרוואַנדלט ווערן אין געשלאָסענע אָרגאניזאציעס ווי די צעכן און שטערן דער אַנטוויקלונג פון דער פּראָדוקציע.״

אזוי האָבן זיי געזאָגט, די פּאָליטיקער פון דער בורזשואזיע. אין דער אמתן האָבן זיי אָבער מורא געהאַט פאר די ארבעטער־פאַראיינען און פאר זייערע סטרייקס דערפאַר, וואָס זיי האָבן דערפילט אז דורך יענע פאַראיינען קענען די ארבעטער אומוואַרפן די הערשאַפט פון דער בורזשואזיע. די יונגע בורזשואזיע האָט אין דעם קאַמף געגן די ארבעטער פאַראייניקט כיטרעקייט מיט מאַכט. די סטרייקער זיינען פאַרזעצט געוואָרן אין טורמע אויפן אויסרייד, אז סטרייקס זיינען אַ שריט אויף צוריק. אין דער אמתן האָט אָבער די בורזשואזיע זיך געשראָקן פאר דעם סטרייק ווי פאר אַ שריט פאָראויס — צו דער הערשאַפט פון ארבעטער. און די בורזשואזיע פון יענער צייט האָט לאַנגע יאָרן געפירט אַ קאַמף געגן דער פרייהייט פון ארבעטער־פאַראיינען.

ס'איז קלאָר, אז די בורזשואזיע, וואָס האָט געקעמפט געגן דעם דרוק פון די פּריצים, איז אַליין געווען פאַראינטערעסירט צו אונטערדריקן די ארבעטער און האָט באַצייטנס אָנגענומען מיטלען געגן דער פרייהייט פון ארבעטער־פאַראיינען.

און אָט איז נאָך אַ ביישפּיל פון דער געשיכטע פון דער זעלביקער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. ביי זיי, די פאָרגעשריטענע ארבעטער אין פראַנקרייך, האָט זיך פאַרגנבעט אַ ספק צי וועט טאַקע די רעוואָלוציע זיי געבן פולשטענדיקע באַפרייאונג. די ארבעטער האָבן זיך אָנגעהויבן צו פאַרטראַכטן, צי איז דאָס אויף אַן אמת דער לעצטער קאַמף, וואָס וועט גליקלעך מאַכן די גאַנצע מענטשהייט. וואָס מער זיי האָבן געטראַכט, אַלץ קלאָרער איז

פאר זיי געוואָרן, אַז דער לעצטער קאַמף ליגט נאָך ערגעץ אין דער צוקונפט. און דעמאָלט האָבן זיי געגרינדעט דעם פאַראיין פון גלייכע, אונטער דער פירערשאַפט פון באַבעף. דאַכט זיך, אַז אין דער צייט פון דער רעוואָלוציע, וואָס האָט כלומרשט געקעמפט פאַר גלייכהייט, וואָלט אַ פאַראיין פון גלייכע באַדאַרפט געווען באַטראַכט ווערן ווי אַ געזעצלעך קינד פון דער רעוואָלוציע. דער פאַראיין האָט אָבער אַרויסגעלאָזט אַ פּראָקלאַמאַציע, וואו ס'איז געווען געשריבן:

„מיר ווילן גלייכהייט ניט אויף די שילדן, נאָר אונטער די דעכער פון אונזערע שטיבער", דאָס הייסט — ניט קיין פּאַפּירענע פּאָליטישע גלייכהייט, נאָר אמתע עקאָנאָמישע גלייכהייט. דער בורזשואַזיע איז די דאָזיקע אידייע ניט געפעלן געוואָרן. באַבעף און אַלע זיינע חברים זיינען פאַרמשפּט געוואָרן צום טויט און דערהרגעט געוואָרן פון די זעלביקע בורזשואַזע פאַרטרעטער, וואָס האָבן געהאַלטן אין איין רעקלאַמירן וועגן גלייכהייט.

מיר זעען, הייסט עס, אַז שוין דעמאָלט, ווען די בורזשואַזיע איז נאָך געווען יונג און שטאַרק, האָבן שוין אַרבעטער געטראַכט וועגן דעם, אַז די בורזשואַזע גלייכהייט איז ניט מער ווי נאַרעריי, און שוין דעמאָלט האָט זיך אָנגעהויבן דער קאַמף פאַר סאָציאַליזם.

אָבער אַן אידייע, ווי אַ לעבעדיקע באַשעפעניש, ווערט ניט געבוירן אַ גאַנצע, אַ רייפע, אַ דערוואַקסענע. זי אַנטוויקלט זיך פּאַמעלעך. צום אָנהויב איז זי שוואַך און קען ניט שטיין אויף די פיס, ווי אַ קליין קינד. ביסלעכווייז ווערט זי אָבער אַנטוויקלט, געקרעפטיקט, געשפּייזט פון דער סביבה וואו זי איז געבוירן געוואָרן. דער קאַפּיטאַליזם איז געוואַקסן און האָט זיך געהאַלטן אין אַנטוויקלען; ס'איז אויך געוואַקסן און האָט זיך אַנטוויקלט די אידייע פון סאָציאַליזם. זעכציק יאָר נאָך דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע איז דער פאַראיין פון קאָמוניסטן, מיט קאַרל מאַרקס און פרידריך ענגעלס אָן דער שפּיץ, אַרויסגעטראָטן מיט אַ פאַרענדיקטער און באַגרינדעטער פּראָגראַם פון סאָציאַליזם. די דאָזיקע פּראָגראַם איז פאַרמולירט אין אַ ביכל וואָס הייסט קאָמוניסטישער מאַניפעסט. די אייראָפּייאישע אַרבעטער קוקן מיט רעכט אויף דעם קאָמוניסטישער מאַניפעסט ווי אויף דער „ביבל פון דער האָרעפּאַשנער מענטשהייט". די פּראָגראַם פון דעם „מאַניפעסט" פאָדערט, אין עצם, אַז דער אַרבעטער־קלאַס זאָל פאַרכאַפּן די פּאָליטישע מאַכט פון דער געזעלשאַפט כדי צו מאַכן אַ סוף צו פּריוואַט־אייגנטום אויף פּראָדוציר־מיטלען און פאַרוואַנדלען די פּראָדוציר־מיטלען אין דעם אייגנטום פון די האָרעפּאַשנע פאָלקסן־מאַסן.

די סאָציאַליזירונג (פאַרוואַנדלען אין געזעלשאַפטלעך אייגנטום) פון די פּראָדוציר־מיטלען דורך דער

הערשאַפט פון פּראָלעטאַריאַט — דאָס איז, אויף איין פוס, די פּראָגראַם פון קאָמוניסטישער מאַניפעסט. דער מאַניפעסט האָט אָבער אויפגעטאָן נאָך עפּעס, חוץ פאָרמולירן די פאָדערונגען פון די אַרבעטער. דער „קאָמוניסטישער מאַניפעסט" האָט אויך אָנגעוויזן אויף די מאַטעריעלע באַדינגונגען אין וועלכע די פּראָגראַם קען דורכגעפירט ווערן און אויף די מענטשן וועלכע וועלן איר דורכפירן.

2. דער ערשטער קאַפּיטאַליסט באַווייזט זיינע נעגל

מען „באַפרייט“ די פויערים פון די פּריצים.—שאַף זיינען ביליקער פון פויערים.—דער סוחר־קאַפּיטאַליסט.—די פּריצישע הויפן און די מאָדערנע שטעט.—די ערשטע אַרבעטלאָזע.—דער קאַפּיטאַליסטישער געזעץ הייסט זיי שמייסן „ביז עס וועט אַ שפּריץ טאָן בלוט פון לייב“.—די ערשטע פאַבריקן און די „עפּאָכע פון מענטשלעכקייט“.—צוזאַמען מיטן קאַפּי־טאַליזם האָט זיך אָנגעהויבן אַרבעטלאָזיקייט.—טאָמאַס מאָר מאָלט אַ פאַנטאַזיע.—די קאָמוניסטישע אָרדנונג אויף דעם נישט־געשטויגענעם אינזל „אוטאָפּיע“.—אַ ריכטיק בילד, אָבער ווער זאָל דאָס צום לעבן ברענגען? —, מאָר'ס אוטאָפּיע האָט געוואַרט אויף דעם געבורט פון אַ נייעם קלאַס.

פון דער אומגלייכהייט צווישן מענטשן איז אַרויסגעוואַקסן דער קאַמף פאַר גלייכהייט, און פון דער עקספּלואַטאַציע וואָס די פאַבריקאַנטן האָבן אָנגעווענדט געגן די מיליאָנען אַרבעטער איז אַרויסגעוואַקסן דער קאַמף פאַר סאָציאַליזם. די געשיכטע פון קלאַסנקאַמף איז אויסגעדריקט אין דעם קאָמוניסטישער מאַניפעסט אין אָט־די ווערטער:

„די גאַנצע געשיכטע פון יעדער געזעלשאַפט איז ביז איצט געווען אַ געשיכטע פון קאַמף צווישן קלאַסן — פרייע און שקלאַפן, פּריצים און לייב־אייגענע, בעל־מלאכות און אַרויסהעלפער (אין די צעכן), מיט איין וואָרט — אונטערדריקער און אונטערדריקטע האָבן שטענדיק פיינט געהאַט איינע די אַנדערע. אַמאָל איז דאָס געווען אַן אָפענע מלחמה, אַמאָל אַ באַהאַלטענע, עס איז אָבער שטענדיק געווען אַ מלחמה. און שטענדיק האָט זיך די מלחמה געענדיקט אָדער מיט אַ גרינטלעכן איבערבוי פון דער גאַנצער געזעלשאַפט־לעכער אָרדנונג, אָדער מיט דעם אונטערגאַנג פון די קעמפנדיקע קלאַסן.“ (די רוימישע אימפּעריע, וואָס איז געווען באַזירט אויף שקלאַפעריי, האָט זיך ניט געקאָנט ספּראַווען מיט די אינווייניקסטע ווידערשפּרוכן, וואָס האָבן איר געריסן אויף שטיקער, און איז אונטערגעגאַנגען.)

די מלחמה פון דער בורזשואַזיע געגן די פּריצים האָט זיך געענדיקט מיט איינשטעלן די הערשאַפט פון קאַפּיטאַל. און אונטער דער הערשאַפט פון קאַפּיטאַל האָט זיך אָנגעהויבן דער קאַמף פון די אַרבעטער פאַר זייער באַפרייאונג.

לאָמיר נעמען פאַר אַ ביישפּיל ענגלאַנד, אַ מוסטער פון אַ קאַפּיטאַליס־טיש לאַנד. לאָמיר זען ווי אַזוי עס האָט זיך געלעבט די מאַסן אין ענגלאַנד אין דער עפּאָכע פון פויערשער ווירטשאַפט. די פויערים האָבן געלעבט צו־זאַמען אין גרויסע משפּחות. זיי האָבן געמוזט צאָלן גרויסע צינזן צו די פּריצים, און דאָס האָט זיי פאַקטיש צוגעשמידט צו דער ערד; זיי האָבן זיך קיינמאָל ניט געקאָנט אויסצאָלן און זיי האָבן געמוזט בלייבן אויף דער ערד און מיט די פּראָדוקטן אָפּצאָלן דעם פּריץ די „חובות“. יעדע פויערשע

משפחה האָט פאַר זיך געמאַכט אַלץ וואָס זי האָט באַדאַרפט. דער פּויער איז געווען אַ פאַרמער, אַ שוסטער, אַ סטאָליאַר, זיין משפחה האָט געשפּינט און גענייט. ס'איז געווען אַ געשלאָסענע באַלעבאַטישקייט, וואָס האָט באַזאָרגט אַלע באַלדיקע נויטן פון דער גאַנצער משפחה. מען האָט ניט געקויפט און ניט פאַרקויפט.

די פּויערים פון יענער צייט האָבן געפירט, ווי מען רופט דאָס, אַ נאַטוראַלע ווירטשאַפט.

אויך די פּריצים האָבן מיט דער הילף פון זייערע הויף־דינער צוגעגרייט ביי זיך אין הויף אַלצדינג, וואָס זיי האָבן באַדאַרפט. ביסלעכוויז האָבן זיך די הויף־מענטשן ספּעציאַליזירט אין די אָדער יענע מלאכות. איין הויף האָט אָנגעהויבן צו פאַרקויפן דעם צווייטן די איבעריקע זאַכן, וואָס די הויף־לייט האָבן אויפגעמאַכט. עס האָט זיך אָנגעהויבן אַן אויסטויש פון סחורות צווישן הויף און הויף, און אויף דער סצענע האָט זיך באַוויזן דער סוחר, דער הענדלער.

די הויפן, וואו די פּריצישע באַדינער האָבן געאַרבעט פאַר זייערע פּריצים, זיינען געווען דער אָנהויב פון די מאָדערנע שטעט. די הויפן זיינען געוואַקסן אין צאָל, זיך אויסגעשפּרייט, און זיי האָבן אָנגעהויבן פּראָדוצירן זאַכן ניט בלויז פאַר זייער פּריץ, נאָר אויך פאַר פרעמדע. כדי זיך צו פאַר־טיידיקן פון באַנדיטן, האָט דער פּריץ אַרומגערינגלט זיין הויף מיט אַ פעסט־טונג־וואַנט, און צוביסלעך זיינען פון יענע הויפן אַרויסגעוואַקסן די ריזיקע שטעט, וואָס באַדעקן איצט די גאַנצע וועלט.

דער ערשטער קאַפּיטאַליסט אין יענער צייט איז געווען ניט קיין פאַב־ריקאַנט, ניט קיין אייגנטימער פון שיף־קאָמפּאַניעס, נאָר דער סוחר וואָס האָט אויפגעקויפט די איבעריקע סחורות אין איין אָרט און זיי פאַרקויפט אין אַן אַנדער אָרט. ער האָט געקויפט די סחורות פאַר ביליק דאָרט וואו ס'איז געווען צופיל און פאַרקויפט פאַר טייער דאָרט וואו מ'האָט זיך אין דער סחורה שטאַרק גענויטיקט. דער ערשטער קאַפּיטאַל הייסט דעריבער **האַנדלס־קאַפּיטאַל.**

אין יענער צייט, מיט אַ יאָר פיר הונדערט צוריק, האָבן אָנגעהויבן וואַקסן די שטעט. ס'האָט זיך צו יענער צייט אויך אָנגעהויבן אַנטוויקלען דער שיפן־פאַרקער. מ'האָט אַנטדעקט אַ וועג קיין אינדיע, מ'האָט אויך אַנטדעקט אַמעריקע, מ'האָט געפונען לענדער, וואו מען האָט געקענט פאַר־קויפן סחורות. מען האָט בלויז באַדאַרפט קריגן די סחורות. די בעסטע סחורה איז דעמאָלט געווען לעבעדיקע סחורה, שקלאַפן. אין אַפריקע האָט מען געפירט אַן אמתע יאַגד אויף שוואַרץ־הויטיקע מענטשן און מען האָט די געפאַנגענע אַריבערגעפירט פון יענער זייט אָקעאַן און זיי פאַרקויפט אין

אַמעריקע פֿאַר שקלאַפֿן. צו יענער צייט איז די בורזשואַזיע נישט געווען אין אַזאַ לאַגע ווי איצט, ווען זי האָט סחורה, נאָר ס'איז ניטאָ קיין מאַרק וואו די סחורות צו פֿאַרקויפֿן. צו יענער צייט האָט די בורזשואַזיע געהאַט גענוג מאַרק־פּלעצער, גענוג רויע לענדער, וואו מ'האָט געקאָנט פֿאַרקויפֿן פּראָדוקטן, נאָר זי האָט ניט געהאַט גענוג סחורות, פֿאַבריצירטע זאַכן, אין וועלכע די ניי־אַנטדעקטע און ניי־באַזעצטע לענדער האָבן זיך שטאַרק גענויטיקט.

ס'האָט זיך אָנגעהויבן אַ פֿיבערדיקע אַרבעט. כדי צו פּראָדוצירן סחורות איז פֿריער פֿאַר אַלץ נויטיק געווען צו האָבן פֿרייע אַרבעטער — פֿריי פֿון דעם פּריץ, וועלכער פֿלעגט האַלטן די פּויערים צוגעשמידט צו דער ערד און פֿריי פֿון דער ערד גופֿא, וואָס האָט געהאַלטן דעם פּויער צוגעבונדן צו איין אָרט און אוממעגלעך געמאַכט פֿאַרן קאַפּיטאַליסט אים צו פֿאַר־וואַנדלען אין אַ געדונגענעם אַרבעטער. דער סוחר־קאַפּיטאַליסט האָט געזוכט צו שיסן צוויי האָזן אויף אַמאָל — אי אָוועקנעמען די פּויערים ביים פּריץ, אי אָוועקנעמען די ערד ביי די פּויערים.

בלויז אויף אַזאַ אופֿן האָבן די קאַפּיטאַליסטן געקאָנט קריגן אַן אַרבע־טער־אַרמיי וואָס זאָל פֿאַר זיי אָנהויבן שאַפֿן רייכטימער. הונדערטער, טויזנ־טער פּויערים זיינען אַראָפּגעטריבן געוואָרן פֿון זייער ערד. די רייכע פּריצים האָבן באַדאַרפֿט האָבן די פּויערשע פֿעלדער אויף צו פּאַשען סטאַדעס שאָף, ווייל שאָפֿענע וואָל איז צו יענער צייט געוואָרן זייער אַ גאַנגבאַרע סחורה. ס'האָט זיך אָנגעהויבן אַ קאַמף צווישן די פּויערים און די שאָף ווער ס'זאָל פֿאַרבלייבן אויף דער ערד. נאָר הינטער די שאָף זיינען געשטאַנען די הערשער פֿון לאַנד, און דער קאַמף האָט זיך געענדיקט דערמיט, וואָס די ענגלישע בורזשואַזיע האָט אַרונטערגעטריבן די פּויערים פֿון דער ערד און אָנגעהויבן קולטיווירן וואָל אויף אַ גרויסן מאַסשטאַב און פֿאַרקויפֿן די וואָל אויף די נייע מערק.

אָט דעם מאָמענט אין דער געשיכטע פֿון קלאַסנקאַמף איז כדאי צו געדיינקען. ווי נאָר די בורזשואַזיע האָט זיך באַוויזן אויף דער וועלט האָט זי שוין אָנגעהויבן ווייזן אירע נעגל. „שאָף האָבן אָנגעהויבן פֿרעסן מענטשן", ווי טאָמאַס מאָר האָט זיך גאַנץ ריכטיק אויסגעדריקט.

וואָס איז געוואָרן פֿון די פּויערים? זיי האָבן אָנגעוואָרן זייער ערד, אָנגעוואָרן אַלע מיטלען אויף צו מאַכן אַ לעבן, און זיי האָבן זיך, נאַטירלעך, אַ לאָז געטאָן אין די שטעט אַריין.

די אינדוסטריע האָט זיך נאָר וואָס אָנגעהויבן אַנטוויקלען, און אַ סך פֿון די פּויערים וואָס זיינען געקומען אין שטאָט אַריין האָבן דאָרט קיין אַרבעט ניט געפֿונען. ס'האָט זיך אָנגעהויבן די שרעקלעכסטע, די גרויזאַמסטע

צייט אין דער געשיכטע פון די ארבעטער אין ענגלאַנד. מיטאַמאָל האָט מען זיי אַ יאָג געטאָן פון די דערפער אין די שטעט אַריין. אין די שטעט זיינען זיי פּאַקטיש פּאַרמשפּט געוואָרן צו הונגער־טויט. זיי האָבן אָנגעהויבן וואַנדלען און גנבענען. די רעגירונג האָט באַלד אַרויסגעגעבן אַ ספּעציעלן געזעץ געגן וואַגאַבונדן.

וועגן דעם דאָזיקן געזעץ דאַרפט איר וויסן. ס'איז כדאי צו געדיינקען די בייטש מיט וועלכער די ערשטע קאַפּיטאַליסטן האָבן אָנגעהויבן שמייסן זייערע פּראָלעטאַריער. אין דעם געזעץ איז געווען געשריבן: „די געזונטע וואַגאַבונדן ווערן פּאַרמשפּט צו שמיץ און צו געפענגעניש. מען דאַרף זיי צובינדן צו אַ טאַטשקע און אַזוי לאַנג שמייסן ביז עס וועט אַ שפּריץ טאָן בלוט פון לייב. דעמאָלט דאַרפן זיי שווערן, אַז זיי וועלן זיך אומקערן אַהיים וואו זיי האָבן געוואוינט די לעצטע דריי יאָר און זיך נעמען פאַר אַן אַרבעט.”

זיי האָבן זיך אָבער ניט געקאָנט „נעמען פאַר אַן אַרבעט”, ווייל דאָס לאַנד האָט מען ביי זיי צוגענומען. ממילא האָט דער אַרבעטלאָזער פויער ניט געהאַט וואָס צו טאָן אין דער היים און האָט ווידער אָנגעהויבן וואַנדערן. ווען מ'האָט אים געכאַפּט אַ צווייטן מאָל האָט מען אים ווידער געשמיסן ביז בלוט און אים אָפּגעשניטן איין אויער. אַ דריטן מאָל האָט מען אים שוין פּאַרמשפּט צו טויט־שטראָף. אין דער צייט ווען הענרי דער אַכטער האָט געקעניגט האָט מען אין ענגלאַנד הינגעריכטעט 27,000 מענטשן דער־פאַר וואָס זיי האָבן זיך ניט געהאַט וואו אַהין צו טאָן און האָבן געוואַנדלט פון אָרט צו אָרט. קאַרל מאַרקס זאָגט וועגן יענער צ ַייט: „די טאַטעס פון אונזער איצטיקן אַרבעטער־קלאַס האָט מען פון סאַמע אָנהויב באַ־שטראָפט דערפאַר וואָס מ'האָט זיי פּאַרוואַנדלט אין בעטלער און אין וואַגאַ־בונדן.” ס'איז זיך גרינג פּאָרצושטעלן דעם שוידער פון די מאַסן ווען זיי האָבן צום ערשטן מאָל דערפילט די נעגל פון ְדער נייער רויב־חיה, וואָס הייסט קאַפּיטאַל. מענטשן האָבן אָנגעהויבן זוכן אַן אויסוועג. אַ סך פון די געפּייניקטע זיינען געוואָרן פאַרצווייפלט, האָבן אָנגעהויבן זוכן אַ טרייסט אין יענער וועלט, אָדער פאַנטאַזירן וועגן נייע געזעלשאַפטלעכע אָרדנונגען אין וועלכע אַזוינע שוידערלעכע זאַכן וועלן ניט פּאָרקומען.

אפילו צווישן די הערשנדיקע קלאַסן (לאַנד־אַריסטאָקראַטיע און בורזשו־אַזיע) האָבן זיך געפונען מענטשן, וואָס האָבן ניט געקענט פאַרטראָגן אַזאַ שוידערלעכן צושטאַנד, און זיי האָבן אָנגעהויבן אויף זייער שטייגער פּראָ־טעסטירן געגן דער געזעלשאַפטלעכער אָרדנונג, אָנגעהויבן טרוימען וועגן אַן אידעאַלער אָרדנונג אין וועלכער די אַלע שוידערס וועלן פאַרשווינדן. איינע פון די אינטערעסאַנטסטע סאָציאַלע טרוימערייען פון יענער צייט איז

טאָמאַס מאָריס ביכל וואָס הייסט: אַ גאָלדן ביכעלע וועגן אַ בעסערער מלוכה־איינאָרדנונג אויף דעם אינזל אוטאָפּיע. (דאָס וואָרט אוטאָפּיע באַשטייט פון צוויי גריכישע ווערטער — אוט, וואָס דער טייטש דערפון איז ניט, און טאָפּאָס — אָרט, דאָס הייסט, אַן אָרט, וואָס איז ניטאָ, אַן אויסגעטראַכטע מעשה, אַ פאַנטאַזיע.) טאָמאַס מאָר איז ניט געווען קיין אַרבעטער. ער איז געווען אַ זון פון אַן אַריסטאָקראַט. אָבער די שוידערלעכע בילדער, וואָס האָבן זיך פאַנאַנדערגעוויקלט פאַר זיינע אויגן, האָבן אים געטריבן צו זוכן מיטלען ווי אַזוי צו פאַרבעסערן די געזעלשאַפט.

אָבער איידער מיר גייען איבער צו מאָר'ס ביכל לאָמיר זיך אָפּשטעלן נאָך אַ ווייל אויף דער אַנטוויקלונג פון דעם יונגן קאַפּיטאַליזם. דער ערשטער קאַפּיטאַליסט, ווי געזאָגט, איז געווען אַ סוחר, פאַרטאָן הויפּטזאַכלעך אין האַנדל; ס'איז, הייסט עס, געווען סוחרישער קאַפּיטאַל, האַנדלס־קאַפּיטאַל. „אין דער פּערזאָן פון די סוחרים — שרייבט ענגעלס — באַגעגענען מיר צום ערשטן מאָל דעם קלאַס, וואָס נעמט אַליין ניט קיין אַנטייל אין דער פּראָדוקציע און האָט דאָך פאַרכאַפּט די גאַנצע מאַכט און דעה איבער דער פּראָדוקציע און האַלט די פּראָדוצירער אונטערטעניק. דער דאָזיקער קלאַס ווערט דער אומפאַרמיידלעכער פאַרמיטלער צווישן צוויי פּראָדוצירער און דריקט זיי ביידן.” דער סוחר האָט געזוכט פרייע פּראָדוצירער, דאָס הייסט, בעל־מלאכות. דעריבער האָט ער דאָס געאַרבעט מעשים, אַז די פּויערים זאָלן באַפרייט ווערן פון דער פעאָדאַלער מאַכט און זאָלן דערנאָך אַראָפּגעטריבן ווערן פון זייערע פעלדער. אָט־די גאַנצע אַרמיי האָט דער קאַפּיטאַליזם ניט געקאָנט אויפהאַלטן. אַ גרויסער טייל איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַן אַרמיי אַרבעטלאָזע, ווי מיר האָבן שוין פריער אָנגעוויזן. די איבעריקע זיינען געוואָרן בעל־מלאכות, וואָס האָבן געאַרבעט ניט פאַר זיך נאָר פאַרן סוחר־קאַפּיטאַליסט.

אין אָנהויב האָט דער סוחר ניט געהאַט קיין אייגענע פאַבריק און די בעל־מלאכות פלעגן אויפמאַכן די אַרבעט ביי זיך אין דער היים. דער סוחר פלעגט געבן די אַרבעטער אַלע נויטיקע מאַטעריאַלן און די אַרבעטער האָבן דערפון אויפגעמאַכט דעם פאַרטיקן פּראָדוקט. אַ שטיק צייט האָט זיך דער יונגער קאַפּיטאַל באַפרידיקט מיט אָט דער הויז־פּראָדוקציע. אָבער וואָס מער די פּראָדוקציע איז געוואַקסן אַלץ מער האָט דער קאַפּיטאַליסט אָנגעהויבן צו פאַרזאַמלען אַ סך בעל־מלאכות אויף איין אָרט, אין ספּעציעלע געביידעס, וואָס זיינען צוגעפּאַסט געוואָרן צו דער פּראָדוקציע — דאָס הייסט, אין פאַבריקן. די אַרבעטער האָבן טאַקע באַנוצט זייערע געוויינלעכע אַרבעט־געצייג, אָבער די אַרבעט איז אַזוי איינגעטיילט געוואָרן, אַז יעדער אַרבעטער האָט זיך ספּעציאַליזירט בלויז אין איין טייל פון דער פּראָדוקציע,

און דער באַלעבאָס האָט אַזוי אַרום אַרויסגעקראָגן אַ סך מער אַרבעט. אָט די סיסטעם פון צעגלידערן די אַרבעט אין אַ סך באַזונדערע טיילן און געבן יעדן בעל־מלאכה בלויז איין טייל האָט אַזוי אויסגענומען ביי די באַלעבאַטים, אַז די הויז־פּראָדוקציע איז שוין געוואָרן אַ נעבן־זאַך. דער בעל־מלאכה וואָס האָט אַליין אויפגעמאַכט דעם גאַנצן פּראָדוקט האָט בשום אופן ניט געקאָנט קאָנקורירן מיט דער אָרגאַניזירטער איינגעטיילטער פּראָדוקציע אין די פּרימיטיווע פאַבריקן, אָדער מאַנופאַקטור־פּלעצער. די מאַנופאַקטור־פּראָדוקציע (פאַבריק־פּראָדוקציע אָבער אָן מאַשינען, בלויז דורך אַ סיסטעם פון צעטיילטער אַרבעט) איז געווען דער איבערגאַנג צו דער מאָדערנער אינדוסטריע, צו דער מעכאַניזירטער פאַבריק־פּראָדוקציע.

דער קאַפּיטאַליזם האָט אָנגעהויבן זיין וועג דערמיט וואָס ער האָט רואינירט די פּויערים, זיי אַרויסגעוואָרפן פון זייערע היימען און פעלדער און זיי פאַרוואַנדלט אין לוין־שקלאַפן. אויף דעם הונגער פון די רואינירטע פּויערים און בעל־מלאכות האָבן די קאַפּיטאַליסטן געבויט זייערע פאַבריקן. דאָס איז כדאי צו געדיינקען. מיר האָבן איצט צו טאָן מיט אַ בורזשואַזיע, וואָס האָט די חוצפה צו זאָגן, אַז די עפּאָכע פון דעם אויפגאַנג פון דער בורזשואַזיע איז געווען אַן עפּאָכע פון „הומאַניזם", מענטשלעכקייט. די עפּאָכע פון אַראָפּטרייבן די פּויערים פון זייער ערד, די עפּאָכע פון פאַרמשפּטן די אַרבעטלאָזע צו שמיץ „ביז עס וועט אַ שפּריץ טאָן בלוט פון לייב", די עפּאָכע פון יאַגד אויף אַפריקאַנער נעגערן ווי אויף ווילדע חיות — אָט דאָס הייסט ביי דער בורזשואַזיע אַן עפּאָכע פון „הומאַניזם"! און די זעלביקע בורזשואַזיע, וואָס קרוינט די אַלע שווידערס מיט דעם נאָמען „מענטשלעכקייט", באַשולדיקט נאָך די קעמפנדיקע פּראָלעטאַריער, אַז זיי ווילן איינפירן אַ ברוטאַלע אָרדנונג!

לאָמיר איצט איבערגיין צו טאָמאַס מאָרס ביכעלע. מען דאַרף געדיינקען, אַז מאָר האָט דאָס אָנגעשריבן מיט דריי הונדערט יאָר צוריק, ווען דער אַרבעטער־קלאַס איז נאָך געווען מאַכטלאָז.

טאָמאַס מאָר דערציילט, אַז ער איז געווען אין אַנטווערפּן און האָט זיך דאָרט באַקאַנט מיט אַ מאַטראָס, וואָס האָט געהייסן ראַפאַעל גיפּלע. דאָס גאַנצע ביכעלע איז אַזוי געשריבן, אַז עס זאָל זיך דאַכטן, אַז מאָר זיצט מיטן שיף־מאַן און יענער דערציילט אים וועגן אַ צויבער־לאַנד, וואו די מענטשן לעבן גאָר אַנדערש ווי אין ענגלאַנד.

אין אָט־דעם כלומרשטן שמועס מאַכט אַ באַזונדערן איינדרוק די שטעל וואו ראַפאַעל גרייפט אָן לייַדנשאַפטלעך די שווידערס פון דער עקזיסטירנדיקער אָרדנונג. „איך מוז זאָגן — טענהט ראַפאַעל — אַז אַזוי לאַנג ווי עס וועט עקזיסטירן פּריוואַט אייגנטום, אַזוי לאַנג ווי געלט איז אַלץ, וועט

קיין רעגירונג ניט קאָנען פאַרזיכערן קיין גערעכטיקייט און גליק פאַרן פאָלק. זי קאָן ניט געבן קיין גערעכטיקייט, ווייל דאָס בעסטע און דאָס שענסטע קומט אָן דעם ערגסטן טייל פון דעם פאָלק. זי קאָן ניט געבן קיין גליק, ווייל די רייכטימער זיינען צעטיילט צווישן עטלעכע מענטשן און די מאסע לעבט אין גרויסער נויט.״

און אָט איז נאָך אַ באַמערקונג, וואָס ראַפאַעל מאַכט: „אַזוי לאַנג ווי ס׳וועט עקזיסטירן פריוואַט אייגנטום, וועט דער בעסטער, דער גרעסטער און דער וויכטיקסטער טייל פון דער מענטשהייט זיך מאַטערן אונטערן יאָך פון צרות און דחקות.״ ראַפאַעל׳ס רייד זיינען אַ ליידנשאַפטלעכע קריטיק קעגן דער אומגלייכהייט וואָס הערשט אין אַלע לענדער און אַ פאַרטיידיקונג פון דער גלייכהייט וואָס עקזיסטירט אויף דעם אינזל אוטאָפּיע.

ראַפאַעל דערציילט מיט באַגייסטערונג, אַז אויף דעם אוטאָפּיע־אינזל, וואו ער האָט כלומרשט געוואוינט, זיינען ניטאָ קיין פוילענצער און קיין ליידיק־גייער. אַלע אַרבעטן. יעדן מענטשן קומט אוים צו אַרבעטן זעקס שעה אַ טאָג. דאָרט קריגט מען זיך ניט וועגן דעם ווי אַזוי די רייכטימער זאָלן פאַרטיילט ווערן. מענטשן לעבן משפחותוויז, אַלע פּראָדוקטן ווערן אוועקגעלייגט אין שפּייכלערס און יעדע משפחה נעמט זיך וויפיל זי באַ־דאַרף.

מאָר מאַכט זיך טאַמעוואַטע און פרעגט כלומרשט ראַפאַעלן צי די גלייכהייט און אַלגעמיינער וואוילזיין שאַפן ניט קיין פּאַראַזיטן און ליידיק־גייער. ראַפאַעל ענטפערט אים שטאָלץ און מיט פרייד, אַז אויף דעם אוטאָפּיע־אינזל פלייסט זיך יעדער איינער צו אַרבעטן וואָס מער און וואָס בעסער. אויף מאָר׳ס פראַגע ווי אַזוי די איינוואוינער פון אוטאָפּיע באַציען זיך צו מלחמה ענטפערט ראַפאַעל:

„צו ווערן באַרימט דורך געווער ווערט באַטראַכט פאַר גאָר אַ קנאַפּן כבוד.״ דאָך, זאָגט ראַפאַעל, זיינען פאַראַן מאָמענטן ווען די אוטאָפּיע־איינוואוינער באַטראַכטן עס פאַר זייער חוב צו האַלטן מלחמה. זיי גייען מלחמה האַלטן אויב מען באַפאַלט זיי. זיי האַלטן עס אויך פאַר זייער חוב צו העלפן די שכנים ווען יענע קעמפן קעגן טיראַנען.

ראַפאַעל מאָלט דעם אוטאָפּיע־אינזל ווי אַ מלוכה פון גלייכע מענטשן, מיט אַ גאַנצער נעץ שטעט, מיט אַ הויפּטשטאָט, מיט אַ גוט־איינגעאָרדנטן מלוכה־אַפּאַראַט.

מאָר׳ס „גאָלדן ביכעלע״ איז אַ פיין בילד פון אַן אָ ר ג אַ נ י ז י ר ־ ט ע ר קאָמוניסטישער געזעלשאַפט. מאָר איז אָבער ניט בכח צו דערקלערן ווי אַזוי מ׳זאָל די קאָמונע פאַרוואַנדלען אין אַ פאַקט. ער האָט אויסגעמאָלן אַ פאַנטאַזיע, אָבער ווי אַזוי זי צו פאַרווירקלעכן האָט ער ניט אָנגעהויבן

צו ווּיסן. מאַר האָט ניט געגלויבט אין דעם קאַמף פון אַרבעטער־קלאַס. נאָך מער, ער האָט מורא געהאַט פאַר דעם דאָזיקן קאַמף. ער האָט געזאָגט: „אַלץ פאַרן פאָלק, אָבער ניט דורך דעם פאָלק."

מען קאָן מאָרן ניט באַשולדיקן. ער האָט צו יענער צייט ניט געקאָנט פאָראויסזען, אַז די מאַסע דערשלאָגענע אַרבעטער פון יענער צייט וועט זיך אַנטוויקלען, שטאַרק ווערן, שאַפן אירע קלאַסן־אָרגאַניזאַציעס און ווערן אַ שטאַרקער, שעפערישער כח אין דער געזעלשאַפט. מאָר האָט געמאָלן דעם איבערגאַנג צום קאָמוניזם אויף אַ גאַנץ נאַאיוון אופן. אים האָט זיך גע־דאַכט, אַז מען דאַרף אָט־דעם ראַפאַעל, וואָס דערציילט אַזוינע שיינע מעשיות, מאַכן פאַר אַ בעל־יועץ ביים קעניגלעכן הויף. ער וועט, הייסט עס, אַנטוויקלען זיינע שיינע אידייען פאַרן קעניג און פאַר די מעכטיקע פון לאַנד, און יענע וועלן איינפירן די קאָמוניסטישע געזעלשאַפט.

אַזוי האָט געטראַכט ניט נאָר טאָמאַס מאָר. אַ סך טרוימער פאַר מאָרן און נאָך אים האָבן זיך פאָרגעשטעלט, אַז ניט די האָרעפּאַשנע מאַסן, ניט די אַרבעטער וועלן שאַפן די נייע געזעלשאַפט, נאָר די „העכערע קלאַסן", די גבירים און אַריסטאָקראַטן, די קעניגן מיט די בישאָפן. טאָמאַס מאָר האָט זיך ניט געקאָנט אויפהויבן העכער פון זיך אַליין. ער האָט ניט געקאָנט אַרויס פון די ראַמען פון דער עפּאָכע אין וועלכער ער האָט געלעבט.

אָבער פאַר מאָרן האָט זיך קיין איין מענטש ניט דערהויבן צו דער אידייע פון קאָמוניסטישער פּראָדוקציע אויף דעם מאַסשטאַב פון אַ גאַנצער מלוכה. מענטשן האָבן זיך פאָרגעשטעלט באַזונדערע קאָמוניסטישע גרופּן, קליינע געמיינדעס. מאָר איז געווען דער ערשטער, וואָס האָט אָנגעשריבן אַ בוך וועגן קאָמוניזם, וועגן דער קאָמוניסטישער געזעלשאַפט. ער האָט אויס־געמאָלן אַ טרוים, אַ פאַנטאַזיע, און די פאַנטאַזיע האָט געוואַרט ביז עס איז אויסגעוואַקסן אַ נייער קלאַס, וואָס האָט איר געקאָנט פאַרווירקלעכן אין לעבן.

3. די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציע און די אוטאָפּיסטן

רעוואָלוציע, אַ לאָקאָמאָטיוו פון געשיכטע.—אַ יאָר אינהאַלט אין אַ טאָג צייט.—פראַנצויזישע רעוואָלוציע גייט אַרויס פון די גרענעצן.—די בורזשואַזיע נעמט זיך באַפעסטיקן אירע געווינסן.—„דער בונד פון די גלייכע".—פוריע, אַ גלענצנדער קריטיקער פון קאַפּיטאַליזם.—נאָך אוטאָפּיסטן.—סען סימאָן זוכט אַ פּלאַן.—זיין נבואה אויפן טויט־בעט.—די אוטאָפּיסטן קענען ניט אַריבערשפּאַנען דעם אָפּגרונט צווישן קאַפּיטאַליזם און סאָציאַליזם.—ראָבערט אָוען, אַ פּראַקטישער טוער, דאָך אַן אוטאָפּיסט.—פאַרוואָס האָבן די אוטאָפּיסטן ניט געלייזט די פּראָבלעם?—דער „קאָמוניסטישער מאַניפעסט" גיט דעם ענטפער.—וואָס ענגעלס דערציילט וועגן ראָבערט אָוען.

רעוואָלוציע, האָט עמיצער באַמערקט, איז דער לאָקאָמאָטיוו פון דער געשיכטע. דאָס איז זייער אַ געראָטענער אויסדרוק. אין רואיקע צייטן באַוועגט זיך די מענטשהייט פאָראויס זייער פּאַמעלעך. עס באַקומט זיך דער איינדרוק, אַז די געשיכטע איז באַלאָדן מיט איר אייגענער משא און קאָן זיך ניט רירן פון אָרט. לאַנגזאַם און כסדר אָבער וואַקסן אָן אין דער געזעלשאַפט אַלץ נייע און ווידערשפּרוכן און געגנזאַצן. זיי ווערן אַלץ שאַרפער און שאַרפער און ס'ווערט אוממעגלעך צו האַלטן שלום צווישן זיי. ענדלעך קומט אַ מאָמענט ווען דער לאַנגזאַמער גאַנג פון געשיכטע רייסט זיך איבער, און עס הויבט זיך אָן אַ גרינטלעכער איבערבראָך. דער גאַנג פון געשיכטע ווערט פאַרשנעלערט; אין דעם משך פון טעג קומען פאָר געשייענישן, וואָס אין רואיקע צייטן גייט דערויף אַוועק חדשים און יאָרן. דער שטורעם פון דער רעוואָלוציע וועקט אויף אַלע איינגעשלאָפענע כחות. דער געשיכטלעכער לאָקאָמאָטיוו פאַרבייט דעם געשיכטלעכן פערד־און־וואָגן.

רעוואָלוציע איז שטאַרק ניט בלויז דערמיט, וואָס זי פאַרשנעלערט דעם גאַנג פון געשיכטע, די באַוועגונג פון דער מענטשהייט. זי באַזיצט נאָך אַ וואונדער־קראַפט: אַן אמת־גרויסע רעוואָלוציע באַלייכט די פינצטערניש פון דער פאַרגאַנגענהייט, ברענגט אַריין קלאָרקייט אין איר אייגענער צייט און וואַרפט אַ העל ליכט אויף דער צוקונפט. וואָס גרעסער עס זיינען די מאַסן וועלכע די רעוואָלוציע ציט אַריין, אַלץ טיפער איז דער אינהאַלט פון דער רעוואָלוציע, אַלץ גראַנדיעזער איז איר פאַרנעם, אַלץ שטאַרקער איז איר אימפּעט. רעוואָלוציע איז דאָס קלאָר־זעעוודיקע אויג פון געשיכטע.

צווישן די רעוואָלוציעס פון דער פאַרגאַנגענהייט פאַרנעמט די פראַנצויזישע רעוואָלוציע אַ באַזונדער אָרט. די פראַנצויזישע רעוואָלוציע איז אַרויס ווייט אַריבער די גרענעצן פון פראַנקרייך, זי האָט אויפגעמונטערט צו אַ נײַ לעבן די פעלקער פון גאַנץ אייראָפּע. אונטער אירע מעכטיקע קלעפּ זיינען מיט מערקווירדיקער שנעלקייט געפאַלן די טראָנען פון פירשטן

און קעניגן. זי האָט זיך דערקייקלט אַזש ביז צו רוסלאַנד, וואָס איז נאָך דעמאָלט געשלאָפן מיט אַ טיפן שלאָף. דער ערשטער רעוואָלוציאָנערער אויסבראָך קעגן דער רוסישער זעלבסטהערשאַפט (דער אויפשטאַנד פון די דעקאַבריסטן) איז איינג פאַרבונדן מיט דעם איינפלוס פון דער פראַנצויזי־שער רעוואָלוציע.

אין דער צייט פון איר העכסטן אויפשוואונג האָט די פראַנצויזישע רעוואָלוציע זיך אויפגעהויבן איבער די אינטערעסן פון דער בורזשואַזיע, וואָס האָט געפירט די רעוואָלוציע. די פירערשאַפט איז אַרויסגעפאַלן פון די הענט פון די סוחרים און זייערע אַדוואָקאַטן. די פאָלקס־מאַסן האָבן אויפ־געהערט צו שפילן די ראָל פון קאַנאָנען־פלייש אין דעם קאַמף קעגן די פּריצים און די גלחים. די מאַסן האָבן אָנגעהויבן ריידן אין דער הויך וועגן זייערע אייגענע אינטערעסן און זייערע אייגענע אידעאַלן. אין דעם רעוואָלוציאָנערן פּאַרלאַמענט פון פראַנקרייך, אין דעם קאָנווענט, האָבן זיך שוין געהערט שטאַרקע רעדעס קעגן פּריוואַט־אייגנטום און קעגן אונטערדריקונג.

„ביי יעדער באַוועגונג פון דער בורזשואַזיע — זאָגט ענגעלס — האָט זיך געלאָזט זעלבסטשטענדיק הערן אויך יענער קלאַס, וואָס איז געוואָרן דער מער אָדער ווייניקער אַנטוויקלטער פאָראויסגייער פון דעם מאָדערנעם פּראָלעטאַריאַט.” הויך און שטאַרק האָבן זיך געלאָזט הערן די פאָטערס פון דעם מאָדערנעם אַרבעטער־קלאַס נאָך אין דער צייט פון דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע.

אַ סך מענטשן האָבן צו יענער צייט געמיינט, אַז די רעוואָלוציע וועט איינפירן די הערשאַפט פון גערעכטיקייט און יושר אויף דער וועלט. די רעוואָלוציע איז געליבט געוואָרן אויף אַלע לשונות; דיכטער האָבן איר געזונגען הימנען, דיינקער האָבן געריימט אירע גרויסע וואונדער. דער גרוי־סער דייטשער פילאָזאָף, העגעל, האָט מיט באַגייסטערונג דערקלערט, אַז די רעוואָלוציע וועט איינפירן די „הערשאַפט פון פאַרנונפט” (שכל) אויף דער וועלט.

די רעוואָלוציע האָבן אויך באַזונגען די פאָלקס־מאַסן. זיי האָבן גע־יובלט, זיי האָבן אין דער רעוואָלוציע געזען זייער נצחון. אָבער דער יובל האָט ניט לאַנג אָנגעהאַלטן. באַלד איז געקומען די ביטערע אַנטוישונג. די רעוואָלוציע איז געווען די אַרבעט פון דער בורזשואַזיע, און זי האָט ניט גע־קאָנט באַרעכטיקן די האָפנונגען וואָס די פאָלקס־מאַסן האָבן אויף איר גע־לייגט. אַנשטאָט דעם אָראָפּגעוואָרפענעם טראָן פון דעם פּריצישן קעניג האָט די בורזשואַזיע אויפגעשטעלט אַ טראָן פאַר דער הערשאַפט פון קאַפּי־טאַל. „אַנשטאָט דער שווערד — זאָגט ענגעלס — איז געלט געוואָרן דאָס מעכטיקע געווער.”

מיר האָבן שוין אָנגעוויזן, אַז אין דער דאָזיקער רעוואָלוציע האָט די פראַנצויזישע בורזשואַזיע גיך אַרויסגעוויזן איר אמתן פּנים (דאָס געזעץ געגן אַרבעטער־פאַראייניגן אין יאָר 1791). ס'איז גאַנץ קלאָר, אַז אין דעם משך פון דער זעלביקער רעוואָלוציע איז געלייגט געוואָרן דער אידייאישער פונדאַמענט פאַר דער נייער געזעלשאַפטלעכער אָרדנונג, וואָס איז געבויט ניט אויף דער הערשאַפט פון קאַפּיטאַל, נאָר אויף דער עקאָנאָמישער גלייכ־הייט פון אַלע מענטשן. „אַרבעט און פאַרגעניגנס דאַרפן זיין פאַר אַלעמען גלייך", האָט מעכטיק געפאָדערט דער בונד פון די גלייכע מיט דעם מוטיקן פירער באַבעף אָן דער שפּיץ.

דעם 10טן מאַי 1796 איז גראַקך באַבעף מיט זיינע מיטקעמפּער דאַרטע, בואָנאַראָטי און אַנדערע אַרעסטירט געוואָרן. באַבעפן און אַ סך אַנדערע מיטגלידער פון דעם בונד האָט די בורזשואַזיע הינגעריכטעט; אַנדערע זיינען אָפּגעקומען מיט קאַטאָרגע. אָבער ניט דורך הינריכטונגען און ניט דורך געפיינגעניש האָט דער מעכטיק־געוואָרענער קאַפּיטאַל גע־קאָנט פּטור ווערן פון די גרויסע אידייען, וואָס דער בונד פון די גלייכע האָט פּראָקלאַמירט. באַבעף איז געשיקט געוואָרן צום טויט דעם 27סטן מאַי 1797, און מיט פינף יאָר שפּעטער זיינען אויף דער אָרענע אַרויסגעטראָטן נייע אָנזאָגער פון דער אידייע פון אַרבעטער־קלאַס. אין 1802 האָבן זיך כמעט גלייכצייטיק באַוויזן סען סימאָנס בריוו פון זשענעוו און דער ערשטער בוך פון פוריע. אין דער זעלביקער צייט האָט דער גרויסער ענג־לישער עקאָנאָמיסט און פּראַקטיקער, ראָבערט אָוען, אָנגעהויבן זיינע עקס־פּערימענטן מיט קאָאָפּעראַטיווע פאַבריקן, וועלכע האָבן געדאַרפט, לויט זיין מיינונג, פאַרנעמען דעם פּלאַץ פון די קאַפּיטאַליסטישע פאַבריקן.

די פראַנצויזישע רעוואָלוציע האָט שאַרף אַוועקגעשטעלט די פראַגע וועגן קאַמף צווישן קאַפּיטאַל און אַרבעט אין דער קאַפּיטאַליסטישער גע־זעלשאַפט, וואָס איז כלומרשט געבויט געוואָרן אויף גלייכהייט. אמת, ס'האָט זיך געפונען אַ בורזשואַזער עקאָנאָמיסט (מאַלטוס), וועלכער האָט געפּרוּווט „וויסנשאַפטלעך" באַווייזן, אַז די אַלע צרות פון וועלכע די אַרבעטער־מאַסן ליידן זיינען אומפאַרמיידלעך. לויט זיין דערקלערונג איז אויסגעקומען, אַז אַלע ליידן פון די פאָלקס־מאַסן נעמען זיך דערפון וואָס די באַפעלקערונג וואַקסט אַ סך שנעלער איידער די עקזיסטענץ־מיטלען. מלחמות, אַרבעטלאָזיקייט, די אַלע שווידערס זיינען לויט מאַלטוסעס מיי־נונג נויטיק, כדי איינצושטעלן אַ גלייכגעוויכט צווישן דער באַפעלקערונג און די עקזיסטענץ־מיטלען.

די בורזשואַזיע האָט זיך מיט פרייד אָנגעכאַפּט אָן דער דאָזיקער גע־וואַגטער און פלינק־אויסגעפלאָכטענער טעאָריע. אָבער שאַרל פוריע האָט

נאָך אין זיין צייט גלענצנדיק באַוויזן, אַז „אין ציוויליזאַציע ווערט דער סאַמע איבערפלוס פון לעבנס־מיטלען אַ קוואַל פון אָרעמקייט".

פוריע איז בכלל אַרויסגעטראָטן ווי אַ קלאָרער און שטאַרקער קריטי־קער פון די שווידערס פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג. מיט ביישפּילן אָן אַ שיר האָט פוריע מייסטעריש באַוויזן, אַז „יעדער איבל וואָס האָט זיך ביי די ווילדע אַרויסגעוויזן אין אַן איינפאַכער פאָרם, טרעט אַרויס אין אַ קאָמפּליצירטער פאָרם אין דער מאָדערנער געזעלשאַפט הינטער אַ היפּאָ־קריטישער מאַסקע".

פוריע, פּונקט ווי טאָמאַס מאָר, האָט געזוכט אַן אויסגאַנג אין אַ טעאָ־רעטישן פּלאַן פאַר אַ נייער געזעלשאַפטלעכער אָרדנונג, וואָס זאָל זיין פריי פון די חסרונות און די שווידערס פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. ער האָט אויסגעאַרבעט אַ פּלאַן וועגן אָרגאַניזירן קאָמונעס. דעם פּלאַן האָט ער אויסגעאַרבעט ביז צו די קלענסטע איינצלהייטן, און ער האָט גע־האָפט מיט דעם דאָזיקן פּלאַן צו באַצויבערן די וועלט, צו צווינגען די קאַ־פּיטאַליסטישע געזעלשאַפט זיך אָפּצוזאָגן פון די שלעכטע געוואוינהייטן און אַריבערגיין צו אַ ניי לעבן, וואָס זאָל זיין געבויט אויף יושר.

אין זיינע יונגע יאָרן האָט פוריע געדינט ווי אַ משרת אין אַ קראָם אין מאַרסעל, אַ האַפן־שטאָט אין פראַנקרייך. ער האָט געזען די טעטיקייט פון דעם קאַפּיטאַליסט אין איר ריינער, נאַקעטער פאָרם. ער האָט געזען ווי גיריקע ספּעקולאַנטן האָבן אַרויסגעפירט אין מיטן ים גאַנצע שיפן שווער באַלאָדענע מיט תבואה און האָבן די שיפן געזונקען, כדי אָנצוהאַלטן די הויכע פרייזן אויף תבואה. דאָס איז געטאָן געוואָרן אין אַ צייט ווען אין מאַרסעל און אין גאַנץ פראַנקרייך האָט געהערשט אַ שרעקלעכער הונגער! נאַטירלעך, אַז פוריע האָט פיינט געקראָגן די קאַפּיטאַליסטישע ספּעקולאַציע מיט אַלע ווינקעלעך פון זיין נשמה.

פוריע איז געווען אַ גלענצנדער קריטיקער פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. זיין שפּאָטישע קריטיק איז געווען פול מיט גיפט און גלאַנץ. ער האָט אויך אויפגעמאָלן אַ פּרעכטיקן פּלאַן פאַר אַ נייער געזעלשאַפט־לעכער אָרדנונג. ער איז אָבער ניט געווען בכח צו געפינען דעם וועג צו זיין ציל.

פוריע איז ניט געווען דער איינציקער, וואָס האָט זיך באַקערט מיט אַלע זיינע געדאַנקען צו די ליידן פון די אַרבעטער. אַ צווייטער באַרימטער או־טאָפּיסט פון יענער צייט איז געווען סען סימאָן. „דער גרונד־צוועק פון אַלע געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס פון אונזער יאָרהונדערט — האָט סען סימאָן געשריבן — דאַרף זיין די פיזישע און גייסטיקע דערציאונג פון דעם אָרעמסטן און צאָלרייכסטן קלאַס." און סען סימאָן האָט זיך געבראָכן

דעם קאָפּ צוזוטראַכטן אַ פּלאַן אויף איבערצובויען די געזעלשאַפט אַזוי, אַז די האָרעפּאַשנע מאַסן זאָלן געהאָלפן און געראַטעוועט ווערן.

ער האָט אַזאַ פּלאַן ניט געקאָנט געפינען, און דאָס האָט אים אַזוי דערשלאָגן, אַז ער האָט באַשלאָסן זיך צו נעמען דאָס לעבן. ער האָט געמאַכט אַ פּאַרזוך צו באַגיין זעלבסטמאָרד אין 1823, נאָר ער האָט זיך בלויז פאַרוואונדעט. געשטאָרבן איז ער מיט צוויי יאָר שפּעטער. די לעצטע ווערטער זיינע אויפן טויטן־בעט קלינגען איצט ווי אַן אמתע נבואה. ער האָט שטאַרבנדיק געזעדט וועגן דער גרינדונג פון אַן אַרבעטער־פּאַרטיי צו וועלכער עס וועט געהערן די צוקונפט.

סיי פוריע און סיי סען סימאָן האָבן געהאַט פריינט און מיטקעמפער, וואָס האָבן געאַרבעט אין דער זעלביקער ריכטונג — מענטשן, וועמעס געדאַנקען זיינען געווען אָנגעשטריינגט איבער דער אויפגאַבע צו באַזייטיקן די ווידערשפּרוכן פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. אַלע זיינען זיי געווען באַזעלט פון די שענסטע כוונות. אַלע האָבן זיי געפלאַטערט מיט אַ ליידנשאַפטלעכער ליבע צו די ליידנדיקע האָרעפּאַשנע מענטשן. אַ סך פון זיי האָבן אַרויסגעוויזן ריזיקן טאַלאַנט און שאַרפן שכל. אַלע האָבן זיי אָבער געליטן פון איין חולאת — זיי האָבן ניט געזען די בריק, וואָס מ׳קאָן אַריבערוואַרפן איבער דעם אָפּגרונט, וואָס טיילט אָפּ די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט פון דער צוקונפטיקער סאָציאַליסטישער אָרדנונג.

אַ באַזונדער אָרט צווישן זיי פאַרנעמט דער גרויסער ענגלישער פּראַקטיקער ראָבערט אָוען. ער האָט ניט בלויז געפּריידיקט, נאָר געטאָן פּראַקטישע אַרבעט. דאָס פאַבריק־דערפל ניו־לענערק האָט ער פאַרוואַנדלט אין אַ בליענדיקן גאָרטן, אין סאַמע מיטן פון דער שוידערלעכער עקספּלואַטאַציע און אונטערדריקונג פון יענער צייט. שטודירנדיק די פאַבריק מיט וועלכער ער האָט פאַרוואַלטעט האָט ער זיך אָנגעשטויסן אויף דער פראַגע, וואו עס קומען אַהין די רייכטימער, וואָס די אַרבעטער שאַפן און באַקומען ניט. ער איז געקומען צום שלוס, אַז די דאָזיקע רייכטימער ווערן דאָס אייגנטום פון מענטשן, וואָס באַטייליקן זיך ניט אין דער פּראָדוקציע.

ראָבערט אָוען האָט זיך ניט באַגרעניצט דערמיט, וואָס ער האָט געפּריידיקט זיינע אידייען און אָרגאַניזירט פאַבריק־קאָמונעס. ער האָט גענומען אַ לעבעדיקן אַקטיוון אָנטייל אין דער אַרבעטער־באַוועגונג פון ענגלאַנד, וואָס האָט שוין דעמאָלט אָנגענומען מער וויניקער אָרגאַניזירטע פאָרמען. דער פּראַקטישער אָוען האָט געדעכנט, אַז דורך קאָנקרעטע ביישפּילן קאָן מען באַקערן די גאַנצע וועלט צו אַ נײַ לעבן. אָבער אויך אָוען — ווי די גרויסע פראַנצויזישע אוטאָפּיסטן — האָט ניט געזען אָט־די בריק, וואָס זאָל פאַראייניקן דעם היינט מיטן מאָרגן.

עס שטעלט זיך די פראגע: ווי קומט עס, וואָס אזוינע גרויסע דיינקער, אזוינע נאָבעלע הערצער, אזוינע פראקטישע טוער האָבן ניט געקאָנט לייזן די פראָבלעם מיט וועלכער זיי האָבן זיך אזוי ערנסט אָפּגעגעבן?

דער קאָמוניסטישער מאַניפעסט ענטפערט אויף דער דאָזיקער פראגע:

„די אויטאָרן פון די דאָזיקע אידייען (סען סימאָן, פוריע, אָועז און אנדערע) פארשטייען גאנץ גוט, אז עס עקזיסטירן פארקערטע קלאסן־אינטערעסן און אז אינווייניק אין דער מאָדערנער געזעלשאפט הויבט זיך אָן א פראָצעס פון פאנאנדערפאלן. זיי זעען אָבער ניט קיין היסטאָרישע טאטן מצד דעם ארבעטער־קלאס, זיי באמערקן ניט די פאָליטישע באוועגונג פון דעם ארבעטער־קלאס.” און ווייטער:

„אין דער צייט ווען זיי זיינען געווען באשעפטיקט מיט אויסארבעטן זייערע פלענער, האָבן זיי פארשטאנען, אז זיי פארטיידיקן צום אלעם ערשטן די אינטערעסן פון דעם ארבעטער־קלאס, ווייל דער ארבעטער־קלאס האָט צום מערסטן געליטן. בכלל האָבן זיי אין דעם ארבעטער־קלאס געזען בלויז א ליידנדיקן קלאס.” זיי האָבן אָבער ניט געקאָנט זען אין דעם ארבעטער־קלאס דעם ב א ש א פ ע ר פון דעם נייעם לעבן, דעם שמיד, וואָס וועט אויסשמידן זיין אייגענע צוקונפט.

טאָמאס מאָר האָט געזאָגט: „אלץ פאר דעם פאָלק, אָבער ניט דורך דעם פאָלק.” דעם זעלביקן געדאנק דריקט אויך אויס סען סימאָן און ער שרייט אויס צו די מאסן:

„גיט א קוק וואָס איז געשען אין פראנקרייך, ווען דאָרט האָבן געהערשט אייערע חברים: זיי האָבן דאָרטן באשאפן א הונגער.”

פונקט ווי טאָמאס מאָר, האָבן די גרעסטע אוטאָפּיסטן, וואָס זיינען ארויסגעקומען מיט זייערע פלענער נאָך דער פראנצויזישער רעוואָלוציע, ניט געקאָנט זיך אויפהויבן העכער פון זייער צייט. די קאפּיטאליסטישע אָרדנונג איז נאָך ניט געווען גענוג אנטוויקלט, און לויט דער שוואכער אנטוויקלונג פון דער קאפּיטאליסטישער אָרדנונג איז דער ארבעטער־קלאס נאָך אויך געווען שוואך אנטוויקלט. אין אזא סביבה איז עס גאנץ נאטירלעך, אז אויך די אידייען וואָס שפּיגלען אָפּ די אינטערעסן פון ארבעטער־קלאס זאָלן זיין שוואך אנטוויקלט, פארפלאָנטערט און פאנטאסטיש.

אָבער די גרויסע אוטאָפּיסטן האָבן מיט זייער ארבעט געלאָזט וויסן דער וועלט, אז ס'איז שוין געבאָרן געוואָרן א נייער קלאס, וואָס ברענגט מיט זיך צוטראָגן נייע אידייען און נייע מעגלעכקייטן.

די ווירקונג פון דעם ארבעטער־קלאס גופא ווערט באזונדערס קלאָר, ווען מיר פארגלייכן די פראנצויזישע אוטאָפּיסטן מיט דעם ענגלישן פּראקטיקער. פוריע האָט פיינט געהאט די בורזשואזע צוויי־פּנימדיקייט און

האָט אָן רחמנות אַרונטערגעריסן די מאַסקע פון הערשנדיקן קלאַס. ער האָט זייער טרעפלעך פאַרגליכן די מעשים פון דער בורזשואַזיע מיט אירע ווער־טער, אָבער צו דעם פּאַקטישן קאַמף פון אַרבעטער־קלאַס האָט ער קיין שייכות ניט געהאַט. אַנדערש איז עס געווען מיט ראָבערט אָוען׳ען.

„דער איבערגאַנג צו קאָמוניזם — דערציילט ענגעלס — איז געווען דער ווענד־פּונקט אין אָוען׳ס לעבן. אַזוי לאַנג ווי ער איז געבליבן אויפן באָדן פון געוויינלעכער פילאַנטראָפּיע האָט ער געהאַט רייכטימער און מ׳האָט אים צוגעטיילט אָנערקענונג און כבוד. ער איז געווען דער פּאָפּו־לערסטער מענטש אין אייראָפּע. ניט בלויז מענטשן פון זיין שטאַנד, שטאַט־לייט און קעניגן האָבן זיך אויך צוגעהערט צו אים. ווען ער איז אָבער אַרויסגעקומען מיט זיינע קאָמוניסטישע טעאָריעס איז די לאַגע געוואָרן גאַנץ אַנדערש. לויט זיין מיינונג איז דער וועג צום געזעלשאַפטלעכן איבערבוי געווען פאַרצאַמט פון דריי גרויסע שטערונגען: אייגנטום, רעליגיע און די מאָדערנע הייראַט־פאָרם. ער האָט געוואוסט, אַז דערמיט וואָס ער טרעט אַרויס געגן אָט־די יסודות פון דער געזעלשאַפט רופט ער געגן זיך אַרויס דעם צאָרן פון דער גאַנצער אָפיציעלער געזעלשאַפט, פאַר־לירט ער זיין געזעלשאַפטלעכן מצב. אָבער דאָס האָט אים ניט געקענט צוריקהאַלטן. ער האָט זיי אַטאַקירט און אַלץ וואָס ער האָט פאָראויסגע־זאָגט איז טאַקע געשען. פאַרטריבן פון דער אָפיציעלער געזעלשאַפט — דאָס הייסט, פון דער געזעלשאַפט פון קאַפּיטאַליסטן, גלחים און רעגירונג־באַאַמטע — אומיסטן פאַרגעסן פון דער פּרעסע, פאַראָרעמט דורך די ניט־געלונגענע קאָמוניסטישע עקספּערימענטן אין אַמעריקע, וואָס האָבן פאַר־שלונגען זיין גאַנץ פאַרמעגן, ווענדט זיך ראָבערט אָוען איצט דירעקט צום אַרבעטער־קלאַס און בלייבט טעטיק צווישן די אַרבעטער נאָך דרייסיק יאָר.״

אַלע געזעלשאַפטלעכע באַוועגונגען אין די אינטערעסן פון די אַרבעטער, וואָס זיינען פאָרגעקומען אין ענגלאַנד, אַלץ וואָס איז דאָרט אויפגעטאָן גע־וואָרן ממשותדיקס אין די אַרבעטער־אינטערעסן — אַלץ איז פאַרבונדן מיט אָוען׳ס נאָמען.

גאַנץ לאַנגזאַם האָט זיך אַנטוויקלט דער סאָציאַליסטישער געדאַנק. נאָך מער לאַנגזאַם האָט זיך אויסגעבילדעט די אָרגאַניזאַציע פון אַרבעטער־קלאַס. אָבער די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציע שטעלט מיט זיך פאָר אַ מין ווענד־פּונקט אין דער געשיכטע פון דער מענטשהייט. די פראַנצוי־זישע רעוואָלוציע האָט באַפרייט די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט פון אַלע אַמאָליקע פּענטעס. דערמיט אַליין האָט זיך געעפנט אַ וועג פאַרן באַגלייטער און קנעכט פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט — פאַר דעם מאָדערנעם אַרבעטער. און אין דער מאָס ווי דער קאַפּיטאַליזם האָט זיך געשטאַרקט און אַנטוויקלט, אין דער זעלביקער מאָס האָט זיך געשטאַרקט און אַנטוויקלט דער אַרבעטער־קלאַס.

4. דער וועג צום סאָציאַליזם

דער אָנהויב פון קאַפּיטאַליזם ברייננט דעם אָנהויב פון סאָציאַליזם.—אַרבעטער ווערן פאַראייניקט דורך דער פאַבריק.—צעטיילונג פון אַרבעט אַ שריט צו אַ סאָציאַליסטישער פּראָדוקציע.—די צאָל קאַפּיטאַליסטן ווערט קלענער.—די צאָל אַרבעטער שטייגט.—די ריזיקע מאַשינען שאַפן ריזיקע אַרבעטער־אַרמייען.—דער אָנהויב פון פּראָלעטאַרישן באַוואוסטזיין.—די רעוואָלוציע פון 1848.—דער אַרבעטער־קלאַס טרעט אַרויס אַליין צום ערשטן מאָל.—די „יוני־טעג" פון 1848, אַ וויכטיקער מאָמענט אין דער געשיכטע.—דער „קאָמוניסטישער פאַראיין" גיט אַרויס דעם „קאָמוניסטישן מאַניפעסט".—מאַרקס און ענגעלס ווייזן, אַז סאָציאַליזם איז אומפאַרמיידלעך.—די אוטאָפּיסטן האָבן אָנגעוויזן דעם ציל, דער מאַניפעסט ווייזט דעם וועג צו דעם ציל.

דאָס פייערל אין דער לערע פון די גרויסע אוטאָפּיסטן האָט ניט געקאָנט באַלייכטן די פינצטערניש פון לעבן אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט דערפאַר, ווייל דאָס לעבן אַליין האָט נאָך צו יענער צייט ניט צוגעגרייט די כחות, וואָס זיינען נויטיק געווען פאַר דעם זיגרייכן קאַמף פאַרן סאָציאַליזם.

וואָס מער דער קאַפּיטאַליזם האָט זיך באַפעסטיקט און אַנטוויקלט, אַלץ מער איז געוואַקסן און האָט זיך אַנטוויקלט דער רעוואָלוציאָנערער פּראָלעטאַריער און די סאָציאַליסטישע לערע. די אַנטוויקלונג פון דעם קאַפּיטאַליזם האָט פולשטענדיק באַרעכטיקט די ווערטער פון דעם קאָמוניסטישער מאַניפעסט: „די בורזשואַזיע האָט ניט נאָר אויסגעשמידט דאָס געווער וואָס דאַרף איר דערלאַנגען איר טויט־קלאַפּ — זי האָט אויך געשאַפן די מענטשן, וואָס וועלן נעמען דאָס געווער אין זייערע הענט — די מאָדערנע אַרבעטער־פּראָלעטאַריער."

מיר וועלן איצט נאָכפאָלגן טראָט נאָך טראָט ווי אַזוי די בורזשואַזיע האָט געשאַפן די אַרמיי פון אירע באַגראָבער אין דער צייט ווען זי האָט געזוכט צו באַפעסטיקן איר מאַכט. דער אָנהויב פון קאַפּיטאַליזם האָט מיט זיך געבראַכט דעם אָנהויב פון סאָציאַליזם. די פריערשע מאַסן, ביי וועמען מען האָט צוגענומען זייער ערד און זייערע פּראָדוציר־מיטלען, זיינען געווען געצוואונגען צו פאַרקויפן זייער אַרבעט־קראַפט. דאָס האָט ביי זיי אַרויסגערופן אַ שנאה צו פּריוואַט־אייגנטום און צו די באַזיצער פון פּריוואַט־אייגנטום. שוין אין דער צייט פון הײמישער פּראָדוקציע, ווען דער אַרבעטער האָט ביי זיך אין דער היים אויפגעמאַכט די אַרבעט פאַרן סוחר, האָט ער געשאָלטן דעם באַלעבאָס זיינעם, דעם קאַפּיטאַליסט, וואָס האָט ביי אים אויסגעזאַפּט דעם לעצטן טראָפּן כח.

די צווייטע שטופע פון פּראָדוקציע, די מאַנופאַקטור־שטופע, וואָס האָט פאַרזאַמלט אַרבעטער אין גרויסע אַרבעט־פּלעצער, האָט געלייגט דעם פונדאַמענט פון דעם סאָציאַליסטישן מעטאָד פון פּראָדוקציע. קאַפּיטאַל איז שטאַרק דעמאָלט ווען די אַרבעטער זיינען צעבראָקלט, יעדערער פאַר

זיך. פון דעם מאָמענט ווען די פאַבריקן האָבן אָנגעהויבן צונויפזאַמלען די אַרבעטער, זיינען יענע פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ קאָמפּאַקטער מאַסע, וואָס מוז צוליב אירע נאַטירלעכע אינטערעסן שטרעבן צו דער סאָציאַליזירונג פון די פּראָדוציר־מיטלען. די ערשטע פאַבריק אַזאַ איז געווען די ערשטע שול פון סאָציאַליזם; די ערשטע פאַבריק איז אויך געווען די ערשטע קאַזאַרמע וואָס האָט מאָביליזירט און פאַראייניקט די אַרמיי פון דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע. אָבער דאָס זיינען געווען קליינע קאַזאַרמעס, צעוואָרפענע, אומבאַדייטנדיקע שולן. די אַרבעטער זיינען נאָך ניט געווען צונויפגעגאָסן אין איין מאַסע, זיי זיינען נאָך ניט געווען קיין איינהייטלעכער קלאַס.

דער קאַפּיטאַליזם איז געגאַנגען ווייטער און האָט געמאַכט נאָך אַ טראָט פאָראויס. ער האָט דערפונדן מאַשינען, איינגעשפּאַנט דאַמף, געלאָזט לויפן ריזיקע פאַבריקן און זאַוואָדן. ער האָט אָנגעהויבן שאַפן ריזיקע פּראָלעטאַרישע לאַגערן אַנשטאָט קליינע, צעוואָרפענע קאַזאַרמעס.

ווען דער קאַפּיטאַליזם האָט געשאַפן די גרויסע פאַבריקן האָט ער דערמיט אומבאַוואוסטזיניק געמאַכט נאָך אַ גרויסן און וויכטיקן טראָט אין די אינטערעסן פון סאָציאַליזם. כל זמן דער אַרבעטער האָט געאַרבעט ביי קליינע וואַרשטאַטן מיט איינפאַכע געצייג, האָט נאָך ביי אים געקאָנט זיין אַ האָפנונג, אַז אויב ער וועט זיצן ביי דער אַרבעט אַ ביסל לייגער, וועט ער מער פאַרדינען, און אַז ער וועט אָפּשפּאָרן אַ ביסל געלט וועט ער זיך אַליין קאָנען קויפן אַ מאַשין און ווערן אַ זעלבסטשטענדיקער באַלעבאָס. אָבער ווען ער אַרבעט אין די ריזיקע פאַבריקן, ווען ער זעט די ריזיקע מאַשינען, קאָן ער שוין מער אַפילו ניט טרוימען וועגן ווערן דער באַלעבאָס פון דער מאַשין. ניין, ער טראַכט וועגן דעם, אַז אַלע אַרבעטער, דער גאַנצער אַרבעטער־קלאַס זאָל צוזאַמען ווערן דער באַלעבאָס פון אַלע מאַשינען; ער הויבט אָן צו קוקן אויף זיך ווי אויף אַ מיטגליד פון אַ גאַנצן קלאַס, וואָס האָט אַלץ באַשאַפן און וועט אַלץ באַהערשן.

דער איבערגאַנג צו גרויס־פּראָדוקציע האָט נאָך אַ וויכטיקע באַדייטונג. ווען עס ווערן געשאַפן ריזיקע מאַשינען, ריזיקע פאַבריקן, ווערט אויך גרינגער איבערצונעמען אָט די פּראָדוציר־מיטלען און זיי אַוועקגעבן אין די הענט פון דעם גאַנצן אַרבעטער־קלאַס. עס קומט אויס, ווי דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס אַליין וואָלט אַזוי אַוועקגעלייגט זיין קאָפּ, אַז דעם וואַקסנדיקן פּראָלעטאַריאַט זאָל זיין גרינגער דעם קאָפּ אָפּצוהאַקן. די צאָל קאַפּיטאַליסטן ווערט גרעסער, די צאָל אַרבעטער שטייגט. די ריזיקע פּראָדוציר־מיטלען געפינען זיך פאַקטיש אין יענע ערטער וואו עס זיינען קאָנצענטרירט מאַסן אַרבעטער, די אַרבעטער־אַרמיי. דער באַלעבאָס פון יענע אונטער־

נעמונגען שפּילט ניט קיין שום ראָל, ער איז אַ גאַרנישט אין פאַרגלייך מיט דער אונטערנעמונג גופא איבער וועלכער ער איז באַלעבאָס. מען דאַרף דערלאַנגען אַ קלאַפּ, באַזייטיקן דעם באַלעבאָס און עס וועט זיך באַקומען אַ האַרמאָנישע לאַגע — די פּראָדוקציע וועט זיין אין די הענט פון דעם פּראָדוצירנדיקן קלאַס. אַרויסטרייבן די פויערים פון די דערפער, שאַפן אַן אַרבעטער־אַרמיי — דאָס איז געווען בלויז דער ערשטער טראָט פון קאַפּי־טאַליזם. אונטער דער ווירקונג פון קאָנקורענץ צווישן די קאַפּיטאַליסטן איז די צאָל קלענערע באַלעבאַטים, קליין־קאַפּיטאַליסטן און פאַבריקאַנטן געוואָרן אַלץ קלענער און קלענער. די אַרבעטער־אַרמיי איז געוואָרן אַלץ גרעסער.

די היים־פּראָדוקציע האָט אָפּגעטראָטן איר פּלאַץ דער מאַנופאַקטור־פּראָדוקציע דערפאַר, וואָס דורך צעטיילונג פון אַרבעט האָט זיך געלאָזט קריגן בעסערע רעזולטאַטן, מער פּראָפיט. דער קליינער וואַרשטאַט איז ניט בכח צו קאָנקורירן מיט דער גרויסער פאַבריק וואָס באַנוצט זיך מיט ריזיקע מאַשינען און פּראָדוצירט סחורות שנעלער און ביליקער. די קליינע פאַב־ריקאַנטלעך קאָנען זיך ניט נאָכיאָגן נאָך די גרויסע פאַבריקאַנטן, און מיט דער צייט ווערן זיי אַליין פאַרוואַנדלט אין פּראָלעטאַריער, גייען אַוועק אַר־בעטן צום גרויסן פאַבריקאַנט. צווישן די גרויסע פאַבריקאַנטן הויבט זיך אויך אָן אַ רייסעריי. ווער עס האָט בעסערע מאַשינען, ווער עס קאָן גרינגער צושטעלן סחורות, יענער זיגט אין דער קאָנקורענץ.

קאַפּיטאַל ווערט קאָנצענטרירט אין די הענט פון עטלעכע מענטשן, און די אַרמיי אַרבעטער שטייגט און שטייגט צו אַ ריזיקער צאָל. די פּראָדוציר־מיטלען קאָנצענטרירט אין ווייניקע הענט, מיליאָנען אַרבעטער פאַראייניקט דורך און אַרום די פּראָדוציר־מיטלען — אָט דאָס איז דאָס געוועט וואָס דער קאַפּיטאַליזם שמידט אויס פאַר דעם טריאומף פון סאָציאַליזם.

לאָמיר איצט אַ קוק טאָן אויף די, וואָס נעמען דאָס געווער אין האַנט. ווען די אַרבעטער וואָלטן געשטיגן בלויז אין צאָל וואָלט דערפון קיין שום טאָלק ניט אַרויסגעקומען.

לאָמיר זיך פאָרשטעלן, אַז דייטשלאַנד האָט דרייסיק מיליאָן אַרבעטער און בלויז טויזנט פאַבריקאַנטן. אויב די דרייסיק מיליאָן אַרבעטער וועלן שקלאַפיש אויספאָלגן דעם ווילן פון די טויזנט פאַבריקאַנטן, וואָלט אַזאַ אַר־מיי בלויז פאַרשטאַרקט די מאַכט פון די קאַפּיטאַליסטן. מיר ווייסן ווי עס האָט אויסגעקוקט די פּראָלעטאַרישע אַרמיי אין דער ערשטער עפּאָכע פון קאַפּיטאַליזם. ס'איז געווען אַ קלאָגעדיקע, דערשלאָגענע אַרמיי. מיר ווייסן אויך וואָס ס'איז געווען שפּעטער, אין דער צייט פון דער פראַנצוי־זישער רעוואָלוציע. די אַרבעטער און די בורזשואַזיע זיינען געגאַנגען אונ־

טער איין און דער זעלביקער פאַן; די אַרבעטער האָבן געגלויבט, אַז ווען די בורזשואַזיע וועט זיגן, וועלן אַלע מענטשן ווערן פריי און גלייך. אמת, שוין צו יענער צייט האָבן זיך אָנגעהויבן רייסן די פעדים וואָס האָבן דעמאָלט פאַראייניקט די בורזשואַזיע מיט די אַרבעטער. אין דעם סאַמע ברען פון דער רעוואָלוציע האָט זיך געגרינדעט דער בונד פון די גלייכע מיט באַבעפן אָן דער שפּיץ. און דורך אָט־דעם בונד האָבן די אַרבעטער אַ שליי־דער געטאָן דער בורזשואַזיע אין פּנים אַריין די לאָזונג: „מיר ווילן גלייכ־הייט ניט אויפן פּאַפּיר, נאָר אונטער די דעכער פון אונזערע שטיבער."

פאַר אָט דער פאָדערונג האָט די בורזשואַזיע געטויט דעם פירער פון דעם בונד פון גלייכע, באַבעף. שוין דעמאָלט האָט זיך די בורזשואַזיע דערשראָקן פאַר דער שטים פון פּראָטעסט, וואָס איז געקומען פון די אָפּגע־נאַרטע אַרבעטער. די בורזשואַזיע האָט מיט אַלע כּחות געזוכט אָנצוהאַלטן די אילוזיע, אַז די אינטערעסן פון די אַרבעטער זיינען די זעלביקע ווי אירע אינטערעסן.

באַבעפס פאָדערונג איז אָבער געווען בלויז איינע פון אַ צאָל באַ־זונדערע רעוואָלטן. דאָס אַלגעמיינע בילד איז דורך דעם ניט געענדערט געוואָרן. דער אַרבעטער־קלאַס איז נאָך נאָכגעגאַנגען דער בורזשואַזיע, און די בורזשואַזיע האָט געמאַכט אירע ווייטערדיקע דעראָבערונגען מיט דער הילף פון אַרבעטער־קלאַס. ס'איז געווען אַ מאָמענט ווען דער פראַנצויזי־שער קאָנווענט האָט אויסגעאַרבעט זייער אַ רעוואָלוציאָנערן גרונד־געזעץ (קאָנסטיטוציע), וואָס שיינקט אַ סך אויפמערקזאַמקייט צו די האָרעפּאַשני־קעס. דאָס דאָזיקע גרונד־געזעץ איז אָבער געבליבן אויפן פּאַפּיר. מען קאָן מיט רעכט זאָגן, אַז די בורזשואַזיע האָט דעמאָלט אויסגענוצט דעם אַרבע־טער־קלאַס ניט בלויז אויף צו שאַפן אירע עקאָנאָמישע רייכטימער, נאָר טאַקע אויף אויסצוקעמפן די פּאָליטישע אויבערהערשאַפט איבער די אַרבעטער.

אַזאַ איז געווען די לאַגע מיט 130 יאָר צוריק. אָבער 50 יאָר שפּעטער, אין 1848, האָט זיך אין פראַנקרייך פאַנאַנדערגעפלאַקערט אַ צווייטע רע־וואָלוציע. ווען מיר קוקן זיך צו צו דער רעוואָלוציע פון 1848 זעען מיר שוין פאַר זיך גאָר אַן אַנדער בילד. אין דעם ערשטן טאָג, אין דער ערשטער שעה פון דער רעוואָלוציע, גייען די אַרבעטער און די בורזשואַזיע צוזאַמען — אַליין גייען זיי נעגן קעניג, פאַר פרייהייט. דאָס איז געווען דעם 22סטן פעברואַר, 1848. אָבער שוין אין דריי טעג אַרום, דעם 25סטן פעברואַר, זיינען די אַרבעטער אַרויסגעטראָטן מיט אַ ריי אייגענע פאָדערונגען. צווישן דער רעוואָלוציע פון 1789 און דער רעוואָלוציע פון 1838 האָבן די אַרבעטער פון פראַנקרייך געמאַכט אַ ריי אויפשטאַנדן (אין די יאָרן 1832, 1834,

1839) און אין 1848 האָט דער אַרבעטער־קלאַס זיך נאָך אויך ניט אָפּגעגעבן קיין קלאָרן חשבון וועגן זיין פּראָגראַם און זיינע פאָדערונגען. די אַר־בעטער האָבן געפאָדערט „אָרגאַניזאַציע פון אַרבעט". דאָס איז גאָרנישט קיין קלאָרע פאָדערונג. ווען מען זאָל איבערלאָזן די פּראָדוציר־מיטלען אין פּריוואַטע הענט איז די קאָנקורענץ צווישן פּריוואַט־אייגנטימער אומפאַר־מיידלעך און קיין אָרגאַניזאַציע פון אַרבעט איז ניט מעגלעך. ס'איז קלאָר, אַז דער איבערגאַנג פון מאַכט אין די הענט פון די אַרבעטער־מאַסן איז אַ פאָרבאַדינג פאַר דער סיסטעמאַטישער, צוועקמעסיקער אָרגאַניזאַציע פון אַרבעט, פון פּראָדוקטיווע פּראָצעסן. דער אַרבעטער־קלאַס האָט אָבער נאָך ניט פאַרשטאַנען זיינע אינטערעסן. ער האָט געגלייבט, אַז ס'איז מעגלעך, אין די גרענעצן פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, זיך דערשלאָגן צו אַ געזיכערטער עקזיסטענץ דורך אַרבעט. ער האָט געגלייבט אין „אָרגאַניזירן אַרבעט" און אין דעם „רעכט אויף אַרבעט". דער אַרבעטער־קלאַס איז שוין אָבער דעמאָלט געווען דורכגעדרונגען מיט אומצוטרוי צו דער בורזשו־אַזיע. ער האָט שוין געוואוסט, אַז זיינע אינטערעסן פאַלן ניט צוזאַמען מיט די אינטערעסן פון דער בורזשואַזיע. דער אַרבעטער־קלאַס האָט שוין געפירט זיין קאַמף ניט האַנט־אין־האַנט מיט דער בורזשואַזיע, נאָר פּנים אל פּנים קעגן דער בורזשואַזיע.

אין דער געשיכטע פון די קאַמפן פון אַרבעטער־קלאַס איז וויכטיק צו געדיינקען איין זייער וויכטיקן מאָמענט. דאָס איז יוני, 1848. די יוני־טעג האָבן פונקט אין אַזאַ מאָס צוגעגרייט די פּאַריזער קאָמונע, ווי די רוסישע רעוואָלוציע פון 1905 האָט צוגעגרייט דעם אָקטאָבער־אויפשטאַנד פון יאָר 1917. די יוני־טעג, דאָס זיינען די טעג ווען דער אַרבעטער־קלאַס איז צום ערשטן מאָל אין זיין געשיכטע אַרויסגעטראָטן אַליין קעגן אַלע קלאַסן אונ־טערדריקער, אַרויסגעטראָטן אין קאַמף פאַר זיינע פּראָלעטאַרישע אינטע־רעסן. אין פעברואַר פון דעם זעלביקן יאָר האָט דער אַרבעטער־קלאַס נאָך געגלייבט, אַז ער וועט קאָנען אין דער בורזשואַזער געזעלשאַפט גופא זיך דערשלאָגן צו דערטרעגלעכע באַדינגונגען. אָבער אין יוני איז ער שוין דורך דעם גאַנג פון דער רעוואָלוציע געווען געצוואונגען אַרויסצוטרעטן אין קאַמף פאַר דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט, פאַר דער הערשאַפט פונם אַרבעטער־קלאַס. ער האָט מוטיק געקעמפט אויף די באַריקאַדן, און אין משך פון אַ סך שפּעטערדיקע יאָרן האָט די בורזשואַזיע דערמאָנט מיט שרעק און שוידער יענע טעג ווען דער פּראָלעטאַריאַט, כאָטש שוואַך און ניט אָרגאַני־זירט, האָט לאַנג אויסגעהאַלטן די שלאַכטן אויף די באַריקאַדן.

ס'איז געווען נאַטירלעך, אַז דער אַרבעטער־קלאַס זאָל פאַרלירן אין יענע קאַמפן. פאַר אונז איז אָבער דאָס יאָר וויכטיק דערמיט, וואָס ס'האָט

אָנגעהויבן אַ נייע עפּאָכע. דער ארבעטער־קלאַס האָט אויפגעהערט צו זיין אַ מאַסע, וואָס קעמפט פאַר דער הערשאַפט פון אירע אונטערדריקער. דער ארבעטער־קלאַס איז געוואָרן אַ זעלבסטשטענדיקער קלאַס, וואָס איז ארויס־געטראָטן אין דער ראָל פון אַ באַגרעבער פון קאַפּיטאַליזם.

ווי נאָר ס'האָט זיך באַוויזן דער קאַפּיטאַליזם, האָט זיך אויך באַוויזן די ערשטע אוטאָפּיע פון סאָציאַליזם. און אין דער צייט ווען ס'איז צוגע־גרייט געוואָרן דער ערשטער ארויסטריט פון דעם ארבעטער־קלאַס, האָט זיך באַוויזן אַ דאָקומענט, וואָס האָט אָנגעצייכנט דעם סאָציאַליזם. די זעלביקע אומשטענדן ווי די וואָס האָבן געבראַכט צום יוני־אויפשטאַנד אין 1848 האָבן ארויסגערופן צום לעבן דעם ערשטן קאָמוניסטישן פאַראיין, וואָס האָט ארויסגעגעבן מארקסעס קאָמוניסטישער מאַניפעסט.

אין דעם גאָלדענעם ביכעלע פון טאָמאַס מאָר איז אָנגעצייכנט אַ שיינער ציל. מאָר האָט אָבער ניט געקאָנט אָנווייזן אויף דעם ריכטיקן וועג, וואָס זאָל פירן צום ציל. דעם זעלביקן חסרון האָבן געהאַט מערסטע ווערק פון די ערשטע סאָציאַליסטן. אַלע האָבן זיי פאַרפעלט צו באַמערקן דעם פּראָלעטאַריאַט, גראָד דעם קלאַס, וואָס איז דער איינציקער בכח דורכצו־פירן די סאָציאַליסטישע אידייען אין לעבן.

דער ארבעטער־קלאַס האָט טיף געליטן, איז געווען אונטערדריקט. ער האָט זיך געוועהרט, געקעמפט אָבער קיין באַשטימטן ציל האָט ער ניט גע־האַט. ס'זיינען געווען פאַלן ווען ארבעטער זיינען אויפגעשטאַנען געגן איינ־צעלנע באַלעבאַטים און זיי האָבן צעשמעטערט די מאַשינען אויף וועלכע זיי האָבן ארויפגעוואָרפן די שולד פאַר זייער שרעקלעכער לאַגע. זיי האָבן געקעמפט ליידנשאַפטלעך, בראַוו, מיט לייב און לעבן, אָבער קיין קלאָרן ציל האָבן זיי דאָך ניט געהאַט. די סאָציאַליסטן האָבן יאָ געהאַט אַ לאָקענדן ענד־ציל, אָבער ס'האָט געפעלט גראָד דער קאַמף וואָס זאָל פירן צום ציל.

די ריזיקע באַדייטונג פון דעם קאָמוניסטישער מאַניפעסט באַשטייט אין דעם, וואָס ער ווייזט אָן דעם וועג צום ציל. סאָציאַליזם האָט אויפגע־הערט צו זיין אַן אוטאָפּיע, ער איז געוואָרן אַן אומפאַרמיידלעכער עטאַפּ אין דער אַנטוויקלונג פון דער מענטשהייט. דער מאַניפעסט האָט געגעבן די ארבעטער אַ ריכט־פאַדים. דער מאַניפעסט רעדט ניט וועגן דעם, אַז דער סאָציאַליזם איז אַ שיינע זאַך. ער טוט עפּעס אַנדערש — ער באַווייזט, אַז דער סאָציאַליזם איז אַן אומפאַרמיידלעכע זאַך.

ווי אַ צאָרנדיקער אַנזאָג האָבן אָפּגעקלונגען די ווערטער פון קאָמו־ניסטישער מאַניפעסט: „די בורזשואַזיע באַשאַפט פריער פאַר אַלץ אירע באַגרעבער. איר מפּלה און דער זיג פון דעם פּראָלעטאַריאַט זיינען אין אַ גלייכער מאָס אומפאַרמיידלעך."

5. עקאנאמישע קריזיסן

„שפע איז א קוואל פון ארימקייט".—די קריזיסן פון 1847 און 1856.—ארבעטלאזיקייט האט זיך אנגעהויבן צוזאמען מיט קאפיטאליזם.—די אנטוויקלונג פון מאשינען.—ארבעטלאזיקייט ווערט א כראנישע דערשיינונג.—נייע אינדוסטריען און נייע ארבעטלאזע.—א פארכשופטער קרייז.—די מאשין איז ניט שולדיק.—מארקס וועגן דער מאשין אין דער קאפיטאליסטישער ארדנונג.—קאנקורענץ און בלינדע טרעפעניש.—יעדער קריזיס א געפאר־סיגנאל פארן קאפיטאליזם.

„יעדער עקאנאמישער קריזיס — לייענען מיר אין דעם קאמוניס־טישער מאניפעסט — פארניכטעט סיסטעמאטיש ניט בלויז די מאסע שוין געשאפענע פראדוקטן, נאר אויך א באדייטנדיקן טייל פון די פראדוקטיווע כחות. די געזעלשאפט ווערט געטראפן פון א מגפה, וואס וואלט זיך גאר ניט געלייגט אויפן שכל אין אן אנדער היסטארישער עפאכע — די מגפה פון איבערפראדוקציע. די געזעלשאפט ווערט פלוצים געבראכט צו א צו־שטאנד פון בארבארישקייט."

דער עקאנאמישער קריזיס אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט ברייננגט ארויס בולט פוריע'ס געדאנק, אז אין דער קאפיטאליסטישער ארד־נונג איז שפע אליין א קוואל פון ארעמקייט און ליידן.

ס'איז גאנץ נאטירלעך, אז אן עקאנאמישער קריזיס, וואס ווייזט אזוי בולט ארויס די אינווייניקסטע ווידערשפרוכן פון קאפיטאליזם, זאל שפילן א גוואלדיקע רעוואלוציאנערע ראל. קריזיסן רעוואלוציאניזירן די פאלקס־מאסן גיכער און מיט מער זיכערקייט, ווי די בעסטע דרשה וועגן רעוואלוציע און סאציאליזם. מיט דעם קריזיס, וואס האט ארומגעכאפט פראנקרייך און אייראפע אין 1847 זיינען פארבונדן די יוני־טעג פון 1848 וועגן וועלכע מארקס האט געשריבן, אז „דאס איז געווען די ערשטע שלאכט צווישן די צוויי קלאסן, וואס שפאלטן די מאדערנע געזעלשאפט". דער צווייטער קריזיס אין 1856 האט געדינט ווי א שטויס צו ארגאניזירן דעם ארבעטער־קלאס אין א ריי אייראפייאישע לענדער. און אין דעם קריזיס פון 1866 האט דער ערשטער אינטערנאציאנאל, וועגן וועלכן מיר וועלן דא שפעטער ריידן, אנטוויקלט א ריזיקע פרוכטבארע טעטיקייט.

קריזיסן טרעפן נאך אלץ די קאפיטאליסטישע געזעלשאפט ווי שווערע מגפות. אלע פארזוכן פון די קאפיטאליסטן בייצוקומען קריזיסן און אר־בעטלאזיקייט דורך פארשיידענע פאראייניקונגען האבן ניט געהאט קיין דערפאלג. מיר דארפן צוגיין נעענטער צו אט־דער אייגנארטיקער עפידעמיע פון דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט. מיר דארפן אונטערזוכן אט־די

קריינק פון דעם קאפּיטאַליזם. דאָס וועט אונז העלפן צו פאַרשטיין ניט בלויז די יוני־טעג, „די ערשטע גרויסע שלאַכט פאַר הערשאַפט צווישן דעם פּראָלעטאַריאַט און דער בורזשואַזיע", נאָר אויך די ווייטערדיקע אַנט־וויקלונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג.

שוין ביים סאַמע באַגינען פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט האָבן מיר זיך אָנגעשטויסן אויף אַן אַרמיי אַרבעטלאָזע. דער קאַפּיטאַליזם האָט באַגעגנט יענע אַרמיי מיט פייער און שווערד. אָבער ביסלעכווייז האָט די גאַנצע וועלט צוגעגעבן, אַז אַרבעטלאָזיקייט איז ניט די שולד פון די אַר־בעטער און אַז שולדיק אין דעם אומגליק איז נאָר די הערשנדיקע אָרדנונג. אין דער זעלביקער ענגלאַנד וואו העגרי דער אַכטער האָט אַרויסגעגעבן אַ באַפעל צו שמייסן מיט ריטער און צו קעפּן די אַרבעטלאָזע האָט אַ רעגי־רונגס־קאָמיסיע מיט 300 יאָר שפּעטער געמוזט צוגעבן, אַז „דער אומגליק פון מאַנגל אין באַשעפטיקונג וואָס לאָזט זיך אַזוי שטאַרק פילן אין דער צייט פון עקאָנאָמישן שטילשטאַנד, איז אַ שטענדיקע דערשיינונג אין דער אינדוסטריע און האַנדל פון אונזער צייט". לאָמיר באַטראַכטן די סיבות פון אָט־דער כראָנישער קריינק.

דער מענטש איז אַ געזעלשאַפטלעכע חיה, וואָס באַנוצט זיך מיט פּראָ־דוציר־געצייג. מיר ווייסן, אַז אפילו אין די אוראַלטע צייטן האָט דער פי־שער זיך באַנוצט מיט אַ ווענדקע כדי צו כאַפּן פיש, און דער יעגער האָט זיך באַנוצט מיט פייל און בויגן אין זיין געיעג נאָך חיות און פויגל. אָבער קיין געזעלשאַפט האָט אַזוי ניט אַנטוויקלט די געצייג פאַר פּראָדוקציע, ווי דאָס האָט געטאָן די קאַפּיטאַליסטישע געזעלשאַפט. ניט אומזיסט רופט מען אונזער צייט—די עפּאָכע פון עלעקטריציטעט און דאַמף. דער גאַנצער ערד־קוגל איז צעשטרייפט מיט באַן־ליניעס, איבער וועלכע עס לויפן באַנען; איבער די ימים טראָגן זיך גרויסע זיכערע שיפן, און איבער די בערג פליען עראָפּלאַנען. יעדן טאָג, יעדע שעה ווערן דערפונדן נייע מאַשינען, ווערן צו־געטראַכט נייע פּראָדוציר־געצייג.

די מאַשין טוט די אַרבעט פון מענטשן. יעדע נייע מאַשין וואַרפט אַרויס צענדליקער און הונדערטער מענטשן פון זייער באַשעפטיקונג. ווען מ'האָט איינגעשטעלט מאַשינען אין וועבעריי, זיינען אַרבעטער־וועבער גע־בליבן אָן אַרבעט און אָן ברויט. די געשיכטע פון דער אַרבעטער־באַוועגונג ווייסט וועגן ריזיקע אויפשטאַנדן פון וועבער אין ענגלאַנד און אין דייטשלאַנד.

דאָס וואָס ס'איז געשען ביי די וועבער האָט זיך דערנאָך ווידערהאָלט אין אַלע צווייגן פון פּראָדוקציע. יעדע נייע מאַשין פאַרגרעסערט די אַרמיי פון אַרבעטלאָזע. און מאַשינען ווערן אַלץ פאַרבעסערט, און אַלץ מער נייע

מאשינען ווערן דערפונדן. אזוי ארום פירט די שטענדיקע אנטוויקלונג פון די פראָדוציר־געצייג צו אַ שטענדיקן וואוקס פון דער רעזערוו־ארמיי פון ארבעטער, ד. ה. די ארמיי פון ארבעטלאָזע.

די מאשין מאכט אויך מעגלעך פאר פרויען און קינדער צו פארנעמען די פלעצער פון מענער. דער קאפיטאליסטישער מעטאָד פון פראָדוקציע האָט חרוב געמאכט ביז צום גרונד די אלטע פויערשע משפחה. די גאנצע משפחה — דעם טאטן, די מאמע, די קינדער — האָט ער געצוואונגען צו דינען דעם גאָלדענעם קאלב.

מיט א יאָר זיבעציק צוריק האָט אַ פאבריקאנט געזאָגט וועגן דער ראָל פון דער מאשין: „די ארבעט פון יעדן ארבעטער ביי דער מאשין באשטייט ניט אין דעם, אז ער זאָל אליין עפּעס שאפן. ניין, ער דארף נאָר אכטונג געבן, אז די מאשין זאָל ארבעטן ריכטיק. אָבער דאָס קאָן אַ אינגל אויך טאָן. די געניטע ארבעטער טרעטן איצט אָפּ אין הינטערגרונד. פריער פלעג איך האָבן פיר לערן־אינגלעך פאר יעדן בעל־מלאכה. איצט, אַ דאנק דער מאשין, האָב איך פארקלענערט די צאָל דערוואקסענע ארבעטער פון 15 הונדערט אויף 750, און מיינע פראָפיטן זיינען דערפון באדייטנדיק געשטיגן.”

אמת, די אנטוויקלונג פון מאשינעריע פירט דערצו, אז פראָדוקטן זאָלן געשאפן ווערן שנעלער און ווערן מער צוגייגלעך פאר די ברייטע מאסן. די אינדוסטריען אנטוויקלען זיך צוזאמען מיט דער אנטוויקלונג פון די באדער־פענישן. ס'איז אויך אמת, אז די קאפיטאליסטישע געזעלשאפט האָט גע־שאפן א גאנצע ריי נייע אינדוסטריען, וועגן וועלכע אונזערע זיידעס און עלטער־זיידעס האָבן אפילו ניט געחלומט. די אנטוויקלונג פון מאשינעריע האָט געשאפן אַ ריזיקע מאשין־אינדוסטריע, וואָס באשעפטיקט מיליאָנען ארבעטער. גראָד אונטערן קאפיטאליזם האָט זיך אנטוויקלט די מעטאלורגיע, די וויכטיקסטע אינדוסטריע אין דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט.

נאָר מען דארף געדיינקען, אז יעדע ניי־דערפונדענע מאשין לאָזט איבער אויף אַ געוויסער צייט אַ צאָל ארבעטער אָן באשעפטיקונג. די דאָזיקע ארבעטער טרעטן אריין אין דער רעזערוו־ארמיי און וואַרטן אויף זייער ריי. זייער ריי וועט קומען, ווייל די אינדוסטריע האַלט זיך דאָך אין איין אנטוויק־לען; אָבער ביז זיי וועלן געפינען ארבעט וועט אַ נייע מאשין ארויסוואַרפן נאָך אַ גרופּע „איבעריקע הענט”. און עס באקומט זיך אַ פארכישופטער קרייז, פון וועלכן די רעזערוו־ארמיי פון ארבעטלאָזע קאָן זיך ניט ארויס־פּלאָנטערן אין די באדינגונגען פון דער קאפיטאליסטישער אָרדנונג.

שוין אונזערע עלטער־זיידעס האָבן גוט פארשטאַנען און אָפּגעשאַצט די ווערט פון קאָלעקטיווער ארבעט. די פרימיטיווע מענטשן האָבן גע־מיינדעס־וויַיז געקעמפט געגן דעם שונאס מחנות. אָבער קיינמאָל האָבן די

מענטשן אזוי טיכטיק ניט אויסגענוצט די געזעלשאפטלעכע אָרגאַניזאַציע פון ארבעט ווי דאָס האָט געטאָן די קאפיטאַליסטישע געזעלשאַפט.

פון סאַמע באַגינען פון קאַפּיטאַליזם, ווען די טאַטעס פון די איצטיקע קאַפּיטאַליסטן האָבן נאָך ניט געוואוסט פון דאַמף און עלעקטריציטעט, האָבן זיי צוזאַמענגעטריבן אַ סך אַרבעטער אין איין ריזיקן אַרבעט־פּלאַץ און האָבן איינגעטיילט די אַרבעט איבער איין פּראָדוקט צווישן אַ סך אַרבעטער. די צעטיילונג פון אַרבעט האָט איינגעשפּאָרט די קאַפּיטאַליסטן אַ סך צייט און געלט. הונדערט שניידער, פון וועלכע יעדער איינער פון זיי מאַכט אויף אַ גאַנצן בגד, וועלן מאַכן אַ סך ווייניקער קליידער, ווי די זעלביקע הונדערט שניידער ווען זיי וועלן זיך ספּעציאַליזירן בלויז אין אַ געוויסער טייל פון בגד.

אָבער יעדע נייע אויסבעסערונג אויף דעם געביט פון אָרגאַניזירן די פּראָדוקציע גיט דעם פאַבריקאַנט אַ מעגלעכקייט אַרויסצוואַרפן אַ צאָל אַרבעטער אויף דער גאַס און פאַרבייטן נאָך אַ צאָל אַרבעטער מיט קינדער און פרויען. מיט אַנדערע ווערטער — די אויסבעסערונגען אין דער אָרגאַניזאַציע פון אַרבעט פירן צו די זעלביקע רעזולטאַטן ווי די אויסבעסערונגען אין דער מאַשינעריע.

עס וואָלט געווען אַ טעות צו דיינקען, אַז די אַנטוויקלונג פון דער טעכניק אין פּראָדוקציע ברייננגט שטענדיק שאָדן די אַרבעטער. ס'איז שוין לאַנג אַוועק די צייט ווען די אַרבעטער האָבן צעשמעטערט מאַשינען און פאַרברענט פאַבריקן. איצט איז פאַר די אַרבעטער קלאָר, אַז ניט אין דער מאַשין שטעקט די צרה, נאָר אין דער אָרגאַניזאַציע פון דער געזעלשאַפט. „די מאַשין אַליין — שרייבט מאַרקס אין קאַפּיטאַל — פאַרקירצט די אַרבעט־שטונדן, אָבער אין איר קאַפּיטאַליסטישער אָנווענדונג פאַרלענגערט זי די אַרבעט־שטונדן. די מאַשין אַליין מאַכט די אַרבעט גרינגער, אָבער אין דער קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע דערפירט זי די אָנשטרענגונג ביי דער אַרבעט ביז צום עקסטרעם. די מאַשין שטעלט מיט זיך פאָר דעם מענטשנס זיג איבער דער נאַטור — אונטערן קאַפּיטאַליזם פאַרשקלאַפט זי אָבער דעם מענטשן צו דער נאַטור. די מאַשין מאַכט רייכער דעם פּראָדוצירער, אָבער אין איר קאַפּיטאַליסטישער אָנווענדונג פאַרוואַנדלט זי דעם אַרבעטער אין אַ בעטלער.”

די צרה באַשטייט ניט אין דעם, וואָס פאַבריקן און מאַשינען אַנטוויקלען זיך שנעל, נאָר אין דעם, וואָס זיי באַלאַנגען צו פּריוואַטע מענטשן און ניט צום קלאַס פּראָדוצירער. אונטערן קאַפּיטאַליזם, אונטער דער אָרדנונג וואו די ריזיקע געזעלשאַפטלעכע פּראָדוציר־מיטלען באַלאַנגען צו אַ קליינער צאָל אייגנטימער, קומט די אַרבעטער ניט אַרויס קיין גוטס פון דער אַנטוויקלונג פון טעכניק און פון דער בעסערער אָרגאַניזאַציע אין דער פּראָ־

דוקציע. עס קומט דערפון ארויס פארגרעסערטע ארבעטלאָזיקייט, הונגער, ליידן, קראַנקהייט, פריציייטיקער טויט.

דער קאַפּיטאַליזם ווייסט אויך פון אזוינע מאָמענטן, ווען די שטראָ־מעלעך פון ארבעטלאָזיקייט גיסן זיך צונויף אין איין מעכטיקן שטראָם, וואָס טראָגט אין זיך די געפאר ארונטערצושווייגקען ביזן גרונט דעם גאַנצן בנין פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, מאָמענטן ווען די קאַפּיטאַ־ליסטישע געזעלשאַפט ווערט געטראָפן פון א מגפה, וואָס רופט זיך קריזיס.

עס קומט אָן א קריזיס, און דאָס עקאָנאָמישע לעבן הויבט באַלד אָן אָפּשטאַרבן. עס ווערן אויסגעלאָשן די שמעלץ־אויוונס, ס'ווערן פארמאַכט פאבריקן. דאָרט, וואו עס האָט נעכטן געשלאָגן א גאָר קאָכעדיקער שטראָם, הערשט איצט א טויטע שטילקייט. אין א צייט פון קריזיס ווערט די צאָל ארבעטלאָזע אומגעהויער גרויס. פון וואַנען זשע נעמען זיך די קריזיסן?

אויף דער דאָזיקער פראַגע ענטפערט קאַוטסקי מיט די פאָלגנדיקע ווערטער:

„די גרויסע מאָדערנע קריזיסן, וואָס טרייסלען אויף די מאָדערנע מאַרקן, זיינען א רעזולטאַט פון איבער־פּראָדוקציע, וואָס איז אליין א רעזולטאַט פון דער פּלאַנלאָזיקייט וואָס איז אומפארמיידלעך פארבונדן מיט דער סחורה־ווירטשאַפט. איבער־פּראָדוקציע, אין דעם זין, וואָס עס ווערט פּראָדו־צירט מער ווי נויטיק, קאָן פאָרקומען אונטער יעדער מעטאָדע פון פּראָ־דוקציע. נאָר דאָס קאָן, פארשטייט זיך, ניט ברענגען קיין שאָדן ווען דער פּראָדוצירער ארבעט פאר זיין אייגענעם געברויך. אויב, צום ביישפיל, א פּויערשע פאמיליע וועט צונויפזאַמלען מער תבואה ווי זי דאַרף האָבן, וועט זי דאָס איבערגעבליבענע באַהאַלטן אויף א צייט פון אומגערעטעניש; און אויב ס'וועט אין די שפּייכלערס ניט זיין קיין פּלאַץ פאר דער איבעריקער תבואה, וועט מען דערמיט קאָרמענען די בהמות אָדער, אין ערגסטן פאַל, ארויסוואַרפן. גאָר אַנדערש איז עס מיט דער סחורה־פּראָדוקציע. דאָ פּראָ־דוצירט קיינער ניט פאר זיך, נאָר יעדער איינער פאר אַנדערע. יעדער איינער מוז קויפן אַלץ וואָס ער דאַרף. אָבער די פּראָדוקציע בכלל האָט ניט קיין פּלאַן. יעדער פּראָדוצירער דאַרף טרעפן ווי גרויס עס איז די באַדערפעניש אויף די סחורות וואָס ער פּראָדוצירט. פון דער אַנדערער זייט קאָן דאָ קיינער ניט פארקויפן קיין זאַך, סיידן ער פארקויפט פריער זיין אייגענע סחורה."

יעדער פאבריקאַנט פּראָדוצירט און ספּעקולירט אויף זיין אייגענער ריזיקע. אין דער יאָגעניש נאָך פּראָפיטן באַנוצט ער זיך מיט מאָדערנע פּראָ־דוציר־מיטלען און וואַרפט ארויס אין מאַרק אריין א מאַסע סחורות. אָבער „דער מאַרק קאָן זיך ניט אַנטוויקלען אזוי שנעל ווי עס אַנטוויקלט זיך די פּראָדוקציע, און א קאָנפליקט (קריזיס) איז אומפארמיידלעך". (פר. ענגעלס.)

ס'איז אמת, אז אין דעם גאַנג פון זיין אַנטוויקלונג עפנט דער קאַפּיטאַ־

ליזם אויף אַלץ נייע מאַרקן. ער דרינגט אַריין אין אַלע ווינקעלעך פון ערד־קוגל. אָבער די נייע לענדער ווערן אַריינגעצויגן אין דעם משוגענעם געיעג נאָך פּראָפיטן און די אַנטוויקלונג פון דער פּראָדוקציע האַלט אין איין אַרי־בעריאָגן די אַנטוויקלונג פון מאַרק.

נאָך מיט עטלעכע און אַכציק יאָר צוריק האָבן מאַרקס און ענגעלס אין קאָמוניסטישער מאַניפעסט געשילדערט דעם קריזיס ווי אַ בונט פון די ריזיקע סאָציאַלע פּראָדוקציע־כחות געגן דעם שמאָלן פורעם פון פּריוואַט־אייגנטום. זינט דעמאָלט האָבן די פּראָדוקציע־כחות זיך נאָך מער אַנט־וויקלט, און דאָס רעמל פון פּריוואַט־אייגנטום איז געוואָרן נאָך שמעלער. אין דעם קאַמף צווישן די פאַבריקאַנטן האָבן געזיגט די גרויסע און די שטאַרקע. די קלענערע זיינען אַריינגעשליידערט געוואָרן אין דער אַרמיי אַרבעטער. די צאָל פאַבריקאַנטן האָט זיך פאַרקלענערט, די צאָל אַרבעטער איז געשטיגן, און די אַנאַרכיע אין דער פּראָדוקציע איז אָנגעגאַנגען ווי פריער. די פּלאַנלאָזיקייט און די זשעדנע אַפּעטיטן פון די פאַבריקאַנטן האָבן געפירט צו איבערפּראָדוקציע און צו קריזיסן.

און מיט יעדן נייעם קריזיס שרייט די אַרבעטלאָזיקייט אַלץ העכער וועגן די שוידערס פון דער מאָדערנער אָרדנונג; מיט יעדן נייעם קריזיס רוקט זיך אָן אַלץ געדיכטער דער שוואַרצער שאָטן וואָס באַגלייט די קאַפּי־טאַליסטישע געזעלשאַפט. „די מאָדערנע בורזשואַזע געזעלשאַפט — לייענען מיר אין קאָמוניסטישער מאַניפעסט — וואָס האָט באַשאַפן אַזוינע מעכטיקע מיטלען פון פּראָדוקציע און אויסטויש, איז געגליכן צו אַ כשוף־מאַכער, וואָס קאָן זיך אַליין ניט ספּראַווען מיט די אונטערערדישע כחות, וואָס ער האָט אַרויסגערופן.‟ די דאָזיקע ווערטער זיינען געשריבן געוואָרן אין 1847, ווען אַן עקאָנאָמישער קריזיס האָט זיך צעבושעוועט פריער אין פראַנקרייך און דערנאָך אין גאַנץ אייראָפּע.

6. די אַרבעטער טרעטן אַרויס ווי אַ קלאַס

די יוני־טעג פון 1848.—דער קאַמף מיט דער בורזשואַזיע אויף די באַריקאַדן פון פּאַריז.—וואָס האָט געבראַכט צום אויפשטאַנד.—דער ערשטער אַרויסטריט מיט געווער צו פאַרטיידיקן די אינטערעסן פון פּראָלעטאַריאַט געגן דער בורזשואַזיע.—די גרויסע באַדייטונג פון די יוני־טעג.—דער קליינבירגערלעכער יוני־אויפשטאַנד פון 1849.—דער קריזיס פון 1847 האָט געפירט צו דער רעוואָלוציע פון 1848.

לאָמיר זיך איצט אָפּשטעלן אויף דער רעוואָלוציע, וואָס איז געקומען נאָך דעם קריזיס פון 1847. די רעוואָלוציע, ווי שוין געזאָגט, האָט זיך אָנגעהויבן דעם 22סטן פעברואַר, 1848. געקעמפט אין די גאַסן האָבן די אַרבעטער און די האָרעפּאַשנע מאַסן, אָבער די מאַכט האָט פאַרכאַפּט די בורזשואַזיע, וועלכע האָט זיך איינגעטיילט מיט די מיניסטאָרן־אַמטן און האָט זיך באַרואיקט מיט דעם אָפּמאַך, אַז די גרינדונגס־פאַרזאַמלונג זאָל באַשליסן צי מען דאַרף אַ רעפּובליק צי ניט. אָבער דעם 24סטן פעברואַר האָט ראַספּאַיל, אַ פאַרטרעטער פון די אַרבעטער, געלאָזט וויסן דער רעגירונג אין נאָמען פון די אַרבעטער:

„איך גיב אייך צוויי שעה צייט. אָדער פּראָקלאַמירט אַ רעפּובליק, אָדער מיר וואַרפן אייך אַרונטער.” און עס איז ניט אַוועק קיין צוויי שעה ביז אויף אַלע ווענט איז געווען אויסגעקלעפּט די אויפשריפט: „פראַנצויזישע רעפּובליק, פרייהייט, גלייכהייט און ברידערלעכקייט.”

נאָך אַ מער אינטערעסאַנטע געשייעניש איז פאָרגעקומען דעם 25סטן פעברואַר. דעלעגאַטן פון די אַרבעטער זיינען אַריינגעדרונגען אינם צימער, וואו די רעגירונג איז געווען פאַרזאַמלט און האָבן פאָרגעלייגט סאָציאַלע פאָדערונגען. אין דער דעלעגאַציע איז אויך געווען דער אַרבעטער מיטן נאָמען מאַרש. ער האָט דערקלערט די מיניסטאָרן, אַז ער איז געשיקט געוואָרן פון פאָלק, וואָס איז געווען פאַרזאַמלט אין דרויסן, און האָט אַ קלאַפּ געטאָן מיט דער ביקס אין דיל בעת ער האָט איבערגעגעבן די פּעטיציע וועגן אָרגאַניזירן די אַרבעט און פּראָקלאַמירן דאָס רעכט אויף אַרבעט (די דאָזיקע פאָדערונגען זיינען אַנאַליזירט געוואָרן אין אַ פריערדיקן קאַפּיטל). מאַרש האָט דערקלערט, אַז דאָס פאָלק האָט ניט קיין צוטרוי צו דער רעגירונג און אַז ער וועט ניט אַרויס פון דאָרטן ביז די רעגירונג וועט ניט אַרויסלאָזן אַ דעקרעט, וואָס גאַראַנטירט דאָס רעכט אויף אַרבעט.

צו אים איז צוגעגאַנגען לאַמאַרטין, דער פאָרזיצער פון דער צייטווייליקער רעגירונג, און האָט געפּרוּווט מיט אַ צערטלעכן טאָן און מיט שיינע רייד איינריידן מאַרש'ן ער זאָל צוריקציען זיין פאָדערונג. מאַרש האָט אָבער שאַרף געענטפערט: „איך וועט זיך ניט איינגעבן אַזוי גיך מיך צו פאַר־

שלעפערן מיט אייער פלוידעריי. איך האָב דאָ אַ צונג, וואָס טרעפט דורך און דורך, אַ פייערדיקע צונג.״ ער האָט אַ קלאַפּ געטאָן מיט דער האַנט אָן זיין ביקס און פאַרענדיקט: „קיין אַנדער שפּראַך ווען מיר ניט באַנוצן אין אונזערע פאַרהאַנדלונגען מיט אייך.״

אויף מאָרגן האָט די רעגירונג אַרויסגעגעבן דעם פאָלגנדיקן דעקרעט:

„די רעגירונג פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק פאַרפליכטעט זיך דורך אַרבעט צו פאַרזיכערן די עקזיסטענץ פון די אַרבעטער.

„זי נעמט אויף זיך די פליכט צו באַזאָרגן אַלע בירגער פון לאַנד מיט באַשעפטיקונג.

„זי אָנערקענט, אַז די אַרבעטער דאַרפן זיך אָרגאַניזירן אין פאַראיינען, כדי צו קריגן די געהעריקע באַלוינונג פאַר זייער אַרבעט.״

עס פאַרשטייט זיך, אַז די רעגירונג האָט ניט דורכגעפירט איר צוזאָג צו באַזאָרגן די אַרבעטער מיט באַשעפטיקונג. זי האָט דאָס ניט געקאָנט באַווייזן. כדי צו באַזאָרגן די האָרעפּאַשניקעס מיט באַשעפטיקונג און מיט מיטלען צום לעבן, איז נויטיק געווען אָפּצושאַפן די קאַפּיטאַליסטישע אָרדנונג און איינפירן סאָציאַליזם. די דאָזיקע אויפגאַבע איז געווען איבער די כחות און געגן דעם ווילן פון דער בורזשואַזער רעגירונג. דאָך האָט דער פּראָלעטאַריאַט געמעגט באַטראַכטן יענע טעג ווי טעג פון זיג. די אַרבעטער האָבן דיקטירט דער רעגירונג זייער ווילן.

די בורזשואַזיע האָט פאַרבאַהאַלטן איר צאָרן און גענומען זוכן מיטלען ווי אַזוי זיך נוקם זיין אין די אַרבעטער. עס האָט זיך אָנגעהויבן אַ פאַרבאַהאַלטענער קאַמף, פול מיט אינטריגעס. די רעגירונג האָט כלומרשט נאָכגעגעבן די אַרבעטער, אָבער יעדן מאָל האָט זי זייי צונישט געמאַכט די כלומרשטדיקע הנחות. די אַרבעטער האָבן געפאָדערט די אָרגאַניזירונג פון אַרבעט, באַשעפטיקונג. די רעגירונג איז דערויף איינגעגאַנגען. זי האָט געשאַפן אַן אַרבעט־קאָמיסיע, האָט דער קאָמיסיע אָוועקגעגעבן אַ פּראַכטפולע דירה, אָבער קיין געלט ניט. די אַרבעטער האָבן געפאָדערט עס זאָלן געגרינדעט ווערן נאַציאָנאַלע וואַרשטאַטן, שעפער. די רעגירונג איז איינגעגאַנגען, אָבער אַנשטאָט אַרבעט־פלעצער האָט זי גענומען בויען אַ מין שטראָף־אַנשטאַלטן, קאַטאָרגע־הייזער.

אַן אינטערעסאַנטע געשייעניש איז פאָרגעקומען דעם 16טן אַפּריל. אַ ריזיקע צאָל אַרבעטער האָט זיך פאַרזאַמלט אויף דעם מאַרס־פעלד כדי דאָרט אויסצוקלייבן פאַרטרעטער אין דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע. מיט דער שנעלקייט פון בליץ האָט זיך איבער פּאַריז פאַרשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די אַרבעטער קלייבן זיך אַראָפּצוואַרפן די רעגירונג. די רעגירונג האָט מיט אויסערגעוויינלעכער שנעלקייט מאָביליזירט אירע אָנהייננגער אין פּאַריז און האָט

אויך ארויסגערופן די ארמיי פון די פּראָווינצן. די ארבעטער האָבן געפירט די פארזאמלונג פרידלעך. ערשט אין אָוונט האָבן זיי זיך דערוואוסט, אז איבערן שטאָט קומען פאָר בורזשואזע דעמאָנסטראציעס מיט אויסגעשרייען: „נידער מיט לואי בלאַן, אַלבערט, ראספּאיל. נידער מיט די סאָציאַליסטן!"

די דאָזיקע פּראָוואָקאציע איז געווען נויטיק פאַר דער רעגירונג כדי צו־ריקצורופן די סאָלדאטן פון דער פּראָווינץ, ווייל אויף די פּראָווינציעלע אר־מיי טיילן האָט זיך די רעגירונג געקאָנט מער פארלאָזן ווי אויף די פאריזער. די בורזשואזיע איז געווען צופרידן מיט איר אויפטו, זי האָט צונויפגעזאמלט אין פאריז אַן ארמיי וואָס וועט זי באשיצן געגן די ארבעטער.

דעם 4טן מאי האָט זיך געעפנט די גרינדונגס־פארזאמלונג. די בור־זשואזיע האָט דאָרט געהאַט אַ ריזיקע מערהייט. האָט זי גענומען ריידן הויך און באפעלעריש. איינער פון די מיניסטאָרן האָט אָפן דערקלערט פון דער טריבונע: „עס האנדלט זיך בלויז וועגן דעם, אַז ארבעט זאָל צוריקגעקערט ווערן צו די פריערדיקע באדינגונגען", דאָס הייסט, אַז ביי די ארבעטער זאָל מען אוועקנעמען דאָס, וואָס זיי האָבן אויסגעקעמפט אין דער רעוואָלוציע. דעם 15טן מאי האָבן די ארבעטער געמאַכט אַ פּרוּוו אויסצואיבן זייער דרוק אויף דעם בורזשואזן פארלאַמענט. זיי האָבן געמאַכט אַ גאַסן־דע־מאָנסטראציע, וואָס האָט זיך אריינגעריסן אין דער געביידע פון פארלאַמענט. דער סוף איז געווען אַ טרויעריקער. די פירער פון די ארבעטער זיינען ארעסטירט געוואָרן, די דעמאָנסטראציע האָט מען צעטריבן און די גרינ־דונגס־פארזאמלונג איז נאָך מער ענערגיש ארויסגעטראָטן געגן די ארבעטער.

אין יוני האָט די רעגירונג אָפן זיך אוועקגעשטעלט אין קאַמף געגן די ארבעטער. אונטערן דרוק פון די ארבעטער איז די רעגירונג געווען געצוואונ־גען צו עפענען נאציאָנאַלע ווארשטאַטן. אין דער אמתן זיינען דאָס געווען קאַטאָרגע־הייזער, אָבער די ארבעטלאָזע האָבן דאָרט פאָרט געפונען אַ שטיקל באשעפטיקונג (מען דארף האָבן אין זינען, אַז די רעוואָלוציע איז די גאַנצע צייט פאָרגעקומען אין דער צייט פון אַן עקאָנאָמישן קריזיס). און אָט האָט די רעגירונג ארויסגעגעבן אַ דעקרעט, אַז גאַנצע גרופּן ארבעטער זאָלן ארויסגעוואָרפן ווערן פון די נאציאָנאַלע ווארשטאַטן. די רעגירונג האָט געזוכט מיט אַלע מיטלען צו פּראָוואָצירן די ארבעטער צו אַן אָפענעם קאַמף. און דער קאַמף האָט זיך אָנגעהויבן.

ווי אַזוי דער קאַמף איז געגאַנגען וועלן מיר איבערגעבן מיט מארקסעס ווערטער:

„די אַרבעטער האָבן נישט געהאַט קיין ברירה. זיי איז אויסגעקומען אָדער צו שטאַרבן פון הונגער, אָדער ארויסצוטרעטן אין קאַמף. דעם 22סטן יוני האָבן זיי געענטפערט מיט אַ גראַנדיעזן אויפשטאַנד — די ערשטע

שלאַכט צווישן די צוויי קלאַסן, וואָס שפּאַלטן די מאָדערנע געזעלשאַפט. דאָס איז געווען אַ קאַמף פאַר דער פאַרניכטונג אָדער פאַר דער באַפעסטיקונג פון דער בורזשואַזער אָרדנונג. דער צודעק, וואָס האָט באַהאַלטן די רעפּובליק, איז צעריסן געוואָרן. ס'איז באַוואוסט ווי די אַרבעטער האָבן מיט מערקווירדיקן מוט און געניאַליטעט, אָן אַן אַלגעמיינעם פּלאַן, אָן מיטלען און מערסטנס אָן געווער, געקעמפט פינף טעג געגן דער אַרמיי, געגן דער פליענ־דער גוואַרדיע, געגן דער פּאַריזער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע, און אויך געגן דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע, וואָס איז אָנגעקומען פון דער פּראָווינץ. ס'איז באַוואוסט ווי די בורזשואַזיע האָט מיט אומדערהערטע בעסטיאַלישקייטן זיך באַלוינט פאַר איר טויט־שרעק, און האָט דערשאָסן איבער דריי טויזנט געפאַנגענע."

די אַרבעטער האָבן געקעמפט און די קעמפער זיינען אומגעקומען. די אַרבעטער זיינען געווען אַליין אין דעם קאַמף. קיינער האָט זיי ניט געשטיצט. די האַרעפּאַשנע מאַסן פון שטאָט און דאָרף, וואָס זיינען די גאַנצע 4 חדשים זינט דער רעוואָלוציע געגאַנגען מיט די אַרבעטער, האָבן זיי איצט פאַר־לאָזט. אָבער דער אַרבעטער־קלאַס האָט געגעבן איינע פון די מערקווירדיק־סטע און שטאַרקסטע שלאַכטן. האָבנדיק געגן זיך די אַרמיי מיט אַלערליי מינים וואָפן האָבן די אַרבעטער, כמעט אָן וואָפן, דאָך אויסגעהאַלטן פינף טעג אויף די באַריקאַדן.

די יוני־טעג האָבן אַ גרעסערע באַדייטונג ווי עס קאָן זיך דאַכטן אויפן ערשטן קוק. מיר געדיינקען ווי אַזוי די אַרבעטער האָבן געהאַנדלט אין 1789 — זיי זיינען געגאַנגען הינטער דער בורזשואַזיע, זיי האָבן געקעמפט אונטער אירע פאָנען און פירערשאַפט. מיר ווייסן ווי אומקלאָר, ווי פאַרנעפּלט עס זיינען געווען די פאָדערונגען, וואָס די אַרבעטער האָבן אַרויסגעשטעלט אין אָנהויב פון 1848 — „דאָס רעכט אויף אַרבעט", די „אָרגאַניזירונג פון אַר־בעט". אין די שלאַכטן גופא איז פאָרגעקומען אַן ענדערונג פון דעם גאַנצן בילד. די באַציאונג צווישן קאַפּיטאַל און אַרבעט איז באַלויכטן געוואָרן מיטן העלן פלאַם פון פאָלקס־אויפשטאַנד.

אָבער איידער מיר ברענגען אַרויס דעם טיפן זין פון דער דאָזיקער רע־וואָלוציע דאַרפן מיר נאָך זאָגן עטלעכע ווערטער וועגן דער רעפּובליק. אין 1848 האָט זיך די אַרבעטער אויסגעדאַכט, אַז די רעפּובליק, ווי אַ פּאָליטישע פאָרם, איז אין זיך גופא עפּעס אַ הייליקע אינסטיטוציע, וואָס גאַראַנ־טירט גערעכטיקייט צו יעדן איינעם. אין 1848 איז געמאַכט געוואָרן דער ערשטער ערנסטער פאַרזוך אויפצודעקן דעם עצם פון דער בורזשואַזער רע־פּובליק. אין קאָמוניסטישער מאַניפעסט זאָגט קאַרל מאַרקס: „די מאָדערנע מלוכה־מאַכט איז ניט־קיין אַנדער זאַך ווי דער אויספיר־קאָמיטעט פון דעם בורזשואַזן קלאַס." אין אַ דעמאָקראַטישער בורזשואַזער רעפּובליק, ניט גע־

קוקט אויף אַלע שיינע ווערטער וועגן פאָלק און פרייהייט, געהערט די גאַנצע מאַכט דער בורזשואַזיע און דער גאַנצער רעגירונגס־אַפּאַראַט דינט די אינטע־רעסן פון דעם הערשנדיקן קלאַס. דאָס וואָס מען נעמט אָן ווי די רעגירונג פון דעם גאַנצן פאָלק, פון אַלע קלאַסן, איז אין דער אמתן דער „אויספיר־קאָמיטעט פון דער בורזשואַזיע", וואָס הערשט „דורך אַלגעמיינער שטים־רע:ט". (ענגעלס.)

אָט ווי אַזוי מאַרקס האָט באַשריבן דעם סוף פון די יוני־טעג:

„די ברידערלעכקייט פון די געגנערישע קלאַסן, ווען איינער עקספּלואַ־טירט דעם צווייטן, איז פּראָקלאַמירט געוואָרן אין פעברואַר און מיט גרויסע בוכשטאַבן אויסגעשריבן געוואָרן איבער גאַנץ פּאַריז, אויף יעדער טורמע, אָבער אין איר אמתן, ניט־געפּוצטן פּראָזאַאישן אויסדרוק איז דאָס ניט קיין אַנדער זאַך ווי בירגער־קריג, אַ בירגער־קריג אין זיין שוידערלעכסטער פאָרם, אַ מלחמה צווישן אַרבעט און קאַפּיטאַל. אָט־די ברידערלעכקייט האָט געפלאַקערט פאַר אַלע פענצטער פון פּאַריז אין דעם אָוונט פון 25סטן יוני, ווען דער פּאַריז פון דער בורזשואַזיע איז געווען באַפּוצט און באַלויכטן אין דער צייט ווען דער פּאַריז פון דעם פּראָלעטאַריאַט האָט געברענט, איז אויס־געגאַנגען מיט בלוט און מיט וויי־געשרייען."

די יוני־טעג האָבן, הייסט עס, באַוויזן, אַז עס איז ניטאָ קיין ברידער־לעכקייט אין דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג, אַז די בורזשואַזע רעפּובליק איז בלויז אַן אויסרייד אויף צו מאַסקירן דעם אַנטאַגאַניזם צווישן דער בור־זשואַזיע און דעם פּראָלעטאַריאַט. אויב די בורזשואַזיע געווינט, דעמאָלט איז וויי צום פּראָלעטאַריאַט, ווי צו דער מענטשהייט.

דער קריזיס פון 1847 האָט באַוויזן, אַז די קאַפּיטאַליסטישע געזעל־שאַפט קאָן זיך אַליין ניט ספּראַווען מיט די כחות, וואָס זי רופט אַרויס צום לעבן; אַז די פּראָדוציר־מיטלען אין די הענט פון די קאַפּיטאַליסטן גיבן דעם פאָלק ניט קיין גליק נאָר ליידן. דער קריזיס האָט באַוויזן ווי ריכטיק עס זיי־נען די ווערטער פון קאָמוניסטישער מאַניפעסט, אַז „די בורזשואַזע אָרדנונג איז צו איינג צו קענען האַלטן אַלע רייכטימער וואָס ווערן אין איר באַ־שאַפן". די געשייעענישן פון 1848 האָבן באַוויזן, אַז ס'איז שוין אויפגע־שטאַנען דער קלאַס, וואָס וועט קאָנען ביז צום פונדאַמענט צעשטערן די אַלע ווידערשפּרעכלעכע פאָרמען און אויפבויען אַ נייע געזעלשאַפט.

כדי צו פאַרשטיין די באַדייטונג פון דעם נייעם קלאַס, וואָס איז זעלבסטשטענדיק אַרויסגעטראָטן אין קאַמף געגן קאַפּיטאַליזם, איז נויטיק צו פאַרצייכענען אַ מאָמענט נאָך דעם אויפשטאַנד פון 1848. אין די יוני־טעג איז דער פּראָלעטאַריאַט געשטאַנען אַליין געגן אַלע זיינע שונאים. ווי נאָר דער אַרבעטער־קלאַס איז צעשלאָגן געוואָרן האָבן די הערעפּאַשנע מאַסן פון שטאָט און דאָרף דאָס אָנגעהויבן צו באַדויערן. זיי האָבן דערפילט, אַז

די באַנקירן האָבן פאַרכאַפּט די מאַכט אין זייערע הענט. זיי האָבן זיך אָנגעהויבן גרייטן צו אַ קאַמף קעגן די באַנקירן און פּונקט אין אַ יאָר אַרום, אין יוני 1849, האָבן זיי אַליין געמאַכט אַ באַוואָפנטע דעמאָנסטראַציע. דער אַרבעטער־קלאַס איז שוין אָבער געווען מאַכטלאָז, ער איז אָפּגעגאַנגען מיט בלוט אין 1848. די געשעענישן פון 1849 זיינען געווען ניט מער ווי אַ פאַרס, אַ קאָמעדיע. די רעאַקציע האָט דערשטיקט די רעוואָלוציע מיט אַלע אירע דערגרייכונגען און געענדיקט האָט זיך עס דערמיט, וואָס דער קאַרליק נאַפּאָלעאָן איז געוואָרן דער דעספּאָט פון פראַנקרייך.

פאַרגלייכנדיק די דאָזיקע צוויי געשעענישן (פון 1848 און 1849) זאָגט מאַרקס: „אויב דעם 22סטן יוני, 1848, איז פאָרגעקומען אַן אויפשטאַנד פון רעוואָלוציאָנערן פּראָלעטאַריאַט, איז דעם 3טן יוני, 1849, פאָרגעקומען אַן אויפשטאַנד פון דעם דעמאָקראַטישן קליינבירגערטום. יעדער פון די צוויי אויפשטאַנדן איז געווען אַ קלאַסישער אויסדרוק פון דעם קלאַס, וואָס איז געווען דער טרעגער פון דעם אויפשטאַנד." די יוני־טעג פון 1848 זיינען געווען דער אויסדרוק פון דעם יונגן אַרבעטער־קלאַס, פול מיט ענערגיע און ווילן. אין 1849 איז דער אויפשטאַנד געווען אַן אויסדרוק פון דעם קליינבירגערלעכן קלאַס, וועמען די געשיכטע האָט פאַרמשפּט צו אונטערגאַנג.

„פון אַלע קלאַסן—לייענען מיר אין קאָמוניסטישער מאַניפעסט—וואָס טרעטן איצט אַרויס קעגן דער בורזשואַזיע, שטרעבט בלויז דער פּראָלעטאַריאַט צו אַ גרינטלעכער איבערקערעניש." און ווייטער: „דער פּראָלעטאַריאַט, דער נידעריקסטער קלאַס פון דער געזעלשאַפט, קאָן זיך דערהויבן און זיך אויסגלייכן דעם רוקן נאָר דורך אַ גרינטלעכן איבערבוי פון דער מאָדערנער געזעלשאַפט."

דעם גרויסן אמת פון די דאָזיקע ווערטער האָט באַוויזן די רעוואָלוציע פון 1848. דורך דעם גאַנג פון דער רעוואָלוציע איז דער פראַנצויזישער פּראָלעטאַריאַט געצוואונגען געווען אַריינצוטרעטן אין קאַמף פאַר דעם גרינטלעכן איבערבוי פון דער געזעלשאַפט. דעם אָרט פון נעפּלדיקע פאָדערונגען האָט פאַרנומען דער קאַמף פאַר דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט.

7. מארקס רייסט ארונטער די מאסקע

די ראל פון מארקסעס „קאפיטאל” אין דעם אידייאישן קאמף געגן קאפיטאל.—פון וואנעט האבן זיך גענומען די ריזיקע מאיאנטקעס?—מער־ווערט, די נייע פארם פון רויב.—פריוואט־אייגנטום און לוין־ארבעט.—מארקס וועגן דער ראל פון ארבעטער־קלאס.—טשארטיזם, א ריזיקע באוועגונג מיט רעוואלוציאנערן ברען.—אילוזיעס וועגן אל־געמיינעם שטים־רעכט.—דער סוף פון דעם טשארטיזם.

די ארבעטער־באוועגונג נאך די מפלות פון 1848.—אויפשוואונג אין אלע לענדער.—גרינדונג פון ערשטן אינטערנאציאנאל.—מארקסעס איינפיר צו די סטאטוטן.—פאליטישער קאמף און זיינע געגנער.—פרודאן, בלאנקי, באקונין.—פארפאלגונגען געגן טוער פון אינטערנאציאנאל.—די „ארמיי” און דער „ארסענאל” פון דעם ערשטן אינטערנאציאנאל.—וואס דער ערשטער אינטערנאציאנאל האט אויפגעטאן.—„א שפיז געשלידערט אין שונאס מחנות”.—דער סוף פון ערשטן אינטערנאציאנאל און דער אנזאג וועגן צווייטן.

די אידייע פון קאמפן פאר דער דיקטאטור פון פראלעטאריאט איז געבארן געווארן אויף די באריקאדן. קאפיטאל איז אבער שטארק ניט בלויז מיט די ביקסן און שפיזן, מיט וועלכע ער האט אונטערדריקט דעם יוני־אויפשטאנד — זיין כח באשטייט אין דעם, וואס ער פארטיידיקט זיין הערשאפט מיט אלע מיטלען, וואס ער פארמאגט נאר. די הויפט־שטיצע פון קאפיטאל איז פריוואט־אייגנטום און לוין־ארבעט. די דאזיקע יסודות פון דער קאפיטאליסטישער געזעלשאפט ווערן פארטיידיקט פון דעם לערער אין שול, דעם פראפעסאר אין אוניווערזיטעט, דעם זשורנאליסט אין דער צייטונג, דעם געלערנטן אין זיין קאבינעט. קאפיטאל ווייסט ווי אזוי צו באנוצן זיך מיט קונסט־ווערק, מיט טעאטער, פילמס, ליטעראטור פאר זיינע צוועקן. כדי ארונטערצוווארפן די הערשאפט פון קאפיטאל איז ניט גענוג צו פירן א קאמף בלויז אויף דער שלאכט־ליניע. כדי די הארעפשאנע מאסן זאלן זיגן איבער דעם קאפיטאליזם איז נויטיק פאר זיי זיך צוצוגרייטן אויך אויף דעם אידייאישן פראנט.

די גרויסע לערער פון דעם ארבעטער־קלאס האבן זייער גוט פארשטאנען די וויכטיקייט פון קאמף געגן דער אידייאישער מאכט פון קאפיטאל. זיי האבן זיך אפגעגעבן א קלארן חשבון וועגן דער לאגע. זיי האבן געוואוסט, אז כל זמן דער בורזשואזער געדאנק באהערשט די מחות פון די ברייטע מאסן, קאן מען ניט חלומען וועגן דעם ערנסטן, לאנגן קאמף, אן וועלכן עס קאן ניט זיין קיין זיג. דער קאמוניסטישער מאניפעסט, געשריבן אין א פייערדיקער שפראך, איז בלויז די ערשטע אטאקע, נאך וועלכער די לערער פון ארבעטער־קלאס האבן ערשט אנגעהויבן גרינטלעך באמבארדירן די וויסנשאפטלעכע פאזיציעס פון קאפיטאל. אין דעם דאזיקן קאמף האבן מארקס און ענגעלס, צוזאמען מיט זייערע תלמידים און מיטקעמפער, אנטוויקלט א ריזיקע ענערגיע. זיי האבן געארבעט אן אויפהער, ניט געקוקט אויף די פאר־

פאַלגונגען, וואָס זיי האָבן געמוזט אויסשטיין מצד די קאַפּיטאַליסטישע משרתים. זיי האָבן געוואַנדערט פון לאַנד צו לאַנד, געטריבן פון דער קאַ־פּיטאַליסטישער זשאַנדאַרמעריע, אָבער זיי האָבן ניט אויפגעהערט צו דער־לאַנגען שווערע קלעפּ דעם פאַרביסענעם שונא.

א סך גרויסע ווערק האָבן אונז איבערגעלאָזט מאַרקס און ענגעלס. די אַרבעטער פון אַלע לענדער לערנען זיך נאָך איצט אויך פון יענע ווערק ווי אַזוי צו קעמפן און צו זיגן. צווישן די דאָזיקע ווערק פאַרנעמט א באַזונדער אָרט מאַרקסעס קאַפּיטאַל, וואָס איז אַרויס אין יאָר 1867.

די קראַפט פון דעם דאָזיקן בוך באַשטייט אין דעם, וואָס מאַרקס האָט דאָרט אַרונטערגעריסן אַלע שיינע און פאַרביקע מאַנטלען, וואָס פאַרדעקן די סודות פון דער בורזשואַזער עקספּלואַטאַציע. אין זיין קאַפּיטאַל האָט מאַרקס פאַר דער גאַנצער וועלט אויפגעדעקט די געשיכטע פון דער ערשטער אָנזאַמלונג פון רייכטימער; ער האָט באַוויזן, אַז די קוואַלן פון די דאָזיקע רייכטימער שטאַמען פון פּלינדערן און רויבן די פּויערים, פון פאַרשקלאַפן, אומברענגען, לעבעדיק באַגראָבן האַרעפּאַשניקעס אין די גאָלד און זילבער־מינען פון אַמעריקע און, ענדלעך — פון פאַרוואַנדלען די באַרויבטע פּויערים אין לוין־שקלאַפן.

מיט מערקווירדיקער קלאָרקייט האָט מאַרקס אין זיין קאַפּיטאַל פעסט־געשטעלט דעם הויפּט־שטראָם פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט, א ווירטשאַפט, וואָס פאַרנעמט זיך מיט פּראָדוצירן און פאַרשפּרייטן סחורות. אין קאָנטראַסט מיט דער ווירטשאַפט פון די פריערדיקע צייטן, איז די מאָ־דערנע ווירטשאַפט באַגרינדעט אויף געדונגענער אַרבעט. לוין־אַרבעט איז אָבער געוואָרן מעגלעך נאָר דורכדעם, וואָס פון איין זייט זיינען די פּויערים באַראַבעוועט געוואָרן, און פון דער צווייטער זייט זיינען די געצייג פון פּראָ־דוקציע קאָנצענטרירט געוואָרן אין די הענט פון די קאַפּיטאַליסטן.

פּריוואַט־אייגנטום איבער די מיטלען פון פּראָדוקציע און לוין־אַרבעט האָט פאַרוואַנדלט די אַרבעטער אין אַן אומפאַרזעגלעכן באַזיצער פון אַר־בעטס־קראַפט, וואָס ווערט אויך פאַרוואַנדלט אין א סחורה. אָבער די דאָזיקע לעבעדיקע סחורה געפינט זיך אין אַן ערגערער לאַגע ווי וועלכע ס'איז אַנדער סחורה. פאַר דער דאָזיקער סחורה צאָלט דער קאַפּיטאַליסט אים בלויז א קליינעם טייל פון דעם פּראָדוקט, וואָס דער אַרבעטער האָט געשאַפן דורך זיין אַרבעט. פאַר דעם לוין, וואָס דער קאַפּיטאַליסט צאָלט אים דעם אַרבע־טער, פאָדערט ער פון אים צו שאַפן מער פאַר דעם קאַפּיטאַליסט; ער פאָ־דערט און ער קריגט אַרויס פון דעם אַרבעטער א מער־ווערט אויף זיין לוין. די דאָזיקע ניט־באַצאָלטע מער־ווערט איז דאָס דער קוואַל פון אַלע פּראָפיטן און איינקונפטן פון די קאַפּיטאַליסטן. דורך דעם וואָס די קאַפּי־

טאַליסטן נעמען פאַר זיך די מער־ווערט, וואָס דער אַרבעטער שאַפט, באַשאַפט די אַרבעט פון מאַסן האָרעפּאַשניקעס ריזיקע אוצרות פאַר אַ קליינער צאָל קאַפּיטאַליסטן, פּריוואַט־אייגנטימער.

שוין ביים באַגינען פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט איז געווען קלאָר, אַז די נאַטור איז די מוטער פון אַלע רייכטימער און אַרבעט איז דער פאָטער. דער פּראָלעטאַריער, דער באַשאַפער פון אַלע רייכטימער, קריגט בלויז אַ קליינעם חלק דערפון, וואָס ער האָט באַשאַפן; ער קריגט דעם נישטיקן חלק אין דער פאָרם פון זיין אַרבעט־לוין. אָבער דער באַלעבאָס פון די מאַשינען און פאַבריקן, פון די פּראָדוציר־מיטלען, קריגט דעם גרעסטן חלק פון די רייכטימער, וואָס די אַרבעטער האָבן געשאַפן, ווייל ער קריגט דעם מער־ווערט.

און דערויף טאַקע דאַרף דער קאַפּיטאַליזם האָבן פּריוואַט־אייגנטום און לוין־אַרבעט, אַז ער זאָל קאָנען זיך באַנוצן מיט דער ניט־באַצאָלטער אַרבעטקראַפט פון דעם אַרבעטער.

דורכדעם וואָס די פּויערים זיינען באַראַבעוועט געוואָרן און פאַרוואַנדעלט געוואָרן אין לוין־שקלאַפן, איז געלייגט געוואָרן דער פונדאַמענט פאַר געזאַמלטע רייכטימער. אַרויסדריקן די מער־ווערט איז דאָס הויפּט־מיטל פון פאַרגרעסערן די אָנגעראַבעוועטע רייכטימער.

דער אומשטערבלעכער פאַרדינסט פון קאַפּיטאַל באַשטייט אין דעם, וואָס ער האָט געגעבן אַ ריכטיקע, וויסנשאַפטלעך־באַגרינדעטע דערקלערונג פון דער הערשנדיקער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג און דערמיט גופא באַוויזן די אומפאַרמיידלעכקייט פון דעם אונטערגאַנג פון קאַפּיטאַליזם.

עס וואָלט אָבער געווען אַ טעות צו דיינקען, אַז לויט מאַרקסעס געדאַנק וועט דער קאַפּיטאַליזם אַליין פאַרשווינדן. גראָד מאַרקס האָט בעסער און קלאָרער ווי ווער עס איז דערקלערט די ראָל און באַדייטונג פון דעם אָרגאַניזירטן קאַמף פון אַרבעטער־קלאַס. אויף דעם גרונד פון שטודירן די געשיכטע פון דער מענטשהייט האָט מאַרקס באַוויזן, אַז גוואַלד־מאַכט איז די הייבאַם פון יעדער נייער געזעלשאַפט. אָבער גוואַלד־מאַכט דאַרף ניט פאַרשטאַנען ווערן אין דעם זין פון איין זעלבסטשטענדיקן, גוט־געפּלאַנטן קלאַפּ. מיט אַזעלכע געדאַנקען האָבן זיך געטראָגן אַ סך אומגעדולדיקע רעוואָלוציאָנערן וואָס האָבן זיך פאָרגעשטעלט, אַז מען קאָן דורך אַ גוט־אָרגאַניזירטער פאַרשווערונג און אַ געלונגענער אַטאַקע אַרונטערוואַרפן די הערשאַפט פון קאַפּיטאַל. מאַרקס האָט אויפגעדעקט די נאַאיוויטעט און אומזיניקייט פון אַזוינע פאַרשווערערישע פּלענער. ער האָט געלערנט, אַז כדי צו זיגן איז נויטיק אַ לאַנגער קאַמף, וואָס זאָל פאַראייניקן און קאָנסאָלידירן די אַרבעטער און זיי צוגרייטן צו דער ראָל פון הערשנדיקן קלאַס.

פונקט ווי דער קאָמוניסטישער מאַניפעסט איז געווען בלויז דער אָנ־הויב פון דעם אידייאישן קאַמף געגן קאַפּיטאַל, אַזוי דאַרף מען באַטראַכטן די יוני־טעג בלויז ווי דעם אויסגאַנג־פּונקט פאַר דער אַנטוויקלונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג.

אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס האָבן עקזיסטירט אין אַ ריי לענדער אויך פאַר די יוני־טעג. מער ווי אומעטום זיינען די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען (יו־ניאָנס) געווען פאַרשפּרייט אין ענגלאַנד. דאָרט האָבן די אַרבעטער־אָרגאַני־זאַציעס זיך אָנגעהויבן נאָך אין דעם 18טן יאָרהונדערט. אין אָנהויב פון 19טן יאָרהונדערט האָבן די אַרבעטער פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַנדערע לענדער געמאַכט פאַרזוכן זיך צו אָרגאַניזירן כדי צו פאַרטיידיקן זייערע אינטערעסן. פון די אַלע פאַרזוכן מצד דעם אַרבעטער־קלאַס זיך צו אָרגאַני־זירן, וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן פאַר דעם יאָר 1848, פאַרדינט באַזונדער אויפמערקזאַמקייט דער קאַפּיטל וואָס איז באַקאַנט אונטערן נאָמען טשאַר־טיזם.

די ענגלישע אַרבעטער האָבן פון ביטערער דערפאַרונג זיך איבערצייגט, אַז דער בורזשואַזער פּאַרלאַמענט איז אַ שטענדיקער פאַרטיידיקער פון די באַלעבאַטים. ביי זיי איז אַרויפגעקומען אַ געדאַנק, אַז מיט דער הילף פון אַלגעמיינער שטים־רעכט קאָנען זיי צווינגען דעם פּאַרלאַמענט צו דינען זייערע אינטערעסן. ס'איז אויסגעאַרבעט געוואָרן אַ טשאַרטער (קאָנטראַקט) פון רעכט, און די אַרבעטער האָבן זיך פאַרנומען צו פאַרווירקלעכן דעם דאָזיקן טשאַרטער.

דער אָנהויב פון טשאַרטיזם געהערט צום יאָר 1837. דאָס איז געווען דאָס יאָר פון עקאָנאָמישן קריזיס און די קרבנות פון דעם קריזיס האָבן זיך היים אָפּגערופן אויף די קעמפערישע לאָזונגען פון די טשאַרטיסטן. די באַ־וועגונג איז געשטיגן מיט מוראדיקער שנעלקייט. אין די צענדליקער, אין די הונדערטער און אין די טויזנטער האָבן זיך די אַרבעטער פאַרזאַמלט ביים ליכט פון פאַקעלן, האָבן זיך באַוואָפנט און האָבן זיך געגעבן אַ פייערלעכע שבועה צו קעמפן צו פאַרבעסערן זייער לאַגע.

די אַרבעטער האָבן נאָך דעמאָלט ניט פאַרשטאַנען, אַז די הערשאַפט פון קאַפּיטאַל איז אַרומגערינגלט מיט אַלערליי צוימען פון שטעכיקע דראָטן, וואָס מען קאָן מיט שטים־צעטלעך ניט ברעכן. זיי האָבן זיך נאָך דעמאָלט ניט פאָרגעשטעלט, אַז קאַפּיטאַל וועט קאָנען פאַרוואַנדלען די אַלגעמיינע שטימרעכט אין אַ מיטל צו אונטערדריקן די מאַסן. אָבער די מאַסן־באַטיי־ליקונג פון די אַרבעטער אין דער טשאַרטיסטישער באַוועגונג האָט די דאָזיקע באַוועגונג פאַרוואַנדלט אין אַן אמת־רעוואָלוציאָנערער אַקציע פון אַרבעטער־קלאַס. אויף די מיטינגען פון די טשאַרטיסטן האָבן זיך געהערט אַנט־

שלאָסענע רעדעס אין די אינטערעסן פון די אַרבעטער. אויף איינעם פון אַזוינע מיטינגען האָט אַן אַרבעטער מיטן נאָמען אייער דערקלערט: „די אינטערעסן פון דעם אַרבעטער־קלאַס זיינען אומעטום די זעלביקע און די אונטערדריקטע וועלן זען, אַז איצט ווילן די אַרבעטער זיך פאַראייניקן אומעטום. וויסן גיט מאַכט, פאַראייניקונג גיט קראַפט.״

דער טשאַרטיזם האָט געשלאָגן טיפע וואָרצלען. די באַוועגונג איז אָנ־געגאַנגען. די ענגלישע קאַפּיטאַליסטן האָבן זיך גענומען צו באַקעמפן די באַוועגונג. זיי האָבן זיך באַנוצט מיט זייערע אויסגעפּרוּוטע מיטלען — גוואַלד־מאַכט, פאַרראַט און פּראָוואָקאַציע. דאָס יאָר 1848 — דאָס יאָר פון רעוואָלוציאָנערן שטראָם — איז געווען דאָס לעצטע יאָר פון טשאַרטיזם. די רעאַקציע האָט געזיגט און איז אַריבער אין אַטאַקע, און די אַרבעטער־באַוועגונג — צעקלאַפּט און פאַרבלוטיקט — איז פאַרטריבן געוואָרן אין אונטערערדישע לעכער. אָבער ניט אויף לאַנג.

נאָך דעם יאָר 1848 האָבן די רעאַקציע און דער שטילשטאַנד אין דער אַרבעטער־באַוועגונג געהערשט אין אייראָפּע ביז אַרום די זעכציקער יאָרן. דעמאָלט האָט זיך אָנגעהויבן אַ נייער אויפשוואונג און אַ ריי נייע אויפ־טרייסלונגען. אין רוסלאַנד זיינען די פּויערים באַפרייט געוואָרן פון פּאַנש־טשיזנע. דאָס איז פאָרגעקומען אין 1861. אַזוי אַרום איז רוסלאַנד געוואָרן אַ גליד אין דער משפּחה קאַפּיטאַליסטישע לענדער. אין אַמעריקע האָט זיך אָנגעהויבן דער בירגער־קריג, וואָס איז געפירט געוואָרן טיילווייז אונטער דער לאָזונג פון באַפרייען די נעגערן פון שקלאַפעריי. די דאָזיקע מלחמה האָט זיך געענדיקט אין 1865. שקלאַפעריי איז אָפּגעשאַפט געוואָרן, און פאַר אַמע־ריקע האָבן זיך געעפנט נייע וועגן פון קאַפּיטאַליסטישער אַנטוויקלונג. די פראַנצויזישע און ענגלישע אַרבעטער האָבן אָנגעהויבן קומען צו זיך פון די שווערע מפּלות, וואָס זיינען געקומען נאָך דעם יאָר 1848. אין דייטשלאַנד איז אָנגעגאַנגען אַ פאַרעקשנטער קאַמף צו גרינדן אַן אַרבעטער־פּאַרטיי. אין אַזאַ סביבה איז געבאָרן געוואָרן דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל, דער יורש פון דעם פאַראיין פון קאָמוניסטן, פון יאָר 1847.

אין 1864 האָבן זיך פאַרזאַמלט אין לאָנדאָן, בעת דער אַלוועלטלעכער אויסשטעלונג, פאָרטרעטער פון דייטשע, פראַנצויזישע און ענגלישע אַרבע־טער, וואָס האָבן אויף אַ געמיינשאַפטלעכער פאַרזאַמלונג געלייגט דעם פונ־דאַמענט פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן פאַרבאַנד. דער דירעקטער שטויס, וואָס האָט געפירט צו דער גרינדונג פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל, איז געווען דער אויפשטאַנד אין פּוילן, וואָס איז ברוטאַל אונטערדריקט געוואָרן פון רוסישן צאַריזם אין 1863.

ס׳איז אויסגעפאַלן אויף מאַרקסעס גורל צו פאַרפאַסן די גרינדונגס־

דערקלערונג פאַר דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־פאַרבאַנד. מאַרקס האָט אויך געשריבן דעם אַריינפיר צום סטאַטוטן־פּראָיעקט.

דאָס איז אַן אינטערעסאַנטער דאָקומענט און מיר וועלן אים דאָ געבן אינגאַנצן.

„נעמענדיק אין באַטראַכט,

„אַז די באַפרייאונג פון דעם אַרבעטער־קלאַס דאַרף זיין די זאַך פון די אַרבעטער אַליין; אַז קעמפנדיק פאַר זייער באַפרייאונג דאַרפן די אַרבעטער שטרעבן ניט צו שאַפן נייע פּריווילעגיעס, נאָר איינצושטעלן גלייכע רעכט און פליכטן פאַר אַלעמען און פאַרניכטן יעדע קלאַסן־הערשאַפט;

„אַז די עקאָנאָמישע אונטערטעניקייט פון דעם אַרבעטער צום באַזיצער פון די פּראָדוציר־מיטלען, ד. ה. די קוואַלן פון לעבן, איז די פונדאַמענטאַלע אורזאַך פון אַלע מינים שקלאַפעריי, אַלערליי געזעלשאַפטלעכער אָרעמקייט, גייסטיקער פאַרטעמפּטקייט און פּאָליטישער אָפּהייגיקייט;

„אַז דעריבער איז די עקאָנאָמישע באַפרייאונג פון דעם אַרבעטער־קלאַס אַ גרויסער ציל צו וועלכן יעדע פּאָליטישע באַוועגונג דאַרף דינען ווי אַ מיטל דערצו;

„אַז אַלע שטרעבונגען צו דערגרייכן צו דעם דאָזיקן ציל זיינען ביז איצט ניט געלונגען דערפאַר, וואָס ס'איז ניט געווען קיין סאָלידאַריטעט צווישן די אַרבעטער פון פאַרשיידענע פאַכן אין יעדן לאַנד און דערפאַר ווייל עס האָט געפעלט אַ ברידערלעכער בונד צווישן די אַרבעטער פון פאַרשיידענע לענדער;

„אַז די באַפרייאונג פון די אַרבעטער איז ניט קיין לאָקאַלע אָדער נאַציאָנאַלע אויפגאַבע, נאָר אַ סאָציאַלע, אַזאַ וואָס כאַפּט אַרום אַלע לענדער, וואו עס עקזיסטירט די מאָדערנע געזעלשאַפט, און וואָס קאָן געלייזט ווערן בלויז דורך געגנזייטיקער, פּראַקטישער און טעאָרעטישער מיטאַרבעטער־שאַפט פון דער מערהייט פאָרגעשריטענע לענדער;

„אַז די באַוועגונג וואָס לעבט איצט ווידער אויף צווישן די אַרבעטער פון די מער אינדוסטריעלע לענדער פון אייראָפּע וועקט נייע האָפנונגען, גיט צו דער זעלביקער צייט אַ פייערדיקע וואָרנונג געגן די אַלטע טעותן און צווינגט צו שטרעבן צו אַ פאַראייניקונג פון די דערווייל אָפּגעזונדערטע כחות;

„דעריבער האָבן די אונטערגעשריבענע מיטגלידער פון דעם קאָמיטעט, וואָס איז אויסגעקליבן געוואָרן פון דער פאַרזאַמלונג אין סענט מאַרטינס האָל, לאָנדאָן, דעם 28סטן סעפּטעמבער, 1864, אָנגענומען די נויטיקע מיטלען צו גרינדן אַן אינטערנאַציאָנאַלן פאַרבאַנד פון אַרבעטער.

„זיי דערקלערן, אַז דער דאָזיקער אינטערנאַציאָנאַלער פאַרבאַנד, אַזוי גוט ווי אַלע געזעלשאַפטן און איינצלנע פּערזאָנען, וואָס שליסן זיך אָן אין דעם פאַרבאַנד, וועלן אָנערקענען אמת, גערעכטיקייט און עטיק פאַר דעם באַדן פון זייערע באַציאונגען צו אַלע מענטשן אָן אונטערשייד פון ראַסע, רעליגיע און נאַציאָנאַליטעט.

„זיי באַטראַכטן עס פאַר זייער חוב צו דערשלאָגן זיך צו די רעכט פון

מענטש און בירגער ניט בלויז פאר יעדן מענטשן, וואס קומט נאך זיינע פליכטן. ס'איז ניטא קיין פליכטן אן רעכט, ס'איז ניטא קיין רעכט אן פליכטן.

„אין דעם דאזיקן גייסט האבן זיי עס צוזאמענגעשטעלט די סטאטוטן פון דעם אינטערנאציאנאלן פארבאנד."

פון דעם דאקומענט איז קלאר, וואס פאר א ציל דער ערשטער אינטער־נאציאנאל האט פארפאלגט. ער האט געדארפט מאכן א סוף צו דער אפגע־זונדערטקייט און בלאנדזשעניש פון פארשיידענע ארבעטער גרופן און גרופקעס. מארקס האט קלאר דערמאנט די טעותן פון פריער. ס'זיינען געווען געגוג אזוינע טעותן. אייניקע האבן מיר באמערקט אין דעם טשארטיזם (דער גלויבן אין שטים־רעכט ווי אין א רעטונג פון סאציאלע איבלען) און אין די יוני־טעג (די פאדערונג צו „ארגאניזירן די ארבעט"). ס'זיינען געווען נאך טעותן, סיי אין האנדלונג און סיי אין דיינקען. די בורזשואזיע האט נאך געהאלטן אין איר אידייאישער מאכט אפילו די מער פארגעשריטענע אר־בעטער. אייניקייט פון פראלעטארישן געדאנק — דאס איז געווען די ערשטע אויפגאבע פון דעם אינטערנאציאנאל. די אייניקייט פון דיינקען איז געווען נויטיק פאר דער אייניקייט פון האנדלונג.

דער מאדערנער ארבעטער וועט זיך אפשר חידושן, וואס מארקס, אין זיין פארמולירונג פון באציאונגען צווישן מענטשן, האט זיך באנוצט מיט אזוינע ווערטער ווי „אמת", „גערעכטיקייט", „עטיק" — ווערטער וואס זיינען אזוי נאענט צום הארצן פון די סענטימענטאלע קליינבירגערלעכע פריידיקער. מיר ווייסן, אז מארקסעס שריפטן צייכענען זיך אויס, ווי ראזע לוקסעמבורג האט באמערקט, „מיט דער שארפקייט און טויטלעכקייט פון א בלישטשענדיקן שטאלענעם קלינגל". נאר עס איז קלאר, אז דא האט מארקס אומיסטן באנוצט אזוינע „ווייכע" ווערטער, ווייל ער האט זיך גערעכנט מיט די אידייען און שטימונגען, וואס האבן נאך דעמאלט געהערשט אין דער ארבעטער־סביבה.

דער ערשטער אינטערנאציאנאל האט געהאט אינגאנצן פינף צוזאמענ־פארן און צוויי קאנפערענצן. זיין קורץ לעבן האט ער פארבראכט אין אן אנגעשטריינגטן קאמף אויסצוארבעטן אן איינהייטלעכע פראגראם פון אן ארבעטער־פארטיי און אויפצוואוועקן צום קאמף די ארבעטער־מאסן אין אלע לענדער.

שווערער פאר אלץ איז געווען זיך צו דערשלאגן צו קלארקייט איבער דער פראגע פון פאליטישן קאמף פון ארבעטער־קלאס. די מאכט פון דער בורזשואזיע איז נאך געווען צו שטארק, דער ארבעטער־קלאס איז נאך געווען צו שוואך, אז די אידייע וועגן דער גאנצער מאכט פאר די ארבעטער זאל

באַלד אויפגענומען ווערן מיט מיטגעפיל. אין פראַנקרייך האָבן געהאַט גרויס דערפאָלג פּרודאָן און בלאַנקי. דער ערשטער האָט געמאַכט פּלענער ווי אַזוי בייצוקומען די בורזשואַזיע שטילערהייט מיט דער הילף פון קאָאָפּעראַטיוון און באַנקען. זיין אידייאיש דלות האָט מאַרקס אויפגעדעקט נאָך פאַר דער גרינדונג פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. דער צווייטער, בלאַנקי, האָט געגלויבט אין דער כשוף־קראַפט פון פאַרשווערונגען. דער פּלאַנטער איז צו יענער צייט געווען אַזוי גרויס, אַז דעם אינטערנאַציאָנאַל איז אויסגעקומען צו פּטרן אַ סך ענערגיע אויף צו באַווייזן די נויטיקייט און אומפאַרמיידלעכקייט אַפּצושאַפן פּריוואַט־אייגנטום.

מיט די קליינבירגערלעכע אידייען פון פּרודאָן און זיינע אָנהייגער איז דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל גאַר שנעל פאַרטיק געוואָרן. ערגער איז געווען מיט די, וואָס האָבן געפּריידיקט רעוואָלוציע און האָבן נישט געוואָלט וויסן פון פּאָליטישן קאַמף און פון פּאָליטישער מאַכט־דעראָבערונג פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס. דער פירער פון דער דאָזיקער גרופּע איז געווען דער רוסישער אַנאַרכיסט באַקונין. זיינע אידייען האָבן געפונען אַן אָפּרוף אין די אָפּגעשטאַנענסטע לענדער, וואו דער אַרבעטער־קלאַס איז נאָך געווען צו שוואַך צו באַשאַפן אַן אַרבעטער־פּאַרטיי פאַר פּאָליטישן קאַמף.

די אינערלעכע שטרייטן האָבן ניט געשטערט דעם אינטערנאַציאָנאַל דורכצופירן די אָנגעצייכנטע פּראָגראַם מיט גרויס עקשנות. אונטער דער ווירקונג פון זיין שטורעמדיקער און פּרוכטיקער טעטיקייט האָט זיך דער אַרבעטער־קלאַס אָרגאַניזירט אין אַן אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער־פּאַרטיי.

שוין ביי די טשאַרטיסטן האָבן מיר געהערט אַ פאָדערונג פון אינטערנאַציאָנאַלער סאָלידאַריטעט פון אַרבעטער. דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך געשטעלט פאַר זיין הויפּט־אויפגאַבע צו שאַפן אַזאַ סאָלידאַריטעט. ווען ס'האָט אויסגעבראָכן די מלחמה צווישן עסטרייך און פּרייסן אין 1866 האָט דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל גערופן די אַרבעטער צום קאַמף געגן די דעספּאָטן פון ביידע לענדער. אין צוויי יאָר אַרום, אין 1868, האָט דער דריטער קאָנגרעס פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל, אין פולן איינקלאַנג מיט זיין פּראָגראַם, דערקלערט, אַז בלויז די סאָציאַלע רעוואָלוציע וועט מאַכן אַ סוף צו אַלע מלחמות.

אַרום דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן זיך אויסגעשפּינט אַ סך לעגענדעס. ספּעציעל האָבן זיך די שונאים געפּלייסט אויף דעם דאָזיקן געביט. זיי האָבן געזאָגט, אַז דער אינטערנאַציאָנאַל פאַרמאָגט אַ גאַנצע אַרמיי, אַרסענאַלן מיט געווער און אויפרייס־שטאָפן און נאָך אַזעלכע זאַכן. דער ציל פון אַזוינע קלאַנגען איז געווען קלאָר — פּאַראייניקן די רעאַקציע אין דעם קאַמף געגן דער יונגער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרגאַני־

זאציע. עם פאַרשטייט זיך, אַז די דאָזיקע מסירות האָבן געהאַט זייער ווירקונג. פון אַלע זייטן האָט די רעאַקציע אָנגעהויבן פאַרפאָלגן דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל און זיינע אָנגעזעענע טוער. דאָס האָט אָבער ניט אָפּגעשטעלט די טעטיקייט פון אינטערנאַציאָנאַל. ער האָט געהאַט אַן אַרסענאַל — די נייע אידייען, וואָס די פּאַריזער קאָמונע האָט אָנגערופן „די אַרטילעריע פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע".

די פּאַריזער קאָמונע, וועגן וועלכער מיר׳ן ריידן אין דעם קומענדיקן קאַפּיטל, איז געווען אַן ערנסטע פּראָבע ניט בלויז פאַרן פראַנצויזישן אַרבעטער־קלאַס, נאָר אויך פאַרן ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. די פּאַריזער סעקציע פון דעם אינטערנאַציאָנאַל האָט געשפּילט גאָר אַ וויכטיקע ראָל אין דער צייט פון דער קאָמונע. אָבער דער אינטערנאַציאָנאַל איז געווען מאַכטלאָז צו פאַרשפּרייטן די רעוואָלוציע אין אייראָפּע. ער האָט אַפילו ניט געקאָנט פאַרזיכערן קיין ממשותדיקע שטיצע פאַר דער רעוואָלוציע.

די מאַכט פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל האָט געגעבן אַ שטויס דעם אַרבעטער־קלאַס, ער האָט אים אָנגעוויזן אַ ריכטיקן וועג ווי אַזוי זיך צו אָרגאַניזירן. אָבער פאַר דעם טריאומף פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע איז נויטיק, אַז דער אַרבעטער־קלאַס אין יעדן לאַנד זאָל האָבן זיין קעמפערישע מאַסן־קראַפט און אַז די מאַסן־אָרגאַניזאַציעס זאָלן זיין פאַראייניקט אין איין מעכטיקן פאַרבאַנד. דאָס האָט נאָך ניט געקאָנט דורכגעפירט ווערן אין דער צייט פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל.

דער זיג איבער דער פּאַריזער קאָמונע איז געווען אַ טריאומף פאַר דער רעאַקציע פון דער גאַנצער וועלט. עס איז נויטיק געווען איבערצוגיין צו דער אָרגאַניזירונג פון דעם אַרבעטער־קלאַס אין נאַציאָנאַלע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס, לויט די אָנווייזונגען פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. אין די דאָזיקע באַדינגונגען איז שוין פאַר דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל מער ניט געבליבן קיין אָרט. דערצו נאָך האָבן די אַנטוישונגען נאָך דעם דורכפאַל פון דער קאָמונע שטאַרק פאַרשאַרפט די אינערלעכע ווידערשפּרוכן אין דעם אינטערנאַציאָנאַל גופא. דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל איז זיך צעפאַלן. דער אַנאַרכיסטישער פליגל האָט נאָך עטלעכע יאָר אָנגעהאַלטן די גסיסה כדי צו שטאַרבן מיט אַ מיאוסן טויט.

די פירער פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל זיינען אָבער ביי זיך ניט געפאַלן. זיי האָבן געוואוסט, אַז זיי האָבן דורכגעפירט זייער שווערע אויפגאַבע. דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַוועקגעלייגט דעם פונדאַמענט פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן קאַמף פון אַרבעטער־קלאַס. כדי אָנצופירן דעם קאַמף איז נויטיק געווען צו בויען פון אונטן. און דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט שטאַרבנדיק אויסגעדריקט די זיכערקייט, אַז ס׳וועט אויפ־

שטיין אַ נייער אינטערנאַציאָנאַל, וואָס וועט זיין אַ בונד פון די סאָציאַליס־טישע פּאַרטייען פון די פאַרשיידענע לענדער.

ווען דער נייער אינטערנאַציאָנאַל איז געגרינדעט געוואָרן אין 1889 האָט ווילהעלם ליבקנעכט אַזוי כאַראַקטעריזירט די ראָל און באַדייטונג פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל:

„פּונקט ווי אין די אַלטע צייטן, בעת אַ שלאַכט אָדער אַ באַלאַגערונג האָבן די קעמפּער אין די פאָדערשטע רייען געשליידערט זייערע שפּיזן אין די רייען פון שונא פון יענער זייט פעסטונג, כדי צו צווינגען די מאַסע קריגער נאָכצוגיין נאָך די געוואָרפענע וואָפן, אַזוי האָט דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער־פאַרבאַנד (ערשטער אינטערנאַציאָנאַל) אַ שליידער געטאָן די שפּיז פון אינטערנאַציאָנאַלן באַפרייאונגס־קאַמף ווייט פאָראויס, אין דעם מיטן פון דער אַרמיי, אין דעם מיטן פון דער קאַפּיטאַליסטישער פעסטונג. און דער פּראָלעטאַריאַט האָט זיך אַ ריס געטאָן פאָראויס כדי צוריקצובריינגען די שפּיז, צו צעטרייבן דעם שונאס אַרמיי און פאַרכאַפּן דעם שונאס פעסטונגען.

„דערמיט וואָס דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער־פאַרבאַנד האָט אָנגעוויזן די אַרבעטער פון אַלע לענדער דעם הויפּט־ציל, האָט קלאָר געמאַכט די נויטיקייט פון געמיינשאַפטלעכן קאַמף, דערמיט האָט ער דורכגעפירט זיין אויפגאַבע. דער אינטערנאַציאָנאַל איז ניט געשטאָרבן. ער איז ווידער־געבוירן געוואָרן אין דער מעכטיקער אַרבעטער־באַוועגונג אין די באַזונדערע לענדער און ער הערט ניט אויף צו לעבן אין דער אַרבעטער־באַוועגונג. ער לעבט אין אונז. דער איצטיקער קאָנגרעס איז אַ באַשעפעניש פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־פאַרבאַנד.״

8. די פּאַריזער קאָמונע

מפּלות נאָך מפּלות.—פראַנקרייך ווידער אַ רעפּובליק.—די אַרבעטער לאָזן זיך ניט אַנטוואָפענען.—דער ערשטער טעות פון דער קאָמונע.—מאַרקס וועגן דער קאָמונע.—„אַ רעגירונג פון איינבינדער און שלאָסערס”.—דער אַרבעטער־קלאַס איז געווען רייף, אָבער ס'האָט געפעלט אַ פּאַרטיי פון אַרבעטער־קלאַס.—מאַרקס און ענגעלס וועגן דער פּאַריזער קאָמונע.—דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט, ווי מאַרקס און ענגעלס האָבן דאָס פאָרמו־לירט.—מלוכה־מאַכט און דער אַרבעטער־קלאַס.—די פּאַריזער קאָמונע האָט זיך געשטעלט אויפן ריכטיקן וועג.

דער שטורעם פון 1848 האָט זיך געענדיקט דערמיט וואָס דער קליינינקער נאַפּאָלעאָן, אַ פּלימעניק פון נאַפּאָלעאָן דעם ערשטן, וואָס האָט באַזיגט די גרויסע פראַנצויזישע רעוואָלוציע, איז געוואָרן דער פּרעזידענט פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק. דער פּרעזידענט־אַמט איז געווען בלויז דער אָנהויב פון זיין קאַריערע. אַט־דער דורכגעטריבענער הולטאַי האָט געשטרעבט צו ווערן אימפּעראַטאָר און צו קריגן ניט בלויז דעם כבוד פון זיין באַרימטן פעטער, נאָר אויך דעם פולשטענדיקן קאָנטראָל איבער די רייכטימער פון דער מלוכה.

כדי צו דערשלאָגן זיך צו זיין ציל האָט ער געגרינדעט דעם „בונד פון צענטן דעצעמבער”. (לויט דעם מוסטער פון דעם דאָזיקן בונד האָט דובראָווין געגרינדעט דעם שוואַרצמאַהדיקן „סאָיוז רוסקאַוואָ נאַראָדאַ” און מוסאָליני זיינע פאַשיסטישע באַנדעס.) מאַרקס האָט כאַראַקטעריזירט דעם דאָזיקן בונד ווי „אַ געהיימע געזעלשאַפט פון זשוליקעס און פאַרברעכער, אַ געזעלשאַפט פון אומאָרדנונג, פּראָסטיטוציע און גנבה”. אָבער דער האָזיקער בונד איז געווען פולשטענדיק גענוג פאַר דעם קאַרליק נאַפּאָלעאָן אויף צו קריגן די קרוין פון אימפּעראַטאָר, און דער פּרעזידענט נאַפּאָלעאָן איז געוואָרן דער אומבאַגרענעצטער דעספּאָט פון פראַנקרייך.

די ערשטע יאָרן האָט נאַפּאָלעאָן געהערשט כמעט אומגעשטערט. אָבער ביסלעכווייז האָט די פאַרשטיקטע פראַנקרייך אָנגעהויבן קומען צו זיך. צום אַלעם ערשטן האָט אויפגעלעבט די פראַנצויזישע אַרבעטער־באַוועגונג, וועלכע האָט זיך דערהאָלט פון די שווערע קלעפּ, וואָס זי האָט געקראָגן אין די יולי־טעג. דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַ סך געהאָלפן דער דערוואַכונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג.

נאַפּאָלעאָנס טראָן האָט זיך אָנגעהויבן וואַקלען. געדיינקענדיק אַז די מאַכט פון זיין פעטער איז באַשטאַנען אין דער גלאָריע פון מיליטערישע זיגן, האָט ער אָנגעהויבן צו טראַכטן וועגן פאַרפירן אַ מלחמה אויף צו פאַרשטאַרקן זיין מאַכט.

פּרייסן האָט ליידנשאַפטלעך געשטרעבט צו אַ מלחמה מיט פראַנקרייך.

דער קאַנצלער פון פּרייסן, דער אייזערנער ביסמאַרק, האָט געשטרעבט צו פאַרוואַנדלען דייטשלאַנד אין אַ גרויסער מלוכה און צו דערגרייכן דאָס דורך אייזן און בלוט. ביסמאַרק האָט זיך טיכטיק געגרייט צו מלחמה. ער האָט אָבער אַכטונג געגעבן, אַז פראַנקרייך זאָל פּראָוואָצירט ווערן אָנצוהויבן די מלחמה. נאַפּאָלעאָן האָט זיך געלאָזט כאַפּן אויף דער ווענדקע פון דעם כיטרען ביסמאַרק און האָט דעם 19טן יולי 1870 דערקלערט מלחמה געגן פּרייסן.

פּרייסן האָט זיך באַצייטנס באַזאָרגט מיט דער שטיצע פון די דרום־גערמאַנישע טעריטאָריעס. די פּרייסישע אַרמיי איז געווען פּראַכטפול אָרגאַניזירט, איז געווען באַפליגלט פון דעם זיג איבער עסטרייך אין 1866 און האָט פאַרמאָגט גאַנצע 380,000 מאַן. די מלחמה געגן פראַנקרייך איז געווען אַ טריאומפולער מאַרש פאַר דער פּרייסישער אַרמיי. די דאָזיקע מלחמה האָט אַרויסגעבראַכט די גאַנצע פוילקייט און מאַכטלאָזיקייט פון פראַנקרייך, וואָס האָט פאַרבראַכט צוואַנציק יאָר אונטער דער קאָמאַנדע פון דער נאַפּאָלעאָנישער באַנדע. די פראַנצויזישע אַרמיי האָט געליטן מפּלה נאָך מפּלה, און דעם ערשטן סעפּטעמבער, נאָך דער מפּלה ביי סעדאַן, איז נאַפּאָלעאָן אַליין אַריינגעפאַלן צו די פּרייסן ווי אַ געפאַנגענער.

די מפּלות האָבן פאַרגרעסערט די אומצופרידנהייט צווישן די פאָלקס־מאַסן פון פראַנקרייך. סעדאַן איז געווען דער לעצטער טראָפּן, וואָס האָט איבערגעפילט דעם בעכער פון געדולד פון דעם פראַנצויזישן פאָלק. דעם 4טן סעפּטעמבער איז נאַפּאָלעאָנס טראָן אומגעוואָרפן געוואָרן און פראַנק־רייך איז צום דריטן מאָל דערקלערט געוואָרן פאַר אַ רעפּובליק. אין דעם מאָמענט זיינען די אַרבעטער־מאַסן ניט געווען צוגעגרייט צו פאַרכאַפּן די מאַכט אין זייערע הענט. די פראַנצויזישע אַרבעטער־באַוועגונג איז נאָך באַשטאַנען פון צעברעקלטע גרופּן, וואָס האָבן געפירט אַ שטענדיקן קאַמף צווישן זיך. די בעסטע אָרגאַניזירטע און קאָמפּאַקטע גרופּע איז געווען די סעקציע פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. אָבער זי איז געווען צו שוואַך און צו קליין אין צאָל צו פאַרכאַפּן די מאַכט פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס. די מאַכט איז אַריינגעפאַלן אין די הענט פון די זעלביקע בורזשואַזע גרופּן, וואָס האָבן צעשמעטערט די אַרבעטער־באַוועגונג אין 1848 און וואָס האָבן ניט געקאָנט בייקומען נאַפּאָלעאָנס „בונד פון 10טן דעצעמבער".

אויפן שלאַכטפעלד האָט די פראַנצויזישע אַרמיי געליטן אַלץ נייע מפּלות און די בורזשואַזע רעגירונג איז געווען אין אַ צרהדיקער לאַגע און האָט פאַקטיש גאָרנישט ניט געקאָנט טאָן. די אַרבעטער־מאַסן האָבן זיך אַ ריר געטאָן. די לאַגע איז געוואָרן רייף פאַר דער פּראָקלאַמירונג פון דער פּאַריזער קאָמונע.

די אומצופרידנהייט פון די מאַסן מיט דער נייער רעגירונג האָט גע־קראָגן אַן ערנסטן רעוואָלוציאָנערן אויסדרוק אין דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע. די קלאַגעדיקע רעגירונג האָט אויף גיך געשלאָסן אַ שלום־אָפּמאַך מיט פּרייסן, ווייל די לאַגע אין דער היים האָט אָנגעהויבן צו ווערן ערנסט. די נאַציאָנאַלע גוואַרדיע איז באַשטאַנען מערסטנס פון אַרבעטער און אַנדערע האַרעפּאַשנע עלעמענטן. דעם 17טן מערץ, 1871, האָט זיך דער הויפּט פון דער נייער רעגירונג, טיער, געווענדט צו דער באַפעלקערונג מיט אַן אויפרוף געגן די „פאַרברעכערישע" עלעמענטן אין דער נאַציאָנאַלער גוואַר־דיע, וואָס האָבן זיך ניט געלאָזט אַנטוואָפּענען. די אַנטוואָפּענונג פון דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע האָט געזאָלט פאָרקומען יענעם טאָג. די קאַנאָנען האָבן געזאָלט אַרויסגעפירט ווערן פון די אַרבעטער־קוואַרטאַלן, און די אַרבע־טער האָבן געזאָלט אָפּגעבן זייערע ביקסן און אַמוניציע.

דער אויפרוף האָט אָבער ניט געווירקט. דער באַפעל צו אַנטוואָפּענען די נאַציאָנאַלע גוואַרדיע האָט זיך געענדיקט מיט אַ פאַרברידערונג צווישן די אַרבעטער און די סאָלדאַטן וואָס זיינען זיי געקומען אַנטוואָפּענען. אַ צאָל פאַרהאַסטע גענעראַלן און אָפיצירן זיינען דערביי דערהרגעט גע־וואָרן. די אַרבעטער פון פּאַריז האָבן זיך געשטעלט אין אָפענעם קאַמף געגן דער בורזשואַזער רעגירונג.

„אין דעם פרימאָרגן פון דעם 18טן מערץ — שרייבט מאַרקס — איז פּאַריז אויפגעוועקט געוואָרן פון דונערדיקע אויסגעשרייען: 'זאָל לעבן די קאָמונע!' איבער דעם שטאָט־ראַט פון פּאַריז האָט שוין שטאָלץ גע־פלאַטערט די רויטע פאָן, דער סימבאָל פון דער אַרבעטער־רעוואָלוציע."

וואָס זשע איז געווען אָט די פּאַריזער קאָמונע? אין זיין אומשטערב־לעך ווערק דער בירגער־קריג אין פראַנקרייך, געשריבן באַלד נאָך דעם פאַל פון דער קאָמונע, האָט מאַרקס געענטפערט אויף דער פראַגע מיט די פאָלגנדיקע ווערטער:

> „די פאַרשיידענע אויסטייטשונגען פון דער פּאַריזער קאָמונע, די פאַר־שיידענע אינטערעסן, וואָס זי האָט אויסגעדריקט באַווייזן, אַז זי איז געווען אַ גאַנץ בויגעוודיקע רעגירונגס־פאָרם, אין דער צייט ווען די אַנדערע רעגי־רונגען ביז איר זיינען געווען אין עצם אונטערדריקעריש. דער סוד איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס די קאָמונע איז אין עצם געווען אַ רעגירונג פון אַרבעטער־קלאַס, אַ רעזולטאַט פון קאַמף צווישן דעם פּראָדוצירנדיקן און עקספּלואַטירנדיקן קלאַס, אָט די לאַנג־געזוכטע פּאָליטישע פאָרם, אין וועלכער ס'וואָלט געקאָנט פאָרקומען די באַפרייאונג פון די אַרבעטער."

צוערשט האָט די מאַכט גענומען דער צענטראַלער קאָמיטעט פון דער נאַציאָנאַלער גוואַרדיע, וועלכער איז לויט זיין אָרגאַניזאַציע געווען אַ מין

ראט פון דעפּוטאַטן פון באַוואָפנטע אַרבעטער און קליינבירגער. אין זיין מאַניפעסט האָט דער דאָזיקער ראַט געשריבן:

„די פּאַריזער פּראָלעטאַריער, זעענדיק די מפּלות און פאַרראַט פון די הערשנדיקע קלאַסן, האָבן פאַרשטאַנען, אַז ס'האָט געשלאָגן די שעה ווען זיי דאַרפן אַליין ראַטעווען דאָס לאַנד און נעמען אין די אייגענע הענט די פאַרוואַלטונג מיט די געשעפטלעכע ענינים. זיי האָבן פאַרשטאַנען, אַז אויף זיי ליגט אַ דער חוב, אַז זיי געהערט דאָס אומבאַשטריטבאַרע רעכט צו ווערן די הערשער פון אייגענעם לעבן און נעמען די רעגירונגס־מאַכט אין זייערע הענט.”

שטאָלצע ווערטער! צום באַדויערן איז אָבער דער אַרבעטער־קלאַס ניט געווען צוגעגרייט דערצו, אַז ער זאָל טאַקע נעמען די רעגירונג אין די אייגענע הענט און זי פירן אין זיינע אינטערעסן. טיערס רעגירונג האָט זיך דערשראָקן אויף טויט און איז אַנטלאָפן קיין ווערסאַל, לעבן פּאַריז. ס'האָט זיך געדאַכט, אַז די געשיכטע אַליין האָט דיקטירט דער נאַציאָנאַלער גוואַר־דיע זי זאָל זיך נאָכיאָגן נאָך דעם מאָראַליש געשלאָגענעם שונא און אים דערשלאָגן פיזיש, צעקלאַפּן זיין מאַכט אינגאַנצן. אַנשטאָט דעם האָט זיך דער צענטראַל־קאָמיטעט גאָר פאַרנומען מיט אָרגאַניזירן וואַלן אין דער קאָמונע, טרוימענדיק וועגן אַ פּשרה מיט די הערשנדיקע קלאַסן. די כיטרע און דערפאַרענע בורזשואַזע רעגירונג האָט, פאַרשטייט זיך, אויסגענוצט די דאָזיקע וואַקלונגען און געוואונען די נויטיקע צייט אויף צו ברענגען אין אָרדנונג אירע דעמאָראַליזירטע רייען.

די מאַכט איז אַריבער אין די הענט פון דער קאָמונע דעם טאָג ווען די אַנטלאָפענע קיין ווערסאַל האָבן שוין גענומען ברענגען אין אָרדנונג זייערע רייען און זיך שוין גענומען גרייטן צו אַן אַטאַקע אויף דעם רעוואָ־לוציאָנערן פּאַריז. אַזוי אַרום איז אין די ערשטע טעג פון דעם טריאומף פון דער פּאַריזער קאָמונע שוין אָנגעצייכנט געוואָרן איר דורכפאַל. דאָך האָט זי זיך געהאַלטן מער ווי צוויי חדשים. פאַר די פּראָלעטאַריער פון דער גאַנצער וועלט האָט יעדע שעה פון די 72 טעג פון דער פּאַריזער קאָמונע אַ גוואַלדיקע באַדייטונג. מיר וועלן דאָ פּרואוון אונטערציען אַ סך־הכל פון די דערגרייכונגען פון דער קאָמונע.

וואָס זיינען געווען די גרונט־פעלערן, וואָס די פּאַריזער קאָמונע האָט אונטערגענומען? דערויף געפינען מיר אַן ענטפער אין דעם מאַניפעסט פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל:

„די גרויסע סאָציאַלע אונטערנעמונג פון דער קאָמונע איז געווען איר אייגענע עקזיסטענץ, איר אַרבעט. באַזונדערע פּלענער און פּראָיעקטן, וואָס זי האָט אונטערנומען, האָבן געקאָנט בלויז אָנצייכענען די ריכטונג אין

וועלכער עס גייט אַ רעגירונג פון פאָלק דורך דעם פאָלק. די קאָמונע האָט פאַרבאָטן נאַכט־אַרבעט פאַר בעקער, האָט פאַרבאָטן צו פאַרקלענערן דעם אַרבעט־לוין דורך שטראָף־געלט, האָט איבערגעגעבן צו די אַרבעטער די וואַרשטאַטן און פאַבריקן, וועמעס באַלעבאַטים זיינען אַנטלאָפן און אָפּגעשטעלט די פּראָדוקציע...״

עס דאַרף אויך צוגעגעבן ווערן, אַז דעם 30סטן מערץ איז אָפּגעשאַפט געוואָרן די פּערמאַנענטע אַרמיי און די נאַציאָנאַלע גוואַרדיע איז דערקלערט געוואָרן פאַר דער איינציקער באַוואָפנטער מאַכט. דעם 2טן אַפּריל איז די קירך אָפּגעטיילט געוואָרן פון דער רעגירונג און דאָס אייגנטום פון דער קירך איז נאַציאָנאַליזירט געוואָרן.

איר פּראָגראַם אויף דעם געביט פון בילדונג האָט די קאָמונע אויסגעדריקט אין די פאָלגנדע ווערטער: „פּאַריז וויל, אַז דער זון פון אַ פּויער זאָל זיין פּונקט אַזוי געבילדעט ווי דער זון פון אַ גביר און אַז דעם פּויערס זון זאָל זיין בילדונג קריגן אומזיסט.״

וועגן דעם ווי אַזוי די פּאַריזער קאָמונע האָט געאַרבעט, דערציילט אונז איינער פון אירע נאָענטע באַאָבאַכטער, דער רוסישער היסטאָריקער לאַווראָוו. מיר וועלן דאָ ברענגען אַ לייִנגערן אויסצוג פון זיינעם אַן אינטערעסאַנטן ווערק וועגן דער קאָמונע:

„די רעוואָלוציע פון 1871 — שרייבט לאַווראָוו — האָט צום ערשטן מאָל אין דער געשיכטע אַוועקגעשטעלט אומבאַקאַנטע מענטשן אָן דער שפּיץ פון דער רעגירונג. די פּאַריזער קאָמונע איז געווען די ערשטע געזעלשאַפטלעכע איינאָרדנונג, וואָס האָט אַוועקגעשטעלט פּשוטע אַרבעטער אָן דער שפּיץ. און אָט די פּשוטע אַרבעטער, פּראַנק, וואַרלען, טייס און אַנדערע, האָבן, ניט געקוקט אויף אַלע זייערע טעותן און אויף אַלע חסרונות אין דער פאַרוואַלטונג פון דער קאָמונע, דאָך באַוויזן, אַז דער אַרבעטער־קלאַס קען אַוועקשטעלן ביי דער רעגירונג אייגענע מענטשן, וואָס זאָלן זיך ספּראַווען מיט דער אויפגאַבע גאָר ניט ערגער איידער די אינטעליגענטן, וואָס באַטראַכטן אַזאַ אַרבעט פאַר זייער ספּעציאַליטעט. אין פאַרגלייך מיט די דעקרעטן, וואָס זיינען אַרויס פון פּאַרלאַמענטן און מיניסטעריומס, וואו עס איז פאַראַן אַ מאַסע גלאַנציקע, אויסגעצערטלטע, ספּעציעל־טרענירטע פּאָליטישע מענטשן, האָט די געזעצגעבונג פון דער קאָמונע קיים פאַרדינט וועלכן ס'איז פאַרוואורף. די איינבינדער, די שלאָסערס האָבן זיך פּונקט אַזוי אויסגעטויגט פאַר דער דאָזיקער אַרבעט ווי די געבילדעטע לייט, וואָס זיינען אויסגעוואַקסן אין אַ סביבה פון געשעפטסלייט און פּאָליטיקער. די פּאַריזער קאָמונע האָט אין איר קורצער עקזיסטענץ אינגאַנצן צעשטערט די אילוזיע, אַז די בורזשואַזע בילדונג מאַכט איינעם פעיאיק צו פירן די געזעלשאַפט, די אילוזיע, אַז דער פּראָלעטאַריער וועט אויף מאָרגן נאָך דעם זיג אַלץ דאַרפן אָנקומען צו דער בורזשואַזער אינטעליגענץ זי זאָל פאַרנעמען די פירנדיקע פּלעצער. די גרויסע טעג פון מערץ 1871 זיינען געווען

די ערשטע טעג ווען דער פראָלעטאַריאַט האָט ניט נאָר געמאַכט אַ רעוואָלוציע, נאָר זיך טאַקע געשטעלט אָן איר שפּיץ. דאָס איז געווען די ערשטע רעוואָלוציע פון דעם פּראָלעטאַריאַט."

די פּאַריזער קאָמונע, די ערשטע פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציע, האָט באַוויזן, אַז דער אַרבעטער־קלאַס איז שוין רייף צו בויען זיין אייגן לעבן. ער איז אָבער נאָך ניט געווען צוגעגרייט דערצו. די מאַכט איז פּלוצים געפאַלן אויף זיינע פּלייצעס. ער האָט די מאַכט איבערגענומען, אָבער ער איז ניט געווען אָרגאַניזירט כּדי זיך צו שטיצן אויף זיין מאַכט און באַפעסטיקען זיינע פּאָזיציעס. ער האָט געגעבן אַ געלעגנהייט דעם שונא צו קומען צו זיך, און ווערסאַל איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ וואַנט, וואָס האָט אָפּגעטיילט פּאַריז פון גאַנץ פראַנקרייך. ער האָט געהאַט אַ ריזיקע באַוואָפנטע מאַכט, נאָר ער האָט זי ניט געקאָנט פאַרוואַנדלען אין אַ מיטל פאַר זיין זיג. קורץ גערעדט, דער אַרבעטער־קלאַס האָט נאָך ניט געהאַט זיין פּאַרטיי, וואָס זאָל פאַרקערפּערן זיין דערפאַרונג און זיין ווילן צו זיגן.

די ווערסאַלער שונאים זיינען געווען אין אַ בעסערער לאַגע. זיי האָבן אומזיסט קיין צייט ניט פאַרלאָרן. כּדי צו באַשיצן זיינע סאָלדאַטן פון אָנצושטעקן זיך מיט די אידייען פון דער קאָמונע, האָט טיער איינגעפירט פאַרשטאַרקטע מיליטערישע איבונגען צווישן זיינע סאָלדאַטן. יעדן טאָג, יעדע שעה האָט די באַזיגטע בורזשואַזיע אויסגענוצט אויף צוריקצוקריגן די מאַכט. ווען טיער האָט זיך דערפילט גענוג שטאַרק האָט ער מיט זיכערקייט און אַנטשלאָסנקייט אָנגעהויבן די אַטאַקע. די קאָמונע איז ניט געווען צוגעגרייט פאַר אַ רעגולערער פאַרטיידיקונג. די אַרמיי פון דער פראַנצויזישער בורזשואַזיע, וואָס האָט געליטן שענדלעכע מפּלות אין דער מלחמה מיט פּרייסן, האָט גרינג צעקלאַפּט די ערשטע אַרבעטער־רעוואָלוציע.

די אַרבעטער האָבן מיט מערקווירדיקער העלדישקייט פאַרטיידיקט די באַריקאַדן פון דער קאָמונע. זיי האָבן אַרויסגעוויזן העלדישע אַנטשלאָסנקייט צו שטאַרבן אונטער די פאָנען פון דער קאָמונע. נאָר זיי זיינען געווען מאַכטלאָז קעגן די רעגולערע אַרמייען, געפירט פון אויפגערייצטע בורזשואַזע זינדלעך.

די פּאַריזער קאָמונע איז געפאַלן. אירע הייזנקער האָבן געפייערט זייער זיג מיט אַ ווילדער שחיטה. פאַרשכורט פון נקמה, האָבן זיי בוכשטעבלעך ניט געהאַט קיין צייט צו הרגענען די קאָמונאַרן און האָבן גאַנצן גרופּן באַגראָבן לעבעדיקערהייט.

די שלוסן, וואָס לאָזן זיך ציען פון דער פּאַריזער קאָמונע, זיינען קלאָר. די ערשטע אַרבעטער־רעוואָלוציע האָט מיט קלאָרער איבערצייגונג באַוויזן, אַז דער איינציקער רעוואָלוציאָנערער קלאַס אין דער מאָדערנער געזעלשאַפט

איז דער פּראָלעטאַריאַט. ער איז פּייאיק ניט בלויז העלדיש צו קעמפן און שטאַרבן אונטער זיינע פאָנען, נאָר ער איז שוין אויך גענוג דערוואַקסן צו בויען אַ ניי לעבן. אָבער אין דער צייט פון דער פּאַריזער קאָמונע האָט דער אַרבעטער־קלאַס נאָך ניט געקאָנט אַרויסטיילן פון זיך דעם פּאַראייניק־טען, אייזן־פעסטן אַוואַנגאַרד, אָן וועמעס דורכגעטראַכטער פירערשאַפט און דיסציפּלין מען קאָן גאָר ניט טראַכטן וועגן אַ זיג פון דעם אַרבעטער־קלאַס איבער די מעכטיקע כחות, וואָס פאַרטיידיקן די הערשאַפט פון קאַ־פּיטאַל.

די דערפאַרונג פון דער קאָמונע אינטערעסירט אונז אויך אין פאַר־בינדונג מיט דער פראַגע וועגן דער פּאָליטישער מאַכט פון אַרבעטער־קלאַס, אַ פראַגע וואָס האָט שטאַרק אויפגערודערט דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. נאָך לאַנג פאַר דער פּאַריזער קאָמונע האָט מאַרקס געשריבן אין דער נייע ריינישע צייטונג, אַז „די איבערגאַנג־צייט נאָך יעדער רעוואָלוציע פאָ־דערט די ענערגישסטע דיקטאַטור". די דערפאַרונג פון דער קאָמונע האָט פאַר אונז העל באַלויכטן די אויפגאַבע פון דער סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע.

מיר האָבן שוין ציטירט מאַרקסעס באַמערקונג, אַז די קאָמונע איז געווען „די לאַנג געזוכטע פּאָליטישע פאָרם, אין וועלכער ס'וואָלט געקאָנט געווען פאָרקומען די עקאָנאָמישע באַפרייאונג פון די אַרבעטער". מיט פיר יאָר שפּעטער, אין 1875, האָט מאַרקס אויסגעדריקט דעם דאָזיקן געדאַנק נאָך שאַרפער:

> „צווישן דער קאַפּיטאַליסטישער און קאָמוניסטישער געזעלשאַפט ליגט אַ פּעריאָד פון רעוואָלוציאָנערער פאַרוואַנדלונג פון דעם ערשטן (קאַפּיטאַ־ליסטישן) אין צווייטן (קאָמוניסטישן), און דער דאָזיקער פּעריאָד אַנט־שפּרעכט אַ פּאָליטישן איבערגאַנגס־פּעריאָד. די מלוכה פון דעם דאָזיקן פּעריאָד קאָן ניט זיין קיין אַנדער זאַך ווי אַ רעוואָלוציאָנערע דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט."

דער אַרבעטער־קלאַס קאָן זיך איצט באַנוצן מיט דער רייכערער און מער פרוכטבאַרער דערפאַרונג פון דער רוסישער סאָציאַליסטישער רעוואָ־לוציע. אָבער כדי ריכטיק צו פאַרשטיין די אַנטוויקלונג פון סאָציאַליזם איז נויטיק פאַר זיך קלאָר צו מאַכן אין וואָס פאַר אַ מאָס די פּאַריזער קאָמונע האָט באַוואָפנט די פּאָרגעשריטענע אַרבעטער מיט אַ קלאָרער אָפּשאַצונג פון זייערע אויפגאַבן. ס'איז וויכטיק קלאָר צו מאַכן די דאָזיקע פראַגע, ווייל עס געפינען זיך נאָך איצט „סאָציאַליסטן", וואָס באַנוצן זיך מיט די נעמען פון מאַרקס און ענגעלס כדי צו פירן אַ ווילדע העצע קעגן פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור. דער אמת איז אָבער, אַז מאַרקס האָט מיט זיין כאַראַקטעריסטישער פּינקטלעכקייט שוין אין 1875 אָנגעוויזן אויף

דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט ווי אויף אַן אומפאַרמיידלעכער איבער־גאַנג־פאָרם פון קאַפּיטאַליזם צו קאָמוניזם.

געבויט אויף די דערפאַרונגען פון דער קאָמונע האָט ענגעלס נאָך ווייטער אַנטוויקלט דעם זעלביקן געדאַנק. „אַ רעוואָלוציע — האָט ענגעלס געשריבן — איז אַן אַקט, אין וועלכן אַ טייל פון דער באַפעלקערונג צווינגט אַרויף איר ווילן אויף אַ צווייטן טייל מיט דער הילף פון ביקסן, באַגנעטן, קאַנאָנען, א. אַז. וו., דאָס הייסט, דורך זייערע דיקטאַטאָרישע מיטלען״... ענגעלס האָט, הייסט עס, גאַנץ גוט פאַרשטאַנען, אַז מיט דעם שטים־צעטל קאָן מען ניט בייקומען די קאַפּיטאַליסטישע מלוכה. און ענגעלס פאַרענדיקט זיין געדאַנק אַזוי:

„ווען די פּאַריזער קאָמונע וואָלט זיך ניט געווען שטיצן אויף דער אויטאָריטעט פון דעם באַוואָפנטן פאָלק געגן דער בורזשואַזיע, וואָלט זי זיך דען געווען געהאַלטן מער ווי איין טאָג? צי האָבן מיר ניט אַ רעכט, פאַרקערט, צו קריטיקירן די קאָמונע דערפאַר, וואָס זי האָט זיך צו ווייניק באַנוצט מיט דער אויטאָריטעט פון געווער?״

די דאָזיקע געדאַנקען, וואָס ענגעלס האָט אַרויסגעזאָגט וועגן דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט, שטימען פולשטענדיק מיט די גרונט־אָנשויאונגען פון מאַרקס און ענגעלס וועגן דער ראָל און באַדייטונג פון דער מלוכה. מאַרקס און ענגעלס האָבן פאַרשטאַנען די מלוכה ווי אַן אָרגאַניזאַציע פון מאַכט מיטן ציל צו פאַרטיידיקן דעם הערשנדיקן קלאַס. פון דעם דאָזיקן אַלגעמיינעם בליק אויף דער מלוכה איז גרינג צו ציען דעם שלוס, ווי אַזוי דער אַרבעטער־קלאַס דאַרף זיך באַציען צו מלוכה־מאַכט.

„דער שטאַט — האָט ענגעלס געשריבן — איז בלויז אַן איבערגאַנגס־אַנשטאַלט, מיט וועלכן עס קומט אויס זיך צו באַנוצן (דעם אַרבעטער־קלאַס) אין קאַמף, אין אַ רעוואָלוציע, כדי מיט גוואַלט צו אונטערדריקן זיינע געגנער... אַן דער מלוכה־מאַכט קאָן דער אַרבעטער־קלאַס ניט אונטערדריקן זיינע שונאים. דער פולשטענדיקער טריאומף פון דעם אַרבעטער־קלאַס, דאָס הייסט, די ווירקלעכע איינאָרדנונג פון דער קאָמוניסטישער געזעלשאַפט, וועט, פאַרשטייט זיך, מאַכן אַ סוף צו דער מלוכה און מלוכה־מאַכט.״

ביז אַהער האָבן מיר געהאַט בלויז פאַרשיידענע מלוכה־פאָרמען, וואָס האָבן מיט זיך פאָרגעשטעלט פאַרשיידענע פאָרמען פון אונטערדריקונג. אין די אַלטע צייטן איז די מלוכה געווען באַגרינדעט אויף שקלאַפעריי און שקלאַף־איינגנטום. די שקלאַף־אייגנטימער זיינען געווען דער הערשנדיקער קלאַס. אין די פעאָדאַלע צייטן האָבן מיר געהאַט אַ מלוכה פון פּריצים, לאַנד־באַזיצער. אין דער עפּאָכע פון קאַפּיטאַליזם איז די מלוכה באַגרינדעט

אויף דער הערשאַפט פון דער בורזשואַזיע. דער וועג צו דער פאַרניכטונג פון דער מלוכה, ווי אַ מיטל פון אונטערדריקונג, ליגט דורך דער דיקטאַטור פון אַרבעטער־קלאַס, וועמען די געשיכטע האָט באַרופן איינצופירן אמתע גלייכהייט און אַזוי אַרום מאַכן די מלוכה פאַר אומנויטיק.

אויף דעם דאָזיקן וועג האָט זיך פאַרנומען די פאַריזער קאָמונע. זי איז געפאַלן, ווייל זי איז ניט געווען צוגעגרייט. דער וועג איז אָבער געווען אַ ריכטיקער. איר מפּלה האָט בלויז באַשטעטיקט דעם אמת, אַז דורך בלוטיקע שלאַכטן און שווערע מפּלות וועט די מענטשהייט קומען צו גרויסע זיגן.

„דער געשפּענסט פון קאָמוניזם גייט אַרום איבער אייראָפּע" — האָט געשריבן דער קאָמוניסטישער מאַניפעסט נאָך אין 1847. די פאַריזער קאָמונע האָט איינגעפאַסט דעם דאָזיקן געשפּענסט אין דער פאָרם פון דיק־טאַטור פון אַרבעטער־קלאַס. דערמיט דערקלערט זיך דער ווילדער צאָרן, וואָס די קאָמונע האָט אַרויסגערופן צווישן די שונאים פון אַרבעטער־קלאַס. מאַרקס האָט עס אויסגעדריקט אין די פאָלגנדע ווערטער: „וועגן קלאַסן־קאַמף האָט מען געוואוסט אויך פאַר מיר; מיין לערע באַשטייט אָבער אין דעם, וואָס די אַנטוויקלונג פון קאַפּיטאַליזם פירט אומפאַרמיידלעך צו דער דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט."

די פאַריזער קאָמונע איז אָבער געווען ניט מער ווי אַ בליץ, וואָס האָט בלויז אויף אַ רגע דורכגעשניטן די פינצטערניש פון קאַפּיטאַליסטישן דרוק. נאָכדעם ווי די קאָמונע איז באַזיגט געוואָרן איז דער בעסטיאַלישער קאַפּי־טאַליזם אָנגעגאַנגען מיט זיין בלוטיקן וועג און אַרויסגעוויזן אַזוינע זשעדנע אַפּעטיטן, וואָס מ'האָט גאָר אין אָנהויב פון זיין אַנטוויקלונג ניט געקאָנט פאַרדעכטיקן.

9. קאפיטאליסטן פאראייניקן זיך

די אנטוויקלונג פון קאפיטאליזם פירט צו פראלעטארישער דיקטאטור, זאגט מארקס.—ווי אזוי ס'האט זיך אנטוויקלט דער פאראייניקטער קאפיטאליזם.—די ראל פון באנק אמאל און איצט.—א פארמיטלער צווישן פרייען קאפיטאל און נייע אונטערנעמונגען.—דער פאבריקאנט שטויסט ארויס דעם סוחר.—קאנקורענץ צווישן פאבריקאנטן.—סינדיקאטן.—די איינצעלנע פאבריקאנטן הערן אויף צו שפילן א ראל.—פאראייניקטער קאפיטאל, דער באלעבאס און פארוואלטער.—די ראל פון דער בירזשע.—אלטע באנקען קענען ניט דינען די קאפיטאליסטישע סינדיקאטן.—אינדוסטריען נויטיקן זיך אין קרעדיטן אויף א לאנגער צייט.—באנקען גיבן הלוואות אויף קורצע טערמינען.—די אקציאנערן־געזעלשאפט לייזט די פראבלעם.—א מיטל צו מאביליזירן פרייען האנדל.—ווער קאנטראלירט די אקציאנערן־געזעלשאפט?—דער האנדל מיט אקציעס.—די באדייטונג און מאכט פון דער בירזשע.—באנקען ווערן די העכסטע ארגאנען פון דער קאפיטאליסטישער מלוכה.—די טבע פון „אייזערנעם קנאפל".—קאפיטאליזם פארנעמט זיך אויף א נייעם וועג.—דער אנהויב פון אימפעריאליזם.—טאריפן, מאנאפאליעס און נייע מארקן.—מיליטאריזם, דער מיט־באגלייטער פון אימפעריאליזם.

די רייכע סינדיקאטן האבן זיך גענויטיקט אין די קאפיטאלן ניט בלויז פון די קאפיטאליסטן, וואס זיינען אריין אין סינדיקאט, נאר אויך אין די פרייע קאפיטאלן, וואס זיינען געווען אנגעזאמלט אין פארשיידענע טיילן פון לאנד. די אלטע באנקען האבן קיין סך נוץ ניט געקאנט ברענגען די סינדיקאטן אין דעם זין פון צונויפזאמלען פאר זייערטוועגן די פרייע קאפיטאלן און זיי ארײנלייגן אויף א לאנגער צייט אין די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען. די באנקען זיינען געבויט אויף שנעלן אומזאץ, און דעם גרעסטן טייל פון זייערע פראפיטן מאכן זיי פון קורץ־טערמיניקע קרעדיטן. די באנקן האבן גאנץ גוט געוואוסט, אז דער קאפיטאליסט לייגט גערן אריין זיינע איבעריקע געלטער אין באנק אריין בלויז אויף דער באדינגונג, אז ער זאל זיי קאנען צוריקקריגן צו יעדער צייט. דעריבער איז די באנקען באקוועמער צו געבן הלוואות אויף קורצע טערמינען. גרויס־אינדוסטריע, פארקערט, נויטיקט זיך אין קרעדיט אויף לאנגע טערמינען. די ריזיקע קאפיטאלן, וואס ווערן פארנוצט אויף גרויסע מאשינען, גראנדיעזע געביידעס און אויסשטאטונג פון די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען, ווערן צוריק אויסגעצאלט אין דעם משך פון לאנגע יארן.

ס'האט זיך באקומען אן אויסגאנגלאזע לאגע. דער קאפיטאליסט האט געוואלט האבן די מעגלעכקייט צו יעדער צייט ארויסצונעמען זיין קאפיטאל פון דער פראדוקציע און די פראדוקציע האט געפאדערט קרעדיטן אויף א לאנגער צייט. דער אויסגאנג פון דער דאזיקער לאגע איז געפונען געווארן אין דער נייער פארם פון קאפיטאליסטישע פאראיינען, אין דער אקציאנערן־געזעלשאפט (שערהאלדינג אדער סטאק־קאמפאניע).

אן אקציאנערן־געזעלשאפט איז א געזעלשאפט פון קאפיטאליסטן. כדי צו פארגרעסערן זייער קאפיטאל לאזן זיי ארויס אקציעס (שערס) צו גאנץ

קליינע און ביליקע פרייזן. דורך די פארקויפטע אקציעס פארגרעסערט די געזעלשאפט (קאמפאניע) איר קאפיטאל, און די אקציעס קאנען צו יעדער צייט פארקויפט ווערן פון האנט צו האנט. אזוי ארום באקומען די קאפיטאליסטן קרעדיטן אויף לאנגע טערמינען און די קויפער פון די אקציעס האבן א מעגלעכקייט צו יעדער צייט ארויסצוקריגן דאס געלט פאר זייערע אקציעס.

אן אקציאנערן־געזעלשאפט איז א קונציקע און כיטרע אינסטיטוציע. אין די סטאטוטן פון אקציאנערן־געזעלשאפטן ווערט געוויינלעך געשריבן, אז אלע אקציאנערן (שערהאלדערס) זיינען די באלעבאטים פון דער געזעלשאפט. זיי קליבן אויס דירעקטארן, זיי באשליסן אלע פראגן, וואס האבן צו טאן מיט די אונטערנעמונגען פון דער געזעלשאפט. אבער דאס איז נאר אויפן פאפיר. די גרינדער פון די אקציאנערן־געזעלשאפטן געבן שטענדיק אכטונג, אז אין זייערע הענט זאל זיך געפינען מער ווי א העלפט פון די אקציעס. זיי דארפן אפילו קיין העלפט ניט האבן, א דריט־חלק איז גענוג, ווייל די איבעריקע אקציאנערן זיינען צעווארפן איבער אלע עקן לאנד. אויף די אלגעמיינע פארזאמלונגען פון די אקציאנערן קומט אן די גרינדער גאר גרינג דורכצופירן זייערע באשלוסן אזוי, אז די קלענערע אקציאנערן זאלן דאס גאר ניט באמערקן. דער גאנצער פראפיט בלייבט אין די הענט פון די גרינדער. די איבעריקע אקציאנערן קריגן בלויז קליינע פראצענטן אויף זייער געלט.

די אקציאנערן־געזעלשאפט מאכט, הייסט עס, מעגלעך צו מאביליזירן און פאראייניקן אלע פרייע קאפיטאלן אין די הענט פון די גרעסערע אונטערנעמער. זייער איינפלוס האט מארקס פארמולירט אין די פאלגנדע ווערטער: „זיי גיבן א קאלאסאלע אויסברייטערונג פון די מאסשטאבן פון פראדוקציע און אונטערנעמונגען, וואס איז געווען אוממעגלעך פאר דעם איינצלנעם קאפיטאליסט.” מען דארף דערביי באמערקן, אז בעת מארקס האט געלעבט, האבן די אקציאנערן־געזעלשאפטן ערשט זיך אנגעהויבן אנטוויקלען. אבער מארקס האט שוין דעמאלט געזען די אומפארמיידלעכע רעזולטאטן פון דער דאזיגער פארם פון קאפיטאל־פאראייניקונגען. מארקס האט אויך פאראויסגעזען, אז די פאראייניקן פון די קאפיטאליסטן וועלן שטרעבן צו פאראייניקן דעם גאנצן קאפיטאל אין די הענט פון איין קאפיטאליסטישער קערפערשאפט.

פאר די באנקען האט זיך געעפנט גאר א נייע טעטיקייט. כדי די אקציאנערן־געזעלשאפטן זאלן קאנען עקזיסטירן איז נויטיק געווען, אז ס'זאל זיין א צאל ספּעציעלע אונטערנעמונגען, וואס זאלן קאנטראלירן דעם קויף און פארקויף פון די אקציעס. כדי די אקציעס זאלן קאנען דינען ווי

באַוועגלעכער קאַפּיטאַל האָבן די באַנקען אָנגעהויבן געבן גרויסע הלוואות צו אינדוסטריעלע אונטערנעמער אויף דעם גרונט פון די אַריינגעלייגטע אַקציעס. די באַנקען האָבן אויך גענומען איינקויפן אַקציעס מיט דער רעכענונג, אַז דורך דעם וואָס זיי וועלן ווערן אַקציאָנערן אין די אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען וועלן זיי קריגן דאָרט אַ דעה, קאָנען אַריינזעצן דאָרט דירעקטאָרן און פאָרטרעטער, וואָס זאָלן אַכטונג געבן אויף די געשעפטן פון די אונטערנעמער. די באַנקען זיינען, הייסט עס, געוואָרן די העכערע אָרגאַנען, וואָס האָבן אָנגעהויבן צו פאַראייניקן און קאָנטראָלירן די גאַנצע אינדוסטריע.

דער קויף און פאַרקויף פון אַקציעס מאַכט די באַנק־שפּיל נאָך מער ריזיקאַליש. צווישן די באַנקען גייט אָן פונקט אַזאַ קאַמף און קאָנקורענץ ווי ס'פלעגט אָנגיין צווישן באַזונדערע סוחרים און פאַבריקאַנטן. אין דעם דאָזיקן קאַמף בלייבן לעבן די רייכערע באַנקען, וואָס זיינען פאַרבונדן מיט די רייכערע און שטאַרקערע אַקציאָנערן־געזעלשאַפטן. דאָס זעלבסטשטענדיקע לעבן פון די באַנקען ווערט אַזוי ווי אָפּגעריסן. די באַנקען פלעכטן זיך דורך און גיסן זיך צונויף מיט די גרויסע אינדוסטריעלע סינדיקאַטן און קערפּערשאַפטן.

דער צענטער פון דער אַקציע־שפּיל ווערט אַריבערגעטראָגן אויף דער בירזשע, וואָס הויבט אָן צו שפּילן אַלץ אַ וויכטיקערע ראָל. די פראַנצויזישע פּראָצענטניקעס האָבן אויפגעבויט זייער בירזשע אין דער פאָרם פון אַ טעמפּל, כדי צו ווייזן, אַז זייער גאָט איז געלט און זייער ריטואַל די בירזשע־שפּיל. אין אַמעריקע ווערן מלוכה־ענינים באַשלאָסן ניט אין קאָנגרעס אין וואַשינגטאָן, נאָר אין ניו יאָרק אויף דער שמאָלער וואָל סטריט, וואו עס געפינט זיך די ניו יאָרקער בירזשע. די ענגלישע „דעמאָקראַטישע" געזעצגעבער זיינען פאָרטרעטער פון קאַפּיטאַליסטישע קערפּערשאַפטן און די הויפּט־ראָל שפּילן דאָרט די פאָרטרעטער פון די אייזן און קוילן־באַראָנען. זיי זיינען אייניגער פאַרבונדן מיט דער בירזשע ווי מיט די בירגער, וואָס האָבן פאַר זיי געשטימט.

ניט בלויז מאַרקס האָט פאָראויסגעזען די ריזיקע ראָל פון די אַקציאָנערן־געזעלשאַפטן. ראָבערטוס האָט וועגן זיי געשריבן אָט וואָס: „דער געוויינלעכער פרייער האַנדל אָן דער אַקציאָנערער פאָרם איז ווי אַ קלאָגעדיקער האַנט־בעזים. פרייער האַנדל צוזאַמען מיט דער אַקציאָנערער פאָרם איז ווי אַ דאַמף־בעזים, וואָס וועט אין צען יאָר צייט אויסקערן אַזוי ריין, ווי אַ האַנט־בעזים וואָלט דאָס ניט געקענט טאָן אין הונדערט יאָר." באַוואָפנט מיט אַזאַ דאַמף־בעזים האָט קאַפּיטאַל ווירקלעך זיך גענומען צו אַ רייניקונג, וועגן וועלכער די טאַטעס פון די מאָדערנע קאַפּי־

טאַליסטן האָבן אַפילו ניט געקענט חלומען. אַ הײפּעלע קאַפּיטאַליסטן האָט קאָנצענטרירט אין אירע הענט ריזיקע קאַפּיטאַלן און דעם פּאַקטישן קאָנטראָל איבער דער אינדוסטריע און איבער דער מלוכה. בײַ די דאָזיקע קאַפּיטאַליסטן האָט זיך אַנטװיקלט אַ פאַרלאַנג צו גרינדן אַזאַ פאַראײן, װאָס זאָל קאָנען קאָנטראָלירן ניט אײן לאַנד, ניט אײן פאָלק, נאָר די גאַנצע װעלט, די גאַנצע מענטשהײט. די דאָזיקע שטרעבונג צו עקספּלואַטירן די גאַנצע געזעלשאַפט דורך אַ קלײנער גרופּע אַקציאָנערן האָט געפונען איר ליטעראַרישן אױסדרוק אין דזשעק לאָנדאָנס פּראַכטפולן ראָמאַן דער אײַזערנער קנאַפּל. דער אַמעריקאַנער שרײַבער האָט באַשריבן דעם אײַזערנעם קנאַפּל, אָבער דעם דרוק פון קנאַפּל האָט ניט ער אַלײן געפילט.

מיט דער גרינדונג פון פאַבריקאַנטישע סינדיקאַטן און אַקציאָנערן־געזעלשאַפטן איז כמעט װי אָפּגעשאַפט געװאָרן די קאָנקורענץ צװישן די אײנצלנע פאַבריקאַנטן אין די גרענעצן פון יעדן לאַנד. אָבער די אַנאַרכיע אין דער װעלט־פּראָדוקציע איז ניט פאַרשװאונדן. די אַנטװיקלונג פון דער פּראָדוקציע האָט אָנגעהױבן נאָך שנעלער אַריבעריאָגן די אַנטװיקלונג פון מאַרק. דעם פּלאַץ פון קאָנקורענץ צװישן באַזונדערע אינדוסטריאַליסטן האָט פאַרנומען די קאָנקורענץ צװישן די מעכטיקע סינדיקאַטן, װאָס האַלטן אין זײערע הענט די גאַנצע מלוכה־מאַכט. דער װאָפן פון קאָנקורענץ איז שױן ניט דער זעלביקער װי אַמאָל — אַ פּרײַז־מלחמה, אין װעלכער אײן קאָנקורענט זוכט אַרױסצושטופּן דעם צװײטן דורך ביליקערע פּרײַזן. איצט האָבן די מעכטיקע קאַפּיטאַליסטישע פאַראײנען גענומען מאַנעװרירן אין זײער קאָנקורענץ מיט מעכטיקע אַרמײען און פלאָטן, װי אַ מיטל צו פאַרגרעסערן זײערע קאָלאָניעס, אױסשפּרײטן זײער מאַרק. די צענטראַליזירטע קאַפּיטאַליסטישע קערפּערשאַפטן, װאָס האָבן מאָביליזירט דעם גאַנצן קאַפּיטאַל און געשאַפן אַ מאָנאָפּאָל, װאָס האָט זײ דערלױבט צו העכערן פּרײַזן, האָבן אָנגעהױבן פירן אַ פּאָליטיק פון ניט אַרײַנלאָזן קײן אױסלענדישע סחורות אױף די הײמישע מאַרקן. צו דער זעלביקער צײַט האָבן זײ דורכאױס געװאָלט אַרױספירן אױף פרעמדע מאַרקן ניט בלױז זײערע פּראָדוקטן, נאָר אױך זײערע קאַפּיטאַלן, די איבעריקע קאַפּיטאַלן, װאָס זײ האָבן אין דער הײם ניט געקאָנט אָנװענדן.

װען ס'האָט געהערשט דער אײנצלנער אינדוסטריאַליסט, האָבן די קאַפּיטאַליסטן פאַרטײדיקט פרײַען האַנדל און געטענהט, אַז פרײַער האַנדל פירט צו אַלװעלטלעכן שלום. װען דעם פּלאַץ פון דעם אײנצלנעם פאַבריקאַנט און באַנקיר האָבן פאַרנומען די מעכטיקע אַקציאָנערן־געזעלשאַפטן און פאַבריקאַנטן־פאַראײנען איז פרײַער האַנדל פאַרביטן געװאָרן אױף טאַריפן און אָפּצאָל־גרענעצן. די קאַפּיטאַליסטישע פאַראײנען האָבן איצט

געדראַפּט האָבן גרויסע אַרמייען אי אויף צו פאַרשפּאַרן די אייגענע גרע־נעצן אי אויף צו עפענען פאַר זיך נייע לענדער, פאַרכאַפּן פרעמדע מאַרקן.

קאַפּיטאַל האָט זיך פאַרנומען אויפן וועג פון דעראָבערונגס־פּאָליטיק, אויפן וועג פון אימפּעריאַליזם.

דער ערשטער באַגלייטער פון אימפּעריאַליזם איז, פאַרשטייט זיך, מיליטאַריזם — אַ גרויסע אַרמיי, אַ גרויסער פלאָט, שטאַרקע לופט באַוואָפּנונג. מיליטאַריזם איז פאַר די קאַפּיטאַליסטן אי אַ מיטל אויף אָנצוהאַלטן זייער מאַכט, אי אַ ציל פאַר זיך. די רעגירונג גיט אַרויס ריזיקע באַשטעלונגען אויף ביקסן, קאַנאָנען, קריג־שיפן, עראָפּלאַנען, אַמוניציע און אַלערליי אַנדערע פאַרניכטונג־מיטלען. מיליטאַריזם דינט, הייסט עס, ווי אַ גוטער אינערלעכער מאַרק. די מאָנאָפּאָליע פון די קאַפּיטאַליסטישע פאַראייניגן גיט זיי אַ מעגלעכקייט צו העכערן די פרייזן אויף זייערע פּראָדוקטן און צוריקקריגן דעם גרעסטן חלק פון די געלטער, וואָס זיי האָבן אויסגעצאָלט די אַרבעטער. די איבעריקע קריגט די רעגירונג אַרויס אין דער פאָרם פון שטייערן, וואָס פאַלן ווידער אַריין אין די הענט פון די פאַבריקאַנטן און באַנקירן.

אָבער די הויפּט־אויפגאַבע פון מיליטאַריזם איז, פאַרשטייט זיך, צו שאַפן אַ מאַכט, וואָס זאָל קאָנען בייקומען די באַוואָפנטע קאָנקורענטן. קאָנקורענץ צווישן באַזונדערע קאַפּיטאַליסטישע גרופּן פירט אומפאַרמיידלעך צו מלחמות.

מיר געדיינקען דעם ערשטן קאַפּיטאַליסט, דעם סוחר, וואָס עקספּלואַטירט די פּראָדוצירער. כדי בעסער צו באַטרייבן זיינע געשעפטן האָט דער סוחר זיך באַנוצט ניט בלויז מיט זיינע געלטער און פאַרמעגנס, נאָר אויך מיטן קרעדיט, וואָס ער האָט געקראָגן מיט דער הילף פון דער באַנק. די באַנק איז אַן אַלטע אינסטיטוציע. צוערשט איז די אַרבעט פון אַ באַנק געווען אַ באַגרענעצטע. דאָרט האָבן די גבירים אַוועקגעלייגט זייערע געלטער און די באַנק האָט די געלטער געהיט פאַר אַ קליינעם לוין. פאַר דעם גביר האָט זיך געלוינט, אַז ס'זאָלן זיין אַזוינע ערטער אויף צו היטן זיינע געלטער און צירונג, ער האָט געקאָנט שלאָפן רואיק. דער באַנקיר ווידער איז רייך געוואָרן פון אָפּהיטן יענעמס רייכטימער.

מיט דער אַנטוויקלונג פון האַנדל האָט זיך אויך אַנטוויקלט די מעגלעכקייט בעסער אויסצונוצן די באַנק. די אונטערנעמונגען זיינען געוואַקסן, דער האַנדל־אומזאַץ איז געשטיגן. דער קאַפּיטאַליסם פאַרלעבט ניט די גאַנצע מערווערט, וואָס ער פרעסט אויס פון זיינע אַרבעטער. ס'איז אויך שווער יעדן טאָג צו האַלטן אין איין פאַרגרעסערן די אונטערנעמונג. ס'איז אויפגעשטאַנען די פראַגע ווי אַזוי אויסצונוצן דעם קאַפּיטאַל אין די

צווישן־פעריאָדן ווען מען באַקומט די פּראָפיטן און ווען מען לייגט זיי אַריין אין אַ נייער אונטערנעמונג.

דאָס לעבן אַליין האָט אָנגעוויזן דעם וועג. זייט ביי זייט מיט די קאַ־פּיטאַליסטן, וואָס האָבן אין געוויסע פּעריאָדן ניט געקאָנט אויסנוצן זייערע קאַפּיטאַלן, זיינען געווען אויך אַנדערע קאַפּיטאַליסטן, וואָס האָבן זיך גע־נויטיקט אין געלט פאַר זייערע אונטערנעמונגען און אומזיסט. מ'האָט, הייסט עס, בלויז באַדאַרפט געפינען אַ מיטל ווי אַזוי איבערצוגעבן דעם פרייען קאַפּיטאַל אין די הענט פון די, וואָס האָבן דערפון געקאָנט ציען נוצן. די דאָזיקע אויפגאַבע האָט אויף זיך גענומען די באַנק. זי האָט אויפגעהערט צו פאָדערן געצאָלט פאַר היטן פרעמדע געלטער. פאַרקערט, זי האָט אָנ־געהויבן צאָלן געוויסע פּראָצענטן צו די, וואָס האָבן דאָרט אַריינגעלייגט זייערע געלטער.

די באַנק האָט געצאָלט אַ קלענערן פּראָצענט צו אירע דעפּאָזיטאָרס און האָט גערעכנט אַ גרעסערן פּראָצענט צו די, וועמען זי האָט אויסגעליען דאָס געלט. אַלע האָבן, הייסט עס, געפונען אַ מיטל ווי אַזוי רייך צו ווערן. דער אייגנטימער פון פרייען קאַפּיטאַל האָט געהאַלטן זיין געלט אין באַנק און דערפאַר געקראָגן פּראָצענט־געלט. די קאַפּיטאַליסטן, וואָס האָבן זיך גענויטיקט אין געלט, האָבן געקראָגן פרייען קאַפּיטאַל אויף צו פאַרבעסערן און פאַרגרעסערן זייערע געשעפטן. און דער באַנקיר, ווי אַ פאַרמיטלער, האָט, פאַרשטייט זיך, אויך ניט דערלייגט צום געשעפט.

די ראָל פון דער באַנק האָט זיך געביטן. ס'איז אמת, אַז די נייע באַנק־שפּיל איז געווען פאַרבונדן מיט ריזיקע. ס'האָט פּאַסירט, אַז דער בעל־חוב האָט ניט באַצאָלט די פּראָצענטן, נאָר ער האָט אויך דעם קרן ניט צוריקגעקערט. אין אַ צייט פון עקאָנאָמישן קריזיס איז גע־שטיגן די צאָל פון בעלי־חובות, וואָס האָבן ניט געקאָנט צאָלן. ס'איז שוין ממילא שלעכט געוואָרן אויך די באַנקען, וואָס האָבן ניט געקאָנט צוריק־קערן די געלטער צו זייערע דעפּאָזיטאָרס. נאָר סוחרים און ספּעקולאַנטן, וואָס יאָגן זיך נאָך פּראָפיטן, האָבן שוין לאַנג אָנערקענט, אַז „ריזיקע איז אַ נאָבעלע זאַך, און דער וואָס ריזיקירט ניט קאָן ניט געווינען". און די באַנקען האָבן געבליט און זיך אַנטוויקלט.

דער סוחר האָט אָפּגעטראָטן זיין פּלאַץ דעם אינדוסטריאַליסט. די פאַבריקאַנטן האָבן פאַרנומען דעם אויבן־אָן אין דער קאַפּיטאַליסטישער באַלעבאַטישקייט און אָפּגעשטופּט דעם סוחר אין הינטערגרונט. אין דעם קאַמף צווישן די פאַבריקאַנטן גופא זיינען איבערגעבליבן די שטאַרקערע, די רייכערע. מיט דער אַנטוויקלונג פון דער אינדוסטריע האָבן זיך אָנגעהויבן אַרויסרוקן ספּעציעל יענע אינדוסטריאַליסטן, וואָס האָבן קאָנטראָלירט די

פראָדוקציע פון קוילן און אייזן. די באַלעבאַטים פון די קוילן־מינען און די אייזן־גרובן זיינען געוואָרן די בארָאָנען פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירט־שאַפט, און קוילן מיט אייזן זיינען געוואָרן די גרונט־שטאָפּן פון דער מאָ־דערנער אינדוסטריע, ווייל אייזן האָט מען געדאַרפט צו בויען מאַשינעריע און קוילן צו באַטרייבן די מאַשינעריע.

דער אַפּעטיט וואַקסט מיטן עסן, זאָגן די פראַנצויזן. ס'זיינען גע־וואַקסן די אַפּעטיטן פון די קוילן און אייזן־באַראָנען, ס'זיינען צערייצט געוואָרן די אַפּעטיטן אויך ביי די קלענערע קאַפּיטאַליסטן. די אַלטע קאָנ־קורענץ, וואָס האָט זיי געהאָלפן פאַרשלינגען די מיטעלע און קלענערע פאַבריקאַנטן, איז זיי שוין מער ניט געווען צום האַרצן. אין יענער קאָנ־קורענץ האָבן זיי געמוזט פ א ר ק ל ע נ ע ר ן די פרייזן כדי אַרויסצוזאָגן די קאָנקורענטן פון מאַרק. דאָס האָט צייטווייליק פאַרקלענערט זייערע פּראָפיטן אפילו אויב די אַנטוויקלטע טעכניק האָט פאַרקלענערט דעם קאָסט פון פראָדוקציע. איצט אָבער האָבן די גרויסע פאַבריקאַנטן געוואָלט פ א ר־ג ר ע ס ע ר ן זייערע פּראָפיטן און ה ע כ ע ר ן די פרייזן אויף זייערע פּראָדוקטן. דערצו איז נויטיק געווען צו מאַכן אַ סוף צו דער קאָנקורענץ צווישן זיך.

און דאָ הויבט זיך אָן די סדרה פאַראייניקונגען צווישן פאַבריקאַנטן. דאָס אָרט פון דעם איינצלנעם פאַבריקאַנט פאַרנעמט דער פאַרבאַנד (אַסאָ־סיאיישאָן) פון פאַבריקאַנטן. צום אָנהויב האָט זיך אַזאַ פאַרבאַנד גע־שטעלט פאַרשיידענע אויפגאַבן — צוזאַמען איינקויפן רויע מאַטעריאַלן, צוזאַמען איינשטעלן פרייזן, א. אַז. וו. די דאָזיקע פאַרבאַנדן עפענען נייע מעגלעכקייטן צו פאַרגרעסערן פּראָפיטן. דער פאַרבאַנד פון פאַבריקאַנטן ווערט ביסלעכוויז פאַרוואַנדלט אין אַן אָרגאַניזאַציע, וואָס מאַכט מעגלעך אויסצוזעבן װ ו י י נ י ק ע ר אויף די פּראָדוציר־סחורות און פאַרקויפן די סחורות ט י י ע ר ע ר.

די פאַרבאַנדן פון די פאַבריקאַנטן האָבן געהאַלטן אין איין וואַקסן און שטאַרקער ווערן. אין אָנהויב האָבן די איינצלנע פאַבריקאַנטן אין דעם פאַרבאַנד געקאָנט האַנדלען מער־ווייניקער פריי אין זייערע פּריוואַטע גע־שעפטן. מיט דעם וואוקס פון די פאַבריקאַנטן־פאַראיינען איז אָבער אַלץ מער און מער באַגרענעצט געוואָרן די זעלבסטשטענדיקייט פון דעם איינצל־נעם אונטערנעמער. די פאַרוואַלטונג פון דעם סינדיקאַט שטופּט אַרויס דעם איינצלנעם פאַבריקאַנט, פאַרנעמט זיין אָרט און זיין דעה אין אַלצדינג וואָס האָט צו טאָן מיט דער געשעפט־פירונג.

ס'איז גאַנץ קלאָר פאַרוואָס עס לוינט זיך די פאַבריקאַנטן צו שליסן אַזוינע סינדיקאַטן. די ריזיקע פאַבריקן און מאַשינען, וואָס זיינען נויטיק

אין קאַפּיטאַליסטישער פּראָדוקציע, קאָסטן צו טייער, אַז אַן איינצלנער פאַב־ריקאַנט זאָל דאָס קאָנען איינאָרדענען אויף זיין אייגענעם חשבון. אַ פאַר־באַנד פון פאַבריקאַנטן פאַרמאָגט אָבער די מיטלען איינצופירן די טייערסטע מאָדערנסטע איינריכטונגען, וואָס פירן אין לעצטן סך־הכל צו קלענערע קאָסטן פון די פּראָדוצירטע סחורות. דערצו נאָך האָבן די פאַבריקאַנטן בעסערע מעגלעכקייטן צו קאָנטראָלירן פּרייזן. זיי זיינען פריי פון דער קאָנקורענץ איינער מיטן צווייטן. נאַטירלעכערווייז קומט אַרויף דער געדאַנק וועגן פאַר־אייניקן די פאַבריקאַנטן פון פ אַ ר ש י י ד ע נ ע צווייגן פון דער אינ־דוסטריע. ספּעציעל רייצנד זיינען סינדיקאַטן, וואָס פאַראייניקן די אינדוסט־ריען וואָס פּראָדוצירן רוי־שטאָפן. פאַר דער מאַשין־אינדוסטריע איז עס זייער וויכטיק צו פאַראייניקן די קוילן־באַראָנען מיט די אייזן־באַראָנען. אייזן האָט זיך געצויגן צו קוילן, קוילן צו אייזן און די פאַבריקאַנטן האָבן פאַראייניקט די צוויי שטאָפן. דער פאַראייניקטער קאַפּיטאַל איז געוואָרן אַ מוראדיקע מאַכט, וואָס קאָן צעדריקן דעם איינצלנעם קאַפּיטאַליסט. און דעם פאַראייניקטן קאַפּיטאַל קומט עס אָן אַ סך גרינגער ווי די איינצלנע קאַפּיטאַליסטן אַכטונג צו געבן אויף זייער רעגירונג און זי אויסנוצן פאַר זייערע צוועקן.

10. דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל

דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל ווערט געבוירן אין אַ סביבה פון אויפשטייענדיקן מיליטאַריזם.—דער ערשטער מאַי פּראָקלאַמירט ווי אַ יום־טוב.—די ירושה פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל.—דער אונטערשייד צווישן ערשטן אינטערנאַציאָנאַל און צווייטן.—פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל גיבן זיך אָפּ הויפּטזאַכלעך מיט פּאַרלאַמענטאַרישן קאַמף.—באַזונדערע פּאַרטייען פירן אייגענע פּאָליטיק.—פּאַרזוך צו „רעווידירן” מאַרקסעס לערע וועגן רעוואָלוציע.—צוזאַמענפאַר פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל באַשליסט, אַז ווען פאַטערלאַנד איז אין געפאַר, מעג אַ סאָציאַליסט אריין אין דער בורזשואַזער רעגירונג.—זשאָרעס וועגן „אָרגאַניזירטער מאַכטלאָזיקייט”.—די רעוויזיאָניסטן.—די ראָל פון סאָציאַליסטישע פּאַרטייען אין דער בורזשואַזער מלוכה.—די רוסישע רעוואָלוציע פון 1905 און איר אָפּרוף אין אייראָפּע.—דער יענאַ־צוזאַמענפאַר.—די פּשרה־מאַכער און די „מיטלויפער”.—די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען ווערן גלידער פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט.—די אויבערשטע שיכטן פון אַרבעטער־קלאַס קריגן הנחות.—די נויטיקייט צו שאַפן אַ נייע קאַמפּס־אָרגאַניזאַציע.

ווען ער האָט זיך פאַרנומען אויפן וועג פון אימפּעריאַליזם האָט דער קאַפּיטאַליזם געענדערט ניט בלויז די אויסערלעכע פּאָליטיק זיינע, נאָר אויך די אינערלעכע. פריער פלעגן קאַפּיטאַליסטן מיט אַלע כחות שטערן דער עקזיסטענץ פון אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס. די קאַפּיטאַליסטישע רעגירונגען האָבן אָנגעשטרענגט אַלע כחות צו שאַפן שטערונגען און איינפירן רעפּרעסיעס קעגן דער אַרבעטער־באַוועגונג. צוויי יאָר נאָך דער פּאַריזער קאָמונע האָט ביסמאַרק אַריינגעטראָגן אַ פּראָיעקט וועגן קרימינעלער פאַרפאָלגונג קעגן אַרבעטער, וואָס האָבן געבראָכן זייער קאָנטראַקט, דאָס הייסט, קעגן סטרייקס. אַזוינע און ענלעכע געזעצן האָבן די קאַפּיטאַליסטישע דינער געזוכט דורכצופירן אין אַלע לענדער. דער קאַמף פון דעם אַרבעטער־קלאַס האָט אָבער איבערצייגט די קאַפּיטאַליסטן, אַז די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס זיינען אַ לעבנס־נויטווענדיקייט פאַר די אַרבעטער און אַז מען קען זיי מיט קיין שום רעפּרעסיעס ניט פאַרניכטן.

אַזוי ווי עס איז געווען אוממעגלעך אומצובריינגען די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס, האָט זיך דער קאַפּיטאַליזם געשטעלט אַ ברייטערע און מער געוואַגטע אויפגאַבע — איינצושפּאַנען די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס אין דעם רייטוואָגן פון קאַפּיטאַליזם. דאָ הויבט זיך אָן אַ שטופּע פון פלינקע און פיינע מאַנעוורעס פון די פאַראייניקטע קאַפּיטאַליסטן קעגן דעם אַרבעטער־קלאַס. קאַפּיטאַל הויבט אָן צו קאָמבינירן כאַבאַר מיט שווינדל, צוזאָגן מיט סטראַשונקעס, הנחות מיט רעפּרעסיעס, לעקעכלעך מיט בייטשן. ער מאַנעווּרירט אַזוי, אַז ער זאָל אַריבערציען די אויבערשטע שיכטן פון אַרבעטער־קלאַס אויף זיין זייט, פאַרבינדן זייערע אינטערעסן מיט דער רויבערישער פּאָליטיק אין די קאָלאָניעס און מיט די אַלגעמיינע אימפּעריאַליסטישע שטרעבונגען.

אין אָט דער אַטמאָספערע איז געבאָרן געוואָרן, איז געוואָקסן און האָט זיך אַנטוויקלט דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל.

די נידערלאַגע פון דער קאָמונע איז געווען אַ שווערער קלאַפּ פאַר דער אַרבעטער־באַוועגונג. אָבער די אַרבעטער־באַוועגונג האָט זיך גיך דערהאָלט פון דעם קלאַפּ.

שוין נאָך דעם פאַנאַנדערפאַל פון דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל הויבן זיך אָן אָרגאַניזירן אַרבעטער־פּאַרטייען, וואָס שטייען אויף דעם שטאַנד־פּונקט פון מאַרקסעס לערע. אַזעלכע פּאַרטייען האָבן זיך געגרינדעט אין פראַנקרייך, אין בעלגיע, אין איטאַליע און אין אַ ריי אַנדערע לענדער.

אָט די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען באַציִען זיך אויפמערקזאַם צו די אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס אויפן עקאָנאָמישן געביט, צו די טרייד־יוניאָנס. אין די לענדער, וואו די טרייד־יוניאָן באַוועגונג האָט נאָך ניט געהאַט קיין געלעגנהייט זיך צו אַנטוויקלען, העלפן די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען אַנט־וויקלען און באַפעסטיקן די דאָזיקע באַוועגונג.

אין די ניי־געגרינדעטע פּאַרטייען מערקט זיך אַ באַדייטנדיקער דראַנג צו אינטערנאַציאָנאַלער פאַראייניקונג. שוין אין 1876 ווערט געמאַכט דער ערשטער פאַרזוך ווידער אויפצושטעלן דעם אינטערנאַציאָנאַל. אָבער צו יע־נער צייט זיינען נאָך ניט רייף געוואָרן די נויטיקע באַדינגונגען; די נייע פּאַרטייען זיינען נאָך געווען שוואַך און די אַלטע ראַנגלערייען האָבן זיך נאָך ניט אויסגעלעבט. אין 1881 איז געמאַכט געוואָרן אַ צווייטער פאַרזוך, וואָס האָט אויך ניט געבראַכט די געווינטשטע רעזולטאַטן. אין 1886 פאַרזאַמלט זיך אַ קאָנפערענץ פון פאַרטרעטער פון פאַרשיידענע פּאַרטייען און די קאָנ־פערענץ טרעט צו צו דער אָרגאַניזיר־אַרבעט פון צונויפרופן אַן אינטער־נאַציאָנאַלן צוזאַמענפאָר, וואָס זאָל פאָרזעצן די גרויסע אַרבעט, וואָס דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט אָנגעהויבן. אַזאַ צוזאַמענפאָר איז פאָר־געקומען אין 1889, צום הונדערט־יאָריקן אָנדיינק פון דער גרויסער פראַנ־צויזישער רעוואָלוציע. פאַר דעם דאָזיקן צוזאַמענפאָר האָבן זיך געהערט געוואָגטע דערקלערונגען, אַז עס קומט אַ נייער 89סטער יאָר, אַ יאָר פון אַן אַרבעטער־רעוואָלוציע. אויף דעם צוזאַמענפאָר איז געבאָרן געוואָרן דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל.

דער צוזאַמענפאָר איז דורכגעגאַנגען אין אַ געהויבענער שטימונג. עס זיינען נאָך געווען לעבעדיק די דערינערונגען פון די העראָאישע טעג פון דער פּאַריזער קאָמונע, עס זיינען נאָך ניט אָפּגעווישט געוואָרן פון זכרון די אָנ־זאָגן פון ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. די ווערטער פון ווילהעלם ליבקנעכט אַז „דער איצטיקער צוזאַמענפאָר איז אַ באַשעפעניש פון ערשטן אינטערנאַציאָ־נאַל" האָבן געפונען אַ טיפן אָפּרוף. דער אַלטער ליבקנעכט, פאַרשטייט זיך,

האָט ניט געקענט פאָראויסזען, אַז זיין זון, קאַרל ליבקנעכט, וועט מיט פערציק יאָר שפּעטער דערמאָרדעט ווערן פאַר זיין געטרייַשאַפט צום אינ־טערנאַציאָנאַל און אַז דער מאָרד וועט באַגאַנגען ווערן מיט דער הילף פון דער פּאַרטיי פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, וועמען דער אַלטער ליבקנעכט האָט פאַרטראָטן אויף דעם ערשטן צוזאַמענפאָר.

אויף דעם ערשטן צוזאַמענפאָר איז דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל טאַקע אַרויסגעטראָטן ווי אַן אויסגעהאַלטענער קעמפער פאַרן אַרבעטער־קלאַס. דער צוזאַמענפאָר איז פאָרגעקומען אין דעם מאָמענט ווען ס'האָט זיך שוין אָנגעמערקט דער נייער וועג פון דער קאַפּיטאַליסטישער אַנטוויק־לונג. די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות האָבן שוין אָנגעהויבן אַוועקצושטעלן הויכע ווענט ביי זייערע גרענעצן און האָבן שוין צוגעפּגעטריבן ריזיקע אַר־מייען. די אַנטוויקלונג פון מיליטאַריזם און סאָלדאַטשינע איז אָנגעגאַנגען מיט מוראַדיקער שנעלקייט. ס'האָבן זיך שוין געלאָזט מערקן די כחות, וואָס האָבן זיך געגרייט צו דער צוקונפטיקער אַלוועלטלעכער שחיטה.

און אין דער דאָזיקער סביבה האָט דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל פּראָקלאַמירט דעם ערשטן מאַי ווי אַ יום־טוב פון ברידערלעכקייט צווישן די אַרבעטער פון דער גאַנצער וועלט. מיט דער דערקלערונג פון דעם דאָ־זיקן יום־טוב האָט זיך אַרויסגעוויזן דער הויכער גייסט פון דעם אַרבעטער־קלאַס. יום־טובים זיינען בכלל פאַראַן אַ סך, אָבער ווערן געוויינלעך פּראָקלאַמירט נאָך דעם זיג. דער פּראָלעטאַריאַט איז דער איינציקער קלאַס אין דער געשיכטע פון דער מענטשהייט, וואָס האָט דערקלערט זיין יום־טוב אין אַ צייט ווען דער געגנער־קלאַס האָט אים געשטיקט. שטאַרק מיט דער זיכערקייט אין דעם קומענדיקן זיג האָט ער, אַ פאַרקאָוועטער אין קייטן, שטאָלץ פּראָקלאַמירט דעם יום־טוב פון דער צוקונפטיקער ברידער־לעכקייט פון אַלע פעלקער.

די ערשטע צייט פון זיין עקזיסטענץ איז דעם צווייטן אינטערנאַציאָ־נאַל אויסגעקומען זיך צו ראַנגלען מיט די אָפּקלאַנגען פון די קאַמפן, וואָס האָבן צעריסן דעם ערשטן אינטערנאַציאָנאַל. אָבער די ריזיקע אַרבעט, וואָס דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט אויפגעטאָן, און ספּעציעל דער אידיי־אישער קאַמף פון מאַרקס און ענגעלס, איז ניט געווען אומזיסט. דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך איינגעגעבן גרינג צו ספּראַווען זיך מיט די רעשט־לעך פון די אַנאַרכיסטישע גרופּן און זיך פעסט אַוועקשטעלן אויפן שטאַנד־פּונקט פון אָנערקענען דעם פּאָליטישן קאַמף ווי אַ מיטל פאַר דער באַפריי־אונג פון דעם אַרבעטער־קלאַס.

דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך שאַרף אונטערשיידט פון דעם ערשטן. דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל האָט באמת געשטרעבט צו

פאראייניקן און אָנפירן מיט דער אינטערנאציאָנאַלער ארבעטער־באַוועגונג. דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך געשטעלט מער באַשיידענע אויפ־גאַבן. ער האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט א פאַראייניקונג פון גאַנץ זעלבסט־שטענדיקע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען, וואָס זיינען געבונדן איינע צו דער אַנדערער בלויז דורך דער אָנערקענונג פון אייניקע אַלגעמיינע פּרינציפּן. אין דער טאָג־טעגלעכער ארבעט איז יעדע נאַציאָנאַלע פּאַרטיי געווען זעלבסט־שטענדיק און דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך ניט געמישט אין אירע טעטיקייטן. אונטער אַזוינע אומשטענדן קאָן, פאַרשטייט זיך, ניט זיין קיין רייד אָן וועגן אַן אמתער אייניקייט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער־באַוועגונג. די ארבעטער־פּאַרטייען זיינען וואָס ווייטער אַלץ מער פאַרוואַנדלט געוואָרן אין מלוכה־פּאַרטייען, וואָס זיינען געווען פאַר־טאָן אין די לאָקאַלע באַדינגונגען פון זייער קאַמף א סך מער ווי מיט די אינטערעסן פון דער ארבעטער־באַוועגונג אויף אַן אינטערנאַציאָנאַלן מאַס־שטאַב.

ס'איז אמת, אַז די צוזאַמענפאָרן פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן באַטאָנט די וויכטיקייט פון קאַמף קעגן מיליטאַריזם דורך דעם ארויס־טריט פון גאַנצן ארבעטער־קלאַס.

מיטן קאַמף קעגן מיליטאַריזם איז ספּעציעל געווען באַשעפטיקט דער שטוטגאַרטער צוזאַמענפאָר אין 1907 און דער באַזעלער צוזאַמענפאָר אין 1912. נאָר די דאָזיקע צוזאַמענפאָרן זיינען ווייטער פון רעזאָלוציעס ניט געגאַנגען. מיטן קאַמף גופא וואָס די פאַרשיידענע פּאַרטייען האָבן געפירט האָבן די צוזאַמענפאָרן ניט אָנגעפירט. די טעטיקייט פון די פּאַרטייען איז געגאַנגען אויף גאָר אַן אַנדער וועג. די פּאַרטייען האָבן זיך פאַרנומען הויפּטזעכלעך, אויב ניט אויסשליסלעך, מיט פּאַרלאַמענטאַרישער טעטי־קייט. און זיי זיינען וואָס ווייטער אַלץ מער איינגעצויגן געוואָרן אין דעם אַפּאַראַט פון דער בורזשואַזער מלוכה.

פאָרמעל האָבן מערסטע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל אָנגעהאַלטן מאַרקסעס לערע. מען דאַרף אָבער ניט פאַר־געסן, אַז מאַרקסעס לערע אַנטהאַלט צוויי פאַרשיידענע טיילן. מאַרקס איז ארויסגעטראָטן פאַר דער גאַנצער וועלט ווי א גרויסער געלערנטער, וואָס האָט אַנטדעקט אַלגעמיינע געזעצן פון דער מענטשלעכער אַנטוויקלונג. דעם גאַנצן כח פון זיין געניע האָט מאַרקס אָנגעווענדט אויפצודעקן די טיפע ווידערשפּרוכן פון דער קאַפּיטאַליסטישער ווירטשאַפט. די דאָזיקע אויפדע־קונגען זיינען אומשטערבלעך אין זייער וויכטיקייט. די ביטערסטע שונאים פון די ארבעטער קאָנען ניט פאַרבייגיין די דאָזיקע לערע וועגן די ווידער־שפּרוכן פון קאַפּיטאַליזם. פאַר די פּראָלעטאַריער איז אָבער וויכטיק ניט

בלויז דער דאָזיקער טייל פון דער לערע. מיר ווייסן שוין, אַז מאַרקס אַליין האָט צוגעגעבן אַן אויסערגעוויינלעך־וויכטיקע באַדייטונג דער אידייע פון דער דיקטאַטור פון אַרבעטער־קלאַס. מאַרקסעס לערע איז געוואָרן דער לייכט־טורעם פאַר אַלע אונטערדריקטע און באַרויבטע נאָר דערפאַר, וואָס זי איז דורכגעדרונגען מיט די ליידן פון די האָרעפּאַשנע מאַסן און מיט דעם זי־געווישן שעפעריש ווילן פון דעם אַרבעטער־קלאַס.

אין דער אַטמאָספער פון פּאַרלאַמענטאַרישער פּאָליטיק האָט זיך דער רעוואָלוציאָנערער גייסט פון מאַרקסעס לערע ביסלעכווייז אויסגעוועפּט. עס איז אַפילו אַנטוויקלט געוואָרן אַ פּאַרלאַנג צו „רעווידירן" די „מער געפערלעכע", ד. ה. די מער רעוואָלוציאָנערע געדאַנקען אין מאַרקסעס לערע כדי זיי צו מאַכן „ווייכער" און זיי צופּאַסן צו די באַדינגונגען פון פרידלעכן, סטאַטעטשנעם פּאַרלאַמענטאַרישן קאַמף. אַזעלכע פּאַרזוכן זיינען געמאַכט געוואָרן כמעט גלייכצייטיק אין פראַנקרייך און אין דייטשלאַנד. אין פראַנק־רייך איז געמאַכט געוואָרן אַ פּאַרזוך צו קאָרעגירן מאַרקסן און דערלויבן אַז סאָציאַליסטן זאָלן זיך באַטייליקן אין דער בורזשואַזער רעגירונג. מי־לעראַן, דעמאָלט אַ מיטגליד פון דער פראַנצויזישער סאָציאַליסטישער פּאַר־טיי, איז אַריינגעטראָטן אין בורזשואַזן מיניסטעריום. אין דייטשלאַנד איז דער פּאַרזוך געמאַכט געוואָרן צו רעווידירן טעאָרעטיש די פראַגע וועגן רעוואָלוציע און אירע פּאַר־באַדינגונגען. די רעוויזיע האָט אָנגעהויבן אַן אָנגעזעענער טעאָרעטיקער פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פּאַר־טיי, עדוואַרד בערנשטיין.

אַרום דער פראַגע פון רעוויזיע האָט זיך צעפלאַקערט אַ שטאַרקער קאַמף, וואָס האָט זיך אָפּגעשפּיגלט אויף דעם אַמסטערדאַמער צוזאַמענ־פאָר אין 1904. זשאָרעס, וועלכער איז אַרויסגעטראָטן צו פּאַרטיידיקן מילעראַנען, האָט געוואָרפן די באַמערקונג אַז די דייטשע סאָציאַל־דעמאָ־קראַטיע, מיט וועלכער די מאַרקסיסטן שטאָלצירן אַזוי, שטעלט מיט זיך פאָר „אָרגאַניזירטע מאַכטלאָזיקייט". זשאָרעס האָט, פאַרשטייט זיך, גע־האַט אַ טעות אין דער מילעראַן־פראַגע. זשאָרעס האָט דעמאָלט ניט פאַר־דעכטיקט, אַז מיט אַריינגעמען סאָציאַליסטן אין זייער רעגירונג מאַכן די קאַ־פּיטאַליסטן אַ פלינקן שאַך־צוג, וואָס איז אויסגערעכנט צו צערייסן און אָפּ־שוואַכן די אַרבעטער־באַוועגונג. זשאָרעס האָט אויך ניט פאַרשטאַנען, אַז מילעראַן איז אַ טיפּישער פאַררעטער, וואָס דראַפּעט זיך צו מאַכט איבער די רוקנס פון די אַרבעטער. ער איז אָבער געווען גערעכט בנוגע דער דיי־טשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע. ער איז געווען מער גערעכט ווי ער האָט אַליין געדיינקט. ניט בלויז די דייטשע סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, נאָר אַלע פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן מיט זיך פאָרגעשטעלט אָר־

גאַניזירטע מאַכטלאָזיקייט.

אין אַמסטערדאַם האָבן געזיגט די מאַרקסיסטן. אָבער דאָס איז געווען בלויז אַן אויסערלעכער זיג. אין דער רעזאָלוציע, וואָס האָט געטאַדלט מי־לעראַנען, זיינען ניט געווען קיין רעוואָלוציאָנערע באַק־ציינער. אין דער זעלביקער רעזאָלוציע איז אַריינגעשמוגלט געוואָרן דער געדאַנק, אַז אַ סאָ־ציאַליסט מעג ווערן אַ בורזשואַזער מיניסטער אין די אינטערעסן פון פאַר־טיידיקן דאָס פאָטערלאַנד! פאַרגעסן זיינען געוואָרן מאַרקסעס שטאָלצע און וואָרנענדיקע ווערטער, אַז דער פּראָלעטאַריער האָט ניט קיין פאָטער־לאַנד, אַז ער קאָן פאַרלירן בלויז זיינע קייטן. די באַזיגטע פּשרה־מאַכער האָבן געקאָנט מיט זיכערקייט זאָגן צו זייערע זיגער — נאָך אַזאַ זיג און איר זענט אינגאַנצן פאַרלוירן.

די אַרבעט פון „רעווידירן" מאַרקסן איז אָנגעגאַנגען. אין 1876 האָבן נאָך די דייטשע סאָציאַליסטן פאַרשטאַנען, אַז די „פּראָפעסיאָנעלע פאַר־איינען (יוניאָנס) זיינען ניט בכח ערנסט און אויף אַ באַדייטנדער צייט צו פאַרבעסערן די לאַגע פון אַרבעטער־קלאַס." מיט דרייסיק יאָר שפּעטער האָבן זיי שוין אָנגעהויבן צווייפלען אין דעם. ניט באַמערקנדיק, אַז מיט יעדער אויסערלעכער פאַרבעסערונג פון דער לאַגע פון אַרבעטער־קלאַס שטייגט דער יקרות, האָבן זיי אַלץ געהאַלטן אין טענהן, אַז דער אַרבעטער־קלאַס קאָן פאַרבעסערן זיין לאַגע דורך די יוניאָנס אַזוי גוט ווי דורך גינסטיקער געזעצגעבונג אין דער קאַפּיטאַליסטישער מלוכה, און אַז דעריבער מוז זיך דער אַרבעטער־קלאַס היטן פון רעוואָלוציע, אין וועלכער ער קאָן פאַרלירן עפּעס אַ חוץ זיינע קייטן.

די מער „געוואַגטע" קריטיקער האָבן זיך דערערדט ביז צום סוף. זיי האָבען אינגאַנצן אָפּגעוואָרפן די אידייע פון רעוואָלוציע און האָבן געפּריי־דיקט טיילווייזע רעפאָרמען. זיי האָבן ניט געקעמפט קעגן דער קאָלאָני־אַלער דעראָבערונג און רויב־פּאָליטיק פון זייערע רעגירונגען. די מער שרע־קעדיקע סאָציאַל־דעמאָקראַטן האָבן זיך בלומרשט אָנגעהאַלטן אָן מאַרקסעס ווערטער, אָבער אין דער פּראַקטיק האָבן זיי געהאַנדלט צוזאַמען מיט די אָפענע רעפאָרמיסטן און פּשרה־מאַכער.

באַזונדער אינטערעסאַנט איז דער שטוטגאַרטער צוזאַמענפאָר פון 1907. אויף יענעם צוזאַמענפאָר איז אוועקגעשטעלט געוואָרן די פראַגע וועגן קאָ־לאָניעס. דאָס איז געווען די צייט ווען די קאַפּיטאַליסטישע רעגירונגען האָבן מיט בלוט און אייזן געבויט נייע אימפּעריעס און געטיילט צווישן זיך די „פרייע" טעריטאָריעס. און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז די סאָציאַ־ליסטישע פּאַרטייען פון די רייכסטע, ד. ה. רויבערישסטע מלוכות, האָבן שטאַרק מורא געהאַט אַרויסצוטרעטן מיט אַ צו שאַרפער קריטיק קעגן

קאָלאָניאַלער רויבעריי. דער סם פון אימפּעריאַליזם האָט שוין באַוויזן אַריינצודרינגען אין די פירנדע קרייזן פון די גרעסערע סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל.

די פייערלעכע צוזאַמענפּאָרן פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן בלויז אין אַ קליינער מאָס אָפּגעשפּיגלט דעם באַרג־אַרונטער איבער וועלכן עס האָבן זיך געקייקלט די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען פון די אימפּעריאַליס־טישע לענדער. די ירידה פון די דאָזיקע פּאַרטייען האָט זיך אַרויסגעוויזן שאַרפער און העלער ניט אין די רעדעס און רעזאָלוציעס אויף די צוזאַמענ־פּאָרן, נאָר אין זייערע האַנדלונגען. נאָך דער קאָמוניסטישער מאַניפעסט האָט אָנגעוויזן, אַז די מאַכט פון די קאָמוניסטן באַשטייט אין דעם, וואָס זיי באַהאַלטן ניט זייערע אידייען און צילן און גרייטן זיך אָפּן אַרונטער־צוואַרפן מיט גוואַלט די הערשנדע אָרדנונג. גראָד דאָס האָבן פּאַרגעסן און באַהאַלטן די מערסטע פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל.

דער העלער פלאַקער פון דער רוסישער רעוואָלוציע אין 1905 האָט אַרויסגערופן אַ היפּשע אויפלעבונג אין דעם אַרבעטער־קלאַס אין אייראָפּע. ראָזאַ לוקסעמבורג דערציילט, אַז צום אָנהויב פון יאָר 1905, ווען אין פּעטערבורג האָט אַ קנאַל־געטאָן דער ערשטער דונער, האָט זיך אין די רייען פון די דייטשישע סאָציאַליסטן אָנגעהויבן אַן אויפלעבונג. דער ערשטער רעזולטאַט פון אַזאַ אויפלעבונג איז געווען די רעזאָלוציע וואָס איז אָנגענומען געוואָרן אויף דעם יענאַ־צוזאַמענפּאָר פון די דייטשישע סאָ־ציאַליסטן וועגן דעם, אַז דער גענעראַל־סטרייק דאַרף באַנוצט ווערן ווי אַ מיטל פון פּאָליטישן קאַמף פון אַרבעטער־קלאַס. די לינקע גרופּן פון די דייטשע סאָציאַליסטן האָבן אויך פריער געזוכט צו ריכטן די אויפמערק־זאַמקייט פון דער פּאַרטיי אויף דער זייט פון אַקטיוון קאַמף. אָבער בלויז אונטערן איינפלוס פון דער רוסישער רעוואָלוציע האָבן זיי געקראָגן אַ מערהייט. די ווייטערדיקע אַנטוויקלונג פון דער רוסישער רעוואָלוציע, ספּעציעל די אָקטאָבער און דעצעמבער־טעג פון 1905, ווען די רוסישע אַרבעטער האָבן אָנגעהויבן גרינדן סאָוועטן און האָבן זיך ניט אָפּגעשטעלט פּאַרן קאַמף אויף באַריקאַדן כדי צו פּאַרטיידיקן די רעוואָלוציע, האָט פּאַרשטאַרקט דעם אויפריר ניט בלויז אין דייטשלאַנד נאָר אויך צווישן די אַרבעטער־מאַסן פון אַנדערע לענדער.

אָבער די רוסישע רעוואָלוציע האָט לאַנג ניט געדויערט. זי האָט זיך געענדיקט מיט אַ מפּלה. דער אויפרודער וואָס די רעוואָלוציע האָט אַרויס־גערופן האָט זיך באַלד איינגעשטעלט. די אייראָפּייאישע סאָציאַליסטן האָבן זיך אומגעקערט צו זייערע פּאַרלאַמענטאַרישע באַשעפטיקונגען. אייניקע פון זיי, די מער פּאַרקאָכטע קריטיקער פון דער רעוואָלוציע, האָבן אפילו

געפונען אין דער געשיכטע פון דעם יאָר 1905 א באַשטעטיקונג פאַר זייערע קאָמפּראָמיסלעכע מיינונגען.

צו דער זעלביקער צייט האָבן די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען געהאַלטן אין וואַקסן און זיך אויסשפּרייטן. דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס האָט זיין גאַנצע נשמה אַריינגעלייגט אין אימפּעריאַליסטישע פּלענער. די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען זיינען געווען די איינציקע וואָס האָבן אָנגעהאַלטן א בונד מיט די ברייטע פאָלקס־מאַסן. פאַר זיי האָבן געשטימט ניט בלויז די אַרבעטער, נאָר אויך די קליינבירגערלעכע מאַסן, וואָס זיינען אַלץ מער און מער אַריינגעדרונגען אין די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען. דאָס איז גאַנץ פאַרשטענדלעך. די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן שוין מער ניט געשראָקן די קליינבירגער מיט דעם געשפּענסט פון רעוואָלוציע. די סאָציאַליסטן זיינען געוואָרן רעספּעקטאַבעלע און אָרנטלעכע פּאַטריאָטן, וואָס האָבן מיטן מויל אַטאַקירט די קאַפּיטאַליסטן און פאַרטיידיקט די האַרעפּאַשנע מאַסן.

וואָס מער „מיטלויפער” די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן געקראָגן פון די קליינבירגערלעכע שיכטן, אַלץ שטאַרקער איז געוואָרן דער פליגל פון פשרה־מאַכער. די געבאָטן פון דער קאָמונע זיינען אוועק אַלץ ווייטער אין דער פאַרגאַנגנהייט. די דערמאָנונג וועגן זיי האָט געהאַט א ווערט בלויז אויף אַזוי פיל אויף וויפיל ס'האָט געבונדן די רעוואָלוציאָנער־געשטימטע מאַסן מיט די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען. די רעוואָלוציאָנערע פראַזע האָט געלעבט בשלום מיט דער קאָמפּראָמיסלעכער טאַקטיק. אינעווייניק אין די קאָמפּראָמיסלעכע פּאַרטייען זיינען אָנגעגאַנגען הייסע ויכוחים, וואָס זיינען אָפּטמאָל אפילו אַריבערגעגאַנגען אין ליידנשאַפטלעכע קאָנפליקטן. צווישן די רעוואָלוציאָנער־געשטימטע מאַסן איז געוואַקסן די אומצופרידנהייט מיט דער מאַכטלאָזער פשרה־מאַכעריי פון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען.

אָבער די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען זיינען שוין אויסגעוואַקסן, געוואָרן מעכטיקע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זיינען געווען איינג פאַרבונדן מיט די בורזשואַזע מלוכות. ס'איז געוואָרן אַלץ שווערער זיי דורכצונעמען מיט רעוואָלוציאָנערער ווירקונג. דערצו נאָך האָבן די קאָמפּראָמיסלעכע פּאַרטייען זייער גוט געקאָנט די קונסט פון באַנוצן זיך מיט דער סאָציאַליסטישער פראַזע און דאָס האָט זיי געהאָלפן אָנהאַלטן זייער איינפלוס אויף די אַרבעטער־מאַסן.

די אָרגאַניזירטע אַרבעטער־באַוועגונג אין יענע לענדער, וואו די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן מיט זיך פאָרגעשטעלט אַן ערנסטע מאַכט, האָט אויסגעווירקט וויכטיקע הנחות. די דאָזיקע הנחות זיינען געווען בא־

זונדער וויכטיק און גינסטיק פאַר די אויבערשטע שיכטן פון אַרבעטער־קלאַס, פאַר די בעסער־קוואַליפיצירטע און בעסער באַצאָלטע אַרבעטער, וואָס האָבן מיט זיך פאַרגעשטעלט דעם פונדאַמענט פון די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע אָרגאַניזאַציעס פון די אַרבעטער. אין אַמעריקע איז די טייל לונג פון אַרבעטער אויף שוואַרצע און ווייסע דורכגעפירט געוואָרן מיט אָפענעם ציניזם. כדי צו פאַרבאַטן דעם אַריינטריט פון די מער אונטערדריקטע אַרבעטער אין די יוניאָנס זיינען איינגעפירט געוואָרן אומגעהויער הויכע איינטריט־אָפּצאָלונגען. אין אייראָפּע האָבן די יוניאָנס זיך אָפּגעהאַלטן פון אַזוינע עקסטרעמע שריט. די מער „דעמאָקראַטישע" אויפפירונג פון די אייראָפּייאישע יוניאָנס האָט זיי אָבער ניט געשטערט צו אָריענטירן זיך הויפּטזעכלעך אויף די אינטערעסן פון דער אַרבעטער־אַריסטאָקראַטיע.

ווען אין ענגלאַנד איז דורכגעפירט געוואָרן דער געזעץ וועגן אַ צען־שעהדיקן אַרבעטס־טאָג, האָט מאַרקס דאָס באַצייכנט ווי אַ זיג פון אַ פּרינציפּ. דער זיג איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס קאַפּיטאַל איז געווען געצוואונגען זיך אָפּצוזאָגן פון געוויסע „פרייהייטן" אויפן געביט פון עקספּלואַטאַציע. אונטערן דרוק פון דער אַרבעטער־באַוועגונג איז קאַפּיטאַל שפּעטער געווען געצוואונגען דורכצופירן אַ ריי געזעצן צו באַשיצן די אַרבעטער, און פאַבריקאַנטן־פאַראיינען זיינען געווען געצוואונגען איינצוגיין אויף אָפּמאַכן מיט די אַרבעטער־יוניאָנס.

די דאָזיקע זיגן פון דעם אָרגאַניזירטן אַרבעטער־קלאַס וואָלטן געווען געקאָנט האָבן אַ ריזיקע באַדייטונג ווען מען וואָלט זיי באַטראַכט ווי שטיץ־פּונקטן פאַרן פּראָלעטאַריאַט אין זיין קאַמף פאַר מאַכט. אָבער די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן אָנגעהויבן קוקן אויף די דאָזיקע טיילווייזע זיגן ווי אויף אַ ציל פאַר זיך, פאַרגעסנדיק אָן דעם ענד־ציל פון פּראָלעטאַרישן קאַמף — סאָציאַליזם. די אַרבעטער־פּאַרטייען זיינען געוואָרן אַן אָרגאַנישער טייל פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט, וואָס האָבן אין בעסטן פאַל געקעמפּט פאַר באַזונדערע רעפאָרמען, פאַר באַזונדערע הנחות. דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס, אָרגאַניזירט אין מעכטיקע פאַראיינען, באַוואָפנט מיט אַ מעכטיקן מלוכה־אַפּאַראַט, באַשיצט דורך אַ וואַקסנדיקער אַרמיי, האָט געפונען מיטלען נאָכצוגעבן דעם אויבערשטן שיכט פון אַרבעטער־קלאַס כדי זיך צו באַלוינען הונדערט מאָל אַזוי פיל דורך אַ הפקרדיקער עקספּלואַטאַציע פון די אונטערשטע שיכטן.

דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל איז געווען שטאַרק דערמיט, וואָס ער האָט ווירקלעך געהאַלטן אין פאַראייניקן דעם אַרבעטער־קלאַס פאַרן קאַמף צו קריגן די מאַכט און אין נאָמען פון פאַרווירקלעכן דעם סאָציאַליסטישן אידעאַל. זיין שוואַכע זייט איז באַשטאַנען אין דעם וואָס צו יענער

צייט זיינען ניט געווען קיין פּראָלעטאַרישע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס.

אין דער עפּאָכע פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל זיינען אויסגעוואָקסן און זיך פאַרשטאַרקט גרויסע פּראָלעטאַרישע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס. אָבער דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל האָט זיי ניט געקאָנט פאַראייניקן און צעמענטירן ווי אַן אינטערנאַציאָנאַלע מאַכט. די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען, וואָס האָבן צוזאַמענגעשטעלט דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, זיינען געווען אינטערנאַציאָנאַליסטיש בלויז אין נאָמען. אין דער אמתן זיינען זיי געוואָרן אַלץ מער און מער נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס. דעם פּלאַץ פון אינטערנאַציאָנאַלער פּראָלעטאַרישער סאָלידאַריטעט האָבן פאַרנומען די באַגערן און שטרעבונגען פון אימפּעריאַליזם. די סאָציאַלע רעוואָלוציע איז אָפּגערוקט געוואָרן אין דער ווייטער, נעפּלדיקער צוקונפט, און איר פּלאַץ האָבן פאַרנומען ברעקלעך פון דעם טיש פון די אימפּעריאַליסטישע הערשער. פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס איז אויפגעשטאַנען אַ נייע אויפגאַבע — צו שאַפן אַ קעמפערישע אָרגאַניזאַציע פון אינטערנאַציאָנאַלן פּראָלעטאַריאַט, אַריינגעמנדיק אין רעכענונג די דערפאַרונגען פון ערשטן און צווייטן אינטערנאַציאָנאַל.

11. די וועלט־מלחמה און דער צוזאמענברוך פון דעם צווייטן אינטערנאציאנאל

דער אנהויב פון קאלאניאלער אויסשפרייטונג.—ווי אזוי קאלאניעס זיינען באהערשט געווארן.—ענגעלס וועגן „בורזשואזן פראלעטאריאט".— די קאנקורענץ פון מלוכות פארנעמט דעם ארט פון פריוואטער קאנ־קורענץ.—דער געוועט פון צוויי כחות.—דער קריזיס.

ס'איז געווען א צייט, ווען אפילו אייניקע קאפיטאליסטן האבן גע־דיינקט, אז די קאלאניעס זיינען ווי שטיינער אויפן האלז פון דער מלוכה. דאס איז געווען די צייט פון דער הערשאפט פון פריוואט־קאפיטאל, וואס האט נאך געחלומט וועגן פרייען האנדל און אלוועלטלעכן שלום. די דאזיקע יוגנט־חלומות זיינען פארגעסן געווארן ווען קאפיטאל האט באטראטן דעם וועג פון אימפעריאליסטישער אנטוויקלונג. די מעכטיקע סינדיקאטן פון פאבריקאנטן און באנקירן האבן געשטרעבט ניט צו פרייהייט, נאר צו אומ־באגרענעצטער הערשאפט, דאס הייסט, צו מאנאפאליע. און עס האט זיך אנגעהויבן א וואנזיניקע יאגעניש נאך קאלאניעס.

לענין דערציילט אין זיין בוך וועגן אימפעריאליזם ווי אזוי עס איז אויף דער גרענעץ פון 19טן און 20סטן יארהונדערט „פארענדיקט" געווארן די איינטיילונג פון דער וועלט. פון 1876 ביז 1914 האבן זיך די קאלאניאלע טעריטאריעס פארגרעסערט אויף מער ווי אנדערהאלבן מאל אזוי פיל — פון 40 מיליאן סקווערע קילאמעטערס אויף 65 מיליאן. אט דער ריזיקער שטח ערד איז געווען קאנצענטרירט אין די הענט פון זעקס ריזיקע מלוכות — ענגלאנד, דייטשלאנד, פראנקרייך, פאראייניקטע שטאטן, יאפאן און רוס־לאנד. דייטשלאנד, די פאראייניקטע שטאטן און יאפאן האבן ביז 1876 ניט געהאט קיין קאלאניעס. די פרייע טעריטאריעס זיינען, הייסט עס, פארכאפט געווארן אין דעם פעריאד ווען די עקאנאמישע מאכט האט זיך אנגעהויבן קאנצענטרירן אין די הענט פון א קליינער גרופע מאגנאטן.

כל זמן ס'איז אויפן ערד־קוגל נאך געווען „פרייע", ד. ה. נאך ניט־פארכאפטע טעריטאריעס, וואו די באפעלקערונג האט געלעבט פריי און גע־ארבעט פאר זיך, איז דער פראצעס פון פארכאפן די קאלאניעס פארגעקומען אויף א „פרידלעכן" אופן. די פארכאפער איז אויסגעקומען צו פירן א קאמף בלויז מיט יענע פעלקער וועמען זיי האבן געזוכט צו פארוואנדלען אין שקלאפן. צווישן די אימפעריאליסטישע רויבער זיינען כמעט ניט פארגע־קומען קיין בלוטיקע צוזאמענשטויסן וועגן די קאלאניעס. יעדע גרויס־מאכט האט אויף איר שטייגער פארגרעסערט אירע קאלאניאלע געביטן, ביז דער ערד־קוגל איז געווארן אינגאנצן איינגעטיילט.

די אויסשפּרייטונג און קאָנסאָלידאַציע פֿון די קאָלאָניאַלע טעריטאָריעס איז דורכגעפֿירט געוואָרן מיט די גרויזאַמסטע מיטלען. אָט איז אַ באַשרייבונג פֿון די ערשטע שריט פֿון סעסיל ראָודס, אַ פֿאַרטרעטער פֿון דער רויבערישער ענגלאַנד, בעת ער האָט איינגענומען ראָודאַזיע, אין דרום־אַפֿריקע. קודם־כּל האָט ער אין דער פֿאַרכאַפּטער געגנט איינגעפֿירט שקלאַפֿעריי. אָט־די „רעפֿאָרם" האָט געפֿירט צו אַן אַלגעמיינעם אויפֿשטאַנד פֿון דער גאַנצער אָרטיקער באַפֿעלקערונג. די „ציוויליזירטע" ענגלאַנד, באַוואָפֿנט מיט מאָדערנע פֿאַרניכטונגס־מיטלען, האָט אויף אַ בעסטיאַלישן אופֿן זיך אָפּגערעכנט מיט די רעבעלן. די געשיכטע דערציילט, אַז נאָך דעם אויפֿשטאַנד זיינען אַזוי פֿיל רעבעלן אויפֿגעהאַנגען געוואָרן, אַז די ביימער האָבן זיך געבויגן אונטער דער משׂא. אַזוי האָבן די גרויסע מלוכות געוועלטיקט אין זייערע קאָלאָניעס.

שוין דערמיט אַליין וואָס עס זיינען געשאַפֿן געוואָרן אַקציאָנערן־געזעלשאַפֿטן איז געשאַפֿן געוואָרן אַ באָדן פֿאַר אַ גרעסערער צאָל מענטשן וואָס האָבן געמאַכט ריזיקע פּראָפֿיטן פֿון שערן קופּאָנען. מיט דער אויסשפּרייטונג פֿון דעראָבערישער קאָלאָניאַלער פּאָליטיק זיינען די מאַגנאַטן געוואָרן ליידיקגייער, פּאַראַזיטן, וואָס האָבן געלעבט אין וואוילטאָג אויפֿן חשבון פֿון די פֿאַרשקלאַפֿטע קאָלאָניעס.

פֿאַר דעם פֿולשטענדיקן טריאומף פֿון אָט־דעם פּאַראַזיטיזם איז פֿאַרן קאַפּיטאַליסטישן קלאַס געווען נויטיק צו שאַפֿן אין דעם אַרבעטער־קלאַס אַן אויבערשטן שיכט, כּדי אים דערנאָך אָפּצושפּאַלטן פֿון דער ברייטער האָרעפּאַשנער מאַסע. די דאָזיקע שטרעבונג פֿון די שקלאַפֿן־אייגנטימער האָט ענגעלס באַמערקט נאָך דעמאָלט, ווען זי האָט זיך נאָר־וואָס אָנגעהויבן ווייזן. אין 1875 האָט ענגעלס געשריבן מאַרקסן, אַז ענגלאַנד, די סאַמע בורזשואַזע פֿון אַלע נאַציעס — צו יענער צייט איז זי געווען די רייכסטע אייגנטימערין פֿון קאָלאָניעס — שטרעבט דערצו אַז זייט ביי זייט מיט דער בורזשואַזיע זאָל זיך אַנטוויקלען אַ „בורזשואַזער פּראָלעטאַריאַט", דאָס הייסט, אַ פּראָלעטאַריאַט, וואָס איז צוגעבונדן צו זיינע עקספּלואַטאָרס. שפּעטער, אין יאָר 1881, האָט ענגעלס שוין געשריבן וועגן דעם, אַז אין ענגלאַנד איז פֿאַראַן אַ צאָל יוניאָנס, וואָס דערלויבן אַז מענטשן אויף געהאַלט ביי דער בורזשואַזיע זאָלן פֿירן זייער פּאָליטיק. ווען אַלע אַנדערע מלוכות האָבן זיך פֿאַרנומען אויפֿן וועג פֿון קאָלאָניאַלע דעראָבערונגען, האָבן זיי אויך אָנגעהויבן צו פֿאַרדאַרבן דעם אַרבעטער־קלאַס אין זייערע לענדער.

מיט דער הילף פֿון די מעכטיקע סינדיקאַטן און קאָרפּאָראַציעס האָט דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס געשאַפֿן מאָנאָפּאָליעס, באַזייטיקט קאָנקורענץ און דערמיט געהויבן די פּראָפֿיטן. דורך שווינדל און קאָרופּציע האָט דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס זיך געקויפֿט אינערלעכע רו דערמיט וואָס ער האָט

צעשפּאָלטן דעם אַרבעטער־קלאַס און פאַרדאַרבן די אויבערשטע שיכטן זיינע. מיט דער הילף פון ריזיקע אַרמייען האָט ער איינגענומען אַלע פרייע לענדער. אַ דאַנק זיינע דעראָבערונגען און דערפינדונגען האָט ער געקראָגן די מעגלעכ־קייט צו פירן אַ פּאַראַזיטישע עקזיסטענץ. ס'איז בלויז געבליבן צו פאַראייניקן אַלע סינדיקאַטן פון באַנקירן און פאַבריקאַנטן אין איין פאַרבאַנד, וואָס זאָל הערשן אומבאַגרענעצט און קאָנטראָלירן די גאַנצע וועלט.

די דאָזיקע אויפגאַבע האָט זיך אַרויסגעוויזן צו זיין איבער די כחות פון קאַפּיטאַליסטישן קלאַס. צווישן פאַרשיידענע סינדיקאַטן, קאָרפּאָראַציעס און טראָסטן האָט זיך אָנגעהויבן אַ קאַמף פאַר דער אויבערהערשאַפט איבער אַלע איבעריקע, פאַר דער פּאָזיציע פון אַבסאָלוטן קאָנטראָל איבער דער וועלט. דאָס אָרט פון קאָנקורענץ צווישן איינצלנע פּריוואַטע קאַפּיטאַליסטן האָט פאַרנומען דער באַוואָפנטער קאַמף צווישן מלוכות. די יאָגעניש נאָך קאָלאָניעס האָט פאַרגרעסערט די באַוואָפענונגען. אַלע פאַרזוכן איינצו־שטעלן אַ פּערמאַנענטע וועלט־צעטיילונג, איינטיילן דעם ערד־קוגל אויף באַשטימטע „ווירקונג־ספערן", דאָס הייסט, אויף געוויסע, אָפּגעצאַמטע רויב־פעלדער, האָבן זיך אויסגעלאָזט מיט — נייע מלחמות. די קאָנקורענץ, געשטיצט אויף באַוואָפנטע אַרמייען, האָט פונקט אַזוי אומפאַרמיידלעך געפירט צו מלחמות, ווי די אַלטע קאָנקורענץ צווישן פּריוואַטע קאַפּיטאַליסטן האָט געפירט צו קריזיסן.

מיט דעם אָנהויב פון אימפּעריאַליזם האָט דער געשפּענסט פון אַן אַל־וועלטלעכער מלחמה אָנגעהויבן שלייכן איבער אַלע לענדער. זשאָרעס האָט אויפן שוועל פון 20סטן יאָרהונדערט גערעדט וועגן דעם האַסטיקן געוועט־לויף פון צוויי כחות — אינטערנאַציאָנאַלע סאָלידאַריטעט און אינטער־נאַציאָנאַלע פאַרניכטונג. דער 20סטער יאָרהונדערט האָט לויט זשאָרעסעס מיינונג געדאַרפט אַנטשיידן וועלכער פון די צוויי כחות וועט געווינען.

די ערשטע אַנטשיידונג איז געקומען אין 1914.

די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן זיך דעמאָלט געגרייט צום צוזאַמענ־פאָר פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. דער דאָזיקער צוזאַמענפאָר האָט געזאָלט פאַרוואַנדלט ווערן אין אַ ריזיקן טריאומף פון אינטערנאַציאָנאַלער ברידער־לעכקייט, ווייל אין 1914 איז געוואָרן פופציק יאָר זינט ס'איז געגרינדעט געוואָרן דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל און 25 יאָר זינט דער גרינדונג פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. און ווען די סאָציאַליסטישע דעלעגאַטן זיינען געווען גרייט אָפּצופּראַווען צום אַלגעמיינעם יום־טוב — איינעקע פון זיי זיינען שוין געהאַט אַרויסגעפאָרן — האָט אויסגעבראָכן די וועלט־מלחמה.

די מלחמה האָט מיט אַ העלן פייער באַלויכטן די אינערלעכע מאַכט־לאָזיקייט פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. אין אַן אויגנבליק זיינען פאַרברענט

געוואָרן די אַלע פעדים, וואָס האָבן באַדאַרפט פאַראייניקן די ארבעטער פון פאַרשיידענע לענדער פאַרן קאַמף געגן מלחמה. אויף דעם אָרט פון די דאָזיקע פעדים זיינען אויסגעגראָבן געוואָרן טיפע טראַנשייען. די אינטער־נאַציאָנאַלע פאַראייניקונג פון רויבערישע באַנקירן און פאַבריקאַנטן, די פאַראיינען פון פאַראַזיטן און שקלאַפן־אייגנטימער, די פאַראיינען פון טויט און פאַרניכטונג, די פאַראיינען פון די קוילן און אייזן־באַראָנען האָבן זיך אַרויסגעוויזן צו זיין שטאַרקער פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל.

ווען די מלחמה האָט זיך אָנגעהויבן האָבן זיך אַלע פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, מיט דער אויסנאָם פון רוסלאַנד, סערביע און דערנאָך איטאַליע, געשטעלט אויף דער זייט פון זייערע רעגירונגען. די דייטשע סאָציאַל־דעמאָקראַטיע האָט איבערגעגעבן אירע פאָנען צום קייזער, די פראַנ־צויזישע סאָציאַליסטן — צו זייערע רעפּובליקאַנער רעגירער, און אַזוי אין אַלע לענדער. די פאָנען פון אינטערנאַציאָנאַל, וואָס האָבן געדאַרפט דינען ווי סימבאָלן פון אייניקייט אין גרויסן קאַמף געגן דער מלחמה וואָס די אימפּעריאַליסטן האָבן פאַרקאָכט, זיינען אוועקגעגעבן געוואָרן צו הייליקן דעם טריאומף פון אַלוועלטלעכע רויבער.

אַמאָליקע יאָרן, אין דער סאַמע פינצטערער עפּאָכע פון שקלאַפעריי, האָבן די רוימישע אימפּעריאַליסטן ליב געהאַט צו זיצן אין זייערע לאָזשעס און הנאה האָבן פון דעם ספּעקטאַקל ווען די גלאַדיאַטאָרן קעמפן צווישן זיך און פלייסן זיך אומברענגען איינער דעם צווייטן. אין 1914 איז גאַנץ אייראָפּע פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַן אַרענע פון אַ ריזיקן צירק. אין די לאָזשעס זיינען געזעסן די באַנקירן פון דער גאַנצער וועלט און הנאה געהאַט דערפון וואָס מיליאָנען גלאַדיאַטאָרן, אַרבעטער און פּויערים, ברענגען אום איינע די אַנדערע מיט דער הילף פון מאָדערנע פאַרניכטונג־געצייג. באַ־זונדער האָבן זיי הנאה געהאַט קוקנדיק אויף די רויטע פאָנען פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, וועלכע האָבן געפלאַטערט איבער די מאָדערנע שקלאַפן.

אין דער מלחמה האָבן זיך געראַנגלט צוויי באַנדעס רויבער. אויף איין זייט — ענגלאַנד, פראַנקרייך, רוסלאַנד און בעלגיע, און אויף דער אַנדערער — דייטשלאַנד, עסטרייך־אונגאַרן און טערקיי. וואָס לייַנגער די מלחמה איז אָנגעגאַנגען, אַלץ נייַע לענדער האָט זי אַרומגעכאַפּט, ביז ס'איז געוואָרן אַן אַלוועלטלעכע שׂרפה. אין דער דאָזיקער שׂרפה זיינען פאַרברענט געוואָרן מיליאָנען נפשות, און בלויז קליינע גרופּן רויבער אין יעדן לאַנד האָבן זיך געוואַרעמט ביים וועלט־פייער.

פאַר אַט־די גרופּן רויבער איז די וועלט־מלחמה געווען אַן אמתער טריאומף. די גאַנצע אינדוסטריע איז אונטערגעוואָרפן געוואָרן די באַדערפע־נישן און צילן פון דער מלחמה. די קוילן און אייזן־באַראָנען האָבן געקראָגן

א קונה וועגן וועלכן זיי האָבן גאָר ניט געוואגט צו טרוימען. פונקט ווי א קריזיס האָט די מלחמה פאַרניכטעט ניט בלויז די שוין־באַשאַפענע פּראָדוקטן, נאָר אויך די פּראָדוציר־כּחות. און די מלחמה האָט דאָס געטאָן שנעללער און שטאַרקער מיט איר טאָג־טעגלעכער פאַרניכטונג איידער די קריזיסן, וואָס פלעגן אַמאָל קומען אומגעפער יעדע 10 יאָר. דערצו נאָך האָבן די באַלעבאַטים פון די קעמפנדיקע צדדים געהאַפט, אַז די מלחמה וועט מאַכן א תל פון די געגנער און ס'וועט מעגלעך ווערן אויף דאָס ניי איינטיילן דעם ערד־קוגל און זיך נעמען דעם בעסטן חלק.

די מלחמה איז אָנגעגאַנגען. מיליאָנען מענטשן זיינען אומגעקומען. פעלדער זיינען באַדעקט געוואָרן מיט טויטע ביינער. ימים זיינען רויט געוואָרן פון מענטשלעך בלוט. און קאַפּיטאַל האָט געקוקט אויף אָט־דער שחיטה ווי אויף א מיטל צו פאַרגרעסערן זיין מאַכט.

אָבער די מעכטיקע רויבער האָבן געהאַט א טעות אין זייער חשבון. ביז דער מלחמה איז מעגלעך געווען צו לויבן און באַזינגען דעם אימפּעריאַליזם. די מלחמה האָט געווירקט בעסער ווי יעדע קריטיק. זי האָט אויפגעדעקט די גאַנצע פוילקייט, די גאַנצע נידערטרעכטיקייט פון דעם אימפּעריאַליסטישן קאַפּיטאַליזם. אומזיסט האָבן די קעמפנדיקע צדדים געזוכט צו פאַרדעקן זייערע רויבערישע מעשים מיט שיינע ווערטער וועגן גרויסע אידעאַלן. די אַלוועלטלעכע שחיטה האָט אויפגעדעקט דעם ליגן פון די דאָזיקע שיינע ווערטער. אין די טראַנשייען, אויף די ענדלאָזע שלאַכטפעלדער איז געוואַקסן די אומצופרידנהייט מיט די נייע אימפּעראַטאָרן, וואָס האָבן די גאַנצע מענטשהייט פאַרוואַנדלט אין שקלאַפן.

אַנדערהאַלבן יאָר פאַר דער מלחמה האָט דער קאָנגרעס פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל אין באַזעל גאַנץ ריכטיק אָנגעוויזן, אַז מלחמה שאַפט דעם באָדן פאַר דער פאַרניכטונג פון דער מאָדערנער געזעלשאַפט. נאָך פריער האָט זשאָרעס געוואָרנט די מאָדערנע הערשער, אַז א וועלט־מלחמה וועט פירן צו א גראַנדיעזער קאַטאַסטראָפע, וואָס וועט אומפאַרמיידלעך מוזן אָננעמען דעם כאַראַקטער פון א בלוטיקער רעוואָלוציע.

די מלחמה האָט באַרעכטיקט די דאָזיקע נבואה.

12. די גרויסע רוסישע רעוואָלוציע

קאָמפּראָמיסלער איז די סאָוועטן ווילן איינשפּאַנען רוסישע רעוואָלוציע אין אימפּעריאַליסטישן רייטוואַגן.—באָלשעוויקעס זיינען אין מינאָריטעט, אָבער דער גאַנג פון דער געשיכטע איז מיט זיי.—דער צווייטער צוזאַמענפאָר פון די סאָוועטן באַשטעטיקט די סאָוועטן־מאַכט.—אונטערשייד צווישן פּאַריזער קאָמונע און באָלשעוויסטישער רעוואָלוציע.—, געהיימע אָפּמאַכן דעקן אויף אמתע צילן פון דער מלחמה.—שלום־אויפרוף צו אַלע לענדער.—דייטשלאַנד צווינגט אַרויף רויבערישן שלום־אָפּמאַך אויף סאָוועטישער רעפּובליק.—קאָנטער־רעוואָלוציע אָרגאַניזירט אויף אַלע זייטן.—רויטע אַרמיי געשאַפן אין ברען פון קאַמף.—קאַפּיטאַליסטן קענען ניט צווינגען זייערע מאַסן צו אַקטיוון קאַמף געגן דער סאָוועטישער מלוכה.—די סאָוועטישע קאָנסטיטוציע גאַראַנטירט אמתע פרייהייטן פאַר די האָרעפּאַשנע מאַסן.— די יוני־טעג פון 1848, די פּאַריזער קאָמונע און די באָלשעוויסטישע רעוואָלוציע.—דער בורזשואַזער מלוכה־אַפּאַראַט איז געראַטן אין דער בורזשואַזיע.—ווי אַזוי די בורזשואַזיע נוצט אויס דעם פּאַרלאַמענט.—די אויפגאַבן פון אַרבעטער־פּאַרטרעטער אין בורזשואַזן פּאַרלאַמענט.

ווען עס הויבט אָן איינפאַלן א בנין ברעכן צוזאַמען פריער די שוואַכסטע טיילן. אין דעם גאַנצן בנין פון קאַפּיטאַליסטישער אונטערדריקונג איז די צאַרישע בורזשואַז־פּריצישע רוסלאַנד געווען דער פוילסטער טייל. זי האָט די ערשטע צוזאַמענגעבראָכן און איז אַרויסגעשטויסן געוואָרן פון די קאַמפּס־רייען, און די רוסישע אַרבעטער און פּויערים, וואָס האָבן געהאַט א רייכע דערפאַרונג פון לאַנגן און עקשנותדיקן קאַמף, האָבן באַוויזן אויסצונוצן דעם מאָמענט כדי צו דערלאַנגען א טויט־קלאַפּ דעם קאַפּיטאַליסטישן קלאַס און צו נעמען די מאַכט אין די אייגענע הענט.

דעם 11טן מערץ 1917 איז אַראָפּגעפאַלן די קרוין פון דעם בלוטיקן קאָפּ פון ניקאָלאַי דעם צווייטן. הונדערטער יאָרן האָט זיך געהאַלטן די זעלבסט־הערשאַפט, שפּאַנענדיק איבער הרוגים, דערשטיקנדיק די ווידערשפּעניקע. אויף דער דאָזיקער מאַכט האָבן זיך אָנגעשפּאַרט די רעאַקציאָנערן פון דער גאַנצער וועלט. נאָך אויפן ערשטן צוזאַמענפאָר פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָט פּלעכאַנאָוו, דער גרינדער פון דער רוסישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, געזאָגט, אז „די רוסישע צאַרן זיינען געווען די געקרוינטע זשאַנדאַרן וואָס האָבן עס באַטראַכט פאַר זייער הייליקער פליכט צו פאַרטיידיקן און שטיצן די אייראָפּייאישע רעאַקציע פון פּרייסן ביז איטאַליע און שפּאַניע”. פּלעכאַנאָוו האָט פאָראויסגעזאָגט, אז „דאָס פאַלן פון רוסישן אַבסאָלוטיזם וועט זיין א טריאומף פון דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער־באַוועגונג איבער גאַנץ אייראָפּע”.

די רוסישע רעוואָלוציע איז אַרויסגעוואַקסן דירעקט פון דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה. די גאַנצע וועלט איז געווען שכור פון בלוט. די אָנפירער פון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען האָבן זיך שוין צוגעוואוינט צו זייער ראָל פון לאַקייען פון די אימפּעריאַליסטישע הערשער. די רוסישע

רעוואָלוציע האָט דערשראָקן די אָנפירער פון די סאָציאַל־קאָמפּראָמיסלעכע פּאַרטייען אין די לענדער, וואָס האָבן געקעמפט געגן דייטשלאַנד. די סאָציאַל־אימפּעריאַליסטן, דאָס הייסט, סאָציאַליסטן מיטן מויל און אימפּעריאַליסטן אין זייערע מעשים, האָבן דערשפּירט, אַז די זיגרייכע רוסישע רעוואָלוציע וועט אַרויסטרעטן געגן דער מלחמה און וועט אויף אַן אמתן קעמפן עס זאָל איינגעשטעלט ווערן שלום צווישן אַלע פעלקער. פון אַלע לענדער וואָס האָבן געקעמפט געגן דייטשלאַנד, האָבן אָנגעהויבן אָנקומען אין רוסלאַנד דורכגעטריבענע „סאָציאַליסטישע" שיין־רעדנער, וואָס האָבן געזוכט אוועקצושטעלן די רוסישע רעוואָלוציע אין דער דינסט פון זייערע לענדער.

אין דער נאַכט פון 11טן און 12טן מערץ איז געגרינדעט געוואָרן דער סאָוועט פון אַרבעטער־דעפּוטאַטן. די אַרבעטער־סאָוועטן זיינען געבאָרן געוואָרן פון דער רעוואָלוציע אין 1905. די אַרבעטער־מאַסן האָבן שוין דעמאָלט גערופן די סאָוועטן — אַרבעטער־רעגירונג. דער פאַקט, וואָס דער אַרבעטער־סאָוועט איז געגרינדעט געוואָרן דעם ערשטן טאָג פון דער רעוואָלוציע האָט אַזוי ווי פאָראויסגעזאָגט די ראָל, וואָס דער אַרבעטער־קלאַס איז געווען באַרופן צו שפּילן אין די רעוואָלוציאָנערע געשייענישן.

נאָכדעם ווי די זעלבסט־הערשאַפט איז געפאַלן, איז די מאַכט אריבער אין די הענט פון בורזשואַזע פּאַרטייען, וואָס האָבן געשוואָרן צו דערפירן די מלחמה צו אַ זיגערישן סוף. אָבער זייט ביי זייט מיט דער בורזשואַזער רעגירונג האָט שוין עקזיסטירט דער אַרבעטער־סאָוועט.

אַ געדיכטע נעץ אַרבעטער־סאָוועטן האָט באַדעקט דאָס גאַנצע לאַנד. עס האָבן זיך אויך אָנגעהויבן אָרגאַניזירן סאָלדאַטישע און פּויערשע סאָוועטן. צווישן אַלע רעוואָלוציאָנערע סאָוועטן האָבן די אַרבעטער־סאָוועטן געשפּילט די באַשטימענדע ראָל.

אין די סאָוועטן פון אַרבעטער, פּויערים און סאָלדאַטן, וואָס האָבן זיך געגרינדעט נאָכן צוזאַמענברוך פון דער צאַרישער זעלבסטהערשאַפט, האָבן צוערשט געהאַט די פירנדיקע דעה די סאָציאַליסטן־קאָמפּראָמיסלער, וואָס האָבן געזוכט דורכצופירן די פּאָליטיק פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. די רוסישע רעוואָלוציע האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזן פאַר אַן אומגינסטיקן באָדן פאַרן דערפאָלג פון אימפּעריאַליזם בכלל און סאָציאַל־אימפּעריאַליזם בפרט. דער רוסישער אימפּעריאַליזם איז געווען צו שוואַך און נעבעכדיק צו פּאַרדאַרבן דעם אויבערשטן שיכט פון רוסישן אַרבעטער־קלאַס, און דער רוסישער אַרבעטער־קלאַס איז בכלל ניט געווען אויפגעהאָדעוועט אויף פּאַרלאַמענטאַרישע שפּיצלעך. אויף זיין גורל איז אויסגעפאַלן זיך דורכצוברעכן אַ וועג מיטן כח פון רעוואָלוציאָנערן קאַמף. זיין ערשטער אַרויסטריט —

די רעוואָלוציע פון 1905 — האָט געצוואונגען אַ סך פון די צוקונפטיקע סאָציאַל־אימפּעריאַליסטן צו ריידן וועגן דעם, אַז די רוסישע רעוואָלוציע וועט זיין דער פּראָלאָג צו אַ סאָציאַלער רעוואָלוציע, וואָס וועט אַריבער די רוסישע גרענעצן. דער רוסישער אַרבעטער־קלאַס האָט נאָך דערצו געהאַט אַ פּאַראייניקטע אַרבעטער־פּאַרטיי, וואָס איז געווען באַוואָפנט מיט מאַרקסעס לערע און מיט דעם זיגערישן ווילן פון דעם יונגן קלאַס, וואָס איז דער לעצטער אַריין אין דער פּראָלעטאַרישער משפחה, כדי דאָרט צו פאַרנעמען דעם ערשטן אָרט.

מיר מיינען דאָ די רוסישע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע אַרבעטער־פּאַרטיי פון די באָלשעוויקעס, וועלכע האָט זיך נאָך דעם פּאַרראַט פון דער אַלוועלטלעכער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע פּאַרוואַנדלט אין דער רוסישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אונטער דער אָנפירערשאַפט פון איר געניאַלן פירער, לענין. די דאָזיקע פּאַרטיי האָט נאָך צום סוף פון פּאַריקן יאָרהונדערט זיך געשטעלט אויפן וועג פון אַנטשלאָסענעם קאַמף געגן יענע סאָציאַליסטן, וואָס האָבן אונטער דער פּאָן פון מאַרקסעס לערע דורכגעפירט זייער קאָנטער־רעוואָלוציאָנערע פּאָליטיק. די דאָזיקע פּאַרטיי האָט, לויט בוכאַרינס ריכטיקער באַמערקונג, „פאַרקערפּערט אין זיך איינגאַנצן די גרויסקייט און מעכטיקייט פון דעם פּראָלעטאַרישן קלאַס, זיין העלדנטום, די קלאָרקייט פון זיין קלאַסןפאַרשטאַנד, זיין טויטלעכע שנאה געגן קאַפּיטאַל און זיין מעכטיקן דראַנג צו באַשאַפן אַ נייע געזעלשאַפט".

צום אָנהויב פון דער רעוואָלוציע איז די דאָזיקע פּאַרטיי געווען אין דער מינדערהייט אין די סאָוועטן. אָבער דער גאַנג פון דער געשיכטע האָט דער פּאַרטיי געהאָלפן שטייגן און פאַרנעמען דעם פירנדיקן אָרט. וואָס ווייטער די געשייעענישן האָבן זיך פאַנאַנדערגעוויקלט אַלץ מער זיינען די קאָמפּראָמיסלעכע סאָוועטן געווען געצוואונגען צו פאַרנעמען זיך אויפן וועג פון פּאַרטיפן די רעוואָלוציע און איבערנעמען די מאַכט אין זייערע אייגענע הענט. די קאָמפּראָמיסלעכע סאָוועטן האָבן זיך געוועגט. זיי זיינען אַריינגעטראָטן אין אַ בונד מיט די בורזשואַזע פּאַרטייען און אונטער דער פירערשאַפט פון די קאָמפּראָמיסלער געפּרוואווט איינשפּאַנען די רוסישע רעוואָלוציע אין דעם רייטוואָגן פון דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה.

ס'האָט זיך אָנגעהויבן אַן אָפענער אָרגאַניזירטער קאַמף פאַר מאַכט אין די סאָוועטן. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי איז געוואַקסן און זיך געקרעפּטיקט אין יענע קאַמפן. זי האָט אַרום זיך איינגג פאַרזאַמלט ניט בלויז די רעוואָלוציאָנערע קאַדרען פון דעם אַרבעטער־קלאַס, נאָר אויך די ברייטע מאַסן סאָלדאַטן און פויערים. זי האָט ברייט פאַנאַנדערגעוויקלט די סאָציאַליסטישע פאָנען—ניט ווי די אייראָפּייאישע סאָציאַליסטן און די רוסישע

קאָמפּראָמיסלער — און האָט אויפגעדעקט די רויבערישע אינטערעסן אין דער מלחמה און די פאַררעטערישע ראָל פון די סאָציאַל־פּאַטריאָטן.

דער קאַמף איז געווען אַ שווערער. נאָר ער איז פאָרגעקומען אין אַ רעוואָלוציאָנערער אַטמאָספערע, ווען דער לאָקאָמאָטיוו פון געשיכטע, געטריבן פון דער מלחמה, האָט זיך געטראָגן מיט מוראדיקער שנעלקייט. דער איינפלוס פון די באָלשעוויקעס איז געשטיגן. די אָנגעזעענע אויסלענדער, ראָסעל פון אַמעריקע, הענדערסאָן פון ענגלאַנד, וואַנדערוועלדע פון בעלגיע, אַלבערט טאָמאַ פון פראַנקרייך, זיינען ניט געווען בכח אָפּצושטעלן דעם וואוקס פון באָלשעוויזם, זיי האָבן ניט געקאָנט ראַטעווען די סאָציאַל־קאָמפּראָמיסלער פון אַן אומפאַרמיידלעכן קראַך. די סאָציאַל־קאָמפּראָמיסלער האָט אויך ניט געקאָנט ראַטעווען זייער פאַרזוך צו דערטרינקען די באָלשעוויסטישע באַוועגונג אין דעם בלוט פון די פאָלקס־מאַסן.

דער אַרבעטער־קלאַס, געפירט פון אַ קאָמפּאַקטער און מעכטיקער פּאַרטיי, האָט אָפן געשמידט זיין זיג און זיך געגרייט צו פאַרכאַפּן די מאַכט דורך אַ באַוואָפנטן אויפשטאַנד.

דעם 7טן נאָוועמבער, 1917, איז אומגעוואָרפן געוואָרן די צייטווייליקע רעגירונג. דעם זעלביקן טאָג האָט דער צווייטער צוזאַמענפאָר פון די סאָוועטן דערקלערט די סאָוועטן פאַר די פולמעכטיקע מלוכה־אָרגאַנען.

שוין אויף דעם ערשטן צוזאַמענפאָר פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָט פּלעכאַנאָוו פאָראויסגעזאָגט, אַז „די רעוואָלוציאָנערע באַוועגונג אין רוסלאַנד וועט קאָנען טריאומפירן נאָר ווי אַ רעוואָלוציאָנערע באַוועגונג פון אַרבעטער". זיינע ווערטער זיינען באַשטעטיקט געוואָרן אין דעם גרויסן טאָג ווען ס'איז איינגעשטעלט געוואָרן די סאָוועטן־מאַכט. פּלעכאַנאָוו אַליין איז צו יענער צייט געווען אויף דער צווייטער זייט באַריקאַדן. ווי אַנדערע פירער פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל איז ער געוואָרן אַ פּאַרטיידיקער פון דער פאַרברעכערישער אימפּעריאַליסטישער שחיטה. דער רוסישער אַרבעטער־קלאַס האָט זיך אַרויסגעוויזן צו זיין גענוג שטאַרק צו פאַרווירקלעכן דעם אָנזאָג פון דעם אַלטן פּלעכאַנאָוו און אים ניט נאָכגיין אין דעם אָפּגרונט ווען ער האָט זיך אויסגעדרייט מיטן רוקן צו דער רעוואָלוציע.

ווען מיר פאַרגלייכן דעם 7טן נאָוועמבער 1917 מיט דעם 18טן מערץ 1871, זעען מיר דעם ריזיקן מהלך, וואָס דער אַרבעטער־קלאַס האָט דורכגעמאַכט פון דער פּאַריזער קאָמונע ביז דער גרויסער רוסישער רעוואָלוציע.

דעם 18טן מערץ איז די מאַכט א ו מ ד ע ר וו א ר ט ע ט אַראָפּגעפאַלן אויף די פּלייצעס פון אַרבעטער־קלאַס. דער רוסישער אַרבעטער־קלאַס האָט זיך ב א וו א ו ס ט ז י נ י ק געגרייט צו פאַרכאַפּן די מאַכט און האָט זיך גיך געספּראַוועט מיט דעם רעגירונגס־אַפּאַראַט. די פּאַריזער קאָמונאַרן האָבן זיך

אין די ערשטע טעג פולשטענדיק פארלאָרן. זיי האָבן ביי זיך אפילו ניט געקאָנט פועלן צו דערשלאָגן דעם באזיגטן שונא. די רוסישע ארבעטער, ווען זיי האָבן פארכאפּט די מאכט, האָבן זיי איר באלד גענומען צו באפעסטיקן. די קאָמונארן האָבן אין די ערשטע טעג געזוכט צו פארשטענדיקן זיך מיט דער בורזשואזיע און האָבן פארלאָרן די איניציאטיווע. דער רוסישער אר־בעטער־קלאס, ווען ער האָט פארכאפּט די מאכט, האָט ער זיך באלד גע־שטעלט אויפן שטאנדפּונקט, אז די איבערגאנג־צייט אין יעדער רעוואָלוציע פאָדערט די ענערגישסטע דיקטאטור. די רוסישע רעוואָלוציע, געבוירן אין די פלאמען פון קריג, געפירט פון א פארטיי, וואָס איז געווען שטארק מיט איר איינהייט פון באוואוסטזיין און ווילן, האָט באוויזן ניט בלויז איינצופירן א דיקטאטור פון פראָלעטאריאט, נאָר אויך זי דורכצופירן אין לעבן.

פאר דעם פיליסטערישן קליינבירגער איז די רעוואָלוציע געקומען פּלוצים, ווי א דונער פון לויטערן הימל. אין דער אמתן איז זי אָבער געווען אן אומפארמיידלעכער רעזולטאט פון דער היסטאָרישער אנטוויקלונג פון קאפּיטאליזם און זיין באגלייטער, די ארבעטער־באוועגונג. 12 יאָר פאר דער רעוואָלוציע, אין דעם ערשטן שטורעמדיקן יאָר, ווען דער רוסישער פּראָלע־טאריאט איז ארויסגעטראָטן אויף דער פּאָליטישער סצענע, האָט זיך שוין קריסטאליזירט די איבערצייגונג, אז די רוסישע רעוואָלוציע, אין דער אטמאָספערע פון קאפּיטאליסטישער פוילעניש, וועט זיך ניט באגרענעצן מיט אומוואָרפן די זעלבסט־הערשאפט, נאָר וועט אוועק ווייטער אויפן וועג פון פארווירקלעכן די געבאָטן פון סאָציאליזם.

דער ערשטער וויכטיקער אינטערנאציאָנאלער אקט פון דער סאָוועטן־רעגירונג איז געווען צו פארעפנטלעכן די געהיימע אָפּמאכן וואָס זיינען געשלאָסן געוואָרן צווישן רוסלאנד און אירע מלחמה־שותפים. די דאָזיקע אָפּמאכן האָבן קלאָר באוויזן, אז אין דער אמתן פירן די אנטאנטע לענדער (ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליע) א מלחמה מיטן צוועק צו צעטיילן דייטש־לאנד, בארויבן עסטרייך און טערקיי. די אלע שיינע רייד וועגן זעלבסט־באשטימונג פון פעלקער, וועגן פרייהייט און שלום זיינען צוגעטראכט גע־וואָרן בלויז מיטן צוועק צו פארטומלען די מוחות פון די מאסן. דער ערשטער שריט פון דער סאָוועטן־רעגירונג האָט בארעכטיקט די פּאָליטיק פון דער רוסלענדישער קאָמוניסטישער פּארטיי, וועלכע איז פון סאמע אָנהויב מלחמה געגאנגען געגן אלגעמיינעם פּאטריאָטישן שטראָם און גערופן די ארבעטער־מאסן צו פארוואנדלען די מלחמה צווישן די רויבער אין א קלאסן־מלחמה צווישן ארבעט און קאפּיטאל.

עס פארשטייט זיך, אז די סאָוועטן־רעגירונג האָט בשום אופן ניט געהאט בדעה זיך צו באטייליקן אין דער אינטערנאציאָנאלער שחיטה. זי

האָט זיך געווענדעט צו אַלע קעמפּנדיקע מלוכות מיט אַ פאָרשלאָג צו שליסן שלום. אָפּגערופן האָט זיך בלויז דייטשלאַנד, וועלכע האָט געוואָלט אויסנוצן די רוסישע רעוואָלוציע און דעם שלום־אָפּמאַך פאַר אירע רויבערישע צילן. די אַנדערע לענדער, וואָס האָבן געקעמפט געגן דייטשלאַנד, האָבן אָנגעהויבן אָרגאַניזירן אַ קאָנטער־רעוואָלוציע אויף אָרפּאַזואַרפן די סאָוועטן־רעגירונג. די סאָוועטן, געשטיצט אויף די מאַסן אַרבעטער און פּויערים, האָבן זיך געפונען אין אַ שווערער לאַגע. דער זיג פון 7טן נאָוועמבער איז געווען בלויז דער פּראָלאָג צו נייע בלוטיקע שלאַכטן.

די סאָוועטן זיינען געווען מאַכטלאָז זיך צו ווערן געגן דייטשלאַנד, וואָס איז נאָך דעמאָלט געווען זיגעריש. זיי זיינען געווען געצוואונגען איינצוגיין אויף אַ שלום־אָפּמאַך, וואָס די רויבערישע דייטשע רעגירונג האָט דיקטירט. זיך שטיצנדיק אויף דעם דאָזיקן אָפּמאַך און הויפּטזאַכלעך אויף אירע ביקסן, האָט דייטשלאַנד אָנגעהויבן פאַרכאַפּן אַלץ נייע טעריטאָריעס. צו דער זעלביקער צייט האָבן די בורזשואַזע פּאַרטייען בשותפות מיט די סאָציאַל־פאַררעטער אין אַנדערע לענדער געהאַלטן אין איין צוגרייטן און שטיצן אַלץ נייע אויפשטאַנדן געגן דער סאָוועטן־מלוכה. און די יונגע סאָוועטישע רעפּובליק האָט זיך געפונען אין אַ ברענענדיקן קרייז.

דעמאָלט האָט זיך אַרויסגעוויזן די מעכטיקע שעפערישע קראַפט פון דער רוסישער רעוואָלוציע. קאַוטסקי האָט געפּרואווט באַרעכטיקן די מאַכט־לאָזיקייט פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל מיט דער טעאָריע, אַז דער אַרבעטער־קלאַס טויג זיך ניט אויף צו פירן מלחמות און קאָנקורירן מיט די מיליטערישע קענטעניש פון דער בורזשואַזיע. פון דער דאָזיקער טעאָריע האָט מען, הייסט עס, געדאַרפט דרינגען, אַז די אַרבעטער טאָרן ניט אַרויסטרעטן אין מלחמה געגן דער בורזשואַזיע, נאָר זיי דאַרפן מיט איר איינגיין אויף פּשרות. די רוסישע אַרבעטער האָבן צעשמעטערט די דאָזיקע „טעאָריע". זיי האָבן אָרגאַניזירט זייערע קאַמף־בריגאַדן און זיינען אַריינגעטראָטן אין קאַמף געגן פילפאַכיקן שונא.

דער קאַמף האָט געדויערט גאַנצע דריי יאָר. אַלע בורזשואַזע רעגירונגען האָבן געפּרואווט מיט זייערע שפּיזן דורכלעכערן די סאָוועטן־מאַכט. דעם רוסישן אַרבעטער איז אויסגעקומען זיך אָנצושטויסן אויף יאַפּאַנעזישע, פראַנצויזישע, ענגלישע, פּוילישע, אַמעריקאַנישע און אַנדערע מחנות פון אינטערנאַציאָנאַלן קאַפּיטאַל. זיין אייגענע אַרמיי איז דער אַרבעטער־קלאַס געווען געצוואונגען צו בויען אין דעם סאַמע ברען פון קאַמף. די אַלטע צאַרישע אַרמיי איז דעמאָביליזירט געוואָרן און אויף די שלאַכטפעלדער איז געוואַקסן און האָט זיך געשטאַרקט אַ נייע מעכטיקע אַרמיי פון האָרעפּאַש־ניקעס, וואָס האָט געקענט ניט בלויז ענטפערן מיט אַ קלאַפּ אויף אַ קלאַפּ,

נאָר האָט זיך אַרויסגעוויזן שטאַרק גענוג צו באַשיצן די רעפּובליק פון אַלע אירע שונאים.

די רוסישע אַרבעטער האָבן אונטערן פייער באַוויזן, אַז זיי קאָנען זיך ספּראַווען מיט מלחמה־געווער און דערפירן זייער קאַמף צו אַ זיג.

עס פאַרשטייט זיך, אַז די רויטע אַרמיי האָט געזיגט נישט בלויז מיטן כח פון איר אָרגאַניזאַציע, נאָר אויך מיט דער הילף פון דעם געווער, וואָס מ'האָט נאָך אין דער צייט פון דער פּאַריזער קאָמונע אַ נאָמען געגעבן „די אַרטילעריע פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע". אין יענער צייט האָט דער אַלוועלטלעכער פּראָלעטאַריאַט ניט געקאָנט שטיצן מיט מעשים דעם פּראָלע־טאַריאַט פון פּאַריז. אין דער צייט פון דער גרויסער רוסישער רעוואָלוציע זיינען די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות ניט געווען בכח צו צווינגען די ברייטע מאַסן פון זייערע שקלאַפן צו קעמפן אַקטיוו געגן דעם אויפגעשטאַנענעם רוסישן פּראָלעטאַריאַט. און די רויטע אַרמיי האָט אָפּגעהאַלטן אַ זיג נאָך אַ זיג.

דער קאַמף פון דער רויטער אַרמיי מיט דער היימישער און אַלוועלט־לעכער קאָנטער־רעוואָלוציע האָט באַוויזן, אַז די רוסישע רעוואָלוציע טראָגט אין זיך די כחות פון צוקונפטיקער שאַפונג, אין דער צייט ווען דער אַלוועלט־לעכער קאַפּיטאַל שטעלט מיט זיך פאָר אַ ריזיקע פוילנדיקע מאַסע. די אַלוועלטלעכע קאָנטער־רעוואָלוציע האָט געפלאַקערט מיט שנאה און שרעק פאַר דער סאָוועטן־רעפּובליק, אָבער זי איז ניט געווען בכח צו פאַראייניקן אירע מיטלען און אָנשטריינגונגען אין דעם קאַמף געגן דער סאָוועטישער מלוכה. די קאָנקורענץ צווישן די פאַרשיידענע קאַפּיטאַליסטישע גרופּן האָט אָפּגעשוואַכט דעם ווילן פון דער קאָנטער־רעוואָלוציע, און מיט איר מעכטיקן פאַראייניקטן ווילן האָט די רעוואָלוציע באַזיגט איין שונאס מחנה נאָך אַ צווייטער.

די סאָוועטישע מלוכה האָט געקעמפט מיט אַלע אירע שונאים אונטער דער פאָן פון דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט. זי האָט מיט אַ פעסטער האַנט סאָציאַליזירט די מיטלען פון פּראָדוקציע. די פעלדער, פאַבריקן און וואַר־שטאַטן זיינען אוועקגענומען געוואָרן פון די פּריצים און קאַפּיטאַליסטן און איבערגעגעבן געוואָרן אין די הענט פון דער מלוכה פון אַרבעטער און פּויערים. די סאָוועטישע מלוכה האָט איינגעפירט אַ נייע דעמאָקראַטיע, די דעמאָקראַטיע פון די האָרעפּאַשניקעס.

די אידעאַלן פון דער סאָוועטן־מאַכט האָבן געפונען אַ העלן אויסדרוק אין איר קאָנסטיטוציע. די בורזשואַזע רעוואָלוציע האָט געגעבן די האָרע־פּאַשניקעס בלויז אַן אָנשטעל פון רעכט, ווייל אַלע מיטלען פון מאַכט און אונטערדריקונג האָט זי געלאָזט אין די הענט פון די קאַפּיטאַליסטן. די

רוסישע ארבעטער האָבן געוואוסט און פאַרשטאַנען, אַז פאַר אַ לוין־שקלאַף איז פרייהייט בלויז אַ פוסטער קלאַנג. און באמת — אַלע פרייהייטן פון בורזשואַזער דעמאָקראַטיע ווערן אין דער פּראַקטיק רעדוצירט צו איין פרייהייט, צו דער פרייהייט פון עקספּלואַטאַציע. אַנדערש האָט געבויט דאָס נייע לעבן די רוסישע רעוואָלוציע.

מיר וועלן דאָ ברענגען פיר פּונקטן פון דער סאָוועטישער קאָנסטיטוציע כדי צו ווייזן דעם נייעם וועג אויף וועלכן עס האָט זיך פאַרנומען די פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציע אין פאַרגלייך מיט פריערדיקע רעוואָלוציעס. אין טייל 2 קאַפּיטל 5 פון דער סאָוועטישער קאָנסטיטוציע געפינען מיר:

„14. כדי צו פאַרזיכערן פאַר די האָרעפּאַשניקעס אמתע פרייהייט אין אויסדריקן זייערע מיינונגען שאַפט אָפּ די רוסלענדישע סאָציאַליסטישע פעדעראַטיווע רעפּובליק די אָפּהענגיקייט פון דער פּרעסע אָן קאַפּיטאַל און גיט איבער אין די הענט פון דעם אַרבעטער־קלאַס און די אָרעמע פּויער־מאַסן אַלע טעכנישע און מאַטעריעלע מיטלען אַרויסצוגעבן צייטונגען, בראָשורן, ביכער און אַלע אַנדערע געדרוקטע אַרטיקלען, און פאַרזיכערט די מעגלעכקייט זיי צו פאַרשפּרייטן פריי איבער דעם גאַנצן לאַנד.

„15. כדי צו פאַרזיכערן פאַר די האָרעפּאַשניקעס אמתע פרייהייט פון פאַרזאַמלונג אַנערקענט די רוסלענדישע סאָציאַליסטישע פעדעראַטיווע סאָ־וועטישע רעפּובליק די רעכט פון די בירגער פון דער סאָוועטישער רעפּובליק פריי איינצואָרדענען פאַרזאַמלונגען, מיטינגען, פּאַראַדן, א. אַז. וו. און גיט איבער אין רשות פון אַרבעטער־קלאַס און די אָרעמע פּויערים־מאַסן אַלע פּאַסיקע פּלעצער פאַר פאָלקס־פאַרזאַמלונגען צוזאַמען מיט דער געהעריקער אויסשטאַטונג, באַלייכטונג און באַהייצונג.

„16. כדי צו פאַרזיכערן פאַר די האָרעפּאַשניקעס אמתע פרייהייט פון פאַראייניגן, נאָכדעם ווי זי האָט געבראָכן די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע מאַכט פון די פאַרמעגלעכע קלאַסן און האָט דורך דעם באַזייטיקט אַלע שטערונגען, וואָס האָבן ביז אַהער געשטערט די אַרבעטער און פּויערים אין דער בור־זשואַזער געזעלשאַפט זיך צו באַנוצן מיט דער פרייהייט פון אָרגאַניזאַציע און האַנדלונג, העלפט די רוסלענדישע סאָציאַליסטישע פעדעראַטיווע סאָ־וועטישע רעפּובליק די אַרבעטער און די אָרעמע פּויערים מיט אַלע מיטלען, מאַטעריעלע און אַנדערע, זיך צו אָרגאַניזירן און פאַראייניקן.

„17. כדי צו פאַרזיכערן פאַר די האָרעפּאַשניקעס אמתן צוטריט צו בילדונג און וויסן נעמט אויף זיך די רוסלענדישע סאָציאַליסטישע פעדעראַ־טיווע סאָוועטישע רעפּובליק די אויפגאַבע צו באַזאָרגן די אַרבעטער און די אָרעמע פּויערים מיט פולשטענדיקער אַלזייטיקער אומזיסטער בילדונג.”

די גרויסע רוסישע רעוואָלוציע איז אַרויסגעוואַקסן פון דער וועלט־מלחמה. זי האָט פאַרוואַנדלט די מלחמה צווישן די רויבערישע אימפּעריאַ־ליסטן אין אַ מלחמה צווישן קלאַסן צו באַפרייען די האָרעפּאַשנע מאַסן. אין דעם בירגער־קריג האָט זיך די רעוואָלוציע אָנגעשטויסן אויף באַוואָפנטע

שונאים, וואָס זיינען באַשטאַנען פון אַלוועלטלעכן קאַפּיטאַל, און פון דער דאָזיקער מלחמה איז די רעוואָלוציע אַרויס די זיגערין. זי האָט אויפגעבויט די ערשטע אַרבעטער־רעפּובליק, וואָס איז געוואַקסן און איז שטאַרקער גע־וואָרן אונטער די קלעפּ פון שונא. זי האָט אויפגעבויט די ערשטע מעכטיקע פעסטונג פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־קלאַס. אויב די פּאַריזער קאָמונע איז בלויז געווען אַ בליץ, וואָס האָט אויף אַ מאָמענט דורכגעריסן די פינצטערניש פון יאָרהונדערטער, איז די סאָוועטישע רעפּובליק געוואָרן דאָס באַגינען־ליכט פון אַ נייעם ליכטיקן טאָג.

ווען די בורזשואַזיע איז נאָך געווען שטאַרק האָט דער אַוואַנגאַרד פון דעם אַרבעטער־קלאַס אַרויסגעשטעלט די לאָזונג פון „גלייכהייט אונטער די דעכער פון די אָרעמע שטיבלעך". ווען דער פּראָלעטאַריאַט איז שטאַרקער געוואָרן, האָט ער זיך פּאַרמאָסטן אין אַ געפעכט מיט דער בורזשואַזיע צו געווינען די מאַכט — די יוני־טעג פון 1848. אין דער זעלביקער צייט האָבן די פירער פון דעם אַרבעטער־קלאַס אַנטדעקט דעם אייזערנעם געזעץ פון דער היסטאָרישער אַנטוויקלונג פון דער געזעלשאַפט, וואָס מאַכט דעם זיג פון אַרבעטער־קלאַס אומפאַרמיידלעך. דער פּראָלעטאַריאַט האָט זיך גע־שטעלט אויפן וועג פון אינטערנאַציאָנאַלן קאַמף, באַוואָפנט מיטן געווער פון וויסנשאַפטלעכן סאָציאַליזם. דער ערשטער פאַרזוך וואָס דער פּראָלע־טאַריאַט האָט געמאַכט צו פאַרכאַפּן די מאַכט — די פּאַריזער קאָמונע — האָט דעם אַרבעטער־קלאַס געגעבן אַ מעגלעכקייט אָנצוצייכענען דעם וועג פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע, וואָס זאָל מאַכן אַ סוף צום קאַפּיטאַליזם און שאַפן אויף זיינע חורבות אַ קאָמוניסטישע געזעלשאַפט.

דער קאַפּיטאַליזם האָט געביטן זיין געווער דערמיט, וואָס ער האָט זיך אָרגאַניזירט אין מעכטיקע סינדיקאַטן און האָט פאַרדאָרבן די אויבערשטע שיכטן פון דעם אַרבעטער־קלאַס מיט הנחות אויפן חשבון פון די אַרבעטער־מאַסן. די נייע פּאָליטיק פון קאַפּיטאַליזם, די פּאָליטיק פון אויסשפּרייטונג און קאָלאָניאַלער רויבעריי, האָט געפירט צו דער אַלוועלטלעכער מלחמה, און אין דער אַטמאָספערע פון דער אַלוועלטלעכער אימפּעריאַליסטישער שחיטה האָט זיך אומעטום אָנגעהויבן אַנטוויקלען די אַלוועלטלעכע סאָציאַלע רעוואָלוציע. דער פּראָלעטאַריאַט פון אַן אָפּגעשטאַנען לאַנד האָט זיך שטאָלץ אויסגעגלייכט, געוואָרן דער הערשנדיקער קלאַס כדי צו מאַכן אַ סוף צו דער הערשאַפט פון קלאַס איבער קלאַס.

די פּאַריזער קאָמונע האָט קלאָר באַוויזן, אַז דער אַרבעטער־קלאַס קאָן ניט פּראָסט און פּשוט פאַרכאַפּן דעם אָרטיקן מלוכה־אַפּאַראַט און אים באַטרייבן פאַר זיינע אייגענע צוועקן. די מלוכה־מאַכט איז דאָס געווער פון דעם הערשנדיקן קלאַס, וואָס דריקט אויס זיין עצם, זיין טבע. די גרויסע

פראַנצויזישע רעוואָלוציע איז געווען — לויט מאַרקסעס בילדלעכן אויסדרוק — אַ ריזיקער בעזים, וואָס האָט אויסגערייניקט די שטאַלן פון דער פריצישער אָרדנונג. די בורזשואַזיע האָט אויף די חורבות פון דער פריצישער אָרדנונג אויפגעבויט איר מלוכה־מאַשין, וואָס איז טאַקע געראָטן אין דער בורזשואַזיע. די דאָזיקע מאַשין איז אָפּטמאָל געענדערט געוואָרן אין פאַרבינדונג מיט די ענדערונגען, וואָס זיינען פאָרגעקומען אין דער בורזשואַזער געזעלשאַפט. זי האָט אָבער שטענדיק געדינט ווי אַ מיטל פון עקספּלואַטאַציע פאַר דער בורזשואַזיע. די פּראָלעטאַרישע רעוואָלוציע הייבט זיך אָן, נאַטירלעכערווייז, מיט דער צעשטערונג פון דעם בורזשואַזן אונטערדריקונג־אַפּאַראַט.

די סאָציאַל־פּאַטריאָטן, דאָס הייסט סאָציאַליסטן מיטן מויל און פּאַט־ריאָטן פון זייער בורזשואַזן פּאָטערלאַנד מיט זייערע מעשים, האָבן מיט אַלע מיטלען געזוכט איינצורייד ן די מאַסן, אַז דורך אַ געלונגענעם געיעג נאָך שטימען קאָן מען קריגן אַ מערהייט אין פּאַרלאַמענט און פאַרשפּאָרן דעם גערודער און די קרבנות פון אַ רעוואָלוציע. די דאָזיקע המצאה איז געווען אויסגערעכנט פון איין זייט צו געפעלן די נאַאיווע מענטשן, פון דער צווייטער זייט, צו ציען די שטיצע פון די, וואָס האָבן מורא פאַר רעוואָלוציע. אין דער אמתן איז דער פּאַרלאַמענט איינער פון די אַפּאַראַטן פון דער בור־זשואַזער מאַכט. די אַמעריקאַנער בורזשואַזיע באַנוצט זיך מיט איר מאַכט כדי ניט צוצולאָזן צום קאָנגרעס אַפילו די סאָציאַליסטן, וואָס האַלטן זיך אָן דער אמונה פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. די אייראָפּייאישע בורזשואַזיע האָט באַוויזן אויסצונוצן די פּאַרלאַמענטאַרישע סאָציאַליסטן פאַר איר קאַמף געגן רעוואָלוציאָנערן סאָציאַליזם. דערפון איז, פאַרשטייט זיך, ניט גע־דרונגען, אַז די רעוואָלוציאָנערע סאָציאַליסטן, דאָס הייסט די קאָמוניסטן, דאַרפן ניט אַריינדרינגען אין בורזשואַזן פּאַרלאַמענט. דער רעוואָלוציאָ־נערער פּראָלעטאַריאַט דאַרף אויסנוצן דעם פּאַרלאַמענט פאַר זיין קאַמף צו פאַרכאַפּן די מאַכט. די פאַרטרעטער פון דעם אַרבעטער־קלאַס אין פּאַר־לאַמענט דאַרפן פריער פאַר אַלץ אומדערבאַרעמדיק אויפדעקן די ראָל פון דעם פּאַרלאַמענט ווי אַ מאַסקע פאַר בורזשואַזער אונטערדריקונג.

דעם קאַפּיטאַליזם האָט זיך איינגעגעבן מיט דער הילף פון פּאַרלאַמענט צו פאַרנאַרן די סאָציאַליסטן פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל אין זייער לאַגער אַריין. די דאָזיקע סאָציאַליסטן האָבן פאַר די מאַסן געשילדערט דעם פּאַר־לאַמענט ווי דעם ווירקזאַמען מיטל פון באַפרייאונג. די בורזשואַזיע האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אַז כל־זמן די פּאָליטישע און עקאָנאָמישע מאַכט איז אין אירע הענט, קאָן זי זייער גרינג זיך פאַרזיכערן מיט אַ מערהייט אין פּאַרלאַמענט. אין ערגסטן פאַל קאָן זי שטענדיק פאַנאַנדערטרייבן דעם פּאַרלאַמענט. דעריבער איז דער פּאַרלאַמענט פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס

בלויז איין מיטל צו אָרגאַניזירן און קאָנסאָלידירן די מאַסן פאַר רעוואָלו־
ציאָנערע קאַמפן, ווערמעס ציל איז אומצואוואַרפן די בורזשואַזע אָרדנונג.
די רוסישע רעוואָלוציע האָט גלענצנד באַשטעטיקט די ריכטיקייט פון דעם
דאָזיקן געדאַנק.

13. די רעוואָלוציע פאַרטיידיקט זיך

איבערפאַל פון אַלע זייטן אויף דער סאָוועטישער מלוכה.—דער בירגער־קריג און דער אייגנער בונד צווישן אַרבעטער און פויערים.—סאַבאַטאַזש, אַ מיטל צו „שטעלן דעם אַרבעטער־קלאַס אויף די קני".—נאַציאַנאַליזאַציע פון דער ערד און פון די אינדוסטריען.—די רעוואָלוציע פאַרטיידיקט זיך.—די רעוואָלוציע אין צייט פון בירגער־קריג.—קריגס־קאָמוניזם.—דער אינטערנאַציאָנאַלער כאַראַקטער פון דער רוסישער רע־וואָלוציע.—די דייטשע רעוואָלוציע פון 1918.—סאָציאַל־דעמאָקראַטן קעמפן אויף דער זייט פון קאַפּיטאַליסטן געגן דער רעוואָלוציע.—די זיגער קומען אין ווערסאַל ווי באַזיגטע.—דער שלום־אָפּמאַך פון ווערסאַל און פון ברעסט־ליטאָווסק.—רעוואָלוציאָנערער אויפשוואונג נאָך דער מלחמה.

די סאָוועטישע מאַכט איז פּראָקלאַמירט געוואָרן פון דעם צווייטן צוזאַמענפאָר פון די סאָוועטן פון אַרבעטער און פויערים און סאָלדאַטישע דעפּוטאַטן. קיין איין פּאַרלאַמענט אין דער וועלט איז ניט אויסגעקליבן געוואָרן פון אַ גרעסערער צאָל מענטשן. דאָס רעכט צו קלייבן דעפּוטאַטן איז צו יענער צייט פון קיינעם ניט באַגרענעצט געוואָרן. אויסער די סאָוועטן איז געבליבן בלויז אַ זשמעניע קאַפּיטאַליסטן און פּריצים. די וואַלן זיינען פאָרגעקומען אין אַ צייט ווען די רעגירונג און טיילווייז אויך דער סאָוועטישער אַפּאַראַט האָט זיך געפונען אין די הענט פון בורזשואַזע און סאָציאַל־קאָמפּראָמיסלעכע פּאַרטייען. צו יענער צייט האָט קיינער ניט געקאָנט צווייפלען, אַז מיט די באָלשעוויקעס גייט אַ ריזיקע מערהייט פון דער באַפעלקערונג. און דאָך איז די גרויסע געשייעניש פון דעם 7טן נאָוועמבער געווען בלויז דער אָנהויב פון דעם רעוואָלוציאָנערן קאַמף.

די יונגע סאָוועטישע מאַכט האָט זיך ניט געקאָנט באַנוצן מיט דער רעגירונגס־מאַשין, ניט געקוקט דערויף, וואָס אויף דער זייט פון דער איבער־קערעניש האָט זיך געשטעלט דער גרעסטער טייל פון דער אַרמיי, וואָס דינט געוויינלעך ווי די לעצטע שטיצע פון דער אַלטער אָרדנונג. די אַלטע רעגירונגס־מאַשין איז זיך טיילווייז צעפאַלן, די אַרמיי אריינגערעכנט; דאָס וואָס איז געבליבן פון דער מלוכה־מאַשין איז באַשטאַנען פון שטיץ־פּונקטן פאַר דער קאָנטער־רעוואָלוציע. דער סאָוועטישער מאַכט איז אויס־געקומען אָנצוהויבן בויען אַ נייעם אַפּאַראַט אין איינקלאַנג מיט די נייע אויפגאַבן פון דעם אַרבעטער־קלאַס, וואָס האָט גענומען די מאַכט אין זיינע הענט. דער נייער מלוכה־אַפּאַראַט איז געבויט געוואָרן אונטער דעם פייער פון שונא, וואָס האָט זיך ניט געוואָלט אונטערוואַרפן דעם ווילן פון דער ריזיקער מערהייט פון דער באַפעלקערונג.

דער אינטערנאַציאָנאַלער כאַראַקטער פון דער רוסישער רעוואָלוציע האָט זיך צוזערשט אויסגעדריקט ניט אין דער אַקטיווער שטיצע מצד דעם

אַרבעטער־קלאַס פון אַלע לענדער, נאָר אין דעם אָנפאַל מצד דעם אינטערנאַציאָנאַלן קאַפּיטאַל אויף דער סאָוועטישער רעפּובליק. די רוסישע רעוואָלוציע האָט ווידער געוויזן, אַז דער אינטערנאַציאָנאַל פון טויט און פאַרניכטונג, דער אינטערנאַציאָנאַל פון קאַפּיטאַליזם, פאַרשטייט בעסער און פאַרטיידיקט טיכטיקער די אינטערעסן פון דעם קאַפּיטאַליסטישן קלאַס אײדער דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל פאַרטיידיקט די אינטערעסן פון דעם אַרבעטער־קלאַס.

דעם רוסישן אַרבעטער־קלאַס איז אויסגעקומען אָפּצושלאָגן די צעיושעטע אַטאַקע פון די שונאים און צו דער זעלביקער צייט צו פאַרווירקלעכן זיין פּראָגראַם, דורכפירן אין לעבן די סאָציאַליזאַציע פון דער ערד און פון די פּראָדוציר־מיטלען, מאַשינען, פאַבריקן, א. אַז. וו.

דער וויסנשאַפטלעכער סאָציאַליזם האָט בלויז אָנגעמערקט די הויפּטשטריכן פון דער דאָזיקער אויפגאַבע. אויפן גורל פון דעם רוסישן אַרבעטער־קלאַס איז אויסגעפאַלן די שווערע פליכט צו לייזן די דאָזיקע פּראָבלעם אין דער פּראַקטיק. די שווערקייט פון דער דאָזיקער אויפגאַבע באַשטייט קודם־כל אין איר נייקייט. די שווערקייט איז געווען נאָך גרעסער דערמיט, וואָס דער אַרבעטער־קלאַס איז געווען אַ מינדערהייט אין דעם בונד פון אַרבעטער און פויערים, וואָס האָבן פאַרווירקלעכט די רעוואָלוציע. די פויערים זיינען געגאַנגען מיט די באָלשעוויקעס אין דעם נאָמען פון ערד און פרידן. אונטער דער לאָזונג „די ערד דעם פאָלק", האָט דער פויער פאַרשטאַנען אַ פּראָגראַם פון צעטיילן די ערד און זי איבערגעבן צו די פויערים אין פּריוואַט־באַזיץ. די סאָציאַליסטישע פּראָבלעמען פון דער רוסישער רעוואָלוציע זיינען געווען פרעמד די ברייטע מאַסן פון דעם פויערטום. אמת, דער גרויסער רעוואָלוציאָנערער אויפברויז האָט אַ שטויס געטאָן פאָראויס די פאָדערשטע שיכטן פון דעם פויערטום. דער גרויסער אָנזאָג פון דער רעוואָלוציע האָט ספּעציעל צוגעצויגן די אָרעמע פויערים, וואָס האָבן דערפילט אַז די באָלשעוויקעס שטרעבן אויסצוראָטן אָרעמקייט און איינשטעלן אמתע גלייכהייט. אָבער די גרויסע פויערשע מאַסן אין דער צייט פון בירגער־קריג זיינען נאָך געווען אַ וואַקלדיקע, אַן אומזיכערע קראַפט. דער בירגער־קריג גופא האָט געוויזן די פויערים, אַז זיי מוזן אויסקלייבן צווישן אַרבעטער־קלאַס פון איין זייט און דעם בונד פון פּריצים, גענעראַלן און באַנקירן פון דער אַנדערער זייט. דער בירגער־קריג האָט באַפעסטיקט דעם בונד צווישן די אַרבעטער און די פויערים, און אַ דאַנק דעם דאָזיקן בונד איז די רעוואָלוציע אַרויס זיגרייך אין דעם בירגער־קריג. די געשיכטע האָט געזאָרגט פאַר דעם, אַז די בלוטיקע מפּלה פון די יוני־טעג פון 1848 זאָלן זיך ניט ווידערהאָלן. דאָס רוסישע פויערטום האָט זיך געשטעלט מיטן אַרבעטער־קלאַס געגן דער

קאָנטער־רעוואָלוציע, דער היימישער און אַלוועלטלעכער.

דער אַרבעטער־קלאַס האָט ניט געקאָנט פונדעסטוועגן אָפּלייגן די פאַר־ווירקלעכונג פון זיין פּראָגראַם ביז נאָך דעם בירגער־קריג. פאַרקערט, דער בירגער־קריג גופא האָט געפאָדערט שנעלע און ענערגישע שריט. כדי צו ברעכן דעם ווידערשטאַנד פון קאַפּיטאַל איז נויטיק געווען אים צו אַנט־וואָפּענען, פאַרכאַפּן זיינע עקאָנאָמישע פּאָזיציעס. דער אַרבעטער־קלאַס האָט געמוזט זיך פאַרמעסטן ניט בלויז געגן פּריוואַטן אייגנטום, נאָר אויך געגן דעם „הייליקן" בורזשואַזן אייגנטום. און, פאָלגנדיק דעם ווילן פון געשיכטע, האָט דער אַרבעטער־קלאַס זיך ניט באַפרידיקט דערמיט, וואָס ער האָט דערקלערט, אַז די ערד איז דאָס אייגנטום פון דער פּראָלעטאַריי־שער און פויערשער מלוכה, נאָר ער האָט אויך אָנגעהויבן נאַציאָנאַליזירן די פאַבריקן, וואַרשטאַטן און דעם גאַנצן אַפּאַראַט פון בורזשואַזן קאָמערץ.

די נאַציאָנאַליזאַציע פון די באַנקען און פאַבריקן איז פאָרגעקומען אויף א סטיכייאישן אופן. די באַנקירן און פאַבריקאַנטן האָבן גאָר ניט צוגעלאָזט דעם געדאַנק, אַז די רעוואָלוציע וועט זיגן. זיי האָט זיך געוואָלט העלפן ברעכן די רעוואָלוציע, און זיי זיינען געווען זיכער, אַז די רעוואָלוציע וועט סוף כל סוף געבראָכן ווערן. דערמיט וואָס זיי האָבן געשלאָסן זייערע פאַבריקן האָבן זיי געדיינקט, אַז זיי וועלן פּאַראַליזירן די רעוואָלוציע, אויסצערן זי. די באַנקירן און זייערע דירעקטאָרן, די פאַבריקאַנטן און זייערע פאַרוואַלטער, האָבן פלייסיק געאַרבעט דערויף, אַז דאָס עקאָנאָמיש לעבן אין לאַנד זאָל זיך אָפּשטעלן. זיי האָבן אָפן און ציניש גערעדט וועגן דעם, אַז דורך הונגער וועלן זיי אוועקשטעלן דעם אַרבעטער־קלאַס אויף די קני. און דעם אַרבעטער־קלאַס איז ניט געבליבן קיין אַנדער וועג ווי באַלד איבערנעמען דאָס באַלעבאַטישקייט אין די אייגענע הענט און פאַר־היטן דעם חורבן, וואָס האָט זיך אָנגערוקט.

דער אַרבעטער־קלאַס איז ניט געווען גרייט דערצו. ער האָט זיך מיט־אַמאָל ניט געקאָנט ספּראַווען מיט דער קאָלאָסאַלער אַרבעט, וואָס האָט זיך א וואַלגער געטאָן אויף זיינע פּלייצעס. דערצו נאָך איז ער געווען גע־צוואונגען אוועקצוגעבן זיינע בעסטע כחות צו פאַרטיידיקן די רעפּובליק. מיט דער אַנטוויקלונג פון דעם בירגער־קריג האָבן די באַנקירן, פאַבריקאַנטן און סוחרים זיך שוין ניט באַפרידיקט מיט ביזוויליקן סאַבאָטאַזש פון אומטעטיקייט, נאָר זיי האָבן געזוכט צו פאַרוואַנדלען זייערע אונטער־נעמונגען אין שטיץ־פּונקטן פון דער קאָנטער־רעוואָלוציע. די נאַציאָנאַלי־זאַציע, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן סטיכייאיש אונטער דער ווירקונג פון דעם בורזשואַזן סאַבאָטאַזש, איז געוואָרן א מיליטערישע נויטווענדיקייט, כדי צו פאַרזיכערן דעם זיג פון דער רעוואָלוציע אויף די שלאַכטפעלדער.

מיליטערישע נויטווענדיקייט שטימט ניט שטענדיק מיט עקאָנאָמישער צוועקמעסיקייט. ווען רעוואָלטירנדיקע מאַסן וואַרפן איין טעלעגראַפישע און טעלעפאָנישע סלופּעס כדי דערפון צו בויען באַריקאַדן, איז דאָס, פאַרשטייט זיך, אַ פאַרלוסט פון עקאָנאָמישן שטאַנדפּונקט און נאָך דעם זיג קומט אוים די רעבעלן אויפס'ניי אוועקצושטעלן און באַפעסטיקן די סלופּעס. מלחמה פירט בכלל צו חורבן, און בירגער־קריג איז נאָך ערגער דערמיט, וואָס ער פאַרוואַנדלט דאָס גאַנצע לאַנד אין אַ שלאַכטפעלד. די געשיכטע פון דער רוסישער רעוואָלוציע האָט אָבער באַוויזן, אַז קיין אַנדער אויסוועג האָט דער פּראָלעטאַריאַט ניט. די רוסישע אַרבעטער האָבן געזיגט איבער דער אַלטער מלוכה־מאַשין כמעט אָן בלוט־פאַרגיסונג. אָבער דער זיג פון 7טן נאָוועמבער איז געווען בלויז דער אויסגאַנג־פּונקט פאַר דעם ווייטערדיקן קאַמף.

עס וואָלט אפשר געווען פּראַקטישער און בעסער, ווען דער אַרבעטער־קלאַס וואָלט געווען איבערנעמען אין זיינע הענט בלויז יענע צווייגן פון אינדוסטריע און האַנדל, וואָס זיינען שוין פריער געווען גענוג קאָנצענטרירט און מיט וועלכע דער אַרבעטער־קלאַס וואָלט זיך געקאָנט גרינגער ספּראַווען. די סאָציאַליזירונג וואָלט דורכגעפירט געוואָרן ביסלעכווייז, און די קאָסטן פון דער רעוואָלוציע וואָלטן אַזוי אַרום געווען אַ סך קלענער. אָבער אונטער די אומשטענדן איז דער אַרבעטער־קלאַס געווען געצוואונגען באַלד איבערנעמען די גאַנצע ווירטשאַפט און מיט איר פאַרוואַלטן. די ערשטע דאגה איז געווען צו אָרגאַניזירן די ווירטשאַפט אין די אינטערעסן פון דער מלחמה, אַזוי אַז ס'זאָל מעגלעך זיין צו באַזיגן דעם שונא אויף די שלאַכטפעלדער, אָפּצושלאָגן די אַטאַקעס פון דער קאָנטער־רעוואָלוציע, וואָס האָט אַרויסגעשטעלט אירע באַוואָפנטע מחנות אויף עטלעכע פראָנטן. ס'האָט זיך געפאָדערט אַ סך אָנשטרענגונג, אַ סך ווילן און אויסדויער צו באַגעגענען און באַזיגן דעם שונא און די רוסישע רעוואָלוציע האָט ביי די האַרעפּאַשנע מאַסן אויסגעשמידט דעם דאָזיקן ווילן. די רעוואָלוציע איז געשטעלט געוואָרן צו דער שווערסטער פּראָבע און זי האָט די פּראָבע אויסגעהאַלטן.

כדי אָפּצושאַצן ווי געהעריק די שפּעטערישע קראַפט פון דער רוסישער רעוואָלוציע דאַרף מען געדיינקען, אַז דער אַלוועלטלעכער קאַפּיטאַל האָט זיך ניט באַפרידיקט דערמיט אַליין, וואָס ער האָט געשטיצט די קאָנטער־רעוואָלוציע מיט געלט, געווער און סאָלדאַטן. די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות האָבן אויך געמאַכט אַ בלאָקאַדע קעגן דער סאָוועטישער רעפּובליק און דערמיט זי אָפּגעשניטן פון דער אויסערלעכער וועלט. די באַדייטונג פון דעם דאָזיקן קאַמף־מיטל ווערט קלאָר ווען מיר דערמאָנען זיך, אַז די קאַפּיטאַליסטישע פּראָדוקציע בינדט צונויף עקאָנאָמיש אַלע לענדער. יעדעס

לאַנד קויפט איין געוויסע פּראָדוקטן און פאַרקויפט אַנדערע אויף דעם אויסלענדישן מאַרק. אין דער שווערסטער צייט פון איר עקזיסטענץ איז די סאָוועטן־רעפּובליק אָפּגעשניטן געוואָרן פון דער גאַנצער וועלט דורך אַ בלינדער וואַנט, וואָס מען רופט בלאָקאַדע.

אונטער אַזוינע אומשטענדן האָט די סאָוועטן־רעפּובליק, פאַרשטייט זיך, ניט געקאָנט דורכפירן קיין שטריינג־דורכגעטראַכטע סאָציאַליסטישע פּאָליטיק. די עקאָנאָמישע פּאָליטיק פון דער סאָוועטן־מאַכט אין דעם ערשטן פּעריאָד פון איר עקזיסטענץ האָט לענין שפּעטער אַ נאָמען געגעבן קריגס־קאָמוניזם, ד. ה. קאָמוניזם וואָס ווערט דיקטירט דורך די פאָדערונגען פון מלחמה־צייט. דער קריגס־קאָמוניזם איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס די סאָוועט־מלוכה האָט פאַראייניקט אין אירע הענט די גאַנצע פּראָדוקציע און די גאַנצע פאַרטיילונג פון פּראָדוקטן און האָט אויסגענוצט וואָס ס'איז געבליבן פון דער צערודערטער אינדוסטריע, כדי צו פאַרזיכערן דעם זיג אין דעם בירגער־קריג.

דער בירגער־קריג, וואָס איז אָנגעגאַנגען איבער אַ ריזיקער טעריטאָריע, האָט צעשפּאָלטן די גאַנצע וועלט אויף צוויי פיינטלעכע לאַגערן. דער קאַפּי־טאַליזם איז רציחהדיק אָנגעפאַלן אויף דער רוסישער רעוואָלוציע, וועלכע האָט געפונען אַ טיפן אָפּרוף אין די הערצער פון די אַרבעטער פון דער גאַנצער וועלט. דער אינטערנאַציאָנאַלער כאַראַקטער פון דער רוסישער רעוואָלוציע איז מיט באַזונדערער קלאָרקייט אַנטפּלעקט געוואָרן מיט אַ יאָר שפּעטער ווען דייטשלאַנד האָט דעם 9טן נאָוועמבער, 1918, אַרונטער־געוואָרפן איר קייזער. באַלד נאָך דעם האָבן זיך דאָרט אָנגעהויבן אָרגאַניזירן סאָוועטן פון אַרבעטער און סאָלדאַטן. די סאָוועטן האָבן אַזוי־אַרום באַקומען אַ נייע באַדייטונג, זיי זיינען געווען די פאָרם פון פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור.

דעם דייטשן אַרבעטער איז אָבער געווען שווער צו פאַרווירקלעכן זיין דיקטאַטור ניט נעקוקט דערויף, וואָס ער האָט צו יענער צייט געהאַט מעכ־טיקע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס. די דאָזיקע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס — די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי און די יוניאָנס, וואָס זי האָט קאָנטראָלירט — האָבן זיך אָפּן געשטעלט געגן די סאָוועטן און אויף דער זייט פון דער בורזשואַזער דעמאָקראַטיע. אין דער צייט פון דער מלחמה האָבן די סאָציאַל־דעמאָקראַטן געטענהט, אַז דער אינטערנאַציאָנאַל איז ניט צוגעפּאַסט צו מלחמה־צייט, אַז אַזאַ צייט איז אומגינסטיק פאַר סאָציאַליסטישן קאַמף. צום סוף פון דער מלחמה האָבן די סאָציאַל־דעמאָקראַטן אַרויסגעשטעלט אַ נייעם תירוץ — אַז די מלחמה האָט אויסגעצערט די מאַסן און האָט ביי זיי אַוועקגענומען די פייאיקייט פון אַקטיוון קאַמף. די דייטשע סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, וואָס האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט „אָרגאַניזירטע מאַכטלאָזיקייט אין דעם קאַמף

געגן קאַפּיטאַל", איז אַרויסגעטראָטן אין דער ראָל פון אַקטיוון פאַרטיידיקער און קריג־שותּף פון קאַפּיטאַליסטישן קלאַס.

מיט דער הילף פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע האָט דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס אָפּגעשלאָגן די ערשטע אַטאַקע פון דער סאָציאַלער רעוואָלוציע אין דייטשלאַנד. די אָנפירער פון די דייטשע אַרבעטער אין זייער רעוואָלוציאָנערן קאַמף, קאַרל ליבקנעכט (זון פון ווילהעלם ליבקנעכט) און ראָזאַ לוקסעמבורג זיינען פאַררעטעריש דערמאָרדעט געוואָרן דעם 15טן יאַנואַר, 1919. דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס האָט געפייערט זיין זיג. אָבער די זיגער אין דער סאָציאַלער רעוואָלוציע זיינען געקומען קיין ווערסאַל ווי די באַזיגטע אין דער אַלוועלטלעכער אימפּעריאַליסטישער מלחמה.

אָפּטמאָל פאַרגלייכט מען דעם ווערסאַלער שלום־אָפּמאַך מיט דעם אָפּמאַך וואָס די סאָוועט־רעפּובליק איז געווען געצוואונגען צו שליסן מיט דייטשלאַנד אין ברעסט־ליטאָווסק. אין ברעסט האָט דער דייטשער אימפּעריאַליזם אַרויפגעצוואונגען אַ רויבערישן שלום־אָפּמאַך אויף דער מאַכט־לאָזער רוסישער מלוכה. אין ווערסאַל האָבן די זיגער אַרויפגעצוואונגען אַ רויבערישן שלום־אָפּמאַך אויף דער באַזיגטער דייטשלאַנד. דער ברעסט־ליטאָווסקער שלום האָט געקראָגן די ברכה פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע; אויפן ווערסאַלער שלום האָט אַרויפגעלייגט זיין שטעמפּל דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל דורך זיין פּאָרזיצער וואַנדערוועלדע, וועלכער איז אויך געווען דעם קעניגס מיניסטער. ביידע אָפּמאַכן האָבן אויפגעדעקט די רויבערישע צילן פון דער מלחמה. ביידע אָפּמאַכן האָבן געוויזן, אַז דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל איז געוואָרן ניט מער ווי אַ צודעק צו באַהאַלטן די נאַציאָנאַלע סאָציאַל־פּאַטריאָטישע פּאַרטייען, וואָס פאַרטיידיקן די אינטערעסן פון זייערע הערשער.

ווערסאַל איז אָבער צו דער זעלביקער צייט אויך געווען דער היפּוך פון ברעסט־ליטאָווסק. אין ברעסט האָט אין דעם נאָמען פון רוסלאַנד גערעדט אַ דעלעגאַציע פון דער רוסישער רעוואָלוציע. ברעסט איז געווען אַ משפּט ניט איבער דעם רעוואָלוציאָנערן רוסלאַדנ, נאָר איבער אימפּעריאַליסטישער דייטשלאַנד, וואָס האָט זיך אָנגעשפּאַרט אויף אירע שפּיזן. די דייטשע און עסטרייכישע גענעראַלן האָבן מיט שוידער אָנגעוויזן דערויף, אַז די סאָוועטישע דעלעגאַטן ריידן צו זיי מיטן טאָן פון זיגער. אין ווערסאַל איז אָבער דייטשלאַנד אַוועקגעשטעלט געוואָרן אויף די קני. דער זיג פון דייטשלאַנד איבער דער אַרבעטער־רעוואָלוציע איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין דייטשלאַנדס מאָראַלישער מפּלה.

דורך דעם רויבערישן ווערסאַלער שלום־אָפּמאַך איז די אימפּעריאַליסטישע מלחמה פאָרמעל פאַרענדיקט געוואָרן. די זיגער האָבן אַוועקגענומען

ביי דייטשלאַנד אַ ריי פּראָווינצן, אינגאַנצן איר האַנדלס־פלאָט, אַ דריטל פון איר קוילן־אינדוסטריע, דריי־פערטל פון איר רוי־אייזן, און חוץ דעם אַרויפגעלייגט אויף דעם רואינירטן לאַנד אַ ריזיקע סומע שטראָף־געלט אונטער דעם נאָמען „רעפּאַראַציעס" (ד. ה. גוט־מאַכן דעם שאָדן פון געגנטן, וואָס זיינען חרוב געוואָרן אין דער מלחמה). עסטרייך־אונגאַרן האָבן די זיגער צעריסן אויף שטיקער און אויף אירע רואינעס געשאַפן נייע מלוכות — אונגאַרן, טשעכאָסלאָוואַקיע, יוגאָסלאַוויע (געוועזענע סערביע). די זיגער האָבן אויך „דערגאַנצט", אויף דעם חשבון פון דייטשלאַנד און עסטרייך־אונגאַרן, די טעריטאָריעס פון פּוילן און רומעניע. וואָס איז שייך טערקיי, האָבן די זיגער זי פאַרוואַנדלט אין אַ קאָלאָניע און צעטיילט דאָס לאַנד אויף „איינפלוס־ספערן" פאַר זיך.

דער סוף פון דער מלחמה איז געווען דער אָנהויב פון רעוואָלוציאָנערן אויפשוואונג, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט די מאַסן אין אַלע לענדער. דער דייטשער פּראָלעטאַריאַט איז אַרויסגעטראָטן אין אָפענעם קאַמף צו פאַר־כאַפּן די מאַכט. דעם 21סטן מערץ, 1919, איז אונגאַרן פּראָקלאַמירט גע־וואָרן ווי אַ סאָוועטישע רעפּובליק. די אונגאַרישע סאָוועטן־רעפּובליק האָט זיך געהאַלטן 132 טעג. אַ ריזיקע סטרייק־כוואַליע האָט זיך צעשפּרייט איבער אַלע לענדער פון די זיגער. דעם פאַרצווייפלטסטן קאַמף האָט געפירט דער איטאַליענישער פּראָלעטאַריאַט. די באַזיגטע דייטשלאַנד האָט אַוועק־גענומען אירע אַרמייען פון די אָקופּירטע רוסישע טעריטאָריעס און די סאָוועטן־רעפּובליק האָט אויסגעשפּרייט אירע גרענעצן. אין די מזרח־לענדער האָט זיך אָנגעהויבן אַ סטיכייאישער מאַסן־גערודער.

אין אַזאַ אַטמאָספערע איז געבאָרן געוואָרן דער דריטער, קאָמוניס־טישער, אינטערנאַציאָנאַל.

14. דער אָנהויב פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל

די צימערוואַלד־קאָנפערענץ.—דער ערשטער צוזאַמענפאָר פון דריטן אינ־טערנאַציאָנאַל.—די קלאָרע אויפגאַבע וואָס דער ערשטער צוזאַמענפאָר האָט אַוועקגעשטעלט.—דער בירגער־קריג אין דער סאָוועטן־רעפובליק קומט צו אַ סוף.—די פויליש־רוסישע מלחמה.—דער צווייטער צוזאַמענפאָר פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל.—די איין־און־צוואַנציק פונקטן.—דער ריקשריט פון דער רויטער אַרמיי ביי וואַרשע.—אַ ווענדפונקט אין דער געשיכטע פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג.—דער שלום פון בירגער־קריג און דער אָנהויב פון עקאָנאָמישן איבערבוי.—די לאָזונג פון פאַראייניקטן פראָנט.—דער סך־הכל און ווייטערדיקע פערספּעקטיוון.

שוין אין דעם משך פון דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה זיינען געמאַכט געוואָרן פּאַרזוכן צו פאַראייניקן די אַרבעטער־מאַסן פאַר אַן אָרגאַניזירטן קאַמף געגן דער מלחמה. דער ערשטער פּאַרזוך צו פאַראייניקן די פּראָלעטאַרישע אָרגאַניזאַציעס איז פאָרגעקומען אין 1915. אַ קאָנפערענץ אין צימערוואַלד (אַ שטעטל אין דער שווייץ) האָט זיך געווענדעט צו די פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער מיט אַ רוף אָנצוהייבן אַ קאַמף געגן דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה. אַ צווייטע קאָנפערענץ (אין קינטאַל) איז פאָרגעקומען אין 1916. די דאָזיקע צוויי קאָנפערענצן זיינען געווען סימנים פון דער שטייגנדיקער אומצופרידנהייט מיט די פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, וואָס האָבן גענומען אַ טעטיקן אָנטייל אין דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה. די אַלגעמיינע פּאָליטישע און מיליטערישע סביבה איז אָבער ניט געווען גינסטיק פאַר דער גרינדונג פון אַ נייער קאַמפּס־אָרגאַנאַזאַציע פון דעם אַרבעטער־קלאַס.

די מלחמה איז געווען ווי אַ פּראָלאָג צו די גרויסע רעוואָלוציאָנערע אויפברויזן, פון וועלכע ס'איז געבאָרן געוואָרן די ערשטע סאָוועטן־רעפּובליק. די ווייטערדיקע אַנטוויקלונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג האָט באַשטעטיקט ענגעלסעס פּראָפּעטישע פּאָראויסזאָגונג, אַז „אויף מאָרגן נאָך דער רעוואָלוציע וועט דער גאַנצער בורזשואַזער קלאַס, די רעשטלעך פון דעם פּריצישן קלאַס און דער גרעסטער טייל פון קליין־בירגערטום און פון דער דאָרפישער באַפעלקערונג זיך קאָנסאָלידירן אַרום דער עקסטער בורזשואַזער פּאַרטיי, וואָס וועט אין אירע ווערטער אויסזען רעוואָלוציאָנער”. דער צווייטער אינטערנאַציאָנאַל איז דאָס געוואָרן אָט־די עקסטע בורזשואַזע פּאַרטיי און אַרום האָט זיך עס קאָנסאָלידירט די אַלוועלטלעכע רעאַקציע.

די רעוואָלוציאָנערע באַוועגונג איז געשטאַנען פאַר אַ טויט־געפאַר. די קאַפּיטאַליסטן, זיך שטיצנדיק אויף דער מאַכט פון די סאָציאַל־פּאַטריאָטישע פּאַרטייען, האָבן רציחהדיק געקעמפט געגן דעם רעוואָלוציאָנערן אויפשטייג, האָבן רציחהדיק אַטאַקירט די סאָוועטן־רעפּובליק. די קאַפּיטאַליסטן האָבן

גאנץ ריכטיק אָפּגעשאַצט די באַדייטונג פון אַן אַרבעטער־רעפּובליק, וואָס וועט שטענדיק דערמאָנען דער וועלט, אַז דער סוף פון דער בורזשואַזער אָרדנונג איז נאָענט. די לאַגע פון דעם אויפגעשטאַנענעם אַרבעטער־קלאַס איז געווען זייער אַ שווערע. „דער גרעסטער אומגליק און געפאַר פאַר אייראָפּע באַשטייט אין דעם, וואָס זי האָט ניט קיין רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי. זי האָט פאַררעטערישע פּאַרטייען, אָבער ניט קיין רעוואָלוציאָנערע." מיט די דאָזיקע ווערטער האָט לענין פאָרמולירט די לאַגע, וואָס האָט זיך געשאַפן ערב דער דייטשער רעוואָלוציע. דער אַרבעטער־קלאַס האָט געמוזט פאַרריכטן דעם דאָזיקן וויכטיקן חסרון, וואָס האָט זיך מיט באַזונדערער בולטקייט אַרויסגעוויזן נאָך דעם צוריקשטויס, וואָס דער דייטשער פּראָלעטאַריאַט האָט געליטן אין זיין ערשטער אָפענסיווע, סוף 1918 און אָנהויב 1919.

א צוזאַמענפאָר פון רעוואָלוציאָנערע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס איז פאַררופן געוואָרן כדי צו שאַפן אַ קעמפערישע אָרגאַניזאַציע פון אינטערנאַציאָנאַלן פּראָלעטאַריאַט. דער צוזאַמענפאָר איז פאָרגעקומען אין מערץ 1919. עס האָבן זיך באַטייליקט בלויז 35 דעלעגאַטן. דער כח פון יענעם צוזאַמענפאָר איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס אין אים „האָט זיך געפילט דער אָטעם פון דער אָנוואַקסנדיקער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע" (לענין).

פאַר דעם צוזאַמענפאָר איז געווען קלאָר, אַז דער בירגער־קריג, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן אין דער סאָוועטן־רעפּובליק, וועט געפירט ווערן מיט שאַרפקייט און אַנטשלאָסנהייט, וואָס האָבן צו זיך קיין גלייכן ניט אין דער וועלט־געשיכטע. דער בירגער־קריג איז צו יענער צייט שוין געווען אַ פאַקט. אויב די יוני־טעג פון 1848 האָבן אַרונטערגעריסן די מאַסקע פון דער דעמאָקראַטישער רעפּובליק, האָט דער בירגער־קריג פון 20סטן יאָרהונדערט אַרונטערגעריסן די מאַסקעס פון אַלע פּאַרטיידיקער פון דער בורזשואַזער רעפּובליק, די סאָציאַליסטן פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל אַריינגערעכנט.

דער ערשטער צוזאַמענפאָר האָט אויסגעשטעלט פאַר דער נייער אָרגאַניזאַציע קלאָרע און גענויע אויפגאַבן. דער דריטער אינטערנאַציאָנאַל האָט געדאַרפט, לויט דעם געדאַנק פון דעם ערשטן צוזאַמענפאָר, ווערן דער אינטערנאַציאָנאַל פון אָפענער מאַסן־אַקציע, וואָס פאַרנעמט זיך מיטן ציל איינצופירן אַ דיקטאַטור פון פּראָלעטאַריאַט אין דער פאָרם פון אַ סאָוועטישער אָרדנונג. דער גאַנצער וועלט איז פנים אריין האָט דער צוזאַמענפאָר דערקלערט הילכיק און קלאָר, אַז „דאָרט וואו דער פּראָלעטאַריאַט וועט פאַרכאַפּן די מאַכט אין זיינע הענט, וועט ער דאַרפן צוטרעטן צו דער עקספּראָפּריאַציע פון די גרויסע קאַפּיטאַליסטן און פּריצים. כדי צו באַטרעטן דעם וועג פון סאָציאַליזאַציע איז פריער נויטיק איבערצוברעכן דעם רוקן פון דער בורזשואַזיע, אַז זי זאָל מער ניט קאָנען קומען צו זיך".

אין די דאָזיקע ווערטער האָט זיך געפילט דער פייער פון דער שפּראַך אין קאָמוניסטישער מאַניפעסט, וואָס איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ ווירקלעכ־קייט.

דער קאָמוניסטישער אינטערנאַציאָנאַל, פּונקט ווי די ערשטע אַרבע־טער־רעפּובליק, איז אַרויסגעוואַקסן דירעקט פון דער וועלט־מלחמה, וואָס האָט באַוויזן, אַז דער קאַפּיטאַליזם פירט די מענטשהייט צו גרונד און אַז די רעטונג ליגט בלויז אין דעם אומוואַרפן פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג און אין דער גרינדונג פון אַ נייער אָרדנונג אויף די חורבות פון קאַפּיטאַליזם. דער יונגער קאָמוניסטישער אינטערנאַציאָנאַל איז באַלד צו־געטראָטן צו ענערגישער, אָנגעשטרייַנגטער אַרבעט, וואָס האָט געפונען אָן אָפּרוף ניט בלויז אין אייראָפּע, נאָר אויך אין אַזיע, אין קאָלאָניעס, וואָס זיינען דער פונדאַמענט פון דער אימפּעריאַליסטישער מאַכט. די רעוואָ־לוציע האָט זיך אויסגעשפּרייט. נייע מאַסן פון נייע לענדער זיינען אַריינ־געצויגן געוואָרן אין רעוואָלוציאָנערע קאַמפן. די קאַפּיטאַליסטן האָבן פלינק מאַנעוורירט, זיי האָבן זיך אָבער אויך אַ היפּש ביסל פאַרלאָרן. זיי האָבן זיך דערשראָקן פאַר דעם לעצטן חשבון, וואָס זיי וועלן מוזן באַצאָלן. דערהווייל האָט די סאָוועטן־רעפּובליק מיט דערפאָלג אָפּגעשלאָגן די אַטאַקע פון די שונאים אויף אַלע זייטן און אין אָנהויב 1920 האָט זי געזאָלט צוטרעטן צו דעם גרינטלעכן עקאָנאָמישן איבערבוי. ס׳האָט זיך געדאַכט, אַז דער בירגער־קריג אין דער סאָוועטן־רעפּובליק וועט זיך ענדיקן מיט אַ זיג פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס און אַז אין אייראָפּע פלאַקערט זיך פאַנאַנדער אַ זיגרישע רעוואָלוציאָנערע באַוועגונג. דער קאַפּיטאַליסטישער קלאַס האָט די גאַנצע צייט ריכטיק אָפּגעשאַצט די באַדייטונג פון דער סאָוועטן־רעפּובליק, וואָס איז שוין צו יענער צייט געוואָרן אַן אמתע פעסטונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג. נאָכדעם ווי דער פאַרזוך צו דערשטיקן די סאָוועטן־רעפּובליק האָט זיך ניט איינגעגעבן האָבן די קאַפּיטאַליסטן אַרויסגעשטעלט פּוילן געגן דער סאָוועטישער רעפּובליק. זיי האָבן באַוואָפנט פּוילן מיט געלט, מיט אַמוניציע און מיט סאָלדאַטן, און די סאָוועטן־רעפּובליק האָט זיך ווידער געמוזט נעמען פאַר דער שווערד. דער פרידלעכער איבערבוי האָט זיך אָפּגעריסן. ס׳האָט זיך אָנגעהויבן די אַזוי־גערופענע רוסיש־פּוילישע מלחמה, וואָס איז אין דער אמתן געווען אַ מלחמה פון ענגלאַנד, פראַנקרייך, אַמעריקע און די איבעריקע רויבערישע זיגער געגן דער אַרבעטער־רעוואָלוציע.

אין די ערשטע חדשים פון דער דאָזיקער נייער מלחמה האָבן די קאַפּי־טאַליסטן געיובלט. די פּוילישע לעגיאָנען האָבן געהאַלטן אין איין זיגן. אָבער באַלד איז דער יובל פאַרוואַנדלט געוואָרן אין שרעק. די אַרבעטער־

רעוואָלוציע האָט דערפאָלגרייך אָפּגעשלאָגן די אַטאַקעס פון די פּוילישע לעגיאָנען און איז פון פאַרטיידיקונג איבערגעגאַנגען אין אַטאַקע. די רויטע אַרמיי האָט זיך אָנגעהויבן רוקן צו דער הויפּט־שטאָט פון פּוילן און איז באַגריסט געוואָרן פון אַרבעטער פון אַלע לענדער.

אין דער דאָזיקער אַטמאָספערע איז פאָרגעקומען דער צווייטער צוזאַמענפאָר פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. די רעוואָלוציע האָט געהאַלטן אין איין שטייגן. אין אַ ריי סאָציאַליסטישע פאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָט זיך גענומען מערקן אַ שטאַרקער גערודער. אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס האָבן מאַסנווייז זיך אָנגעשלאָסן אָן דריטן אינטערנאַציאָנאַל, וועלכער האָט צו יענער צייט געקראָגן דעם נאָמען „גענעראַל־שטאַב פון דער וועלט־רעוואָלוציע". אויף דעם צווייטן צוזאַמענפאָר זיינען געווען פאַרטראָטן 37 לענדער. צוזאַמען מיט פאַרטרעטער פון ענגלאַנד, דייטשלאַנד און איטאַליע זיינען געווען פאַרטרעטער פון אינדיע, קאָרייע און פּערסיע.

דער הויכער אויפשוואונג פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג איבער דער גאַנצער וועלט האָט ניט פאַרטונקלט דעם בליק פון דעם צווייטן צוזאַמענפאָר פון דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. דער צוזאַמענפאָר האָט גאַנץ גוט פאַרשטאַנען, אַז דער קאַמף וועט נאָך זיין אַ לאַנגער און ער האָט מיט רעכט זיך געשראָקן אַז אין זיינע רייען זאָלן ניט אַריינדרינגען די זעלביקע גרופּן, וואָס האָבן איבערגעפירט די סאָציאַליסטישע פאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. דער וויכטיקסטער פּאַרדינסט פון דעם צווייטן צוזאַמענפאָר איז אַ רעזאָלוציע, וואָס האָט אַנטהאַלטן איין־און־צוואַנציק באַדינגונגען פאַר אַריינטרעטן אין קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. דער קאָמוניסטישער אינטערנאַציאָנאַל האָט אַזוי אַרום אויפגעבויט איין־און־צוואַנציק צאַמען פאַר יענע, וואָס קאָנען מיטגעריסן ווערן מיט דער רעוואָלוציע אין דער צייט פון אויפשוואונג און זי דערנאָך פאַרראַטן אין דער צייט פון נידערשוואונג.

די אָפענסיווע אויף וואַרשע האָט זיך געענדיקט מיט אַ דורכפאַל פאַר דער רויטער אַרמיי. דער אַרבעטער־קלאַס פון אייראָפּע, וואָס האָט מיט באַגייסטערונג נאָכגעפאָלגט דעם זיגערישן מאַרש פון זיין אַרמיי, האָט זיך באַגרענעצט בלויז מיט סימפּאַטיזירן מיט דער רויטער אַרמיי, בעת דער אַלוועלטלעכער קאַפּיטאַליזם האָט אָנגעשטריינגט אַלע זיינע כחות צו ראַטעווען די קאָנטער־רעוואָלוציאָנערע פּוילן. די רויטע אַרמיי איז צוריקגעטראָטן פון וואַרשע. דער טייוולשער פּלאַן פון יענע, וואָס האָבן אָנגערייצט פּוילן אויף דער סאָוועטן־רעפּובליק, האָט זיך ניט איינגעגעבן. פּוילן האָט ניט געקאָנט ברעכן די סאָוועטישע מאַכט. עס זיינען אָבער אויך נישט פאַרווירקלעכט געוואָרן די האָפענונגען, וואָס זיינען געבוירן געוואָרן אין פאַר־

בינדונג מיט דעם מאַרש פון דער רויטער אַרמיי אויף וואַרשע.

דער צוריקטריט פון דער רויטער אַרמיי איז געווען אַזוי ווי אַ ווענד־פּונקט אין דער געשיכטע פון דער נאָך־מלחמהדיקער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג. דער קאַפּיטאַליזם, וואָס האָט די גאַנצע צייט פלינק מאַנעווּרירט, געהאַלטן אין באַפעסטיקן זיינע מיליטערישע און פּאָליציייִשע אַפּאַראַטן און געקראָגן די אַקטיווע שטיצע פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, הויבט אָן צו ברענגען זיינע רייען אין אָרדנונג. די פאַרלאָרנקייט ווערט פאַרביטן אויף דער פריערדיקער בורזשואַזער זעלבסט־זיכערקייט. פון פּאַרטיידיקונג גייט דער קאַפּיטאַליזם איבער אין אַטאַקע. עס ווערן מקוים לענינס ווערטער, אַז די געפאַר און דער אומגליק פאַר אייראָפּע באַשטייט אין דעם, וואָס דאָרט זיינען ניטאָ קיין גוט־אָרגאַניזירטע און פאַראייניקטע רעוואָלוציאָנערע פּאַרטייען.

די רעוואָלוציאָנערע כוואַליע הויבט אָן פאַלן. אָבער מעכטיק בלייבט שטיין די ערשטע אַרבעטער־רעפּובליק. עס ווערן שטאַרקער און מער־פאַר־האַרטעוועט די ניי־אויפגעוואַקסענע רעוואָלוציאָנערע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס, וואָס זיינען געבראָכן געוואָרן אויף די באַריקאַדן פון בירגער־קריג אין קאַמף געגן קאַפּיטאַל און זיינע לאַקייען. עס ווערן אויך שטאַרקער די רעוואָלוציאָנערע קעמפערלעך אין די יוניאָנס, וואָס זיינען אָרגאַניזירט געוואָרן ערב דעם צווייטן צוזאַמענפאָר פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל.

נאָך דעם ווי דער בירגער־קריג האָט זיך געענדיקט האָט די סאָוועטן־רעפּובליק אָנגעהויבן איבערקוקן איר עקאָנאָמישע פּאָליטיק. דער מיליטערישער פראָנט ווערט אַפּגערוקט אין הינטער־גרונט און זיין אָרט פאַרנעמט דער עקאָנאָמישער פראָנט, וואָס פאָדערט קודם־כל, אַז עס זאָל ליקווידירט ווערן דער מיליטערישער אָדער קריגס־קאָמוניזם.

דער ערשטער פאַרבאַדינג פאַר דעם ווירטשאַפטלעכן ווידערגעבורט פון דער סאָוועטן־רעפּובליק איז אַ פאַרשטאַרקטער בונד צווישן די אַרבעטער פון שטאָט און די פּויערים. כדי די פּויערים זאָלן זיך ווידער נעמען צו דער אַרבעט אויף זייערע פעלדער, איז געווען נויטיק, אַז יעדער פּויער זאָל פילן און פאַרשטיין, אַז אונטער דעם נייעם רעזשים קאָן ער פון זיין אַרבעט קריגן נוצן פאַר זיך אַליין. דער פּויער האָט געדאַרפט זען, אַז ער קאָן פריי פאַרקויפן די תבואה, וואָס אים בלייבט איבער און פאַרן געלט זיך איינקויפן די פאַבריצירטע פּראָדוקטן אין וועלכע ער נויטיקט זיך.

ס'זיינען אויך נויטיק געווען גרינטלעכע ענדערונגען אין די אינדוסטריעלע איינאָרדנונגען. צו יענער צייט האָט די סאָוועטן־רעגירונג נאָך ניט געקאָנט ספּראַווען זיך מיט דער גאַנצער אינדוסטריע, און ס'איז נויטיק געווען געוויסע צווייגן איבערצוגעבן אין אָרענדע צו פאַבריקאַנטן און אונ־

טערנעמער, וואָס זאָלן אויף זייער אייגענער ריזיקע באַטרייבן די אונטער־נעמונגען. די וויכטיקסטע אינדוסטריען האָט די סאָוועטישע מלוכה געלאָזט אין אירע הענט און דאָס האָט איר געגעבן אַ מעגלעכקייט צו קאָנטראָלירן דעם אַלגעמיינעם אינדוסטריעלן אַפּאַראַט און צוגרייטן אַ באָדן פאַר דער פולשטענדיקער סאָציאַליזאַציע פון אַלע פּראָדוקציע־געביטן.

דער דריטער צוזאַמענפאָר פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל איז פאָרגעקומען שוין נאָך דעם ווי ס'איז קלאָר געוואָרן דער נידערשוואונג פון דער רעוואָלוציאָנערער כוואַליע. ניט געקוקט דערויף, וואָס די רעוואָ־לוציאָנערע באַוועגונג איז אַנגעגאַנגען מיט אַ מער לאַנגזאַמען טעמפּאָ, האָט דער דריטער צוזאַמענפאָר אָבער געקאָנט אָנווייזן אויף דעם וואוקס פון דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל, אין וועלכן עס זיינען געווען פאַרטראָטן 52 פּאַרטייען. די באַשטאַנד־טיילן פון קאָמינטערן זיינען שטאַרקער געוואָרן און דער בונד צווישן זיי איז געוואָרן אייננגער. עס איז צו יענער צייט געווען באַזונדער קלאָר, אַז די פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל זיינען די הויפּט־שטיצע פון דעם קאַפּיטאַליזם אויף צו איינהאַמעווען דעם רעוואָ־לוציאָנערן דראַנג פון די מאַסן. די דאָזיקע פּאַרטייען האָבן פון איין זייט געדינט ווי אַ צונויפבונד צווישן דער בורזשואַזיע און די האָרעפּאַשנע מאַסן, און פון דער אַנדערער זייט האָבן זיי געשפּאָלטן די אַרבעטער־אַרמיי און אָפּגעצויגן אַ טייל פּראָלעטאַריער פון דעם רעוואָלוציאָנערן קלאַסן־פראָנט. דער דריטער צוזאַמענפאָר האָט דעריבער אַרויסגערוקט די לאָזונג פון אַ פאַראייניקטן פראָנט.

די לאָזונג פון אַ פאַראייניקטן פראָנט האָט צוערשט אַזוי ווי צעמישט געוויסע קאָמוניסטן, וואָס האָבן געמיינט, אַז מ'איז דעם צווייטן אינטער־נאַציאָנאַל מוחל אַלע פאַרברעכנס, וואָס ער איז באַגאַנגען געגן דער פּראָלע־טאַרישער רעוואָלוציע. דער דריטער צוזאַמענפאָר האָט אָבער קלאָר געמאַכט, אַז די פאַראייניקונג פון די מאַסן פאַר געמיינשאַפטלעכן קאַמף איז דער בעסטער מיטל צו דיסקרעדיטירן די סאָציאַל־פּאַטריאָטן און אָפּשפּאַלטן פון זיי יענע מאַסן, וואָס קוקן נאָך אויפן צווייטן אינטערנאַציאָנאַל ווי אויף אַן אַרבעטער־אָרגאַניזאַציע.

די פירער פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל האָבן זיך דערשראָקן פאַר דער לאָזונג פון אַ פאַראייניקטן פראָנט און האָבן מיט אַלע כחות זיך גע־שטעלט געגן דער דאָזיקער באַוועגונג. דער פּרעסטיזש פון צווייטן אינטער־נאַציאָנאַל איז דערמיט נאָך מער געפאַלן צווישן די מאַסן, בעת דער פּרעסטיזש פון קאָמינטערן איז געשטיגן.

מיט דעם פערטן צוזאַמענפאָר פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל, דעם 7טן נאָוועמבער, 1922, פאַרענדיקט זיך די תקופה פון בירגער־קריג,

די תקופה פון קריגס־קאָמוניזם. דער פערטער צוזאַמענפאָר איז פאָרגעקומען צו דעם פינפטן יובילייִ פון דער באָלשעוויסטישער רעוואָלוציע — אַ פאַסיקער מאָמענט אויף אונטערצוציען סך־הכּלען, אַ פאַסיקער היסטאָרישער עטאַפּ אויף אָנצוצייכענען ווייטערדיקע פּערספּעקטיוון. עס האָט זיך אָנגעהויבן די עפּאָכע פון באַפעסטיקונג, קאָנסאָלידאַציע און אויסשפּרייטונג אין די רעוואָלוציאָנערע באַוועגונגען אין די קאַפּיטאַליסטישע לענדער. די געשייענישן זינט 1922 זיינען רייך אין רעוואָלוציאָנערן אינהאַלט און פאָדערן אַ באַזונדערן שטודיום.

——— סוף ———